

**002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
564**

ΓΕΩΡΓΙ. Κ. ΜΑΥΡΙΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΗΠΕΙΡΩΝ

Ε' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ



ΓΕΩΡΓΙΟΥ Κ. ΜΑΥΡΙΑ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΘΕΝΤΟΣ ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ



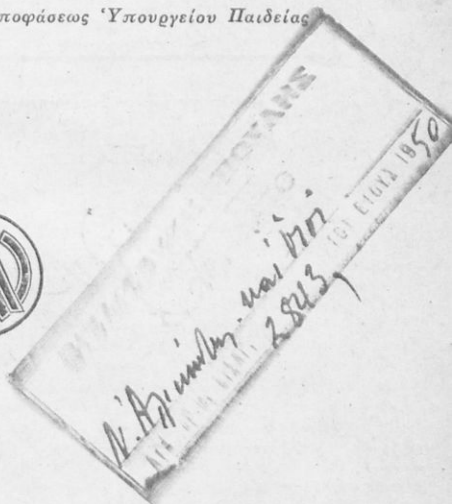
Μαυρία (Κ)

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΝ ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΠΕΜΠΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΔΙΑ ΜΙΑΝ ΤΡΙΕΤΙΑΝ

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 54410)22-6-50 ἀποφάσεως Ὑπουργείου Παιδείας



ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ Ν. ΑΛΙΚΙΩΤΗΣ & ΥΙΟΙ

ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ 6-ΑΘΗΝΑΙ
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

802
ΥΠΕ
ΕΤΕΡΑ
564

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 54408

Ἀθῆναι τῇ 22 Ἰουνίου 1950

Πρὸς τὸν κ.
Γεώργιον Κ. Μαυριᾶν
Διτην τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Ἰτέας
Ἰ τ έ α ν

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν, ὅτι διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 54410/50 ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργείου μετὰ σύμφωνον γνωμοδότησιν τοῦ Κεντρικοῦ Γνωμοδοτικοῦ καὶ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐκπαιδεύσεως ἐνεκρίθη, ὅπως χρησιμοποιηθῇ ὡς βοηθητικὸν βιβλίον τοῦ μαθήματος τῆς *Γεωγραφίας* διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς Ε' τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «*ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΝ*» βιβλίον ὑμῶν ἐπὶ μίαν τριετίαν.

Παρακαλοῦμεν ὅθεν, ὅπως μεριμνήσητε διὰ τὴν ἔγκαιρον ἐκτύπωσιν τοῦ βιβλίου τούτου, συμμορφούμενοι πρὸς τὰς ὑποδείξεις τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου καὶ τὸν κανονισμόν ἐκδόσεως βοηθητικῶν βιβλίων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Κοινοποίησις :
Κ.Γ.Δ.Σ.Ε.

Ἐντολῇ Ὑπουργοῦ
Ὁ Διευθυντὴς
Χ. Μούστρης

Κάθε γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ἰδιόχειρον ὑπογραφήν τοῦ συγγραφέως καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ ἐκδότη.



ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΝ

(ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Γεωγραφία λέγεται τὸ μάθημα ποὺ περιγράφει τὴ Γῆ, δηλ., μελετᾷ καὶ σπουδάζει τὰ διάφορα φαινόμενα, ποὺ συμβαίνουν ἐπάνω σ' αὐτὴ καὶ ἔχουν σχέση μετὸν ἄνθρωπο.

Εἰδικώτερα ἡ Γεωγραφία διαιρεῖται σὲ 4 μέρη.

α) Τὴ Μαθηματικὴ Γεωγραφία, ἡ ὁποία ἐξετάζει τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος τῆς γῆς, τὴ θέση τῆς μέσα στὸ ἡλιακὸ σύστημα, τὶς διαστάσεις τῆς, τὶς κινήσεις τῆς καὶ τὶς συνέπειες αὐτῶν τῶν κινήσεων τῆς, ποὺ εἶναι ἡ ἡμέρα, ἡ νύχτα, οἱ ἐποχὲς τοῦ χρόνου κλπ.

β) Τὴ Φυσικὴ Γεωγραφία, ἡ ὁποία ἐξετάζει τὴ μορφὴ τῆς Γῆς, τὸ ἐσωτερικὸ τῆς, τὸ κλίμα καὶ τοὺς φυσικοὺς παράγοντες, θάλασσα, τρεχούμενα νερά, παγετῶνες, ἡφαίστεια σεισμοὺς κλπ., ποὺ ἐπιδροῦν καὶ μεταβάλλουν τὴ μορφὴ τῆς ἐπιφανείας τῆς.

γ) Τὴν Πολιτικὴ Γεωγραφία, ἡ ὁποία ἐξετάζει τὴ γῆ, ὡς κατοικία τοῦ ἀνθρώπου, δηλ. ποὺ ζοῦν περισσότεροὶ ἄνθρωποι, ποιὸν πολιτισμὸν ἔχουν κλπ.

καὶ δ) τὴν Οἰκονομικὴ Γεωγραφία, ἡ ὁποία ἐξετάζει τὰ φυσικὰ καὶ τεχνητὰ προϊόντα καὶ ὀρυκτὰ τῆς Γῆς, τὸν τρόπο τῆς μεταφορᾶς των σὲ ὅλα τὰ μέρη τῆς, τὰ μεταφορικὰ μέσα καὶ τέλος τὶς οἰκονομικὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν λαῶν κλπ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

1. Ἡ Γῆ

Γενική Ἐπισκόπηση τῆς Γῆς

Ἀπὸ τὰ παλιὰ χρόνια, ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἄρχισε νὰ σκέπτεται, μαζί μὲ τὰ πολλὰ ἄλλα ἐρωτήματα, ποὺ τὸν βασάνιζαν, τοῦ γεννήθηκε καὶ τοῦτο. Τί εἶναι; κι ὡς ποῦ φθάνει ἡ γῆ, πάνω στὴν ὁποία κατοικοῦσε;

Πέρασαν χρόνια ὥσπου νὰ καταλάβῃ, ὅτι καὶ ἡ Γῆ εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ πολλὰ οὐράνια σώματα (ἄστρα), ποὺ βλέπομε, νὰ λαμπυρίζουν κάθε βράδυ, στὸν οὐράνιο θόλο.

Καὶ μάλιστα, νὰ καταλάβῃ, ὅτι τὰ περισσότερα οὐράνια σώματα, εἶναι πολὺ μεγαλύτερα ἀπὸ τὴ Γῆ.

Στὴν ἀρχὴ νόμιζε, ὅτι ἡ Γῆ εἶναι ἓνα σῶμα ἐπίπεδο, ποὺ δὲν κινεῖται, ἀλλὰ ὁ ἥλιος γυρίζει γύρω της.

Ἀργότερα ὅμως οἱ ἐπιστήμονες ἀπόδειξαν :

α) Ὅτι ἡ Γῆ δὲν εἶναι ἐπίπεδη, ἀλλὰ στρογγυλὴ σὰν ἓνα πορτοτοκάλι καὶ μάλιστα πεπιεσμένη στοὺς δύο πόλους καὶ ἐξωγκωμένῃ στὸν Ἰσημερινό.

β) Ὅτι ἡ Γῆ κινεῖται καί, ὅχι ὁ ἥλιος καὶ μάλιστα, ὅτι κάνει δύο κινήσεις. Μιὰ γύρω στὸν ἄξονά της, σὲ διάστημα μιᾶς ἡμέρας καὶ μιᾶς νύχτας, (24 ὥρες) καὶ μιὰ γύρω ἀπὸ τὸν ἥλιο σ' ἓνα χρόνο (365 ἡμ.).

Οἱ κινήσεις, ποὺ κάνει ἡ Γῆ γύρω στὸν ἑαυτὴ της καὶ στὸν ἥλιο, γίνονται μὲ μεγάλη ταχύτητα καὶ μὲ διεύθυνση ἀπὸ Δυσμὰς πρὸς Ἀνατολὰς.

Αὐτὸ εἶναι εὐκόλο νὰ τὸ καταλάβωμε, ὅταν ταξιδεύωμε μ' αὐτοκίνητο ἢ σιδηρόδρομο καὶ βλέπομε νὰ φεύγουν τὰ γύρω ἀντικείμενα (δέντρα, τόποι, βουιὰ) πρὸς τὴν ἀντίθετη διεύθυνση, ἐνῶ δὲν κινοῦνται αὐτά, ἀλλὰ κινούμεθα ἐμεῖς. Αὐτὸ συμβαίνει καὶ μὲ τὴ Γῆ μας. Αὐτὴ κινεῖται ἀπὸ Δ. πρὸς Α. καὶ μᾶς φαίνεται ὅτι κινεῖται ὁ ἥλιος, ἀντίθετα, ἀπὸ Α. πρὸς Δ.

Στὸ σχολεῖο, στὴν ὑδρόγειο σφαῖρα, ποὺ παρασταίνει σὲ μικρογραφία τὴ Γῆ, θὰ παρατηρήσετε, πῶς εἶναι στὴν πραγματικότητα καί, ὅτι χωρίζεται σὲ ξηρὰ καὶ σὲ θάλασσα.

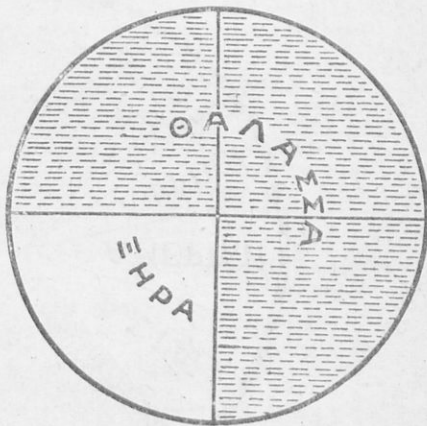
2. Ἡ Ξηρὰ καὶ ἡ Θάλασσα

“Αλλοτε, μπροστὰ ἀπὸ ἑκατομμύρια χρόνια, ἡ Γῆ βρισκόταν σὲ ρευστὴ καὶ διάπυρη κατάσταση.

Σιγὰ· σιγὰ ὅμως, ψύχτηκε (κρύωσε) καὶ σκεπάστηκε στὴν ἀρχὴ ὁλόκληρη μὲ νερό. Ὅσο ὅμως κρύωνε περισσότερο τὰ διάφορα ὕλικά (χῶμα, πέτρες, μέταλλα) ἐστεροποιῶντο μέσα στὸ νερό καὶ σύγχρονα ζάρωναν καὶ σχηματίζαν προεξοχές καὶ βαθουλώματα.

Τότε στὰ βαθουλώματα καὶ στὶς ζαρωματιές τραβήχτηκαν τὰ νερά καὶ ἀποτέλεσαν τὴν Ξηρά.

“Ὅπως βλέπετε καὶ στὴν ὑδρόγειο σφαῖρα τοῦ σχολείου σας, τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ἐπιφάνειας τῆς Γῆς, τὰ 3/4, σκεπάζεται ἀπὸ θάλασσα καὶ τὸ λιγώτερο τὸ 1/4 εἶναι ἡ Ξηρά. (Εἰκ. 1).



Εἰκ. 1

3. Οἱ Ἠπειροὶ

Ἡ Ξηρὰ τῆς γῆς δὲν εἶναι μονοκόμματα καὶ συνεχής, ἀλλὰ διαιρεῖται φυσικὰ σὲ πέντε μεγάλα μέρη, πού ὀνομάζονται ἡπειροί.

Οἱ πέντε αὐτοὶ ἡπειροί, δὲν ἔχουν τὴν ἴδια ἑκτάση καὶ εἶναι οἱ ἑξῆς κατὰ σειρά :

- 1) Ἡ Ἀσία μὲ ἑκτάση 44.000.000 τετραγ. χιλιόμετρα.
- 2) Ἡ Ἀμερικὴ μὲ ἑκτάση 42.000.000 τετραγ. χιλιόμετρα.
- 3) Ἡ Ἀφρικὴ μὲ ἑκτάση 30.000.000 τετραγ. χιλιόμετρα.
- 4) Ἡ Εὐρώπη μὲ ἑκτάση 11.400.000 τετραγ. χιλιόμετρα.
- 5) Ἡ Αὐστραλία ἢ Ὠκεανία μὲ ἑκτάση 9.000.000 τετ. χιλμ. (Εἰκ. 2).

Ἐκτὸς τῶν 5 ἡπείρων ὑπάρχουν καὶ οἱ ἀκατοίκητοι χῶροι τῶν δύο πόλων τῆς Γῆς, πού σκεπάζονται διαρκῶς μὲ παγετώνες καὶ ἔχουν ἑκτάση Ξηρᾶς 13.000.000 τετρ. χιλιόμετρα.

4. Οἱ Ὠκεανοὶ

Μέγεθος καὶ βάθος αὐτῶν. Ὅπως ἡ Ξηρά, ἔτσι καὶ ἡ θάλασσα χωρίζεται σὲ πέντε μέρη, πού τὰ ὀνομάζουμε ὠκεανούς. Οἱ ὠκεανοὶ δὲν ἔχουν ὅλοι τὸ ἴδιο μέγεθος καὶ κατὰ σειράν εἶναι :

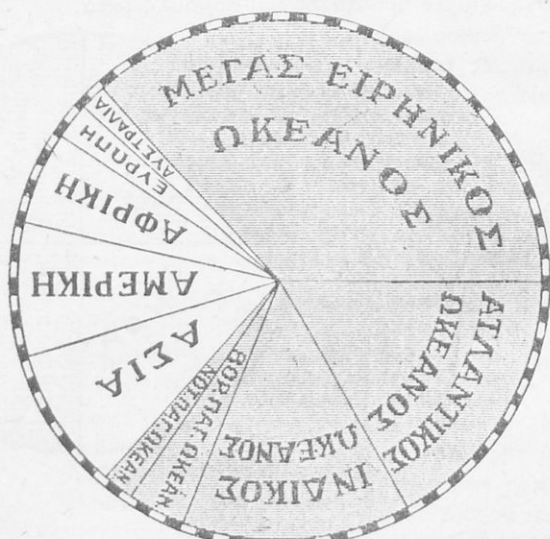
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

1) 'Ο Ειρηνικός ἢ Μέγας ὠκεανὸς μὲ ἔκταση 180.000.000 τετρ. χιλιόμετρα.

2) 'Ο Ἀτλαντικός ὠκεανός, ποὺ χωρίζει τὴν Εὐρώπῃ καὶ Ἀφρικῇ ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν, μὲ ἔκταση 100.000.000 τετραγ. χιλιόμετρα.

3) 'Ο Ἰνδικὸς ὠκεανὸς μὲ ἔκταση 75.000.000 τετραγ. χιλιόμετρα.

4) 'Ο Βόρειος Παγωμένος ὠκεανὸς καὶ 5) 'Ο Νότιος Παγωμένος ὠκεανός, ποὺ οὐσιαστικὰ εἶναι τμήματα τῶν παραπάνω τριῶν ὠκεανῶν (Εἰκ. 2).



Εἰκ. 2 Ὠκεανοὶ καὶ Ἡπείροι

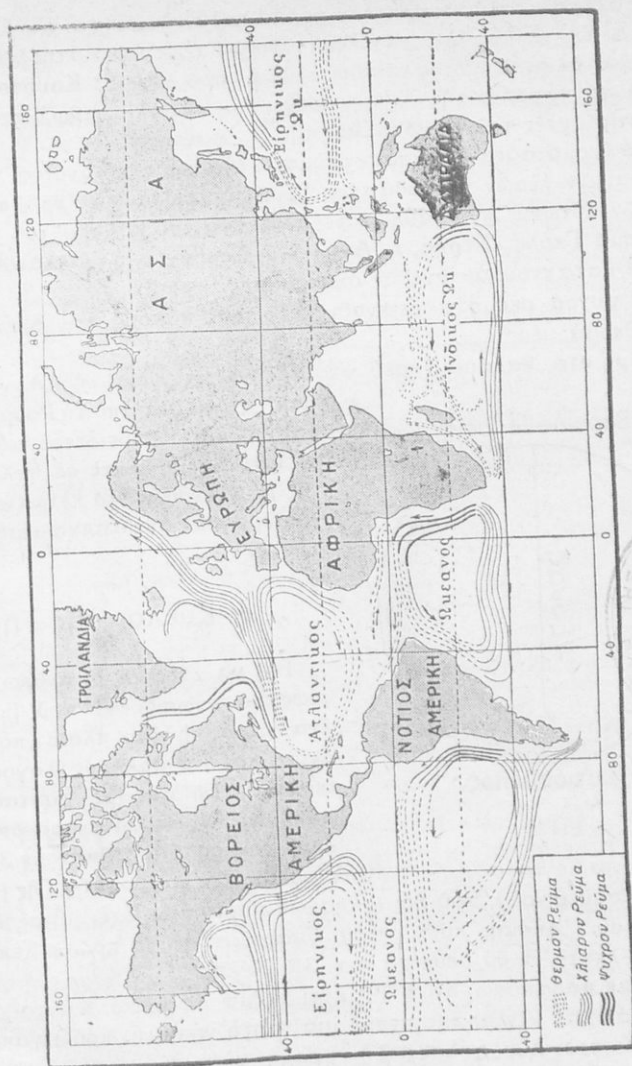
Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς τρεῖς ὠκεανούς, στὴ Γῇ διακρίνομε καὶ μικρότερες θαλάσσιες ἐκτάσεις, ποὺ ἀποτελοῦν μέρος τῶν ὠκεανῶν.

Τὶς μικρότερες αὐτὲς θαλάσσιες ἐκτάσεις τὶς ὀνομάζομε **θάλασσες**. Τέτοιες θάλασσες εἶναι : Ἡ Μεσόγειος ἢ Μαύρη θάλασσα, ἡ Βαλτικὴ, ἡ Ἰαπωνικὴ, ἡ Καραβαϊκὴ κ. ἄ.

Τὸ βάθος τῆς θάλασσας δὲν εἶναι παντοῦ τὸ ἴδιο. Τὸ μεγαλύτερο βάθος βρίσκεται στὸ μεγαλύτερο ὠκεανό, τὸν Εἰρηνικό καὶ εἶναι περίπου 11.000 μέτρα.

5. Τὰ Θαλάσσια ρεύματα

Ἡ Θάλασσα δὲ μένει ἀκίνητη. Μὲ τὴν πνοὴ τοῦ ἀνέμου σχηματίζει ἄλλοτε μικρὰ κι ἄλλοτε μεγάλα κύματα. Πολλὲς φορές ὅμως, στὴ θάλασσα, ἀπὸ τὴν πνοὴ τῶν θερμῶν ἢ ψυχρῶν ἀνέμων σχηματίζονται μεγάλα θαλάσσια ρεύματα, ποὺ εἶναι πραγματικὰ τεράστια ποτάμια, χω-



Είκ. 3 Τὰ θαλάσσια ρεύματα

ρίς ὁχθες καὶ κυλοῦν ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος τοῦ ὠκεανοῦ στὸ ἄλλο, μὲ διάφορη ταχύτητα.

Τὰ ρεύματα αὐτὰ ἄλλα εἶναι θερμὰ καὶ ἄλλα ψυχρὰ καὶ γίνονται αἰτία νὰ μεταβληθῇ τὸ κλίμα πολλῶν τόπων.

Ἐνα τέτοιο θερμὸ θαλάσσιο ρεῦμα παρατηρεῖται στὸν Ἀτλαντικὸ

ώκεανό, τὸ ὁποῖο ξεκινάει ἀπὸ τὸν κόλπο τοῦ Μεξικοῦ, (τὸ Γκόλφ - στρήμ) καὶ φθάνει ὡς τὰ παράλια τῶν Βρεττανικῶν νήσων καὶ τῆς Νορβηγίας.

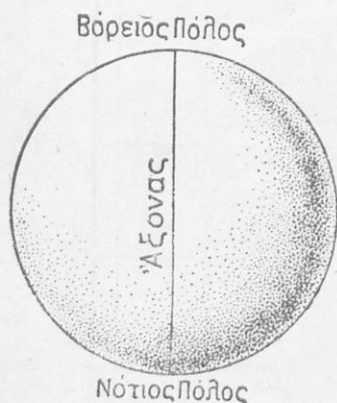
Ἐνα ἄλλο θερμὸ θαλάσσιο ρεῦμα, ποὺ λέγεται **Κουροσίβο**, ξεκινάει ἀπὸ τὰ παράλια τῆς Κίνας, βρέχει τὰ παράλια τῆς Ἰαπωνίας καὶ φθάνει στὶς ἀκτὲς τοῦ Καναδᾶ καὶ τῆς Β. Ἀμερικῆς.

Τὰ θερμὰ αὐτὰ θαλάσσια ρεύματα ἐξασκοῦν εὐεργετικὴ ἐπίδραση στὸ κλίμα τῶν μερῶν ποὺ φθάνουν. Ἔτσι ἐξηγεῖται καὶ τὸ ἥπιο κλίμα τῶν μερῶν αὐτῶν. Ἄν ἔπαυε ποτὲ τὸ ρεῦμα τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ, τὸ περίφημο **Γκόλφ - Στρήμ**, ἢ Ἀγγλία, ἢ Νορβηγία, ἢ Ὀλλανδία καὶ ἡ Δανία θὰ καταντούσαν σχεδὸν ἀκατοίκητες.

Τὰ ψυχρὰ ρεύματα ξεκινοῦν ἀπὸ τοὺς πόλους καὶ διευθύνονται πρὸς τὰ θερμὰ μέρη.

Χάρη στὰ θαλάσσια ρεύματα, ἐξηγεῖται, γιατί ἡ Ἀγγλία ἔχει ἡπιότερο κλίμα ἀπὸ τὴ Ρουμανία, ἂν καὶ βρίσκεται βορειότερα αὐτῆς.

Καὶ ἀκόμη, γιατί σὲ πολλὰ μέρη τῆς Β. Ἀμερικῆς τὸ κλίμα εἶναι ψυχρότερο, ἀπὸ ἀντίστοιχα μέρη τῆς Εὐρώπης.



Εἰκ. 4.

6. Κύκλοι τῆς Γῆς

Γιὰ νὰ μποροῦν οἱ ἄνθρωποι, κυρίως, νὰ γνωρίζουν, ποὺ βρίσκεται ἓνα μέρος ἢ ἓνα πλοῖο ποὺ ταξιδεύει, καὶ γιὰ πολλοὺς λόγους, χωρὶς τὴ Γῆ μας μὲ **φανταστικοὺς κύκλους**. Οἱ κύκλοι αὐτοί, ὅπως καὶ κάθε κύκλος, διαιροῦνται σὲ 360 ἴσα μέρη, τὰ ὁποῖα λέγονται **μοῖρες**. Κάθε μοῖρα τῶν κύκλων τῆς Γῆς (μεσημβρινῶν καὶ ἰσημερινοῦ), ποὺ θὰ μιλήσουμε παρακάτω, ἔχει μῆκος 113.000 μέτρα περίπου. Ἀκόμη, κάθε μοῖρα, διαιρεῖται σὲ 60 πρῶτα λεπτὰ καὶ κάθε πρῶτο λεπτὸ σὲ 60 δεύτερα π.χ. $35^{\circ} 20' 30''$.

Εἴπαμε παραπάνω, ὅτι ἡ Γῆ ἔχει σχῆμα σφαιρικό. Φανταζόμαστε λοιπὸν, ὅτι ἀπὸ τὸ κέντρο τῆς περνᾷ μιὰ νοητὴ γραμμὴ, ποὺ τὰ ἄκρα τῆς καταλήγουν στοὺς δύο **πόλους**. Τὴ γραμμὴ αὐτὴ τὴν ὀνομάζουμε **ἄξονα τῆς Γῆς**, καὶ τὰ σημεῖα ποὺ τελειώνει πόλους. Ἔτσι ἔχομε δύο πόλους, τὸ βόρειο καὶ τὸ νότιο. (Εἰκ. 5).

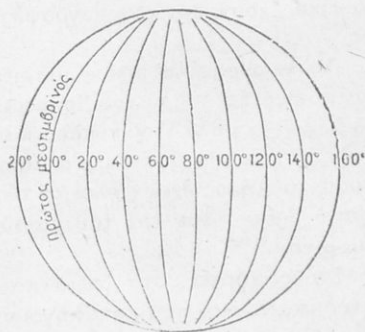
Στὴν Ὑδρόγειο σφαῖρα ποὺ ἔχομε στὸ σχολεῖο μας, παρατηροῦμε ὅτι, στὸ μέσο ἀκριβῶς μεταξὺ βορείου καὶ νοτίου πόλου, ὑπάρχει ἓνας κύκλος, ποὺ εἶναι καὶ ὁ μεγαλύτερο καὶ χωρίζει τὴ Γῆ σὲ δύο ἡμισφαῖρια, στὸ βόρειο καὶ στὸ νότιο.

Ο κύκλος αυτός λέγεται **Ίσημερινός**. Λέγεται **Ίσημερινός**, γιατί οι τόποι γύρω σ' αυτόν έχουν πάντοτε Ίση ημέρα και νύχτα.

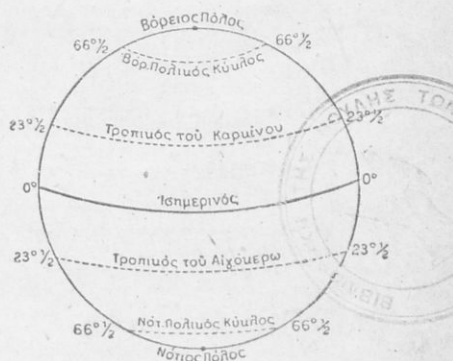
Αντίθετα πρὸς τὸν Ίσημερινὸ ὑπάρχουν ἄλλοι κύκλοι, ποὺ ἀρχίζουν ἀπὸ τὸ βόρειο πόλο, διασταυρώνονται μὲ τὸν Ίσημερινό, φθάνουν στὸ νότιο πόλο κι ἐπιστρέφουν πάλι στὸ βόρειο.

Οἱ κύκλοι αὐτοὶ λέγονται **Μεσημβρινοί**. Τῇ Γῇ τὴ διαιροῦμε σὲ 360 τέτοιους φανταστικοὺς κύκλους, ποὺ ὅλοι τους εἶναι ἴσοι. (Εἰκ. 5).

Ὡς πρῶτος μεσημβρινὸς λαμβάνεται ἐκεῖνος ποὺ περνᾷ ἀπὸ τὸ Ἀστεροσκοπεῖο τοῦ Γκρήνουϊτς τοῦ Λονδίνου, Μποροῦμε ὅμως νὰ πάρωμε ὡς πρῶτο μεσημβρινὸ καὶ τὸν κύκλο, ποὺ περνᾷ ἀπὸ τὸ Ἀστεροσκοπεῖο Ἀθηνῶν. Ὁ πρῶτος μεσημβρινός, στὸ χάρτη, σημειώνεται μὲ ο (Εἰκ. 5). Ἀκόμη στὴν ὑδρόγειο σφαῖρα πρὸς βορρᾶν καὶ πρὸς Νότον τοῦ Ίσημερινοῦ παρατηροῦμε κύκλους. Αὐτοὶ εἶναι μικρότεροί του καί, ὅσο



Εἰκ. 5. Μεσημβρινοὶ κύκλοι



Εἰκ. 6. Οἱ παράλληλοι κύκλοι

πλησιάζουν πρὸς τοὺς πόλους, συνεχῶς μικραίνουν.

Οἱ φανταστικοὶ αὐτοὶ κύκλοι λέγονται **παράλληλοι**, εἶναι 180 καὶ ἀπέχουν μεταξύ τους μιὰ μοίρα. (Εἰκ. 6).

Ἔτσι ὑπάρχουν 90 παράλληλοι κύκλοι μέχρι τὸ βόρειο πόλο καὶ ἄλλοι 90 μέχρι τὸ νότιο πόλο. Ὁ μεγαλύτερος παράλληλος κύκλος εἶναι ὁ Ίσημερινός. Ἀπὸ τοὺς 180 παράλληλους κύκλους (90 στὸ βόρειο καὶ 90 στὸ νότιο ἡμισφαίριο) διακρίνουμε πέντε παράλληλους κύκλους, ποὺ τοὺς ὀνομάζομε μὲ ἰδιαίτερο ὄνομα. Αὐτοὶ εἶναι:

- α) Ὁ Ίσημερινός ποὺ σημειώνεται μὲ ο.
- β) Ὁ 23ος βόρειος παράλληλος, ποὺ λέγεται **τροπικὸς τοῦ Καρκίνου**.
- γ) Ὁ 23ος νότιος παράλληλος, ποὺ λέγεται **τροπικὸς τοῦ Αἰγίουπερου**.
- δ) Ὁ 66ος βόρειος παράλληλος, ποὺ λέγεται **Βόρειος πολικὸς κύκλος**.
- και ε) Ὁ 66ος νότιος παράλληλος, ποὺ λέγεται **Νότιος πολικὸς κύκλος**. (Εἰκ. 6).

Συγκεφαλαιώνοντας παρατηροῦμε ὅτι τῇ γῇ διαιρέσαμε σὲ 360 μεσημβρινούς κύκλους καὶ σὲ 180 παράλληλους κύκλους.

7. Γεωγραφικὸ πλάτος καὶ μῆκος

Γεωγραφικὸ πλάτος ἐνὸς τόπου λέγεται ἡ ἀπόσταση τοῦ τόπου αὐτοῦ, ἀπὸ τὸν Ἴσημερινό. "Οσοὶ τόποι εἶναι πρὸς τὸ βόρειο ἡμισφαίριο, ἔχουν βόρειο γεωγραφικὸ πλάτος. "Οσοὶ εἶναι πρὸς τὸ νότιο ἡμισφαίριο ἔχουν νότιο γεωγραφικὸ πλάτος.

Τὸ Γεωγραφικὸ πλάτος μετρίεται σὲ μοῖρες, ἐπὶ τόξου μεσημβρινοῦ κύκλου καὶ αὐξάνει μέχρι 90 μοιρῶν.

Γεωγραφικὸ μῆκος ἐνὸς τόπου λέγεται ἡ ἀπόσταση αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ πρώτου μεσημβρινοῦ, π.χ. τοῦ Γκρήνουιτς τοῦ Λονδίνου.

"Οσοὶ τόποι βρίσκονται ἀνατολικά τοῦ Γκρήνουιτς, ἢ ὁποιοῦδήποτε πρώτου μεσημβρινοῦ, ἔχουν ἀνατολικὸ γεωγραφικὸ μῆκος καὶ, ὅσοι βρίσκονται δυτικὰ ἔχουν δυτικὸ γεωγραφικὸ μῆκος.

Τὸ γεωγραφικὸ μῆκος μετρίεται σὲ μοῖρες, ἐπὶ τόξου τοῦ Ἴσημερινοῦ ἢ ἄλλου ποραλλήλου κύκλου καὶ αὐξάνει μέχρι 180 μοιρῶν. Τὸ ἴδιο γεωγραφικὸ μῆκος ἔχουν ὅλοι οἱ τόποι, ποὺ βρίσκονται ἐπὶ τοῦ μισοῦ μεσημβρινοῦ.

Στοὺς χάρτες, στὸ δεξιὸ καὶ ἀριστερὸ περιθώριο, ποὺ καταλήγουν οἱ παράλληλοι κύκλοι, ὑπάρχουν ἀριθ-

μοί, οἱ ὅποιοι δείχνουν τὸ γεωγραφικὸν πλάτος τῶν τόπων, ποὺ βρίσκονται ἐπὶ τῶν παραλλήλων κύκλων.

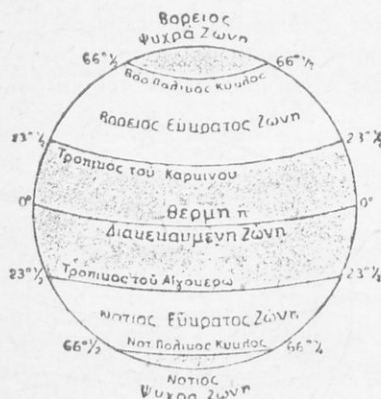
Στὸ ἄνω καὶ κάτω περιθώριο, ποὺ καταλήγουν οἱ μεσημβρινοὶ βρίσκονται ἀριθμοί, ποὺ δείχνουν τὸ γεωγραφικὸν μῆκος τῶν τόπων, οἱ ὅποιοι βρίσκονται ἐπὶ τῶν μεσημβρινῶν αὐτῶν.

Παρατηροῦντες ἓνα χάρτη, ἂν ἰδοῦμε ὅτι οἱ ἀριθμοί, ποὺ δείχνουν τὸ γεωγραφικὸ πλάτος αὐξάνουν ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω, οἱ τόποι αὐτοὶ ἔχουν βόρειο γεωγραφικὸ πλάτος. "Αν ἰδοῦμε τὸ ἀντίθετο, οἱ τόποι αὐτοὶ ἔχουν νότιο γεωγραφικὸ πλάτος.

"Αν οἱ ἀριθμοὶ αὐξάνουν ἐκ δεξιῶν πρὸς τ' ἀριστερά, οἱ τόποι ποὺ βρίσκονται στὸ χάρτη, ἔχουν ἀνατολικὸ γεωγραφικὸ μῆκος. "Αν ἰδοῦμε τὸ ἀντίθετο, οἱ τόποι αὐτοὶ ἔχουν δυτικὸ γεωγραφικὸ μῆκος.

8. Ζώνες τῆς Γῆς

Οἱ δυὸ τροπικοὶ κύκλοι καὶ οἱ δυὸ πολικοί, διαιροῦν τὴ Γῆ, σὲ 5 μεγάλα μέρη, ποὺ λέγονται ζώνες τῆς Γῆς (Εἰκ. 7). Οἱ ζώνες αὐτὲς εἶναι οἱ ἑξῆς :



Εἰκ. 7. Ζώνες τῆς Γῆς

1) Ἡ πιὸ μεγάλη, ποὺ βρίσκεται, μεταξύ τοῦ τροπικοῦ τοῦ Καρκίνου καὶ τοῦ τροπικοῦ τοῦ Αἰγόκερω καί, ποὺ τὴ χωρίζει στὸ μέσο ὁ Ἴσημερινός, λέγεται *διαμεκαυμένη ἢ θερμὴ ζώνη*.

Σ' αὐτὴ τὴ ζώνη κάνει πάντοτε μεγάλη ζέστη, γιατί οἱ ἀκτίνες τοῦ Ἡλίου πέφτουν σχεδὸν κάθετα.

Ἀκόμη πέφτουν πολλές βροχές, ἡ γῆ ἔχει μεγάλη βλάστηση καὶ γι' αὐτὸ στὰ μέρη αὐτὰ ὑπάρχουν τὰ ψηλότερα φυτὰ καὶ δέντρα, καὶ ζοῦν τὰ μεγαλύτερα ζῶα. Οἱ χώρες ποὺ βρίσκονται σ' αὐτὴ τὴ ζώνη λέγονται *τροπικές*. Ἀκόμη οἱ τόποι αὐτοὶ ἔχουν ἴση ἡμέρα καὶ νύχτα. (Εἰκ. 8).



Εἰκ. 8. Τοπίον τῶν τροπικῶν χωρῶν

2) Ἀνάμεσα στὸν τροπικὸ τοῦ Καρκίνου καὶ στὸ βόρειο πολικὸ κύκλο βρίσκεται ἡ *βόρεια εὐκρατὴ Ζώνη*.

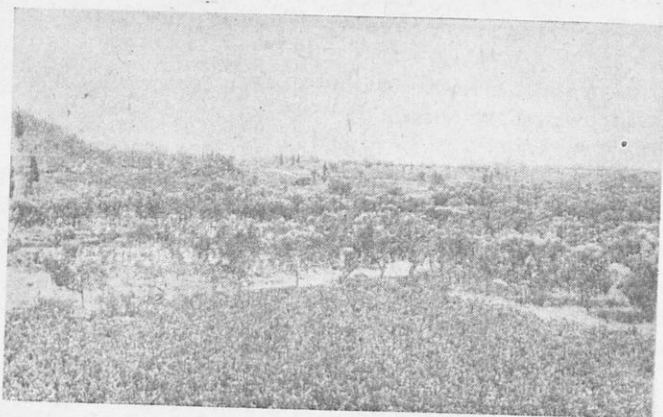
3) Ἀνάμεσα στὸν τροπικὸ τοῦ Αἰγόκερω καὶ στὸ Νότιο πολικὸ κύκλο βρίσκεται ἡ *νότια εὐκρατὴ ζώνη*.

Καὶ στὶς δυὸ αὐτὲς εὐκρατές ζῶνες ἡ θερμοκρασία εἶναι κανονική, καὶ τὸ κλίμα εἶναι τὸ ὠραιότερο καὶ ὑγιεινότερο γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Ἀκόμη στὶς ζῶνες αὐτὲς ξεχωρίζουν οἱ τέσσερες ἐποχὲς τοῦ χρόνου, ἡ *ἄνοιξη*, τὸ *καλοκαίρι*, τὸ *φθινόπωρο* καὶ ὁ *χειμῶνας*. (Εἰκ. 9).

4) Ἀνάμεσα στὸ βόρειο πολικὸ κύκλο καὶ στὸ βόρειο πόλο βρίσκεται ἡ *βόρεια κατεψυγμένη ἢ ψυχρὴ ζώνη* καὶ

5) Ἀνάμεσα στὸ νότιο πολικὸ κύκλο καὶ στὸ νότιο πόλο βρίσκεται ἡ *νότια κατεψυγμένη ἢ ψυχρὴ ζώνη*.

Καὶ οἱ δυὸ αὐτὲς ζῶνες, λίγες ἐβδομάδες τοῦ χρόνου, ἔχουν Ἡλιογύστερα ἀκολουθεῖ ἀδιάκοπος καὶ μακρὺς χειμῶνας καὶ γι' αὐτὸ, ὅλο



Εικ. 9. Μεσογειακόν τοπίον

ὁ τόπος εἶναι σκεπασμένος μὲ πάγους καὶ χιόνια καὶ κάνει πᾶρα πολὺ κρύο πάντοτε. (Εικ. 10).



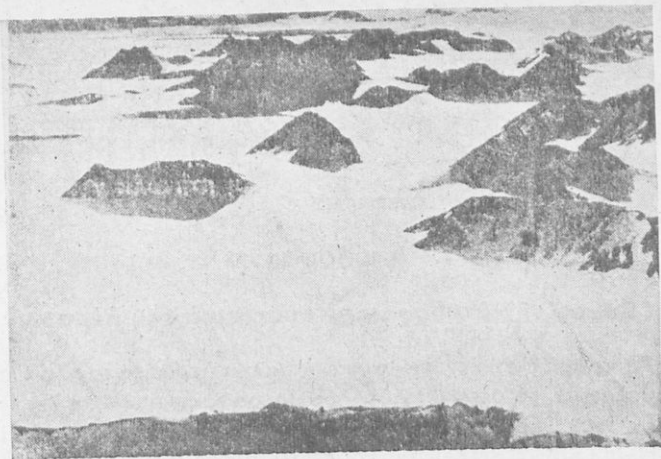
Εικ. 10. Τοπίον ψυχροῦ κλίματος

*Ακριβῶς στοὺς πόλους, ἕξι μῆνες εἶναι συνέχεια ἡμέρα κι ἕξι μῆνες συνέχεια νύχτα.

Οἱ χώρες αὐτές, ποὺ βρίσκονται γύρω ἀπὸ τοὺς δύο πόλους λέγονται πολιτικὲς ἢ ἀρκτικὲς (Εικ. 11).

Οἱ ζῶνες λοιπὸν τῆς Γῆς εἶναι πέντε :

- 1) Ἡ διακεκαυμένη. 2) Ἡ βόρεια εὐκρατη. 3) Ἡ νότια εὐκρατη.
- 4) Ἡ βόρεια κατεψυγμένη καὶ 5) Ἡ νότια κατεψυγμένη.



Εικ. 11. Πολικόν τοπίον

‘Ασκήσεις: Τί λέγεται Γεωγραφία καὶ σὲ πόσους κλάδους διαιρεῖται;

Τί εἶναι ἡ Γῆ, καὶ τί σχῆμα ἔχει;

Πόσοι εἶναι οἱ παράλληλοι καὶ πόσοι οἱ μεσημβρινοὶ κύκλοι καί, ποία ἡ σχέση μεταξύ των;

Τί εἶναι τὸ γεωγραφικὸ πλάτος καὶ μῆκος;

Τί εἶναι οἱ ζώνες τῆς γῆς, καὶ ποία ἡ διαφορὰ μεταξύ των.

Τί εἶναι τὰ θαλάσσια ρεύματα καὶ γιατί τὰ πλοῖα ἀκολουθοῦν πολλὰ φορὲς τὸ ρεῦμα των;



ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

1. Ἀτμόσφαιρα

(Πάχος τῆς ἀτμόσφαιρας—συστατικά τοῦ ἀέρα)

Ἡ Γῆ περιβάλλεται γύρω - γύρω, ἀπὸ ἓνα ἀερῶδες στρώμα, ποὺ λέγεται **ἀτμόσφαιρα**. Τὸ στρώμα αὐτὸ τοῦ ἀέρα ἀκολουθεῖ τὴ Γῆ καὶ στὶς δυὸ κινήσεις της, ποὺ κάνει στὸ ἄπειρο (γύρω στὸν ἑαυτὸ της καὶ γύρω ἀπὸ τὸν ἥλιο) καὶ ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστο μέρος αὐτῆς.

Τὸ πάχος τῆς ἀτμόσφαιρας εἶναι πάνω ἀπὸ 100 χιλιομ. καὶ οἱ ἐπιστήμονες πιστεύουν, ὅτι φθάνει ὡς τὰ 400 χιλιόμετρα.

Τὸν ἀτμοσφαιρικὸ ἀέρα, ἐπειδὴ εἶναι διαφανῆς, δὲν τὸν βλέπομε· ἀλλὰ τὸν αἰσθανόμαστε, ὅταν φυσᾷ.

Ὁ ἀέρας δὲν ἔχει χρῶμα σὲ μικρὰς ποσότητες. Σὲ μεγάλες ὅμως, ἔχει χρῶμα γαλάζιο. Τὸ ὠραῖο γαλάζιο χρῶμα τ' οὐρανοῦ, ὀφείλεται στὴν ἀτμόσφαιρα, ὅταν φωτίζεται, ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ ἥλιου.

Συστατικά τοῦ ἀέρα

Ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀέρας ἀποτελεῖται κυρίως ἀπὸ δύο ἀέρια, τὸ **ἄζωτο** καὶ τὸ **ὀξυγόνο**.

Δηλ. σὲ 100 μέρη ἀέρα, τὰ 78 μέρη εἶναι **ἄζωτο**, τὰ 21 μέρη εἶναι **ὀξυγόνο** καὶ τὰ ὑπόλοιπα **ἀνθρακικὸ ὀξύ**, καὶ **ὕδρατμοί**.

Ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀέρας εἶναι πυκνότερος στὴν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς καὶ ἀραιώνει συνέχεια, ὅσο ἀνεβαίνομε ψηλότερα.

Ἐπειδὴ ὁ ἀέρας ἔχει κι αὐτὸς βάρος, προκαλεῖ πίεση στὴν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς καὶ σ' ὅλα τὰ σώματα, ποὺ βρίσκονται ἐπάνω της.

Τὴν πίεση αὐτὴ τὴν ὀνομάζομε **ἀτμοσφαιρική πίεση**.

Ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀέρας ἔχει διαφορετικὴ θερμοκρασία στὰ διαφορὰ μέρη τῆς Γῆς. Ἡ θερμοκρασία του ἐξαρτιέται ἀπὸ τὸ γεωγραφικὸ πλάτος ἐνὸς τόπου.

Ἡ Γῆ θερμαίνεται, ὅπως ξαίρωμε, ἀπὸ τὸν ἥλιο. Ἐπομένως ἡ θερμοκρασία τῆς ἀτμόσφαιρας, στοὺς τόπους γύρω στὸν Ἰσημερινό, εἶναι μεγαλύτερη ἀπὸ ὅτι εἶναι στοὺς τόπους, ποὺ βρίσκονται πρὸς Β. καὶ πρὸς Ν. αὐτοῦ.

Ὅσο προχωροῦμε πρὸς τοὺς δύο πόλους, ἡ θερμοκρασία τῆς ἀτμόσφαιρας ἐλαττώνεται καὶ φθάνει κάτω ἀπὸ τὸ μηδέν.

Ἀκόμη καὶ ὅταν ἀνεβαίνωμε ψηλὰ βουνὰ ἢ θερμοκρασία τῆς ἀτμόσφαιρας ἐλαττώνεται.

Ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀέρας εἶναι ἀπαραίτητος γιὰ τὴν ὑπαρξὴ τῶν ἀνθρώπων, τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν ἐπάνω στὴ γῆ. Ἄν δὲν ὑπῆρχε αὐτός, δὲν θὰ ὑπῆρχε καθόλου ζωὴ στὸν πλανήτη μας.

2. Ἄνεμοι

Ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀέρας δὲν μένει ἀκίνητος, ἀλλὰ κινεῖται.

Τὴν κίνηση αὐτὴ τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρα τὴν ὀνομάζομε ἄνεμο.

Οἱ ἄνεμοι παράγονται, κυρίως, ἀπὸ τὴ διαφορά τῆς θερμοκρασίας. Ὅταν θερμαίνεται πολλὸ ἓνα στρώμα ἀτμοσφαιρικοῦ

ἀέρα, διαστέλλεται, γίνεται ἐλαφρότερο καὶ ἀνέρχεται. Τότε ἄλλο στρώμα ψυχροῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρα, κινεῖται, νὰ καταλάβῃ τὸν ἀδειανὸ χῶρο, καὶ ἔτσι δημιουργεῖται ἓνα ρεῦμα ἀέρα, δηλ. ὁ ἄνεμος.

Κυρίως, οἱ ἄνεμοι ξεκινοῦν ἀπὸ τὶς ψυχρὲς χώρες τῶν δύο πόλων καὶ προχωροῦν πρὸς τὸν Ἰσημερινὸ καί, ἔτσι ὀλόκληρη ἡ ἀτμόσφαιρα κινεῖται.

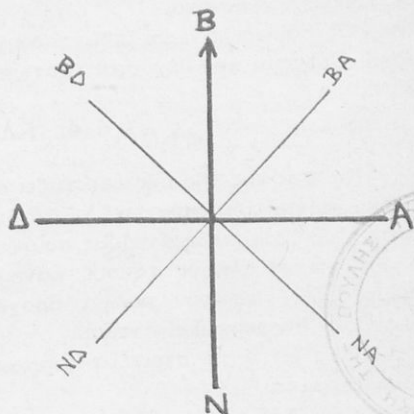
Στοὺς ἀνέμους δίδομε τ' ὄνομα τοῦ σημείου τοῦ ὀρίζοντα ἀπὸ τὸ ὁποῖο φυσᾷ. Ὅταν ὁ ἀέρας φυσᾷ ἀπὸ τὴν Ἀνατολή, τὸν ἄνεμο τὸν λέμε ἀνατολικό, ἀπὸ τὴ Δύση, δυτικό, ἀπὸ τὸ Βορρᾶ, βόρειο καὶ ἀπὸ Νότο, νότιο.

Ὅταν ὁ ἄνεμος φυσᾷ ἀνάμεσα Βορρᾶ καὶ Δύσης λέγεται βορειο-δυτικός, ἀνάμεσα Βορρᾶ καὶ Ἀνατολῆς, βορειοανατολικός, ἀνάμεσα Νότου καὶ Δύσης, νοτιοδυτικός καὶ ἀνάμεσα Νότου καὶ Ἀνατολῆς νοτιοανατολικός. (Εἰκ. 12).

3. Ὑγρασία

Εἴπαμε, ὅτι ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀέρας περιέχει ὕδατμούς. Οἱ ὕδατμοὶ αὐτοὶ παράγονται ἀπὸ τὴν ἐξάτμιση τῶν νερῶν τῶν θαλασσῶν καὶ τῶν λιμνῶν, ὅπου ὑπάρχει μεγάλη θερμοκρασία καὶ μὲ τοὺς ἀνέμους διασκορπίζονται σ' ὀλόκληρη τὴν ἀτμόσφαιρα.

Οἱ ὕδατμοὶ αὐτοὶ συμπυκνώνονται σὲ νέφη. Καί, ὅταν τὰ νέφη αὐτὰ συναντήσουν ψυχρὰ στρώματα ἀέρα, οἱ ὕδατμοὶ μεταβάλλονται



Εἰκ. 12.

σὲ σταγόνες, ποὺ ἀπὸ τὸ βάρος τους, πέφτουν ὡς βροχή. Ἄν τὸ ψῦχος εἶναι μεγάλο, τότε πέφτουν ὡς χιόνι.

Συνήθως πολλές βροχές πέφτουν σὲ μέρη, ποὺ φυσοῦν νότιοι ἄνεμοι, κυρίως θαλασσινοί.

Οἱ βόρειοι ἄνεμοι, ποὺ προέρχονται ἀπὸ βουνά, δὲν παράγουν βροχή. Οἱ τόποι ποὺ δέχονται ἐλάχιστες βροχές λέγονται ἔρημοι.

4. Κλίμα

Κάθε τόπος τῆς Γῆς ξεχωρίζει ἀπὸ ἕναν ἄλλον, ἀπὸ τὴ θερμοκρασία ἢ τὸ ψῦχος ποὺ ἐπικρατεῖ σ' αὐτόν, ἀπὸ τὶς βροχές ἢ τὰ χιόνια ποὺ πέφτουν καί, ἀπὸ τοὺς ἀνέμους ποὺ φυσοῦν.

Γιατί, σὲ ἄλλους τόπους κάνει πολλὴ ζέστη καὶ σ' ἄλλους κρύο. Ἀκόμη, ἄλλοι πέφτουν πολλές βροχές καὶ χιόνια κι' ἄλλοι καθόλου, καὶ φυσοῦν διαφορετικοὶ ἄνεμοι.

Ὅλα αὐτὰ τὰ στοιχεῖα διαμορφώνουν αὐτό, ποὺ ὀνομάζουμε μὲ τ' ὄνομα κλίμα.

Ἄρα, ὅταν λέμε κλίμα ἑνὸς τόπου, ἐννοοῦμε τὴ θερμοκρασία ποὺ ἐπικρατεῖ σ' αὐτόν, τὶς βροχές καὶ τὰ χιόνια ποὺ πέφτουν καὶ τοὺς ἀνέμους ποὺ φυσοῦν.

Κάθε τόπος ἔχει καὶ τὸ κλίμα του.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὸ τοπικὸ κλίμα ὑπάρχει καὶ τὸ γενικὸ κλίμα, σὲ ὅποιο ὑπάγονται πολλοὶ τόποι.

Τὰ κλίματα, ποὺ ἐπικρατοῦν σ' ὁλόκληρὴ τὴ γῆ, εἶναι:

α) Τὸ μεσογειακὸ κλίμα. Τὸ κλίμα τῶν τόπων, ποὺ βρίσκονται γύρω στὴ Μεσόγειο θάλασσα. Χαρακτηριστικὰ αὐτοῦ τοῦ κλίματος εἶναι: Γλυκὸς χειμώνας, δροσερὸ καλοκαίρι.

β) Τὸ ὠκεάνιο κλίμα. Τὸ κλίμα τῶν τόπων, ποὺ βρίσκονται κοντὰ στοὺς ὠκεανούς. Χαρακτηριστικὰ: Γλυκὸς χειμώνας, δροσερὸ καλοκαίρι, βροχές πολλές καὶ ὕγρασία.

γ) Τὸ ἡπειρωτικὸ κλίμα. Τέτοιο κλίμα ἔχουν οἱ τόποι ποὺ βρίσκονται μακριὰ ἀπὸ θάλασσες. Χαρακτηριστικὰ: Θερμὸ καλοκαίρι, ψυχρὸς ἢ ψυχρότατος χειμώνας.

4) Τὸ τροπικὸ κλίμα. Τέτοιο κλίμα ἔχουν οἱ τόποι, ποὺ βρίσκονται κοντὰ στὸν Ἰσημερινό. Χαρακτηριστικὰ: Θερμοκρασία μεγάλη πάντοτε, μὲ συχνὲς καταρρακτώδεις βροχές.

ε) Τὸ κλίμα ἐρήμων. Χαρακτηριστικὰ: Πολὺ θερμὸ καλοκαίρι, πολὺ ψυχρὸς χειμώνας, ἐλάχιστες βροχές.

καὶ στ) Τὸ πολικὸ κλίμα. Χαρακτηριστικὰ: Διαρκὲς χειμώνας, μὲ ὑπερβολικὸ κρύο καὶ συχνὲς χιονοθύελλες.

Ἀπὸ τὸ κλίμα ἐξαρτιέται ἡ γεωργία, ἡ κτηνοτροφία καθὼς καὶ ἡ ὑγεία ἀκόμη τῶν ἀνθρώπων.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

1. 'Ασία

Γενική επίσκόπηση τῆς 'Ασίας

"Όρια, διαμόρφωση τοῦ ἐδάφους. Ἡ 'Ασία εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἡπειρος τῆς Γῆς. Οὐσιαστικά, εἶναι ἓνα σύνολο μὲ τὴν Εὐρώπῃ. Ἀπὸ τὴν Ἀφρικὴ χωρίζεται μὲ τὸν Ἰσθμὸ τοῦ Σουέζ, ὁ ὁποῖος ἔχει πλάτος 120 μ. μόνον. Τὸ βορειότερο ἄκρο τῆς (Βερίγγειος πορθμὸς) ἀπέχει 96 χιλ. ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ. Τὸ νότιο ἄκρο τῆς πλησιάζει τὴν Αὐστραλία μὲ μιὰ νησιωτικὴ γέφυρα. Ἀπὸ Α. τὴ βρέχει ὁ Εἰρηνικὸς ὠκεανὸς, ἀπὸ Δ. ἡ Μεσόγειος θάλασσα καὶ ὁ Εὐξείνιος Πόντος, ἀπὸ Β. ὁ Βόρειος Παγωμένος ὠκεανὸς καὶ ἀπὸ Ν. ὁ Ἰνδικὸς ὠκεανός.

Στὸ νότιο-τμήμα τῆς, βαθεῖς κόλποι τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ, σχηματίζουν τρεῖς μεγάλες χερσονήσους.

Τὴν Ἀραβία, τὴν Ἀνατολικὴν Ἰνδία καὶ τὴν Ἰνδοκίνα. Στὸ ἀνατολικὸ μέρος βρίσκονται οἱ χερσόνησοι: Κορέα καὶ Καμπούτσια, ποὺ βρέχονται ἀπὸ τὸν Εἰρηνικὸ ὠκεανό.

Στὸ βόρειο μέρος ἔχει μιὰ χερσόνησο, τοῦ Ταϊμίρ, ποὺ τὴ βρέχει ὁ Β. Παγωμένος ὠκεανὸς καὶ στὸ δυτικὸ σχηματίζει τὴ χερσόνησο τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ποὺ τὴ βρέχει ἡ Μεσόγειος θάλασσα καὶ ὁ Εὐξείνιος Πόντος.

"Όρη. Ἡ Ἀσία διασχίζεται ἀπὸ πολλὰς ὄροσειρές κι ἔχει πολλὰ ὄροπέδια. Μιὰ ὄροσειρὰ ξεκινάει ἀπὸ τὴ Μικρὰ Ἀσία καὶ φθάνει ὡς τὰ ἀνατολικά παράλια τῆς Κίνας. Ἡ ὄροσειρὰ αὐτὴ σχηματίζει τὰ δύο τεράστια ὄροπέδια τοῦ Θιβέτ καὶ τοῦ Παμίρ.

Ἡ ἴδια ὄροσειρὰ σχηματίζει τὰ ὑψηλότερα ὄρη τῆς Γῆς, τὰ Ἱμαλάια, ποὺ ἡ ψηλότερη κορυφή των, τὸ "Εβερεστ, ἔχει ὕψος 8.840 μέτρα!

"Ἄλλη ὄροσειρὰ ξεκινάει ἀπὸ τὰ ΒΑ. τῆς Ἀσίας, διευθύνεται πρὸς Ν. καὶ συναντᾷ τὴν ὄροσειρὰ τῶν Ἱμαλαίων.

Τρίτη ὄροσειρὰ ξεκινᾷ ἀπὸ τὴ χερσόνησο τῆς Καμπούτσας, κατέρχεται πρὸς τὴ λίμνη Βαϊκάλη κι ἐκεῖ συναντᾷ τὰ Ἀλτάια ὄρη, τὰ ὁποῖα

συνεχίζονται πρὸς τὰ ΝΔ. μέχρι, πού συναντοῦν τὸ ἄγριο ὑψίπεδο τοῦ Παμίρ.

Οἱ τρεῖς αὐτὲς ὁροσειρὲς σχηματίζουν τὸ τεράστιο ὁροπέδιο τῆς ἀνατολικῆς Ἀσίας, ὅπου βρίσκονται οἱ ἔρημοι, **Σινικὴ καὶ Μογγολικὴ**.

Ἀκόμη τὰ ὄρη αὐτὰ σχηματίζουν φραγμὸ μεταξὺ τῆς θάλασσας καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς ἡπείρου, κι ἐμποδίζουν τοὺς θαλασσινοὺς ἀνέμους νὰ φθάσουν ὡς ἐκεῖ, γι' αὐτὸ τὰ μέρη ἐκεῖνα ἔχουν μεγάλη ξηρασία.

Τὰ ὑψίπεδα (μεγάλα ὁροπέδια) τῆς Ἀσίας ἔχουν ὕψος ἀπὸ 1000—5000 μέτρα καὶ καταλαμβάνουν τὰ 3/5 τῆς ἐπιφάνειας τῆς ἡπείρου. Τὰ κυριώτερα ὑψίπεδα τῆς Ἀσίας εἶναι: Τοῦ **Θιβέτ**, τῆς **Μογγολίας**, τοῦ **Ἰράν**. τοῦ **Παμίρ**, τοῦ **Τουρκεστάν** κ. ἄ.

Πεδιάδες. Ἡ μεγαλύτερη πεδιάδα τῆς Ἀσίας εἶναι ἡ **Σιβηρικὴ**, ἡ ὁποία εἶναι σχεδὸν συνέχεια τῆς βόρειας Εὐρωπαϊκῆς κι ἐκτείνεται μέχρι τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ.

Ἡ ἀπέραντη αὐτὴ πεδιάδα, πρὸς τὸ Βόρειο Παγωμένο ὠκεανό, εἶναι ψυχρὴ καὶ ἄδεντρη καὶ λέγεται **στέππα**. Νοτιώτερα σκεπάζεται μὲ ἐκτεταμένα δάση.

Ἀλλες μεγάλες πεδιάδες εἶναι ἡ **Ἰνδικὴ** καὶ ἡ μεγάλη παραλιακὴ πεδιάδα τῆς **Κίνας**.

Ἐρημοί. Ἐρημικὲς ἄγονες ἐκτάσεις ὑπάρχουν πολλὲς στὴν Ἀσία καὶ καταλαμβάνουν ἑκταση 13.000.000 τετρ. χιλιόμετρα !!

Οἱ κυριώτερες εἶναι: **Τῆς Μογγολίας, Γόβης (Κίνα) τῆς Ἀραβίας** κ. ἄ.

Ποταμοί. Ἡ Ἀσία ἔχει μεγάλους ποταμούς, πού ἔχουν τὸ ἐξῆς χαρακτηριστικό. Εἶναι δίδυμοι ποταμοὶ δηλ. δύο ποταμοὶ πηγάζουν ἀπὸ τὸ ἴδιο σχεδὸν μέρος καί, ἡ χύνονται ὁ ἓνας κοντὰ στὸν ἄλλο, ἡ ἐνώνεται πρὶν χυθοῦν στὴ θάλασσα.

Οἱ μεγαλύτεροι ποταμοὶ τῆς Ἀσίας εἶναι: ὁ **Ὁβις**, ὁ **Ἰενεσέης** καὶ ὁ **Λένας**, πού χύνονται στὸ Β. Παγωμένο ὠκεανό.

Ὁ **Ἀμούρ**, ὁ **Χουάγκ - Χὸ** (Κίτρινος ποταμός) ὁ **Γιάγκ - Τσὲ - Γιάγκ** (Γαλάζιος ποταμός), ὁ **Μεκὸγκ** καὶ ὁ **Μενάμ**, πού χύνονται στὸν **Εἰρηνικὸ ὠκεανό**. Ὁ **Σαλουέν**, ὁ **Ἰραουάντι**, ὁ **Βραμπαπούτρας**, ὁ **Γάγγης**, ὁ **Ἰνδὸς**, ὁ **Εὐφράτης** κι ὁ **Τίγρις**, πού χύνονται στὸν **Ἰνδικὸ ὠκεανό**.

Λίμνες. Ἡ Ἀσία ἔχει μεγάλες κι ἀπέραντες λίμνες, σωστὲς θάλασσες. Οἱ σπουδαιότερες εἶναι: Ἡ **Κασπία**, πού λέγεται καὶ θάλασσα, ἡ **Αράλη**, ἡ **Βαϊκάλη** κ. ἄ.

Κλίμα. Μιὰ ἡπειρος σὰν τὴν Ἀσία, πού τὸ βόρειο μέρος τῆς φθάνει κοντὰ στὸ Βόρειο πόλο καὶ τὸ νότιο βρίσκεται στὸν Ἰσημερινό, παρουσιάζει τεράστια διαφορά θερμοκρασίας.

Ἐπομένως θά ἔχη κατὰ περιοχές, διάφορο κλίμα. Ἀκόμη, μεγάλη ἐπίδραση στὴ διαμόρφωση τοῦ κλίματος ἐξασκοῦν οἱ μεγάλες ὁροσειρὲς καὶ τὰ ὑψίπεδα.

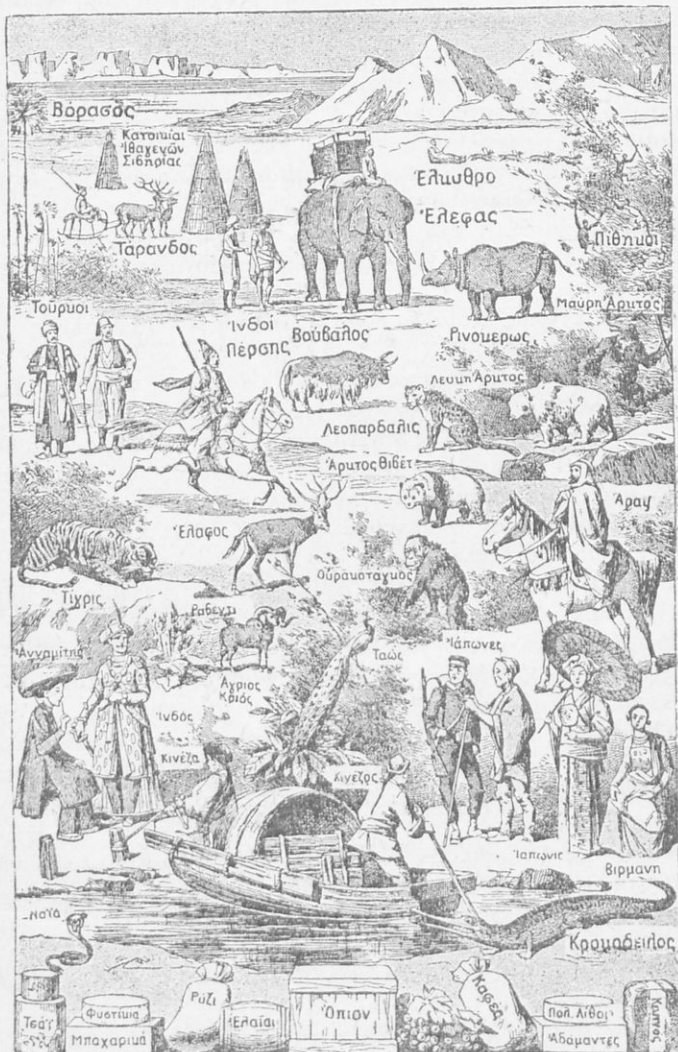
Γι' αὐτὸ τὴν Ἀσία τὴ διαιροῦμε ἀπὸ ἀπόψεως κλίματος σὲ 3 ζώνες.

α) **Στὴ βόρεια ἡ Σιβηρικὴ ζώνη.**

β) Στὴ ζώνη τῶν στεππῶν καὶ

γ) Στὴν νότια καὶ ἀνατολικὴ Ἀσιατικὴ ζώνη τῶν ἐτησίων ἀνέμων (μουσώνων).

Τὸ Κλίμα στὴν α' καὶ β' ζώνη εἶναι ἡπειρωτικό. Στὴν γ' ζώνη τὸ κλίμα εἶναι τροπικόν, μὲ τὰ ἑξῆς χαρακτηριστικά:



Χάρτης 2. Ζῶα, κάτοικοι καὶ προϊόντα τῆς Ἀσίας

Στὴν ἀνατολικὴ Ἀσία καί, κυρίως, στὴν Κίνα καὶ Μαντζουρία, ἂν καὶ βρίσκονται στὸ ἴδιο γεωγραφικὸ πλάτος μὲ τὴν Ἑλλάδα, τὸ χειμῶνα ὁ οὐρανὸς εἶναι καθαρὸς, χωρὶς βροχὲς καὶ τὸ ψῦχος μεγάλο. Τόσο μεγάλο, πού ἡ **Κίτρινη θάλασσα** εἶναι παγωμένη.

Ἐνῶ τὸ καλοκαίρι, ἐξ αἰτίας τῶν ἐτησίων ἀνέμων, πέφτουν πολ-
λὲς βροχὲς. Ἕνα παράδειγμα: Ἡ **Κίτρινη θάλασσα** τῆς Κίνας βρίσκεται
στὸ ἴδιο γεωγραφικὸ πλάτος μὲ τὴ **Μεσόγειο θάλασσα** κι ὅμως τὸ χει-
μῶνα παγώνει. Στὸ **Πεκίνο**, τὴ μεγάλη πόλη τῆς βόρειας Κίνας, ἂν καὶ
βρίσκεται στὸ ἴδιο γεωγρ. πλάτος μὲ τὴ **Θεσσαλονίκη**, κάνει κρύο, ὅσο
καὶ στὸ **Ὁσλο** τῆς Νορβηγίας!

Φυτά. Ἡ Ἀσία σκεπάζεται ἀπὸ τεράστια δάση (12.000.000 τετ.
χλμ.), πού τὰ περισσότερα βρίσκονται στὴ Σιβηρία. Χαρακτηριστικὸ εἶναι,
ὅτι ἡ Ἀσία ἔχει τὰ περισσότερα ὠφέλιμα φυτά: **Κανέλλα**, **μοσχοκάρυδο**,
πιπέρι, **τσάι**, **ζαχαροκάλαμο**, **βανάνα**, **Ἰνδικὰ καρύδια**, **σόγια**, **καφέ**,
βαμβάκι, **καουτσούκ** κ. ἄ. Τὰ περισσότερα ἀπ' αὐτὰ ἔχουν πατρίδα τὴν
ἴδια τὴν Ἀσία.

Ζῶα. Ἡ Ἀσία εἶναι ἡ πατρίδα σχεδὸν ὅλων τῶν ζῶων, πού ἐξη-
μερώθηκαν ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο δηλ. τὸ **ἄλογο**, ὁ **γάϊδαρος**, τὸ **βόδι**, ἡ **γίδα**,
τὸ **πρόβατο**, ἡ **καμήλα**, ὁ **ἐλέφας** κ.ἄ. Ἡ Ἀσία εἶναι ἡ πατρίδα τῶν με-
γαλυτέρων ἀγρίων ζῶων. Ἐκεῖ ζοῦν ὁ **ρινόκερος**, ἡ **Τίγρη**, ὁ **λέοντας**, ὁ
πάνθηρας κ.ἄ. Ἀκόμη εἶναι ἡ πατρίδα τοῦ **μεταξοσκώληκα** τῶν **ἀρπαντι-**
κῶν πτηνῶν καὶ τῶν **μεγάλων φιδιῶν**.

Ὄρυκτά. Στὴν Ἀσία ὑπάρχουν ὅλα τὰ ὄρυκτὰ καὶ τὰ χρήσιμα μέ-
ταλλα. Στὴ Σιβηρία καὶ Μαντζουρία ὑπάρχει **χρυσός**, **ἄργυρος**, **μαγνήσιο**,
μαγγάνιο καὶ **κάρβουνο**.

Στὸν Καύκασο πλούσια κοιτάσματα **πετρελαίου**. Στὴν Κίνα, Ἰνδίες
καὶ Ἰαπωνία, ὑπάρχουν πολλὰ ὄρυκτὰ καὶ **γαιάνθρακες**.

Πολιτικὴ Περιγραφή

Ἐκταση—Πληθυσμός. Ἡ Ἀσία ἔχει ἔκταση 44 ἑκατομμύρια τετρ.
χιλιόμετρα καὶ πληθυσμὸ 1.200.000 κατοίκους περίπου.

Φυλές. Τὸ Β. καὶ Α. τμήμα τῆς Ἀσίας κατοικεῖται ἀπὸ τὴ **Μογγο-**
λικὴ φυλὴ. Τὸ ΝΑ. ἀπὸ τὴ **Μαλαισία** καὶ τὸ ΝΔ. ἀπὸ τὴν **λευκὴ ἢ Καυ-**
κάσια φυλὴ.

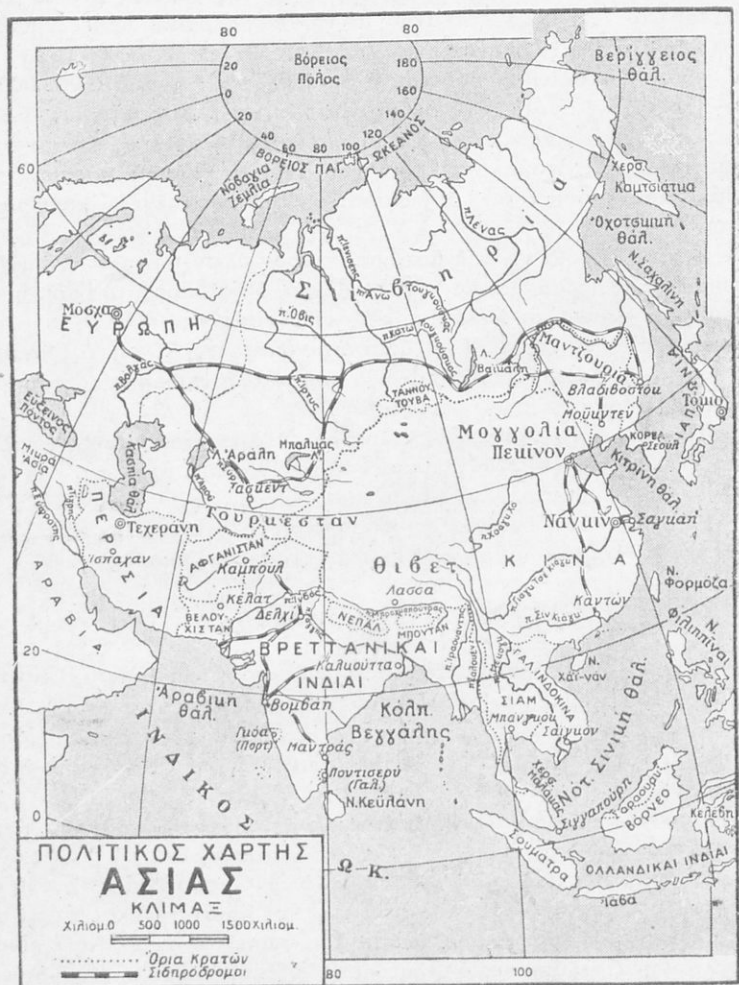
Θρησκείες. Ἀπὸ τὰ 1200 ἑκατομμύρια τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἀσίας,
τὰ 1.000 περίπου ἑκατομμύρια ἀνήκουν σὲ θρησκείες μὴ Χριστιανικὲς
(**Βραχμανισμό**, **Βουδισμό**, **Τατοϊσμό** **Κουμφουκιανισμό** κλπ.). Τὰ 150 ἑκα-
τομ. εἶναι **Μωαμεθανοὶ** καὶ ἐλάχιστοι εἶναι οἱ **Χριστιανοὶ** καὶ **Ἑβραῖοι**.

Γλῶσσες. Ἡ κυριώτερη γλῶσσα πού ὁμιλεῖται στὴν Ἀσία εἶναι ἡ
μονοσύλλαβη Κινεζικὴ καὶ ἀκολουθεῖ ἡ **Ἰνδική**, ἡ ὁποία ὑποδιαιρεῖται
σὲ πλῆθος διαλέκτους.

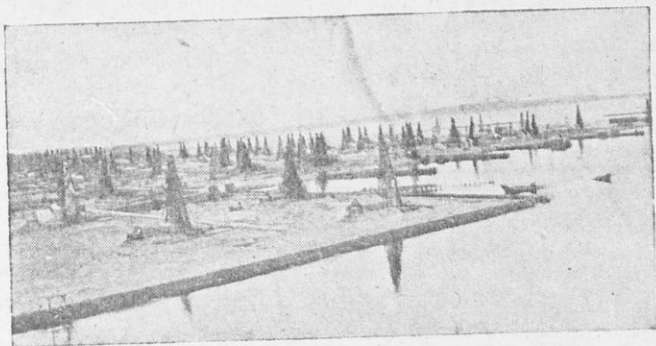
Πολιτεύματα. Πρὸ τοῦ Β' Παγκοσμίου πολέμου, τὸ μεγαλύτερο μέ-

ρος της 'Ασίας ήταν ύποτελές στους Εύρωπαίους. Μετά το Πόλεμο πολλοί λαοί απόκτησαν έλευθερία κι άνεξαρτησία. Οι περισσότερες χώρες διοικούνται με δημοκρατικό πολίτευμα.

Φυσική και πολιτική διαίρεση. 'Η 'Ασία διαιρείται από τις μεγάλες όροσειρές σε πέντε περιοχές. Στη βόρεια, νότια, ανατολική, δυτική και κεντρική 'Ασία.



Χάρτης 3.



Είκ. 13. 'Υπερκαννασία : Πετρελαιοπηγές στο Βακού

Α' Δυτική 'Ασία

'Η Δυτική 'Ασία ή Μέση 'Ανατολή αποτελείται από τὰ ἑξῆς Κράτη:

1. Τὴ Μικρὰ 'Ασία (Τουρκία).
2. Τὸ Λίβανο καὶ τὴ Συρία.
3. Τὴν Παλαιστίνη καὶ 'Υπεριορδανία.
4. Τὸ 'Ιράκ.
5. Τὴν 'Αραβία.
6. Τὴν Περσία ἢ 'Ιράν καὶ
7. Τὸ 'Αφγανιστάν.



1. Τουρκία (Μικρὰ 'Ασία)

Φυσική περιγραφή

Εἰσαγωγή. Ἡ Τουρκία ξαπλώνεται καὶ στὶς δύο ἡπείρους, τὴν Εὐρώπῃ καὶ τὴν 'Ασία. Ὅμως, ἐπειδὴ τὸ μεγαλύτερο τμήμα τῆς τὸ ἀποτελεῖ ἡ χερσονήσος Μικρὰ 'Ασία, τὴ θεωροῦμε 'Ασιατικὴ χώρα.

Θέση καὶ σύνορα. Ἡ Τουρκία συνορεύει πρὸς Β. μὲ τὴ Βουλγαρία καὶ βρέχεται ἀπὸ τὸν Εὐξείνιο Πόντο. Πρὸς Ν. βρέχεται ἀπὸ τὴ Μεσόγειο θάλασσα καὶ συνορεύει μὲ τὸ Λίβανο. Πρὸς Α. συνορεύει μὲ τὴν Περσία ('Ιράν) καὶ τὴ Σοβιετικὴ Ρωσία καὶ πρὸς Δ. συνορεύει μὲ τὴν 'Ελλάδα καὶ βρέχεται ἀπὸ τὸ Αἰγαῖο πέλαγος.

Ἔκταση. Ἡ Τουρκία ἔχει ἑκτασὴ 770.000 τετρ. χιλμ. ἐπομένως εἶναι ἕξι φορές μεγαλύτερη τῆς 'Ελλάδος

Ὅρη. Ἡ 'Ασιατικὴ Τουρκία, ὁλόκληρη, μπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ ἓνα ὄροπέδιο, ποῦ ἔχει μέσο ὕψος 600—1000 μέτρα.

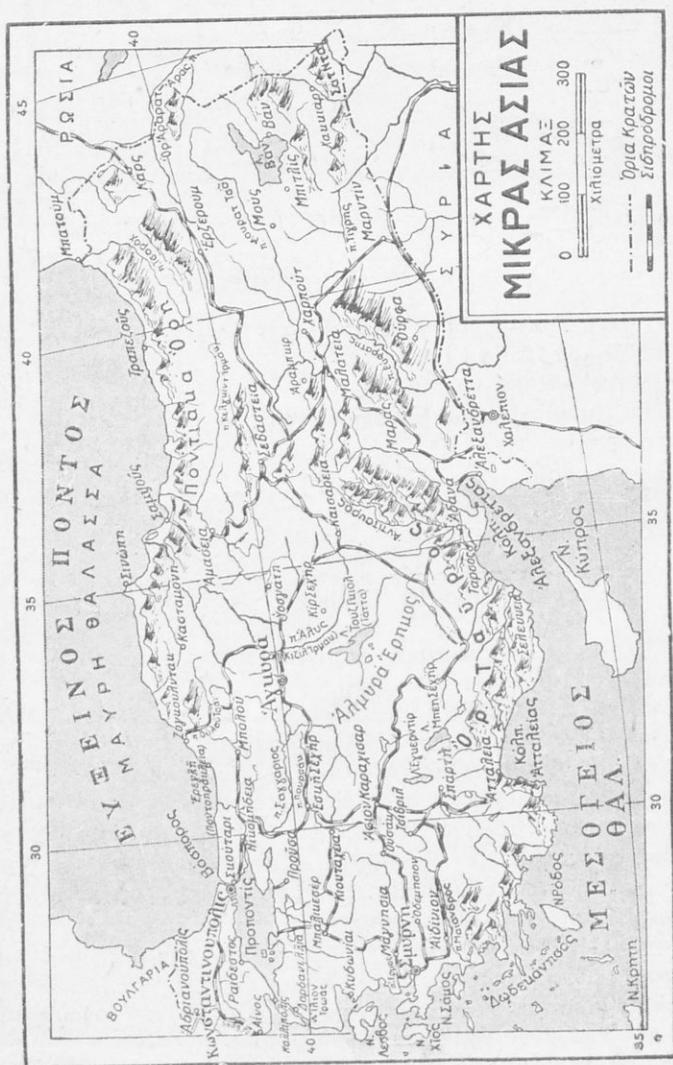
Στὴν Τουρκία διακρίνομε τρεῖς ὄροσειρές.

Τὴ βόρεια ὄροσειρὰ (Ποντικὲς "Ἀλπεις"), ποῦ ἐκτείνονται ἀπὸ

τὴν Ἀρμενία μέχρι τὸ Αἰγαῖο Πέλαγος. Ἡ ψηλότερη κορυφή τῆς ὄροσειρας αὐτῆς εἶναι 3.000 μέτρα.

Ἡ δεύτερη ὄροσειρά με κέντρο τὸ βουνὸ Ταῦρος, ξαπλώνεται σὲ ὅλη τὴ Μεσογειακὴ ἀκτὴ.

Ἡ Τρίτη ὄροσειρά με κέντρο τὸν Ἀντίταυρο, ξαπλώνεται πρὸς τὰ



Χάρτης 4.

τὰ ΒΑ. μέχρι τοῦ ὄροπεδίου τῆς Ἀρμενίας, ὅπου ὑψώνεται τὸ βουνὸν Ἀραράτ (5.150 μ.) διαρκῶς χιονισμένο.

Τὰ ψηλότερα βουνὰ τῆς Τουρκίας εἶναι τὸ Ἑρτζιάς (Ἀρχαῖο) στὸ κέντρο τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, μὲ ὕψος (4.000 μ.) καὶ τὸ Ἀλά—Ντάγ, τῆς ὁροσειρᾶς τοῦ Ἀντιταύρου (3.000 μ.).

Πεδιάδες. Οἱ μεγαλύτερες καὶ εὐφορώτερες πεδιάδες τῆς Τουρκίας βρίσκονται στὸ δυτικὸ καὶ ΒΔ. τμήμα τῆς. Στὸ κέντρο τῆς Τουρκίας ὑπάρχει ἄγονη στεπεπειδῆς πεδιάδα, ποὺ ὀνομάζεται Ἀλμυρὰ ἔρημος.

Λίμνες. Οἱ σημαντικώτερες λίμνες εἶναι ἡ Βὰν (ἴση σὲ ἔκταση μὲ τὴν Εὐβοία), ἡ Τάτα, ἡ Βίτλις καὶ οἱ Ἀλμυρὲς λίμνες τῶν Κεντρικῶν στεπεπῶν.

Ποταμοί. Ποταμοὺς ἔχει τὸν Ἄλυ (μῦθος Κροίσου) καὶ τὸ Σαγ-γάριο, ποὺ χύνονται στὸν Εὐξείνιο πόντο. Τὸν Ἑβρο, τὸ Σνάμανδρο (Τρωϊκὸς πόλεμος), τὸ Μαϊάνδρο καὶ τὸν Ἑρμο, ποὺ χύνονται στὸ Αἰγαῖο πέλαγος καὶ τὸν Εὐρυμέδοντα, τὸ Σάρο, τὸν Πύραμο καὶ τὸν Κύ-δνο, ποὺ χύνονται στὴ Μεσόγειο θάλασσα.

Κόλποι καὶ ἀκρωτήρια. Ὁ Εὐξείνιος Πόντος, ἡ Προποντίδα, τὸ Αἰγαῖον καὶ ἡ Μεσόγειος θάλασσα σχηματίζουν πλῆθος κόλπων καὶ ἀκρωτηρίων. Ἀπὸ τ' ἀκρωτήρια θὰ ἀναφέρωμε τὸ Κιλιντ—Μπουρενού (Ἀκρωτήριο τῆς Ἑλλης. Ἑλληνικὴ ναυμαχία καὶ νίκη 1912), τὸ Μπα-μπὰ Καλεσί κοντὰ στὴν Τροία, καὶ τῆς Μυκάλης ἀπέναντι στὴ Σάμο (νίκη τοῦ Ξανθίππου).

Οἱ σπουδαιότεροι Κόλποι εἶναι τῆς Κίου, τῆς Σμύρνης καὶ ὁ Ἰσικός.

Χερσόνησοι. Οἱ σημαντικώτερες εἶναι ἡ Παφλαγονία τοῦ Πόντου, τῆς Χερσοπόλεως (ἀπέναντι στὴν Κωνσταντινούπολη) ἡ Τρωάδα, τὸ Κα-ρατάς, (Κοντὰ στὴ Σμύρνη), ἡ Λυκία καὶ Κιλικία πρὸς τὴ Μεσόγειο.

Πορθμοί. Οἱ σημαντικώτεροι εἶναι ὁ Ἑλλήσποντος καὶ ὁ Βό-σπορος.

Νῆσοι. Ἡ Τουρκία ἔχει λίγα νησιά. Τὰ Προικηπόννησα στὴν Προ-ποντίδα, τὴν Ἰμβρο καὶ τὴν Τένεδο στὸ Αἰγαῖο πέλαγος.

Οἰκονομικὴ περιγραφή

Γεωργία. Ἡ Τουρκία εἶναι περισσότερο γεωργικὴ χώρα, ἀλλὰ δὲν ἔχει ἀνεπτυγμένα τὰ μέσα καλλιέργειας. Τὰ κυριώτερα γεωργικὰ προϊόντα τῆς χώρας εἶναι ὁ καπνός, οἱ σταφίδες καὶ τὰ σύκα. Ἐπειτα ἔρ-χεται τὸ βαμβάκι, τὸ λάδι καὶ τὰ δημητριακὰ.

Κτηνοτροφία. Ἡ Τουρκία ἔχει τόπο ἐξαιρετικὸν γιὰ βοσκὰς καί, γι' αὐτὸ ἔχει ἀναπτυγμένη κτηνοτροφία. Τρέφει πολλὰ βόδια, βουβάλια, πρό-βατα καὶ γίδια, ποὺ τὸ μαλλὶ τους εἶναι ἐξαιρετικῆς ποιότητος. Ἀκόμη ἔχει μεγάλη παραγωγὴ αὐγῶν.

Θεωκτὶς πλοῦτος. Τὸ ὑπέδαφος τῆς Τουρκίας ἔχει μεγάλο ὄρυ-

κτὸ πλοῦτο, ἀλλὰ μέχρι τώρα ἔμενε ἀνεκμετάλλευτος. Τώρα, μόλις ἄρχισε ἐντατική ἐκμετάλλευση τῶν πλουσίων κοιτασμάτων, σμύριδας, ψευδαργύρου, ἀργύρου, μολύβδου καὶ γαιάνθρακα.

Βιομηχανία. Ἡ βιομηχανία δὲν εἶναι ἀναπτυγμένη. Μόνον ἓνας κλάδος τῆς βιοτεχνίας, ἡ **ταπητουργία**, ἦταν καὶ εἶναι σὲ ἀκμῇ.

Οἱ τάπητες τῆς Τουρκίας γνωστοὶ ὡς **τάπητες τῆς Σμύρνης** εἶναι περίφημοι, ὅπως καὶ οἱ Περσικοὶ.

Συγκοινωνία. Ἀμαξιτοὺς δρόμους ἔχει τώρα ἀρκετοὺς καὶ συνέχεια χαράζονται καινούργιοι. Τὸ σιδηροδρομικὸ δίκτυο εἶναι περιωρισμένο κι ἀραιότατο.

Υπάρχουν ἐλάχιστες σιδηροδρομικὲς γραμμὲς, ποὺ κατασκευάστηκαν, ὄχι γιὰ νὰ ἐξυπηρετοῦν τὴν οἰκονομικὴ ζωὴ τῆς χώρας, ἀλλὰ γιὰ στρατιωτικοὺς λόγους. Τὸ σιδηροδρομικὸ δίκτυο ἔχει ὅλικό μῆκος 7000 χιλίόμετρα.

Ναυτιλία. Πρὸ τοῦ Μικρασιατικοῦ πολέμου, ἡ ναυτιλία ἦταν καὶ πῶς ἀναπτυγμένη, γιατί βρισκόταν στὰ Ἑλληνικά χέρια. Σήμερα ὅμως εἶναι ἀσήμαντη καὶ ὅλα τὰ ἐμπορικὰ καράβια τῆς ἔχουν χωρητικότητα περίπου 100.000 τόννους. (Ἡ Ἑλλάδα ἔχει καράβια χωρητικότητας 2.500.000 τόνν.)!

Ἐμπόριο. Καὶ τὸ ἐμπόριο τῆς Τουρκίας, ποὺ ἄλλοτε ἦταν στὰ χέρια τῶν Ἑλλήνων, δὲ βρίσκεται σὲ ἀνθηρὴ κατάσταση. Οἱ σημερινοὶ Τοῦρκοι δὲν κατῴρθωσαν νὰ τὸ φτάσουν στὸ ἐπίπεδο, ποὺ εἶχαν φθάσει οἱ Ἕλληνες. Ἔτσι οἱ ἐξαγωγὲς προϊόντων εἶναι μικρότερες τῶν εἰσαγωγῶν.

Πολιτικὴ Περιγραφή

Πληθυσμός. Ὁ πληθυσμὸς τῆς χώρας εἶναι περίπου 18 ἑκατομμύρια κάτοικοι, μὲ τὴν ἀνατολικὴ Θράκη μαζί. Τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τὸ ἀποτελοῦν οἱ **Τοῦρκοι**.

Ὅμως καὶ ἡ φυλὴ αὐτὴ ἔπαθε μεγάλες ἀλλοιώσεις, ἀπὸ τὴν ἐπιμειξία μὲ Εὐρωπαϊκοὺς λαοὺς, ἐξ αἰτίας τῶν κατακτητικῶν πολέμων καὶ τῶν παιδομαζωμάτων.

Ἀλλὰ ἔθνικὰ στοιχεῖα εἶναι οἱ **Κοῦρδοι**. (1.1/2 ἑκατομ.) οἱ Ἕλληνες (στὴν Κων)πολη) καὶ οἱ Ἀρμένιοι.

Θρησκεία — Γλῶσσα. Οἱ Τοῦρκοι εἶναι Μωαμεθανοὶ καὶ Ἑβραῖοι. Ἐπίσημη γλῶσσα εἶναι ἡ Τουρκικὴ, ποὺ τώρα γράφεται μὲ Λατινικοὺς χαρακτήρες.

Πολίτευμα καὶ διοίκηση. Ἡ Τουρκία εἶναι **Λαϊκὴ Δημοκρατία**, ποὺ τὴν ἵδρυσε ὁ μεγάλος πολιτικός της, **Κεμάλ Ἀτατούρκ**.

Ἡ χώρα διοικεῖται ἀπὸ τὴ Μεγάλῃ Ἐθνοσυνέλευσι τῆς Ἀγκύρας, ἡ ὁποία ἐκλέγει καὶ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας.

Ἡ ὑπόλοιπη διοίκηση εἶναι ἀνάλογη μὲ τῶν Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Ἡ χώρα διοικητικὰ χωρίζεται σὲ Νομοὺς (Βιλαέτια) καὶ οἱ νομοὶ σὲ Ἐπαρχίες (Καζάδες).

Πόλεις. Πρωτεύουσα της Τουρκίας είναι η "Αγκυρα (280.000 κάτ.), η οποία προστά από το 1920 ήταν μία μικρή επαρχιακή πόλη. Η "Αγκυρα έσημείωσε άλματική ανάπτυξη, χάρη στον περίφημο αναμορφωτή της Τουρκίας, Κεμάλ.

Η "Αγκυρα είναι γνωστή για το μεταξένιο τρίχωμα των γιδιών της και, για τις ωραίες ολόλευκες γάτες της.

Η μεγαλύτερη πόλη της Τουρκίας είναι η Κωνσταντινούπολη (Ισταμπούλ 1.000.000 κάτ.), που μέχρι το 1920 ήταν η πρωτεύουσα της Σουλτανικής Τουρκίας.

Είναι το κλειδί μεταξύ Ασίας και Ευρώπης, και μία από τις ωραιότερες πόλεις του Κόσμου.

Έχει μεγάλο πλοίοτο μνημείων της βυζαντινής εποχής, από τα όποια, ως διαμάντι ξεχωρίζει ο περίφημος Ναός της Αγίας Σοφίας.

Ακόμη στην Κων(σ)πολη είναι η έδρα του Πατριαρχείου και το κέντρο της Ορθοδοξίας. Στην ανατολική Θράκη είναι η 'Αδριανούπολη, με τα ώρατα τζαμιά και οι Σαράντα Έκκλησιές.

Στά παράλια του Εξείνου Πόντου είναι η Τραπεζούντα, πρωτεύουσα άλλοτε του Έλληνισμού του Πόντου και η αρχαία Έλληνική πόλη, Σινώπη.

Στην Προποντίδα είναι η Προύσα (75.000 κάτ.).

Προς το Αίγαίον είναι η Σμύρνη με (200.000 κατοίκους). Πρίν από τη Μικρασιατική καταστροφή η Σμύρνη είχε 400.000 κατοίκους, από τους οποίους τα 3/4 ήταν Έλληνες και η πόλη είχε γνήσιο Έλληνικό χαρακτήρα.

Ιστορία της Μικρᾶς Ασίας

Η Μικρά Ασία και, κυρίως, τα παράλια της υπήρξαν από τ' αρχαιότατα χρόνια μέρη Έλληνικά. Εκεί εγκαταστάθηκαν ως άποικοι οι Έλληνες και ίδρυσαν τις Ίωνικές, Αιολικές και Δωρικές αποικίες.

Οι Έλληνες έχτισαν λαμπρές και μεγάλες πόλεις κι ανάπτυξαν θαυμάσιο Έλληνικό πολιτισμό. Εκεί γεννήθηκε ο μεγαλύτερος ποιητής του κόσμου, ο Όμηρος, και πολλοί άλλοι σπουδαίοι Έλληνες ποιητές, ιστορικοί, φιλόσοφοι, πολιτικοί και καλλιτέχνες.

Γι' αυτούς τους Έλληνες έγιναν τόσες έκστρατείες από τη μητέρα Ελλάδα και, γι' αυτούς εξεστράτευσε ο μεγαλύτερος στρατηλάτης των αιώνων, ο Μέγας Αλέξανδρος.

Αυτοί οι Έλληνες παρέμειναν εκεί 3000 χρόνια και κρατούσαν αναμμένη τη φλόγα του πολιτισμού μέχρι το άτυχέστατο έτος 1922.

Αυτοί μετέδιδαν τα φώτα της ζωής σ' όλους τους απολίτιστους, που έφθαναν από τα βάθη της Ασίας, στα ολόφωτα και γραφικά παράλια τους!

Όμως, τους φθόνισε η μοίρα και το 1922, ύστερα από 30 αιώνων

συνεχή ζωή οι Έλληνες αυτοί διώχτηκαν από τὰ μέρη τους, και μᾶς ἤρθαν πρόσφυγες στην Ἑλλάδα. Νὰ εἰποῦμε, πὼς μιὰ μέρα, θὰ ἐπανεέλθουν στὴ γῆ τῶν πατέρων τους! Ἡ Ἱστορία θὰ τὸ ἀποφασίση.

Β' Κράτη Μέσης Ἀνατολῆς

Εἰσαγωγή. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Τουρκία πὺ ἐξετάσαμε, οἱ χῶρες πὺ περιλαμβάνονται ἀνάμεσα στ' ὄροπέδιο τῆς Ἀρμενίας, τῆς Κασπίας θάλασσας, τῶν Ἰνδιῶν, τοῦ Περσικοῦ κόλπου, τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ Ἀντεν, τοῦ Ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ καὶ τῆς Μεσογείου θάλασσας, ἀποτελοῦν κυρίως τὰ κράτη, πὺ μ' ἓνα ὄνομα λέγονται **Μέση Ἀνατολή.**



Χάρτης 5.

Διαίρεση. Τὰ κράτη αὐτὰ εἶναι :

- 1) Ἡ Συρία καὶ ὁ Λίβανος.
- 2) Ἡ Παλαιστίνη καὶ Ὑπεριορδανία.
- 3) Τὸ Ἰράκ.
- 4) Ἡ Ἀραβία.
- 5) Ἡ Περσία ἢ Ἰράν καὶ
- 6) Τὸ Ἀφγανιστάν.

Γενικός χαρακτηρισμός τῆς περιοχῆς

Ὁλόκληρος ὁ χώρος τῶν παραπάνω κρατῶν παρουσιάζει ποικιλία ἀπὸ εὐφορα ὑψίπεδα, ἄγονες ἐρημικὲς ἐκτάσεις καὶ σιέπες.

Τὸ Κλίμα εἶναι σχεδὸν παντοῦ θερμὸ κι ὁ τόπος ὑποφέρει ἀπὸ ξηρασία.

Θεωροῦνται χώρες καθυστερημένες, ἀπὸ ἄποψη πολιτισμοῦ καὶ συνδέονται μόνο μεταξὺ τους, γιατί ὅλοι οἱ κάτοικοι εἶναι φανατισμένοι Μωαμεθανοί.

Τὰ τελευταῖα χρόνια, ἐπειδὴ στίς χώρες αὐτὲς βρέθηκαν πλούσια κοιτάσματα πετρελαίου, γίνεται ἀνταγωνισμὸς μεταξὺ τῶν μεγάλων δυνάμεων γιὰ τὴν κατάκτηση τοῦ πετρελαίου καί, ἐπομένως οἱ χώρες αὐτὲς, ἀπόχτησαν παγκόσμιο ἐνδιαφέρον.

1. Συρία καὶ Λίβανος

Εἰσαγωγή. Καὶ οἱ δυὸ αὐτὲς χώρες, μόλις τώρα ἀπόχτησαν ἀνεξαρτησία, γιατί πρὶν διοικοῦνταν ἀπὸ τοὺς Γάλλους. Θὰ τίς ἐξετάσωμε μαζί, γιατί ὁ Λίβανος εἶναι μιὰ μικρὴ περιοχὴ.

Σύνορα. Πρὸς Β. συνορεύουν μὲ τὴν Τουρκία πρὸς Ν. μὲ τὴν Παλαιστίνη πρὸς Α. μὲ τὸ Ἰράκ καὶ πρὸς Δ. βρέχονται ἀπὸ τὴ Μεσόγειο θάλασσα.

Ἔκταση. Ἡ Συρία ἔχει ἔκταση 100.000 τετρ. χιλμ. καὶ ὁ Λίβανος 10.000 τετρ. χιλμ.

Ὅρη — Πεδιάδες — Ποταμοί. Ἡ Συρία καὶ ὁ Λίβανος διασχίζονται ἀπὸ Β. πρὸς Ν. ἀπὸ τὰ βουνὰ Λίβανο καὶ Ἀντιλίβανο. Στὸ μέσο τῶν βουνῶν αὐτῶν σχηματίζεται μιὰ μεγάλη κοιλάδα, ποὺ λέγεται Κοίλη Συρία.

Τὸ κλίμα τῆς Συρίας εἶναι ἡπειρωτικὸ στὰ ψηλὰ βουνά, δροσερὸ στὰ ὀροπέδια καὶ θερμότατο στὴν Κοίλη Συρία. Ἀπὸ τὸ Λίβανο πηγάζει ὁ ποταμὸς Ὀρόντης, ὁ ὁποῖος χύνεται στὸν Ἰσικὸ κόλπο.

Γεωργία καὶ Κτηνοτροφία. Ἡ Συρία εἶναι καθαρὰ γεωργικὴ χώρα καὶ παράγει δημητριακὰ, βαμβάκι καὶ καπνὸ, ὄχι καλῆς ποιότητος. Τρέφει πολλὰς καμήλες αἰγοπρόβατα κι ἔχει ἀναπτυγμένη τὴ σηροτροφία.

Συγκοινωνία. Οί συγκοινωνίες δὲν εἶναι ἀναπτυγμένες κι ἔχει μόνο μιὰ σιδηροδρομικὴ γραμμή.

Βιοτεχνία—Ἐμπόριο. βιομηχανία δὲν ὑπάρχει στὴ Συρία. Ἡ βιοτεχνία εἶναι ἀναπτυγμένη καὶ κατασκευάζει περίφημα μεταξωτὰ κι ἐξαιρετικὲς λεπίδες (Δαμασκινὰ σπαθιά).

Τὸ ἔμπόριο κατὰ τὸ 2)3 εἶναι εἰσαγωγικὸ καὶ κατὰ τὸ 1)3 ἐξαγωγικὸ.

Πληθυσμός. Ἡ Συρία ἔχει 3 ἑκατομμύρια καὶ ὁ Λίβανος ἓνα ἑκατομμύριο κατοίκους.

Λαὸς — Πολίτευμα — Θρησκεία.

Οἱ περισσότεροί τῶν κατοίκων εἶναι Σύριοι, σημιτικῆς καταγωγῆς. Ἰδιαίτερο στοιχεῖο ἀποτελοῦν οἱ Δροῦσοι, λαὸς ἀνυπόταχτος κι ἐπαναστατικὸς.

Καὶ ἡ Συρία καὶ ὁ Λίβανος ἔχουν πολίτευμα Δημοκρατικόν.

Ἐπίσημη θρησκεία, ἡ Συρία ἔχει τὸ Μωαμεθανισμό. Τὸ 1)4 τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι Χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι καὶ καθολικοί.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τῆς Συρίας, εἶναι ἡ Δαμασκὸς (300.000 κατ.) ποὺ παλαιότερα ἦταν κέντρο Ἀραβικοῦ πολιτισμοῦ. Γι' αὐτὸ ἔχει κτίρια θαυμάσιας Ἀραβικῆς τέχνης. Ἀκόμη ἐκεῖ κατασκευάζονται τὰ ὀνομαστὰ Δαμασκηναὶ σπαθιά. Στὴ Δαμασκὸ ἔχει τὴν ἑδρα τοῦ τὸ Ὀρθόδοξο Πατριαρχεῖο τῆς Ἀντιοχείας.

Τὸ Χαλέπιο. (250.000 κατ.), ἡ Τρίπολη, γύρω στὴν ὁποία ὑπάρχουν τὰ μεγαλύτερα κέδρα τοῦ Κόσμου (Οἱ κέδροι τοῦ Λιβάνου (Π.Δ.) καὶ ἡ Βηρυττός. (200.000 κατ.) τὸ μεγαλύτερο λιμάνι τῆς περιοχῆς, πρωτεύουσα τοῦ Λιβάνου.

2. Παλαιστίνη καὶ Ὑπεριορδανία

Εἰσαγωγή.— Ἡ Παλαιστίνη (κράτος τοῦ Ἰσραήλ) καὶ ἡ Ὑπεριορδανία εἶναι κράτη, ποὺ ἔγιναν ἀνεξάρτητα μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Σύνορα. Ὀλόκληρη ἡ περιοχὴ καὶ τῶν δύο κρατῶν βρίσκεται ἀνάμεσα στὴ Συρία, Ἰράκ, Σαουδικὴ Ἀραβία καὶ Μεσόγειο θάλασσα.

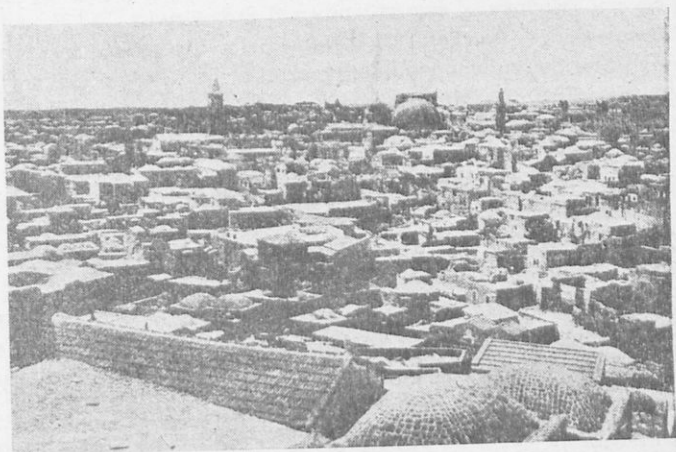
Ὅρη—Πεδιότητες. Καὶ οἱ δύο χώρες εἶναι περισσότερο ὄρεινὲς με χαμηλὰ ὄρη, ποὺ ξαπλώνονται ἀπὸ Β. πρὸς Ν. καὶ τελειώνουν στὴν πεδιάδα τοῦ κάτω Ἰορδάνης.

Τὴν Παλαιστίνη τὴ διαρρέει ὁ ποταμὸς Ἰορδάνης, ὁ ὁποῖος χύνεται πρῶτα στὴ λίμνη τῆς Γαλιλαίας ἢ θάλασσα τῆς Τιβεριάδος, ποὺ εἶναι 200 μ. κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας. Ἀπὸ τὴ λίμνη τῆς Γαλιλαίας κατέρχεται καὶ χύνεται στὴ λίμνη Νεκρά θάλασσα, ἡ ὁποία εἶναι 400 μ. κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας. Ἡ βαθύτερη ξηρὰ τῆς Γῆς εἶναι γύρω ἀπὸ τὴ Νεκρά θάλασσα.

Φυσικὴ Διαιρέση τῆς χώρας. Ἡ Παλαιστίνη διαιρεῖται σὲ τρεῖς περιοχές.

1. Στη Γαλιλαία. 2. Τη Σαμάρεια καὶ 3. Τὴν Ἰουδαία. Ἡ Ὑπεριορδανία ἄλλοτε λεγόταν Περαιά.

Ἔκταση — Πληθυσμός. Οὔτε ἡ ἔκταση, οὔτε ὁ Πληθυσμός μπορεῖ νὰ ὀριστῇ σήμερα. Αὐτὰ εἶναι νεώτατα κράτη καὶ βρίσκονται ἀκόμη σὲ σχηματισμό. Τὸ κράτος τοῦ Ἰσραὴλ διεκδικεῖ 60.000 τετ. χιλμ. ἔκταση καὶ ἀνάλογη καὶ περισσότερη ἢ Ὑπεριορδανία. Ὁ πληθυσμός περίπου καὶ τῶν δύο εἶναι 2.000.000 κάτοικοι, Ἑβραῖοι καὶ Ἀραβες.



Εἰκ. 14. Ἀποψη τῆς Ἱερουσαλήμ

Πόλεις. Ἡ μεγαλύτερη πόλη εἶναι ἡ Ἱερουσαλήμ (150.000 κάτ.), ἡ ἱερὴ πόλη Χριστιανῶν καὶ Ἑβραίων. Χιλιάδες Χριστιανοὶ ἔρχονται κάθε χρόνο γιὰ νὰ προσκυνήσουν τοὺς Ἁγίους Τόπους, ὅπου ἔζησε, δίδαξε, σταυρώθηκε καὶ ἀναστήθηκε ὁ Κύριος Ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

Ἐκεῖ ἔχει τὴν ἔδρα τοῦ τὸ Ὁρθόδοξο Πατριαρχεῖο τῶν Ἱεροσολύμων. Ἐπίνειο τῆς Ἱερουσαλήμ εἶναι ἡ Γιάφφα (Ἰόπη) 75.000 κάτ.).

Τὸ Τελ — Ἀβιβ (150.000 κάτ.), πρωτεύουσα τοῦ νεοῖδρυθέντος κράτους τῶν Ἑβραίων. Τὸ Τελ — Ἀβιβ ἀναπτύχθηκε γρήγορα καὶ παρουσιάζει ὄψη Εὐρωπαϊκῆς πόλεως.

Ἡ Βηθλεὲμ ὅπου γεννήθηκε ὁ Χριστός, ἡ Ναζαρέτ, ὅπου μεγάλωσε καὶ ἡ Χάϊφα (80.000 κάτ.).

Κλίμα. Τὸ κλίμα τῆς χώρας εἶναι θερμὸ στὸ ἐσωτερικὸ καὶ εὐκρατο πρὸς τὰς ἀκτὲς τῆς Μεσογείου.



Οικονομική περιγραφή

Ἡ χώρα κατοικεῖται ἀπὸ Ἑβραίους καὶ Ἀραβες. Οἱ Ἀραβες εἶναι καθυστερημένοι καὶ νωθροί, ἐνῶ οἱ Ἑβραῖοι εἶναι ἑξυπνοὶ ἐνεργητικοὶ καὶ δραστήριοι.

Ἄν καὶ τὸ ἔδαφος δὲν εἶναι πολὺ γόνιμο, χάρη στὴ δραστηριότητα τῶν Ἑβραίων καὶ ἡ γεωργία καὶ ἡ κτηνοτροφία ἀναπτύχθηκαν πολὺ. Ἐξαιρετικὰ καὶ φημισμένα εἶναι τὰ **πορτοκάλια τῆς Γιάφφας**. Οἱ Ἑβραῖοι τελευταίως προσπαθοῦν ν' ἀναπτύξουν καὶ βιομηχανία.

Συγκοινωνία—Ἐμπόριο. Ἡ συγκοινωνία δὲν εἶναι ἀναπτυγμένη. Ὑπάρχουν μόνο δυὸ σιδηροδρομικὲς γραμμές. Τὸ ἐμπόριο βρίσκεται στὰ χέρια τῶν Ἑβραίων, οἱ ὅποιοι θεωροῦνται ὡς οἱ **καλύτεροι ἔμποροι τοῦ κόσμου**. Πυκνὴ ἀτμοπλοικὴ συγκοινωνία ἔχουν οἱ λιμένες τῆς χώρας.

3. Τὸ Ἰράκ (Μεσοποταμία)

Εἰσαγωγή. Τὸ Ἰράκ εἶναι νεώτατο ἀνεξάρτητο κράτος. Μέχρι τὸ τέλος τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου διοικεῖτο ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν.

Σύνορα. Τὸ Ἰράκ βρίσκεται ἀνάμεσα στὴν Τουρκία, τὴν Περσία, τὴν Ἀραβία, τὴν Ὑπεριορδανία καὶ τὴ Συρία.

Φυσικὴ Περιγραφή. Ἡ χώρα βρίσκεται ἀνάμεσα καὶ γύρω στοὺς δυὸ μεγάλους ποταμούς, **Τίγρη καὶ Εὐφράτη**. Ἡ μεταξὺ τῶν δυὸ ποταμῶν πεδιάδα εἶναι ἄγονη καὶ καλλιεργεῖται μόνο, τὸ τμήμα κοντὰ στὶς ἐκβολές τῶν ποταμῶν. Στὰ παλιὰ χρόνια λεγόταν **Βαβυλωνία**.

Καὶ οἱ δυὸ ποταμοὶ πηγάζουν ἀπὸ τὸ ὑψίπεδο τῆς Ἀρμενίας καὶ ἐνώνονται προτοῦ χυθοῦν στὸν **Περσικὸ κόλπο**.

Τὸ κλίμα τῆς χώρας εἶναι θερμὸ μὲ ἐλάχιστες βροχές.

Ἐκταση - Πληθυσμός. Τὸ Ἰράκ ἔχει ἑκταση 370.000 τετ. χλμ. καὶ πληθυσμὸ 3.500.000 κατοίκους.

Λαὸς - Θρησκεία - Πολίτευμα. Οἱ κάτοικοι τῆς χώρας εἶναι Ἀραβες ἀπὸ τοὺς ὁποίους διακρίνονται οἱ λεγόμενοι **Βεδουῖνοι**. Οἱ περισσότεροὶ τῶν κατοίκων εἶναι **Μωαμεθᾶνοι** καὶ ἐλάχιστοι χριστιανοί. Πολίτευμα ἔχουν **Βασιλευομένη Δημοκρατία**.

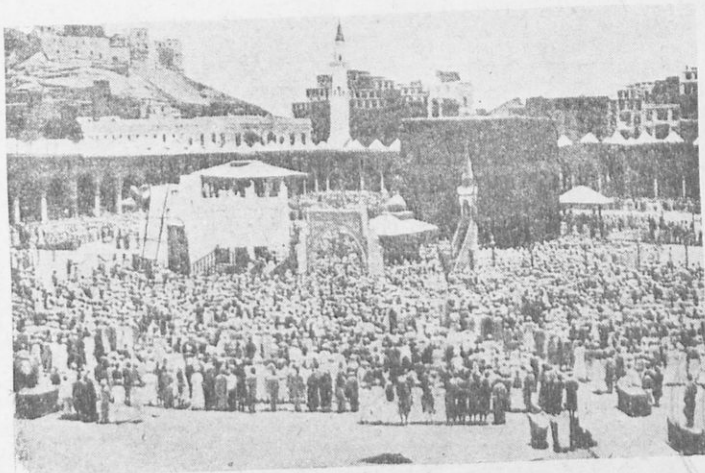
Γεωργία καὶ Κτηνοτροφία. Ἐπειδὴ ἡ χώρα εἶναι ἄγονη καὶ ὑποφέρει ἀπὸ ξηρασία, κατασκευάζονται, τώρα, μεγάλα ἀρδευτικὰ ἔργα. Ἡ γεωργικὴ παραγωγή σήμερα εἶναι μηδαμινή. Καὶ ἡ κτηνοτροφία εἶναι περὶ ὁρισμένη. Τρέφουν καμήλες πρόβατα καὶ γίδια τῆς Ἀγκυρας.

Ὄρυκτὸς πλοῦτος. Ἐκεῖνο πού δίνει ζωὴ καὶ ἀξία στὴ χώρα εἶναι τὰ μεγάλα κοιτάσματα πετρελαίου κοντὰ στὴ **Μοσούλη**. Τᾶ πετρέλαια αὐτὰ τὰ ἐκμεταλλεύεται ἡ Ἀγγλία. Ἀπὸ τὴ Μοσούλη τὰ πετρέλαια μεταφέρονται μὲ σιδηρένιους σωλῆνες στὶς ἀκτὲς τῆς Μεσογείου καὶ τοῦ Περσικοῦ κόλπου.

Πόλεις. Πρωτεύουσα της χώρας είναι η **Βαγδάτη** (300.000 κάτ.), χτισμένη κοντά στον Τίγηρ ποταμό. Συνδέεται με σιδηροδρομική γραμμή με την Κωνσταντινούπολη κι έχει αναπτυγμένη βιομηχανία και έμποριο. Άλλοτε, στα νότια της Βαγδάτης ήταν η περίφημη πόλη **Βαβυλώνα**, με τους κρεμαστούς κήπους της. Η **Μοσούλη** (70.000 κάτ.) κέντρο των πετρελαιοπηγών, η **Κερμπίλα** (70.000 κάτ.) και η **Βασόρα** (60.000 κάτ.) στον Περσικό κόλπο.

4. Άραβία

Σύνορα. Η Άραβία συνορεύει προς Β. με το Ιράκ και την Υπεριορδανία. Προς Α. βρέχεται από τον Περσικό κόλπο. Προς Ν. βρέχεται



Εικ. 14. Μωαμεθανοί στο ιερό «Κάαμπα» της Μέκκας.

από τον Ινδικό ωκεανό και προς Δ. βρέχεται από την Έρυθρά θάλασσα.

Έκταση. Η Άραβία είναι η μεγαλύτερη χερσόνησος του κόσμου κι έχει έκταση 3.000.000 τετρ. χλμ.

Φυσική Περιγραφή

Η χώρα παρουσιάζει τη θέα μίας άπέραντης έρημου. Κανένας ποταμός δέν ρέει πουθενά. Τά χαμηλά, ήφαιστειώδη όροπέδια είναι άδεντρα. Μία μόνο όροσειρά υπάρχει, όπου και το Όρος Σινά (Μωϋσής), ή όποια ξαπλώνεται από Δ. προς ΝΔ. κοντά στην Έρυθρά θάλασσα.

Τό τμήμα αυτό της χώρας πρὸς τὴν Έρυθρά θάλασσα, μέχρι τοῦ Ἄντεν, εἶναι τὸ γονιμώτερο καὶ λέγεται «Εὐδαίμων Ἀραβία». Ἀξία

Γ. Κ. Μαυριᾶ, Γεωγραφία Ἡπείρων

λόγου είναι ή πεδιάδα κοντά στον Περσικό κόλπο. Το υπόλοιπο απέραντο μέρος της χώρας είναι έρημος.

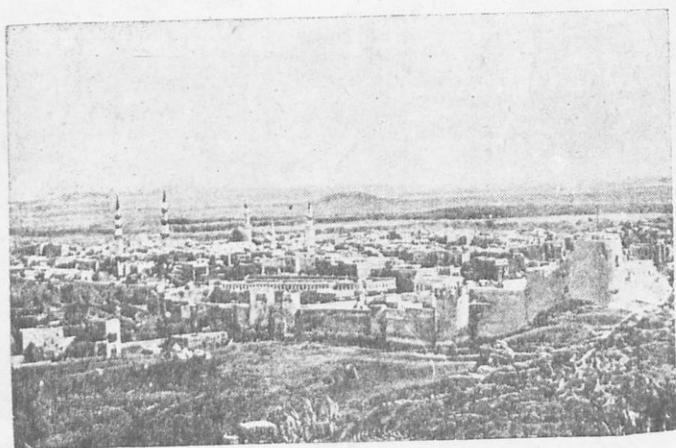
Κλίμα. Το κλίμα της 'Αραβίας είναι τροπικό με ελάχιστες βροχές.

Οικονομική περιγραφή

Γεωργία κτηνοτροφία. Το περισσότερο μέρος της χώρας είναι έρημος. Εύφορα είναι μόνον τὰ παράλια της 'Ερυθρᾶς θάλασσας καὶ τοῦ Περσικοῦ κόλπου.

Το σημαντικώτερο γεωργικὸ προϊόν είναι ὁ καφὲς τῆς 'Υμενῆς, ὁ καλύτερος τοῦ κόσμου. Ἡ κτηνοτροφία είναι περισσότερο ἀναπτυγμένη καὶ είναι γνωστοὶ οἱ ἀραβικοὶ ἵπποι. Ἀκόμη στὴν 'Αραβία τρέφονται οἱ καλύτερες καμήλες.

Στὸν Περσικὸ κόλπο ἀλιεύουν πολλὰ μαργαριτάρια.



Εἰκ. 15. 'Αραβία: Γενικὴ ἀποψη τῆς Μεδίνας

'Ορυκτὸς πλοῦτος. Τὰ τελευταῖα χρόνια στὴν 'Αραβία βρέθηκαν πλούσια κοιτάσματα πετρελαίου καὶ ἡ χώρα ἀπόκτησε παγκόσμιο ἐνδιαφέρον.

Συγκοινωνία — Ἐμπόριο. Ἡ συγκοινωνία δὲν είναι ἀναπτυγμένη, οὔτε τὸ ἐμπόριο. Τώρα ἀρχίζουν καὶ τὰ δύο ν' ἀναπτύσσονται, ἀπὸ ἀφορμὴ τὰ πετρέλαια.

Πολιτικὴ περιγραφή

Δαὸς — Θρησκεία — Πληθυσμός. Οἱ κάτοικοι τῆς χώρας είναι 'Αραβες καὶ διαίρουνται σὲ 'Αραβες τῶν πόλεων καὶ σὲ νομαδικούς Βε-

δουϊνους. "Ολοι οι κάτοικοι είναι φανατικοί Μουσουλμάνοι.

"Ο Πληθυσμός της χώρας είναι 9.000.000 κάτοικοι.

Διαίρεση της χώρας. "Η "Αραβία διαιρείται σε τρία βασίλεια.

1) Τὴν Σαουδική "Αραβία, 2) τὴν "Υεμένη καὶ 3) τὴς Βρετανικὲς κτήσεις.

α) Σαουδική "Αραβία

"Η Σαουδική "Αραβία ἔχει ἐπέκταση 1.600.000 τ. χλμ. καὶ πληθυσμὸ (6.000.000 κάτ.). Τὸ πολίτευμά της εἶναι Συνταγματική Βασιλεία.

Πόλεις. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Μέκκα (140.000 κάτ.), ἡ ἱερὴ πόλη τῶν Μωαμεθανῶν, ἡ πατρίδα τοῦ Μωάμεθ. Ἐκεῖ πηγαίνουν κάθε χρόνο χιλιάδες προσκυνητὲς γιὰ ν' ἀσπαστοῦν στὸ ἱερὸ Κάαμπα.

"Άλλες πόλεις εἶναι τὸ "Ερ — Ριάντ, ὅπου διαμένει ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Μεδίνα (30.000 κάτ.) ὅπου βρίσκεται ὁ τάφος τοῦ Μωάμεθ.

β) "Υεμένη

Τὸ Κράτος αὐτὸ ἔχει ἔκταση 60.000 τ. χλμ. καὶ πληθυσμὸ 1.000.000 κατοίκους.

Τὴν ὑπέρτατη ἐξουσία, πολιτικὴ καὶ θρησκευτικὴ, τὴν ἔχει ὁ λεγόμενος Ἴμάμης.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τῆς χώρας εἶναι ἡ Σαανά. Ἄλλη πόλη εἶναι ἡ Μόκα, ὅπου παράγεται ὁ καλύτερος καφὲς τοῦ κόσμου.

γ) Βρετανικὲς κτήσεις

"Η "Αγγλία κατέχει διάφορα παραλιακὰ μέρη τῆς "Αραβίας, πρὸς τὸν Ἰνδικὸ ὠκεανὸ καὶ Περσικὸ κόλπο, ὡς καὶ τὴ μικρὴ ἀποικία Ἄντεν, στὴν εἴσοδο τῆς Ἐρυθρᾶς θάλασσας, γιὰ τὴν ἐξασφάλιση τῶν συγκοινωνιῶν της μετὰ τὴς ἀποικίας καὶ κτήσεις της, στὴν Ἀσία καὶ Ἀφρική. Οἱ Βρετανικὲς (Ἀγγλικὲς) κτήσεις ἔχουν ἔκταση 1.350.000 τ. χλμ. καὶ πληθυσμὸ περίπου 2.000 000 κατοίκους.

"Η σπουδαιότερη πόλη εἶναι τὸ Ἄντεν (60.000 κάτοικοι), ὁχυρὸς σταθμός.

5. Περσία ἢ Ἰράν

Εἰσαγωγή. Ἡ Περσία εἶναι ἀρχαῖο Κράτος μετὰ ἱστορίαν. Θυμηθῆτε τὴς ἐκστρατείας της κατὰ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδας, καὶ τὴς μεγάλης ἥττης της. Σήμερον ἡ Περσία ὀνομάζεται καὶ Ἰράν.

Σύνορα. Ἡ Περσία (Ἰράν) συνορεύει πρὸς Β. μετὰ τὴν Κασπία θάλασσαν, πρὸς Α. μετὰ τὸ Ἀφγανιστάν καὶ Πακιστάν πρὸς Ν. βρέχεται ἀπὸ τὸν Περσικὸ κόλπον καὶ πρὸς Δ. μετὰ τὴν Τουρκία καὶ τὸ Ἰράκ.

Φυσική Περιγραφή

Έκταση — Πληθυσμός. Ἡ χώρα ἔχει ἑκταση 1.650.000 τ. χλμ. καὶ πληθυσμὸς 15.000.000 κατοίκους.

Ὅρη — Πεδιάδες. Τὸ Ἰράν εἶναι ὁλόκληρο ἓνα ὑψίπεδο, ποὺ ἔχει μικρὲς πεδιάδες ἀπὸ τὶς ὁποῖες πολλὲς εἶναι γεμάτες τέλματα. Ἡ μεγαλύτερη ὁροσειρὰ τὸ **Ἑλμπρουζ** ποὺ βρίσκεται στὸ βόρειο μέρος τῆς χώρας ἔχει ὕψος 5.460 μέτρα. Ἡ χώρα ἔχει δύο μεγάλες ἐρήμους, πολὺ μικροὺς ποταμοὺς καὶ μιὰ μεγάλη λίμνη τὴν **Οὐρμια**.

Κλίμα. Τὸ Νότιο μέρος τῆς χώρας ἔχει κλίμα θερμὸ καὶ ξηρό, τὸ βόρειο ποὺ ἔχει καὶ ψηλὰ βουνά, ψυχρὸ καὶ ξηρὸ.

Οἰκονομική Περιγραφή

Γεωργία — Κτηνοτροφία. Τὰ κύρια γεωργικὰ προϊόντα τῆς χώρας εἶναι τὰ δημητριακὰ, ὁ καπνὸς (Τουμπεκί) καὶ τὰ φρούτα — ἰδίως τὰ ροδάκινα ποὺ ἔχουν πατρίδα τὴν Περσία. Ἀκόμη καλλιεργοῦν τὸ ρύζι καὶ τὰ ρόδα γιὰ ροδέλαιο.

Ἡ κτηνοτροφία εἶναι ἀναπτυγμένη. Τρέφουν ἄλογα, καμήλες καὶ πρόβατα μὲ πλατειὰ οὐρά.

Ὄρυκτός πλοῦτος. Ἡ χώρα ἔχει πλούσια κοιτάσματα ἀπὸ μολύβι, ἄργυρο, χαλκὸ, ἀσήμι καὶ προπάντων πετρέλαιο. Ἡ ἐκμετάλλευση ὅμως τοῦ ὀρυκτοῦ πλοῦτου γίνεται ἀπὸ Ἄγγλους, Ἀμερικανοὺς καὶ Ρώσους. Στὰ παράλια τοῦ Περσικοῦ κόλπου ψαρεύονται ὄστρακα, ποὺ μέσα ἔχουν μαργαριτάρια.

Συγκοινωνία. Οἱ αὐτοκινητόδρομοι εἶναι λίγοι καὶ οἱ σιδηρόδρομοι ἐλάχιστοι. Οἱ μεταφορὲς ἐξακολουθοῦν νὰ γίνωνται μὲ **καραβάνια**.

Βιομηχανία — Ἐμπόριο. Ἡ μόνη βιομηχανία, ποὺ εἶναι ἀναπτυγμένη, εἶναι ἡ ταπητουργία.

Τὰ περσικὰ χαλιὰ εἶναι τὰ καλύτερα τοῦ κόσμου. Ἀκόμη παράγεται, ἀρκετὴ ποσότητα ροδελαίου. Τὸ ἐμπόριο τοῦ πετρελαίου καὶ τῶν ταπήτων εἰσάγει ἀρκετὸ συνάλλαγμα στὴ χώρα. Ἡ ἐξαγωγή καὶ εἰσαγωγή τῶν ἐμπορευμάτων γίνεται ἀπὸ τὰ λιμάνια τοῦ Περσικοῦ κόλπου.

Πολιτική περιγραφή

Λαός. Ὁ Λαός, ποὺ κατοικεῖ τὴ χώρα ἀνήκει στὴ λευκὴ ἢ Καυκασία φυλὴ.

Θρησκεία. Ὅλοι οἱ Πέρσες εἶναι Μωαμεθανοί, ἀλλὰ εἶναι αἰρετικοὶ καὶ δὲν πηγαίνουν στὴ **Μέκκα**.

Πολίτευμα. Ἡ Περσία διοικεῖται ἀπὸ συνταγματικὸ βασιλεῖα, ποὺ λέγεται **Σάχης**.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τῆς χώρας εἶναι ἡ **Τεχεράνη** (400.000 κάτ.) τὸ **Ἰσπαχάν** (100.000 κάτ.) ποὺ ἦταν ἄλλοτε πρωτεύουσα καὶ ἡ **Ταυρίδα**.

(250.000 κάτ.), πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Ἀρζεμπαϊζάν, ἡ πρώτη ἐμπορικὴ πόλη τῆς Περσίας.

6. Ἀφγανιστάν

Σύνορα. Τὸ Ἀφγανιστάν συνορεύει πρὸς Β. μετὰ τὴ Σοβιετικὴ Ρωσία πρὸς Ν. μετὰ τὸ Βελουχιστάν (Ἰνδίες), πρὸς Α. μετὰ τὴς Ἰνδίες καὶ πρὸς Δ. μετὰ τὸ Ἰράν.

Ἡ χώρα εἶναι ἓνα τεράστιο ὑψίπεδο μετὰ ψηλὰ βουνά. Κανέναν ἀξίον λόγου ποταμὸν δὲν ῥέει ἐν τῇ χώρᾳ. Ἔχει ἔκτασιν 650.000 τ. χλμ. καὶ πληθυσμὸν 10 ἑκατομμύρια κατοικοῦς. Εἶναι ἄγονη καὶ φτωχὴ χώρα καὶ μόνο ἡ προβατοτροφία εἶναι ἀναπτυγμένη.

Ἡ συγκοινωνία εἶναι περιωρισμένη καὶ τὸ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον εἶναι μαλλιὰ, δέρματα, καὶ τάπητες.

Οἱ κάτοικοι εἶναι Ἀφγανοὶ καὶ Τάταροι καὶ ἔχουν θρησκείαν, τὸ Μωαμεθανισμόν. Τὸ πολίτευμα τῆς χώρας εἶναι αὐτοκρατορία καὶ ὁ μονάρχης, πού λέγεται Πατισάχ ἔχει ἀπεριόριστον ἐξουσίαν.

Πρωτεύουσα τῆς χώρας εἶναι ἡ Καβούλη 150.000 κάτοικοι.

Ἀσκήσεις: 1) Ποιὰ εἶναι τὰ κράτη τῆς Μέσης Ἀνατολῆς καὶ γιὰ τί εἶναι ἀραιοκατοικημένα;

2) Ποιοὶ κατοικοῦσαν τὰ παλιὰ χρόνια τὰ παράλια μέρη τῆς μικρᾶς

Ἀσίας καὶ ποιὲς ἦσαν οἱ σπουδαιότερες πόλεις;

3) Τί ξαίρετε γιὰ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον;

4) Τί ξέρετε γιὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν;

5) Ποιὰ προϊόντα καὶ ὀρυκτὰ ἔχει ἡ Μέση Ἀνατολή; Ποιὲς εἶναι οἱ ἱερεῖς πόλεις τῆς Μέσης Ἀνατολῆς καὶ γιὰ τί;

6) Κάμετε νοερῶς ἓνα ταξίδι στοὺς Ἀγίους τόπους ἀπὸ ξηρὰ καὶ ἓνα ἀπὸ θάλασσαν.

7) Ποιὰ θρησκεία ἐπικρατεῖ ἐν τῇ Μέσῃ Ἀνατολῇ καὶ γιὰ τί;

8) Συγκρίνατε τὸν πολιτισμὸν τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὸν πολιτισμὸν τῶν κρατῶν τῆς Μ. Ἀνατολῆς.

Γ'. ΚΡΑΤΗ ΝΟΤΙΑΣ ΑΣΙΑΣ

1. Ἰνδίες

Εἰσαγωγή. Οἱ Ἰνδίες πρὸ τοῦ πολέμου ἦσαν Βρεττανικὲς ἀποικίες. Σήμερον εἶναι σχεδὸν ἀνεξάρτητες καὶ ἀποτελοῦν 4 κράτη.

Τὸ Ἰνδοστάν, τὸ Πακιστάν, τὴν νῆσον Κεϋλάνη καὶ τὴν Βιρμανίαν. Ἀνεξάρτητα ἐπίσης εἶναι καὶ τὰ μικρὰ κράτη ἐν τῇ βόρειᾳ τῶν Ἰνδιῶν, τὸ

Νεπάλ καὶ τὸ **Βουτάν**. Ἐπειδὴ ὅμως τὰ κράτη αὐτὰ δὲν ἔχουν ὁλοκληρωθῇ θὰ τὰ ἐξετάσωμεν ὡς μιὰ χώρα.

Σύνορα. Οἱ Ἰνδίες συνορεύουν πρὸς Β. μετὰ τὴν Κίνα καὶ τὸ Θιβέτ, πρὸς Ν. βρέχονται ἀπὸ τὸν Ἰνδικὸ ὠκεανό, πρὸς Α. μετὰ τὴν Κίνα καὶ Ἰνδοκίνα καὶ πρὸς Δ. μετὰ τὸ Ἀφγανιστάν, Περσία καὶ βρέχονται ἀπὸ τὴν Ἀραβικὴ θάλασσα.

Ἔκταση. Ἡ συνολικὴ ἔκταση τῶν Ἰνδιῶν εἶναι περίπου 4.100.000 τετρ. χιλμ.

Φυσικὴ περιγραφή

Ὅρη — Πεδιάδες. Ἀπὸ Β. ἡ χώρα κλείνεται ἀπὸ τὴν τεράστια ὄροσειρά τῶν Ἱμαλαΐων ὄρέων, ἡ ὁποία ξαπλώνεται σὲ μῆκος 2.200 χιλμ. καὶ σὲ πλάτος 250 χιλμ. Ἐχει μέσο ὕψος 4000 — 6000 μ. καὶ οἱ κορυφές της φθάνουν σὲ ὕψος 8.840 μ. (Ἑβερεστ).

Εἶναι ἡ ὀγκοδέστερη καὶ ὑψηλότερη ὄροσειρὰ τοῦ κόσμου καὶ οἱ κορυφές της σκεπάζονται ἀπὸ αἰώνια χιόνια καὶ παγετῶνες.

Ἡ διάβαση τῶν Ἱμαλαΐων γίνεται λίγους μῆνες μόνο καὶ ἀπὸ καρβάνια μετὰ ζῶα **Γιάν**.

Τὸ κέντρο τῶν Ἰνδιῶν εἶναι μιὰ ἀπέραντη πεδιάδα ἡ Ἰνδο-Γάγγεια ποῦ ξαπλώνεται ἀπὸ τὴν Περσία μέχρι τὴν Ἰνδοκίνα.

Τὸ Νότιο τμήμα τῆς χώρας τὸ ἀποτελεῖ ἡ ἡερσόνησος τοῦ Ντεκάν, ἡ ὁποία εἶναι ἓνα τεράστιο ὁροπέδιο. Ἡ νήσος **Κεϋλάνη** (60.000 τ. χιλμ.) μετὰ 6.000.000 πληθυσμό, ἔχει μικρὰ δασωμένα βουνὰ καὶ εὐφορώτατες πεδιάδες.

Ποταμοί. Τῆς Ἰνδίες διασχίζουν μεγάλοι ποταμοί, ποὺ ὅλοι χύνονται στὸν Ἰνδικὸ ὠκεανό. Οἱ μεγαλύτεροι εἶναι ὁ Ἰνδὸς ποῦ σχηματίζει μεγάλο δέλτα. Ὁ **Γάγγης** καὶ ὁ **Βραμαπούτρας**, ποὺ χύνονται μαζὺ στὸν κόλπο τῆς Βεγγάλης καὶ σχηματίζουν τὸ μεγαλύτερο δέλτα τοῦ κόσμου. Ἀκόμη ὁ **Ιρραουάντι** καὶ ὁ **Σαλονέν**. Ὅλοι οἱ ποταμοὶ τῶν Ἰνδιῶν ἔχουν τὶς πηγές τους στὰ Ἱμαλάια ὄρη.

Διαμόρφωση τῶν ἀκτῶν. Οἱ ἀκτὲς τῶν Ἰνδιῶν δὲ σχηματίζουν φυσικὰ λιμάνια καὶ, γι' αὐτὸ ἐλάχιστες εἶναι οἱ μεγάλες παράλιες πόλεις.

Κλίμα. Οἱ Ἰνδίες βρίσκονται σχεδὸν στὴ διακεκκαυμένη ζώνη. Καὶ ὅμως, χάρις στὴν ἐπίδραση τῶν ἐτησίων ἀνέμων, πέφτουν ἄφθονες βροχὲς καὶ τὸ κλίμα εἶναι μᾶλλον εὐκρατο. Ἡ μέση θερμοκρασία εἶναι 24° — 28° Κ.

Ζῶα — φυτά. Οἱ Ἰνδίες ἔχουν πυκνότερα δάση (ζούγκλα), στὰ ὁποῖα ζοῦν μεγάλα ἄγρια ζῶα καὶ τεράστια φίδια, ποὺ ἀναφέραμε στὴν εἰσαγωγή τῆς Ἀσίας.

Ἀκόμη οἱ Ἰνδίες εἶναι ἡ πατρίδα πολλῶν βιομηχανικῶν φυτῶν ὅπως τὸ ζαχαροκάλαμο, τὸ Ἰνδικόν, τὸ βαμβάκι, ἡ ἰούτα (ὕφαντικὴ ὕλη) μετὰ τὴν ὁποία κάνουν τὰ σχοινιά καὶ τὰ σακκιά, τὴ κανέλλα, τὸ ρύζι κλπ.

Ὅπως τὰ ζῶα, ἔτσι καὶ τὰ δένδρα εἶναι τὰ μεγαλύτερα τοῦ

κόσμου. Τὰ μεγαλύτερα δάση τῆς χώρας βρίσκονται στὸ Βόρειο τμήμα τῆς, πρὸς τὰ Ἱμαλάια ὄρη, κατὰ μῆκος τοῦ Γάγγη ποταμοῦ.



Εἰκ. 16. Τὸ ὄρος Καντζινσίγγα τῶν Ἱμαλαίων

Οἰκονομικὴ περιγραφὴ

Γεωργία — Κτηνοτροφία. Ἡ γεωργία, σὲ ἀντίθεση μὲ τὴν κτηνοτροφία, εἶναι πολὺ ἀναπτυγμένη στὴ χώρα. Ἡ κτηνοτροφία δὲν εἶναι ἀναπτυγμένη. Καὶ ὁ κυριώτερος λόγος εἶναι, γιατί ἀπαγορεύεται ἀπὸ τίς θρησκείες τῶν, νὰ σφάζουν καὶ νὰ τρώγουν τὰ ζῶα, τὰ ὁποῖα, θεωροῦν ὡς ἱερά!!

Ἡ μεγαλύτερη παραγωγὴ στὴν ἀπέραντη χώρα, εἶναι τοῦ ρυζιοῦ. Οἱ Ἰνδίες ἔχουν τὴ δεύτερη θέσιν στὴν παραγωγὴ ρυζιοῦ στὸν κόσμον, μετὰ τὴν Κίνα.

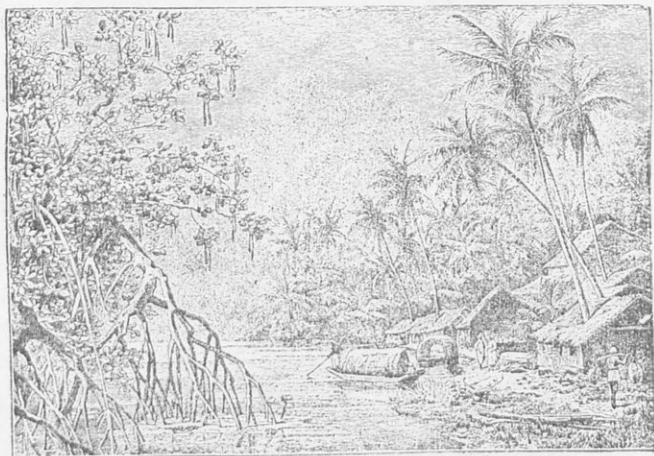
Ἐπειτα ἔρχεται τὸ σιτάρι, τὸ βαμβάκι τὸ ὁποῖο δὲν εἶναι καλῆς ποιότητος καὶ δὲν ἐξάγεται. Στὴν παραγωγὴ τοῦ βαμβακιοῦ ἔχουν τὴ δεύτερη θέσιν στὸν κόσμον, μετὰ τίς Ἡνωμένες Πολιτεῖες. Ἀλλὰ προϊόντα εἶναι τὸ λινάρι, τὸ ζαχαροκάλαμο καὶ ἀκολουθεῖ ἡ παραγωγὴ τοῦ τσαγιοῦ τοῦ καφέ καὶ τοῦ καουτσούκ.

Ὀρυκτοὺς πλοῦτος. Ὁ ὀρυκτοὺς πλοῦτος τῶν Ἰνδιῶν δὲν εἶναι πολὺ

μεγάλος. Τὸ κυριώτερο ὄρυκτὸ εἶναι ὁ γαιάνθρακας καὶ ἀκολουθοῦν ὁ σίδηρος, τὸ μαγγάνιο καὶ πολὺ λίγο πετρέλαιο.

Βιομηχανία—Βιοτεχνία. Ἡ βιομηχανία στὶς Ἰνδίες, χάρι στοὺς Ἀγγλους, ἀναπτύχθηκε γρήγορα ἀπὸ τὸ 1880 μέχρι σήμερα.

Οἱ σημαντικώτερες βιομηχανίες εἶναι, ἡ κλωστοῦφαντουργία βαμβακερῶν, λινῶν, μεταξωτῶν καὶ μαλλίνων ὑφασμάτων. Οἱ λέξεις καζμίρ, μουσελὶν κ.λ.π. εἶναι λέξεις ποὺ μᾶς θυμίζουν τὶς Ἰνδίες.



Εἰκ. 17. Κεϋλάνη : Παρθένο δάσος

Ἡ μεταλλουργία, ἡ βιομηχανία χημικῶν προϊόντων (φάρμακα, σόδα βενζόλη κ.λ.π.). Ἰδιαίτερη ἀνάπτυξη ἔχει ἡ παραγωγή τῆς ὑφαντικῆς ὕλης Ἰούτας, ἀπὸ τὴν ὁποία κατασκευάζονται οἱ σάκκοι καὶ τὰ κάθε εἶδους σκοινιά καὶ διάφορα στρατιωτικὰ εἶδη. Εἶναι δὲ ἡ Ἰούτα ξεχωριστὸ φυτό τῶν Ἰνδιῶν.

Συγκοινωνία—Ἐμπόριο. Ἡ συγκοινωνία εἶναι ἀρκετὰ ἀναπτυγμένη καὶ συνδέουν τὴ χώρα πολλὲς σιδηροδρομικὲς γραμμὲς καὶ αὐτοκινητόδρομοι. Τὸ μήκος τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν εἶναι (70.000 χλμ.). Οἱ Ἰνδίες ἔχουν τὸ μεγαλύτερο ἔμπόριο τῆς Ἀσίας καὶ οἱ ἐξαγωγές της εἶναι διπλάσιες τῶν εἰσαγωγῶν.

Πολιτικὴ περιγραφή

Πληθυσμός. Ὁ πληθυσμὸς τῶν Ἰνδιῶν εἶναι 400.000.000 κάτοικοι.

Δαὸς — Θρησκεία. Οἱ Ἰνδίες κατοικοῦνται ἀπὸ πλῆθος φυλῶν ποὺ οἱ κυριώτερες εἶναι δύο. 1) Οἱ μελανοῖνδοι καὶ Ἰνδο - Ἀρειοί.

Θρησκείες ἔχουν τὸ Βραχμανισμὸ (260 ἑκατομ.), Μωαμεθανισμὸ (90 ἑκατ.), Βουδισμὸ, Τατοῖσμὸ καὶ ἄλλες. Χριστιανοὶ εἶναι μόνο 6 ἑκατομ.

Πολίτευμα. Ἀπὸ τὸ 1876 μέχρι τὸ 1947 οἱ Ἰνδίες ἦταν ἀποικία

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

των Ἀγγλων καὶ χωριζόταν σὲ μικρὰ κράτη, πού τὰ διοικοῦσαν οἱ μαχαραγιάδες.



Εἰκ. 18. Ἰνδίες: Φακίρες

Τώρα ἔγινε ἀνεξάρτητη χώρα καὶ χωρίστηκε σὲ δυὸ μεγάλα κράτη. Τὸ Ἰνδοστάν καὶ Πακιστάν, καὶ δυὸ μικρότερα τῇ Βιρμανία καὶ Κεϋ-λάνη, πού ἔχουν πολίτευμα Δημοκρατικό.

Πόλεις. Κατὰ σειρὰ οἱ πόλεις τῶν Ἰνδιῶν εἶναι, ἡ Καλκούτα (2.200.000 κάτ.) ἡ Βομβάη (1.500.000 κάτ.) ἡ Μαντρᾶς (800.000 κάτ.) τὸ Δελχί (600.000 κάτ.) πρωτεύουσα τοῦ Ἰνδοστάν, ἡ Λαχώρα (700.000



Εἰκ. 19. Ἰνδίες: Παγόδες τοῦ βου αἰῶνος

κάτ.), τὸ Καράτσι (400.000 κάτ.) πρωτεύουσα τοῦ Πακιστάν, ἡ Ραγκούν (400.000 κάτ.) τὸ Βενάρες ἡ ἱερὴ πόλη τῶν Ἰνδιῶν (300.000 κάτ.), τὸ Κολόμπο (300.000 κάτ.) πρωτεύουσα τῆς Κεϋλάνης καὶ ἡ Μανταλεϊ (200.000 κάτ.) -πρωτεύουσα τῆς Βιρμανίας.

2. Ίνδοκίνα

Εισαγωγή. Ἡ χερσόνησος τῆς Ἰνδοκίνας ὡς πρὶν ἀπὸ τὸ Β' Παγκόσμιο πόλεμο διοικεῖτο ἀπὸ τῇ Γαλλίᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ. Μετὰ τὸν πόλεμο δημιουργήθηκαν τρία σχεδὸν ἀνεξάρτητα Κράτη. 1) Τὸ Σιάμ 2) ἡ Γαλλικὴ Ἰνδοκίνα καὶ 3) ἡ Βρετανικὴ Μαλαισία.

Σύνορα. Ἡ Ἰνδοκίνα συνορεύει πρὸς Β. μετὰ τὴν Κίνα, πρὸς Ν. βρέχεται ἀπὸ τὸν Ἰνδικὸ ὠκεανό, πρὸς Α. βρέχεται ἀπὸ τὸν Εἰρηνικὸ ὠκεανὸ καὶ πρὸς Δ. μετὰ τὴν Βερμανία (Ἰνδίες).

Ὅρη — Ποταμοὶ — Πεδιάδες. Ἡ χώρα ἔχει δύο χαμηλὰς ὄροσειρὰς καὶ πολλὰς μεγάλας πεδιάδες. Ὁ μεγαλύτερος ποταμὸς τῆς ὀ Μένγκοκ πηγάζει ἀπὸ τὸ Θιβέτ, χωρίζει σὲ δύο μέρη τὴν χώραν καὶ χύνεται στὸν κόλπον τοῦ Σιάμ, ὅπου σχηματίζει τεράστιον δέλτα.

Κλίμα. Τὸ κλίμα τῆς χώρας εἶναι τροπικόν. Στὰ πεδινὰ μέρη εἶναι ἀνθυγιεινόν. Βροχὲς πέφτουν πολλὰς κατὰ τὴν περίοδον τῶν Μουσώνων καὶ στὰ Β.Α. τῆς χώρας ὅλες τίς ἐποχὰς.

Φυτὰ καὶ Ζῶα. Τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα εἶναι ὅμοια τῶν Ἰνδιῶν. Στὶς ζοῦγκλες ὑπάρχει πλουσιωτάτη βλάστησις καὶ οἱ ἀγριοσυκιὰς σχηματίζουν ὁλόκληρον δάσος.

Λαὸς — Γλῶσσα — Θρησκεία. Ὁ λαὸς ποὺ κατοικεῖ τὴν χώραν εἶναι Μογγολικῆς καταγωγῆς καὶ στὴ Μαλαικὴν χερσόνησον Μαλαιῖοι, συγγενεῖς μετὰ τοὺς Μογγόλους. Ἡ γλῶσσα τῶν εἶναι Μογγολικὰς διάλεκτοι. Οἱ περισσότεροι κάτοικοι εἶναι Βουδιστὰς καὶ οἱ Μαλαιῖοι Μωαμεθανοί.

Γεωργία — κτηνοτροφία. Ἡ γεωργία εἶναι μᾶλλον ἀναπτυγμένη ἐνῶ ἡ κτηνοτροφία εἶναι ἀσήμαντη. Παράγουν ρύζι, ζαχαροκάλαμον, καουτσούκ καὶ βαμβάκι.

Βιομηχανία — Ἐμπόριο. Βιομηχανία σχεδὸν δὲν ὑπάρχει. Ἡ χώρα εἰσάγει βιομηχανικὰ εἶδη καὶ ἐξάγει ρύζι καὶ καουτσούκ.

Συγκοινωνία. Ὀδικὸν δίκτυον πολὺ μικρόν. Τρεῖς σιδηροδρομικὰς γραμμὰς ὑπάρχουν ποὺ συνδέουν τὴν χώραν μετὰ τὴν Κίνα, τίς Ἰνδίες καὶ τὴν Σιγκαπούρην μετὰ τὴν Μαλαισίαν.

Πολιτικὴ διαίρεσις

Ἡ Ἰνδοκίνα διαιρεῖται σὲ 3 κράτη :

1) Τὸ Σιάμ μετὰ ἔκτασιν (550.000 τ. χλμ.) καὶ 15.000.000 κατοίκους. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Μπαγκόκ (75.000.000 κάτοικοι).

2) Γαλλικὴ Ἰνδοκίνα μετὰ ἔκτασιν 750.000 τετρ. χλμ. καὶ πληθυσμὸν 25.000.000 κατοίκους. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ Χανόϊ (150.000 κάτοικοι) καὶ ἄλλη πόλις εἶναι ἡ Σαϊγκὼν (150.000 κάτοικοι).

3) Βρετανικὴ Μαλαισία. Μετὰ ἔκτασιν 130.000 τετρ. χλμ. καὶ πληθυσμὸν (6.000.000 κατοίκους). Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Σιγκαπούρη (500.000 κάτ.), στὸ ἄκρον τῆς χερσονήσου τῆς Μαλαισίας, τὸ σημαντικώτερον λιμάνι τῆς Ν.Α. Ἀσίας, τὸ κλειδὸν τοῦ Εἰρηνικοῦ.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

3. Ίνδονησία

Εισαγωγή. Ἡ Ίνδονησία ἀποτελεῖται ἀπὸ πολλὰ μεγάλα καὶ μικρότερα νησιά καὶ λεγόταν μέχρι τοῦ πολέμου Ὀλλανδικὲς Ἰνδίες. Τὰ νησιά αὐτὰ ἦταν ἑκατοντάδες χρόνια, ἀποικία τῆς Ὀλλανδίας. Σήμερα προσπαθοῦν νὰ γίνουν ἀνεξάρτητα.

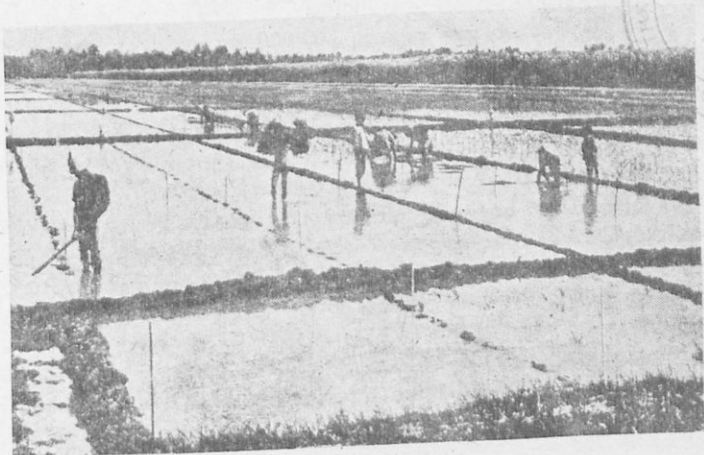
Ἔχουν ἑκτασὴ 2.000.000 τετ. χλμ. καὶ πληθυσμὸ περίπου 75.000.000 κατοίκους. Τὰ μεγαλύτερα νησιά εἶναι :

- 1) Ἡ Ἰάβα. (126.000 τετ. χλμ. ἑκτασὴ).
- 2) Ἡ Σουμάτρα (410.000 τετρ. χλμ. ἑκτασὴ).
- 3) Ἡ Βόρνεο (τῆς ὁποίας ἓνα τμήμα ἀνήκει στὴν Ἀγγλία, 785.000 τετρ. χλμ. ἑκτασὴ).
- 4) Ἡ Κελέβη (170 τετρ. χλμ.) καὶ ἄλλα μικρότερα.

Φυσικὴ περιγραφή

Τὸ βάθος τῆς θάλασσας γύρω στὰ νησιά αὐτὰ εἶναι ἀπότομο καὶ τεράστιο (4000—6000 μ.).

Ὅλα τὰ νησιά ἔχουν βουνὰ ἡφαιστειογενῆ καὶ πολλὰ εἶναι τὰ ἐνεργὰ ἡφαιστεία.



Εἰκ. 20. Καλλιέργεια ρυζιοῦ στὴ νῆσο Ἰάβα

Ἀφθονα πηγαῖα νερά τρέχουν σ' ὅλη τὴ χώρα, καὶ σχηματίζουν μικροὺς ποταμούς. Τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν νήτων εἶναι πεδινό. Τὸ κλίμα εἶναι τροπικὸ μὲ ἄφθονες βροχές, γι' αὐτὸ ὀργιάζει ἡ βλάστηση καὶ στὰ νησιά ὑπάρχουν τὰ ἴδια ζῶα καὶ φυτὰ τῶν Ἰνδιῶν.

Οικονομική περιγραφή

Τὰ προϊόντα τῶν νήσων Ἰνδονησίας εἶναι ὅμοια μὲ τῶν Ἰνδιῶν. Παράγουν ρύζι, καουτσούκ (τὸ 1/3 τῆς παγκόσμιας παραγωγῆς), τσάι, καφέ, δημητριακὰ, βαμβάκι, ζάχαρι, καπνὸ καὶ κινίνο, (τὰ 4/5 τῆς παγκόσμιας παραγωγῆς). Τὸ ὑπέδαφος τῶν νήσων ἔχει ἀρκετὸ ὀρυκτὸ πλοῦτο, κυρίως σὲ πετρέλαιο, κασσίτερο, γαιάνθρακα κλπ. Ἐξάγουν καουτσούκ ζάχαρη, τσάι, καφέ, κινίνο, πετρέλαιο καὶ κασσίτερο καὶ εἰσάγουν βιομηχανικὰ προϊόντα.

Πολιτική περιγραφή

Ἀπὸ τὰ νησιά τὸ πλεόν πυκνοκατοικημένο εἶναι ἡ Ἰάβα. Ἔχει ἑκτασὴ 126.000 τετραγ. χλμ. (ὄση περίπου ἡ Ἑλλάδα) ἀλλὰ πληθυσμὸ 42.000.000 κατοίκους! Τὰ ἄλλα νησιά εἶναι ἀραιοκατοικημένα.

Οἱ κάτοικοι τῶν νήσων εἶναι Μαλαῖοι καὶ Ἰνδονήσιοι καὶ εἶναι Μωαμεθανοὶ στὸ θρήσκευμα. Οἱ μεγαλύτερες πόλεις εἶναι στὴν Ἰάβα:

Ἡ Μπαταβία (500.000 κάτ.) πρωτεύουσα τῆς Ἰνδονησίας καὶ ἡ Σαραμπάντα (400.000 κάτ.) τὸ μεγαλύτερο λιμάνι τῆς Ἰνδονησίας.

4. Φιλιππίνες νῆσοι

Οἱ Φιλιππίνες νῆσοι βρίσκονται Β.Α. τῆς Ἰνδονησίας καὶ ἀποτελοῦν σύμπλεγμα 7000 νήσων καὶ νηϊδῶν.

Ὅλες οἱ νῆσοι ἔχουν ἑκτασὴ 300.000 τετραγ. χλμ. καὶ πληθυσμὸ (17.000.000 κατοίκους). Οἱ κάτοικοι τῶν νήσων εἶναι Μαλαῖσιοι καὶ ἀρκετοὶ Ἰσπανοὶ καὶ ὁμιλοῦν τὴν Ἰσπανικὴ γλῶσσα.

Οἱ νῆσοι ἔχουν τὸ ἴδιο κλίμα καὶ τὴν ἴδια βλάστηση μὲ τὰ νησιά τῆς Ἰνδονησίας. Τὰ κυριώτερα προϊόντα τῶν νήσων εἶναι τὸ ζαχαροκάλαμο καὶ ὁ καπνός.

Μέχρι πρὸ τοῦ πολέμου ἦσαν ἀποικία τῆς Ἀμερικῆς. Μετὰ τὸ πόλεμο οἱ Ἀμερικανοὶ τοὺς ἔδωσαν ἀπόλυτὴ ἀνεξαρτησία.

Σήμερα ἀποτελοῦν ἀνεξάρτητὴ Δημοκρατία, ἀλλὰ ἐξαρτῶνται οἰκονομικῶς ἀπὸ τὴν Ἀμερική. Πρωτεύουσα τῆς χώρας εἶναι ἡ Μανίλλα (700.000 κάτ.).

Τὸ χαρακτηριστικὸ καὶ τῶν νήσων αὐτῶν εἶναι ὅτι ἡ θάλασσα γύρω στὰ νησιά ἔχει τεράστιο βάθος καὶ ἀνατολικά αὐτῶν ἔχει μετρηθῇ τὸ μεγαλύτερο βάθος 11.000 μέτρα.

Δ' ΚΡΑΤΗ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΑΣΙΑΣ

1. Κίνα

Εισαγωγή. Ἡ Κίνα εἶναι τὸ μεγαλύτερο κράτος τῆς Ἀσίας.

Σήμερα σπαράσσεται ἀπὸ ἐμφύλιο πόλεμο καὶ δὲν εἶναι εὐκολο νὰ ὀρίσωμε οὔτε τὰ σύνορα του, οὔτε τὸν πληθυσμό του μὲ ἀκρίβεια. Γι' αὐτὸ θὰ στηριχθοῦμε στὴν πρὸ τοῦ 1940 κατάσταση.

Σύνορα. Βρίσκεται ἀνάμεσα στὴ Σιβηρία, τὸ Ἰνδοστάν, τὴν Ἰνδοκίνα καὶ βρέχεται Ἀνατολικά ἀπὸ τὸν Εἰρηνικὸ ὠκεανό.

Ἔκταση. Ἡ κυρίως Κίνα ἔχει ἔκταση 3.900.000 τετρ. χλμ. Μαζὶ μὲ τὴ Μαντζουρία, ἐσωτερικὴ Μογγολία, Κινεζικὸ Τουρκεστάν καὶ τὸ Θιβέτ, 10.000.000 τετρ. χιλιόμετρα!

Φυσικὴ περιγραφή

Ὅρη — Πεδιάδες — Ποταμοί. Στὸ Νότιο τμήμα τῆς Κίνας ξαπλώνεται ἡ τεράστια ὄροσειρά τῶν Ἱμαλαΐων. Ἀπὸ αὐτὴ ξεκινοῦν μικρότερες ὄροσειρές πρὸς Α. καὶ Δ. Μὲ τὴ Σιβηρία χωρίζεται ἀπὸ μεγάλη ὄροσειρά, ποὺ ἀρχίζει ἀπὸ τὸ Παμίρ καὶ φθάνει ὡς τὴ Μαντζουρία.

Πρὸς Β. καὶ Β.Δ. ξαπλώνεται ἡ τεράστια ἔρημος τῆς Γόβης (Γκόμπι). Οἱ μεγαλύτερες πεδιάδες τῆς Κίνας καὶ οἱ εὐφορώτερες βρίσκονται στὸ Ἀνατολικὸ μέρος. Ἡ πεδιάδα μεταξὺ τῶν πόλεων Πεκίνου καὶ Ναγκὶν ἔχει κίτρινο χῶμα, μᾶλλον φτωχὸ καὶ τὴ διαρέει ὁ μεγάλος ποταμὸς Χουὰν - Χὸ (κίτρινος ποταμὸς).

Ὁ ποταμὸς αὐτὸς πλημμυρίζει πολλὰς φορές καὶ κάνει μεγάλες καταστροφές. Οἱ Κινέζοι τὸν λένε. « Ἡ μάστιγα τῶν τέκνων τοῦ Χὰν (Κινέζων) ».

Ἡ δευτέρη μεγάλη πεδιάδα μεταξὺ τῶν πόλεων Ναγκὶν καὶ Καντῶνος εἶναι εὐφορώτερη καὶ ἔχει κόκκινο χῶμα. Τὴν πεδιάδα αὐτὴ τὴ διαρέει ὁ μεγάλος ποταμὸς Γιὰγκ - Τσε - Γιὰγκ (κυανοὺς ποταμὸς) ὁ ὁποῖος εἶναι πλωτὸς, σὲ ἀντίθεση μὲ τὸν Χουὰν - Χὸ, καὶ ἀπὸ μεγάλα καράβια μέχρι 1500 χλμ. ἀπὸ τίς ἐκβολές του. Καὶ οἱ δυὸ ποταμοὶ πηγάζουν ἀπὸ τὰ Ἱμαλάϊα καὶ χύνονται στὸν Εἰρηνικὸ ὠκεανό.

Κλίμα. Τὸ κλίμα τῆς χώρας εἶναι διάφορο. Τῆς κεντρικῆς καὶ Βόρειας Κίνας εἶναι ἡπειρωτικὸ καὶ ξηρό, δηλ. θερμὸ τὸ καλοκαίρι καὶ ψυχρὸ τὸ χειμῶνα, μὲ ἐλάχιστες βροχές.

Τοῦτο συμβαίνει γιὰτὶ στὸ ἐσωτερικὸ δὲν φθάνουν οἱ ἐτήσιοι Ν.Δ. ἄνεμοι καὶ ἡ χώρα δέρνεται ἀπὸ τοὺς βόρειους ἀνέμους.

Τῆς νότιας ὅμως Κίνας τὸ κλίμα εἶναι ἥπιο, μὲ πολλὰς βροχές, κυρίως τὸ καλοκαίρι, γιὰτὶ τὴ φθάνουν οἱ ἐτήσιοι ἄνεμοι (μουσοῦνες), ποὺ φυσοῦν συνέχεια ἕξι μῆνες τὸ χρόνο.

Οικονομική περιγραφή

Γεωργία — Κτηνοτροφία. Τα 2/3 τῶν Κινέζων ἀσχολοῦνται μὲ τὴ Γεωργία καὶ καλλιεργοῦν τὴ γῆ μὲ πρωτόγονα μέσα. Τὰ κυριώτερα προϊόντα τῶν εἶναι τὸ ρύζι (ποὺ εἶναι ἡ κύρια τροφή τῶν) καὶ τὸ τσάι, ποὺ εἶναι τὸ Ἐθνικὸ τῶν ποτό.

Ἀκολουθοῦν κατόπιν τὸ βαμβάκι στὶς νότιες περιοχές, τὸ σιτάρι στὶς βόρειες, τὸ σόργο (εἶδος καλαμποκιοῦ) κ.ἄ. Ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων καλλιεργοῦν τὸ μεταξοσκώληκα καὶ ἀπ' ἐκεῖ μεταδόθηκε ἡ καλλιέργειά του στὰ ὑπόλοιπα μέρη τῆς Γῆς.

Ἡ κτηνοτροφία δὲν εἶναι ἀναπτυγμένη. Τρέφουν μόνο χοίρους καὶ πάπιες. Ἀκόμη ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ἀλιεία.

Ὄρυκτις — πλοῦτος. Ἡ Κίνα ἔχει ἄφθονο ὀρυκτὸ πλοῦτο, ποὺ τώρα ἀρχισαν νὰ τὸν ἐκμεταλεύωνται. Τὰ ὀρυχεῖα τῆς βγάζουν ἄφθονο γαϊάν-θρακα, κασσίτερο (τὰ 75% τῆς παγκόσμιας παραγωγῆς), ἀντιμόνιο καὶ ἀκόμη χρυσό, ἄργυρο, σίδηρο, χαλκὸ κ. ἄ.

Βιομηχανία — Ἐμπόριο. Ἡ Κίνα δὲν ἔχει βιομηχανία ἀλλὰ ἀναπτυσσόμενη βιοτεχνία.

Παράγει ἐκλεκτὰ βερνίκια, ἄγγεῖα, πορσελάνες, λεπτὸ χάρτι, διάφορα κομψοτεχνήματα, σινικὸ μελάνι, περίφημα μεταξωτὰ καὶ ἐξαιρετικὰ βαμβάκερὰ ὑφάσματα.

Συγκοινωνία. Τὸ σιδηροδρομικὸ δίκτυο δὲν εἶναι ἀναπτυγμένο. Ἔχει μῆκος 20.000 χλμ. Οἱ μεταφορὲς στὸ ἐσωτερικὸ γίνονται μὲ τὰ ποταμόπλοια. Μιὰ τεράστια διώρυγα (500 χλμ. μῆκος) ἐνώνει τοὺς δύο ποταμοὺς Χουάγκ - Χο καὶ Γιάγκ - Τσε - Γιάγκ.

Πολιτικὴ Περιγραφή

Πληθυσμός. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Κίνας μὲ τῆς ἐσωτερικῆς Μογγολίας, Μαντζουρίας, Θιβέτ καὶ Κινεζικοῦ Τουρκεστάν, ὑπολογίζεται ὅς 480.000.000 κατοίκους. Ἡ Κίνα εἶναι ἀπὸ τὰ πρὶν πυκνοκατοικημένα μέρη τοῦ κόσμου.

Λαὸς — Θρησκεία — Γλῶσσα — Πολίτευμα. Οἱ Κινέζοι ἀνήκουν στὴ Μογγολικὴ φυλὴ. Ἔχουν μέτριον ἀνάστημα καὶ ἐπιδερμίδα κίτρινη (θυμηθῆτε ὅτι καὶ τὸ χρῶμα τοῦ ἐδάφους τῶν εἶναι κίτρινο). Φοροῦν μακρὺς μπλοῦζες μὲ πλατεῖα μανίκια, σκοῦφο στὸ κεφάλι καὶ σόλες ἀπὸ φελό.

Θρησκεῖες ἔχουν πολλές. Οἱ περισσότεροί εἶναι βουδδιστὲς καὶ κατόπιν ἔρχονται οἱ Κουμφουκιανοί, οἱ Τατοῖστῆς, οἱ Μωσαμεθανοί καὶ ἐλάχιστοι Χριστιανοί.

Ἡ γλῶσσα τῶν εἶναι μονοσυλλαβικὴ. Κάθε νόημα ἐκφράζεται μὲ μιὰ συλλαβή. Π. χ. Σάν = βουνό.

Ἀπὸ 3—4 χιλιάδες χρόνια οἱ Κινέζοι εἶχαν ἀπόλυτη αὐτοκρατορία.

Από το 1850 όμως μέχρι σήμερα κλονίζουν τη χώρα συνέχεια επαναστάσεις.

Το 1912 ανακηρύχθηκε η Κινεζική Δημοκρατία. Σήμερα εξακολουθεί εμφύλιος πόλεμος μεταξύ Έθνικιστών και Κομμουνιστών.

Πόλεις. Οι μεγαλύτερες πόλεις της Κίνας κατά σειράν είναι η Σαγγάη (3.500.000 κάτ.), το μεγαλύτερο λιμάνι της Άπω Ανατολής. Το Πεκίνο (1.600.000 κάτ.) ή πολαιά πρωτεύουσα της Αυτοκρατορίας. Το Τιέν - Τσιν (1.300.000 κάτ.), Το Ναγκίν (1.100.000 κάτ.). Η Καντών. Το Τσούγκ - Κίγκ (700.000 κάτ.) και άλλες.

Γενικά περί Κίνας

Η Κίνα είναι το αρχαιότατο κράτος που ανέπτυξε μεγάλο πολιτισμό. Οι Κινέζοι γνώρισαν πρώτοι την τυπογραφία, το χάρτη, την πυρίτιδα, την πυξίδα, την πορσελάνη και άλλες εφευρέσεις.

Γύρω στις μεγάλες πεδιάδες οι Κινέζοι κατασκεύασαν τον Γ' π. Χ. αιώνα το Μέγα Σινικό τείχος, έργο κυκλώπειο, που είχε μήκος 5000 χλμ., ύψος 6 μ. πάχος 5 — 8 μ και κάθε 200 μ. πολεμικό πύργο, για να προφυλάσσωνται από τις επιδρομές των βαρβάρων.

Οι Κινέζοι δεν έρχονταν σε

έπαφή με τους Εύρωπαίους μέχρι τον 18ον αιώνα κι αυτό έγινε αίτια να μείνουν μακριά από το σύγχρονο Εύρωπαϊκό πολιτισμό.

Χώρες που εξαρτώνται από την Κίνα

α) Το Θιβέτ

Σύνορα. Το Θιβέτ είναι τεράστιο όροπέδιο της όροσειράς των Ίμαλαίων σε ύψος 5000 μέτρων.

Έκταση — Πληθυσμός. Έχει έκταση 2.000.000 τ. χλμ. και πληθυσμό 2.000.000 κατοίκους. Είναι χώρα απομονωμένη από τον υπόλοιπο κόσμο. Οι κάτοικοί της είναι φανατικοί Βουδδιστές και ζουν οι περισσότεροι σαν άσκητές, συγκεντρωμένοι σε μοναστήρια. Ο ανώτατος πνευματικός, θρησκευτικός και πολιτικός άρχηγός τους λέγεται Δαλάι-Λάμας και κατοικεί στην πρωτεύουσα του Θιβέτ τη Λάσα.



Είκ. 21. Θριαμβευτική άψίδα
σε πόλη της Κίνας.

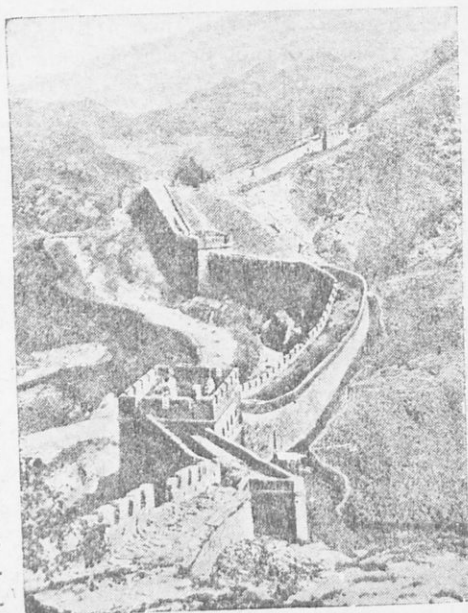
Οι κάτοικοι τοῦ Θιβέτ εἶναι λαὸς καθυστερημένος καὶ ἀποφεύγει τὸν Εὐρωπαϊκὸ πολιτισμὸν.

Τὸ Θιβέτ οἰκονομικῶς ἐξαρτιέται ἀπὸ τὴν Ἀγγλία.

β) Κινεζικὸ Τουρκεστάν

Σύνορα. Βρίσκεται πρὸς Β. τοῦ Θιβέτ ἀνάμεσα στὶς Ἰνδίες, στὸ Ἀφγανιστάν στὸ Ρωσικὸ Τουρκεστάν καὶ στὴ Μογγολία. Εἶναι χώρα ὄρεινὴ (Καρακορούμια 8620 μ. Κουενλούνια 7200 μ.), μὲ ἀπέραντες ἀμμόδεις ἐρημικὲς ἐκτάσεις. Οἱ ψυχροὶ ἄνεμοι μεταφέρουν τὴν ἄμμο ἢ ὅποια πολλὰς φορὲς σκεπάζει ὁλόκληρες πόλεις.

Ἡ χώρα ἔχει ἔκταση 1.700.000 τετ. χλμ. καὶ πληθυσμὸ 1.200.000 κατοίκους. Ὁ πληθυσμὸς τῆς χώρας εἶναι συγκεντρωμένος στὶς ὁάσεις τῶν ἐρήμων καὶ δὲν ἔχει πολιτισμὸν.



Σχ. 22. Τὸ Σινικὸν τείχος

γ) Ἑσωτερικὴ Μογγολία

Σύνορα. Ἡ Ἑσωτερικὴ Μογγολία κατέχει τὸ Β. Δ. τμήμα τῆς Κίνας καὶ συνορεύει πρὸς Β. μὲ τὴ Σιβηρία, πρὸς Ν. μὲ τὴν κυρίως Κίνα, πρὸς Α. μὲ τὴ Ματζουρία καὶ πρὸς Ν. μὲ τὸ Κινεζικὸ Τουρκεστάν.

Ἡ χώρα εἶναι ἓνα τεράστιο ὁροπέδιο, ἀκάλυπτο ἀπὸ δάση καὶ ἀνάμεσά της ξαπλώνεται ἡ μεγαλύτερη ἐρημος τῆς Ἀσίας ἡ Γκόμπη.

Τὸ κλίμα εἶναι ἡπειρωτικὸ καὶ ξηρότατο. Ἡ θερμοκρασία παρουσιάζει μεγάλες διακυμάνσεις. Τὸ χειμῶνα ἡ θερμοκρασία εἶναι—45° Κ. καὶ τὸ καλοκαίρι +45° μὲ +65° Κελσίου τὴν ἡμέρα καὶ—20° Κ. τὴ νύχτα.

Αὐτὸ εἶναι αἰτία νὰ σχηματίζονται σφοδρότατοι ἄνεμοι, πού σηκώνουν τὴν ἄμμο καὶ προκαλοῦν σκοτάδι τὴν ἡμέρα!!

Ἡ χώρα ἔχει ἔκταση 1.300.000 τετ. χλμ. καὶ πληθυσμὸ περίπου 3.500.000 κατοίκους. Οἱ κάτοικοι εἶναι μογγόλοι καὶ ζοῦν ὡς νομάδες βοσκοί, περιφερόμενοι μὲ τὰ ποίμνιά των ἀπὸ τόπο σὲ τόπο.

Ἀπὸ τὴ χώρα αὐτὴ ξεκίνησαν ἄλλοτε οἱ ἄγριοι πολεμιστὲς τοῦ μεγάλου κατακτητοῦ Τζεγκίς-Χάν :

Ἡ Μογγολία διαιρεῖται δὲ δύο Δημοκρατίες τίς ὁποῖες προσπαθεῖ νὰ προσαρτήσῃ ἡ Σοβιετικὴ Ρωσία.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

δ) Μαντζουρία

Σύνορα. Ἡ χώρα συνορεύει πρὸς Β. μετὴν Σιβηρία πρὸς Ν. βρέχεται ἀπὸ τὴ Κίτρινη θάλασσα, πρὸς Α. μετὴν Κορέα καὶ πρὸς Δ. μετὴν Μογγολία.

Ἡ Μαντζουρία ἔχει ἑκτασὴ (1.300.000 τ. χλμ) καὶ εἶναι μία ἀπεραντὴ εὐφορώτατη πεδιάδα, ἀνάμεσα στὶς ὁροσειρὰς **Μέγα-Κινὰν** καὶ **Σὰν-Ἀλίν**. Τὸ ΒΑ. τμήμα τῆς χώρας εἶναι κατάφυτο ἀπὸ ἀπέραντα δάση. Τὸ ἔδαφος τῆς χώρας εἶναι κατάλληλο γιὰ τὴ γεωργία καὶ τὴν κτηνοτροφία. Τὸ διαρέουν δύο μεγάλοι ποταμοὶ ὁ **Ἀμούρ** καὶ ὁ **Λεάο-Χὸ** καὶ πολλοὶ ἄλλοι μικρότεροι. Ἡ Μαντζουρία ἔχει πληθυσμὸ 40.000.000 καὶ πολλοὶ ἄλλοι μικρότεροι. Ἡ Μαντζουρία ἔχει μισοὶ Κινέζοι κατοίκους καὶ ὁ λαὸς τῆς εἶναι μισοὶ Μαντζουριανοὶ καὶ μισοὶ Κινέζοι καὶ ἐλάχιστοι Ἰάπωνες. Οἱ μεγαλύτερες πόλεις τῆς χώρας εἶναι τὸ **Μούκ-δεν** (850.000 κάτ.) τὸ **Κιρὶν** (800.000 κάτ.) τὸ **Χαρτὶν** (500.000 κάτ.) καὶ ἄλλες. Γνωστὴ εἶναι ἡ παράλια πόλις **Πόρτ-Ἀρθουρ** ἀπὸ τὸ Ρωσο-Ἰαπωνικὸ πόλεμο. Ἡ χώρα εἶναι Ἀνεξάρτητη Δημοκρατία ἡ ὁποία ὑπάγει τὰ στὴν Κίνα.

Ἡ Μαντζουρία εἶναι χώρα γεωργικὴ καὶ παράγει μεγάλες ποσότητες σόγιας καὶ δημητριακῶν. Ἡ κτηνοτροφία εἶναι σὲ μεγάλη ἀκμὴ. Τὰ τελευταῖα χρόνια βρέθηκαν μεγάλα κοιτάσματα γαιάνθρακα καὶ μετάλλων καὶ ἡ χώρα προορίζεται νὰ γίνῃ μεγάλο βιομηχανικὸ κέντρο. Ἐχει καλὴ συγκοινωνία καὶ ὁ **μαντζουριανὸς σιδηρόδρομος**, ποὺ ἀρχίζει ἀπὸ τὸ **Βλαδιβοστόκ** διασχίζει τὴ χώρα ἀπὸ Α. πρὸς Δ. καὶ συναντιέται μετὸν **ὑπερσιβηρικὸ**, ὁ ὁποῖος ἐνώνει τὴν Εὐρώπην μετὴν Ἀσία.

3. Κορέα

Στὰ Νότια τῆς Μαντζουρίας βρίσκεται ἡ Χερσόνησος τῆς Κορέας ἡ ὁποία μέχρι πρὸ τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου ὑπαγόταν διοικητικὰ στὴν Ἰαπωνία. Ἐχει ἑκτασὴ 200.000 τ. χλμ. καὶ πληθυσμὸ 28.000.000 κατοίκους.

Πρωτεύουσα τῆς χώρας εἶναι ἡ πόλις **Σεούλ**. Ὁ λαὸς τῆς εἶναι Μογγολικῆς φυλῆς καὶ συγγενεὺς μετὸς Κινέζους καὶ Ἰάπωνες. Ἄν καὶ ἔχει φυσικὸ καὶ ὀρυκτὸ πλοῦτο εἶναι χώρα καθυστερημένη. Σήμερα ἡ χώρα κατέχεται ἡ μισὴ ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανούς καὶ ἡ μισὴ ἀπὸ τοὺς Ρώσους.

4. Ἰαπωνία

Σύνορα. Ἡ Ἰαπωνία (οἱ Ἰάπωνες τὴν ὀνομάζουν χώρα τοῦ Ἀνατέλλοντος ἡλίου), εἶναι νησιωτικὴ χώρα καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ 4.000 νήσους καὶ νησάκια, ποὺ ξαπλώνονται σὲ μῆκος ἀπὸ Β. πρὸς Ν.

Βρίσκεται Ἀνατολικά τῆς Ἀσίας ἀνάμεσα στὸν Εἰρηνικὸ ὠκεανὸ καὶ τὴν Κινεζικὴ καὶ Ἰαπωνικὴ θάλασσα.

Τὰ μεγαλύτερα νησιά τῆς εἶναι, τὸ **Χόντο**, **Σικόκου**, **Κίου Σίου**,

Γιέζο καὶ Φορμόζα, ἡ ὁποία μετὰ τὸν πόλεμο παραχωρήθηκε στὴν Κίνα.
Ἔκταση. Ἡ χώρα ἔχει ἔκταση (χωρὶς τὴ Φορμόζα) 350.000 χλμ.

Φυσικὴ Περιγραφή

Τὸ ἔδαφος τῶν Ἰαπωνικῶν νήσων εἶναι μᾶλλον ὄρεινó. Τὰ βουνὰ εἶναι χαμηλὰ κατάφυτα ἀπὸ δάση καὶ σχηματίζουν πεδιάδες καὶ μικρὲς κοιλάδες εὐφορώτατες. Τὸ μεγαλύτερο βουνό τῆς εἶναι τὸ **Φούτζι-Γιάμμα** (3.800 μ.), ποὺ εἶναι ἡφαίστειο σὲ ἐνέργεια.

Γενικὰ τὰ νησιὰ τῆς Ἰαπωνίας ἔχουν τὰ περισσότερα ἡφαίστεια τοῦ κόσμου καὶ τὸ μέρος εἶναι σεισμοπαθές. Ἀπὸ τὴν ἔκρηξη τῶν ἡφαιστείων καὶ τοὺς σεισμοὺς ἔπαθε πολλὲς φορές μεγάλες καταστροφές. Δὲν περνᾷ μέρα ποὺ νὰ μὴ γίνῃ σεισμός.



Σχ. 23 Τὸ ἡφαίστειο Φουτζιγιάμα στὴν Ἰαπωνία

Γι' αὐτὸ καὶ τὰ σπιτία στὴν Ἰαπωνία τὰ φτιάχνουν χαμηλὰ καὶ μὲ ἑλαφρά ὕλικά. Οἱ ποταμοὶ τῆς Ἰαπωνίας εἶναι μικροί.

Κόλποι—Ἀκρωτήρια. Τὰ Ἰαπωνικὰ νησιὰ σχηματίζουν χιλιάδες μικροὺς ὄρμους, ποὺ κόβονται ἀπότομα σάν τὰ φιόρεδ τῆς Νορβηγίας καὶ ἡ θάλασσα εἶναι βαθιά.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Τὸ κλίμα. Ἡ Ἰαπωνία ἔχει μεγάλη ἔκταση ἀπὸ Β. πρὸς Ν. καὶ τὸ κλίμα εἶναι διάφορο. Γενικὰ ἔχει κλίμα ἥπιο καὶ ὑγρὸ. Τὴν Ἰαπωνία κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν πλευρὰ τὴ βρέχει τὸ θερμὸ θαλάσσιο ρεῦμα **Κουροσίβο** καὶ τὸ κλίμα εἶναι εὐκρατο, Κατὰ τὴ Δυτικὴν πλευρὰ τὴ βρέχει τὸ ψυχρὸ θαλάσσιο ρεῦμα, πού ἔρχεται ἀπὸ τὸ **Βερίγκειο πορθμὸ** καὶ τὸ κλίμα εἶναι ψυχρότερο.

Ἐπειδὴ ὅμως, καὶ οἱ ἐτήσιοι ἄνεμοι εἴτε πνέουν ἀπὸ Ν. εἴτε ἀπὸ Β. περνοῦν θάλασσοι, ρίχνουν στὴν Ἰαπωνία ἄφθονες βροχές. Ἡ Ἰαπωνία εἶναι ἡ πλέον βροχερὴ χώρα τοῦ κόσμου.

Οἱ θαλασσοταραχές καὶ οἱ τυφῶνες στὶς Ἰαπωνικὰς θάλασσας γίνονται στὴν ἐναλλαγὴ τῶν βόρειων καὶ νότιων ἐτήσιων ἀνέμων.

Φυτὰ καὶ Ζῶα. Οἱ πολλὰς βροχές καὶ ἡ μέτρια θερμοκρασία κάνουν τὴν Ἰαπωνία νὰ πλέη στὸ πράσινο. Τὰ βουνὰ εἶναι κατὰφυτα ἀπὸ δένδρα (πεῦκα, ἔλατα, κέδρα, ὀξυές) καὶ οἱ κάμποι ἀπὸ λουλούδια.

Οἱ Ἰάπωνες λατρεύουν τὰ λουλούδια καὶ πρὸ πάντων τὰ Ἐθνικά των ἄνθη, τὰ χρυσάνθεμα.

Οἰκονομικὴ Περιγραφή

Γεωργία — Κτηνοτροφία. Ἡ Γεωργία εἶναι ἐξαιρετικὰ ἀναπτυγμένη καὶ οἱ Ἰάπωνες εἶναι οἱ καλύτεροι γεωργοὶ τοῦ Κόσμου.

Τὰ κυριώτερα προϊόντα εἶναι τὸ ρύζι, τὸ κριθάρι, τὸ σιτάρι, τὸ κέχρι, τὸ βαμβάκι, τὸ μαῦρο φασόλι καὶ ὁ καπνός. Ἀκόμη καλλιιεργεῖται σὲ μεγάλη ἔκταση ἡ μουριά γιὰ τροφή τοῦ μεταξοσκώληκα.

Ἡ Ἰαπωνία ἔρχεται πρώτη στὸν κόσμον στὴν παραγωγὴ ζωϊκῆς μετὰξας.

Ἡ Κτηνοτροφία εἶναι ἀσήμαντη γιατί οἱ Ἰάπωνες ἀποφεύγουν νὰ τρώγουν κρέας, ἐκτὸς τοῦ χοιρινοῦ καὶ τῶν πουλιῶν.

Δασοκομία. Οἱ Ἰάπωνες καλλιεργοῦν τὰ δάση ὅπως τοὺς ἀγρούς καὶ τὰ ἐκμεταλλεύονται μὲ τὸν καλύτερον τρόπο.

Ἡ Ἀλιεία. Εἶναι σὲ μεγάλη ἀκμὴ, γιατί τὰ θερμὰ θαλάσσια ρεύματα συγκεντρώνουν στὶς ἀκτὲς πλῆθος ψάρια, σαρδέλλες, σολομούς, ρέγγες κλπ. τὰ ὁποῖα οἱ Ἰάπωνες κονσερβοποιοῦν.

Ὄρυκτά. Ἡ Ἰαπωνία δὲν ἔχει μεγάλο ὄρυκτὸ πλοῦτον. Ἐπειδὴ ἡ χώρα εἶναι ἡφαιστειογενὴς ἔχει μεγάλη παραγωγὴ θείου (700.000 τόννους τὸ χρόνο). Τὰ ἄλλα ὄρυκτά καὶ μέταλλα εἶναι λίγα καὶ τὰ πετρέλαια ἐλάχιστα.

Βιομηχανία. Πρὸ τοῦ 1868 εἶχε ἀναπτυγμένη μόνο τὴ Βιοτεχνία. Κατασκεύαζε ὑφαντὰ, μεταξωτὰ καὶ κεντήματα, ψάθες χαλιά, εἶδη πορσελάνας διακοσμημένα καὶ διάφορα ἄλλα χειροποίητα εἶδη ὅλα θαυμασίας τέχνης.

Ἡ κυρίως βιομηχανία ἀναπτύχθηκε καταπληκτικὰ μέσα σὲ 50 χρόνια. Οἱ μεγαλύτερες βιομηχανίες κατὰ σειρὰν εἶναι ἡ κλωστοῦφαν-

τουργία βαμβακερών ύφασμάτων. Ἡ μεταλλουργία, ἡ ναυπηγία πλοίων, ἡ βιομηχανία πολεμικῶν εἰδῶν, χημικῶν προϊόντων καὶ λιπασμάτων.

Μὲ τὰ βιομηχανικά της προϊόντα ποὺ ἦταν φτηνότερα τῶν Εὐρωπαϊκῶν, ἡ Ἰαπωνία συναγωνιζόταν τὰ Ἀμερικανικά καὶ Εὐρωπαϊκά.

Συγκοινωνία — Ἐμπόριο. Ἡ συγκοινωνία στὸ Ἐσωτερικὸ τῆς χώρας εἶναι ἀναπτυγμένη. Περισσότερο ὅμως εἶναι ἀναπτυγμένη ἡ ἀκτοπλοΐα. Πρὸ τοῦ πολέμου ὁ ἐμπορικὸς στόλος τῆς Ἰαπωνίας ἦταν ὁ τρίτος τοῦ κόσμου. Σήμερα σχεδὸν ἔχει καταστραφῇ.

Τὸ ἐμπόριο ἰδίως τὸ ἐξαγωγικὸ ἀναπτύχθηκε τόσο πολὺ, ποὺ ἰσοφάρισε τὸ εἰσαγωγικόν.

Ἡ Ἰαπωνία μετὰ τὸν πόλεμο κατέχεται ἀπὸ Ἀμερικανικά στρατεύματα.

Πολιτικὴ Περιγραφή

Πληθυσμός. Ἡ Ἰαπωνία εἶναι ἀπὸ τὶς πιὸ πυκνοκατοικιμένες χώρες τῆς γῆς. Ὁ πληθυσμὸς της (ἀπογραφή 1940) εἶναι 73.000.000 κάτοικοι.

Λαὸς — Θρησκεία — Πολίτευμα.

Ὁ Λαὸς της εἶναι Μογγολικῆς καταγωγῆς. Οἱ Ἰάπωνες ἔχουν θρησκείες τὸ Σιντοϊσμὸ (προγονολατρεία), τὸ Βουδδισμὸ καὶ ἐλάχιστοι εἶναι Χριστιανοί.

Μέχρι τὸ 1868 οἱ Ἰάπωνες δὲν ἐπέτρεπαν στοὺς ξένους νὰ ἔλθουν στὴ χώρα των. Ἀπὸ τὸ χρόνον ὅμως αὐτό, χάρη σὲ μιὰ ἐπανάσταση, ἡ Ἰαπωνία δέχτηκε τὸν Εὐρωπαϊκὸ πολιτισμὸν.

Μέσα σὲ 50 χρόνια ἀνάπτυξε καταπληκτικὸν πολιτισμὸν καὶ ἔφτασε σὲ σημεῖον νὰ συναγωνίζεται τοὺς Εὐρωπαίους καὶ Ἀμερικανοὺς στὶς τέχνες καὶ ἐπιστῆμες!!

Οἱ Ἰάπωνες εἶναι λαὸς εὐφυῆς, ἐργατικὸς καὶ ἀγαπᾷ πολὺ τὴν πατρίδα του.

Τὸ πολίτευμα, ποὺ εἶχε μέχρι πρὸ τοῦ Β. παγκοσμίου πολέμου, ἦταν ἀπόλυτη μοναρχία καὶ ὁ αὐτοκράτωρ ἐθεωρεῖτο γιὸς τοῦ Θεοῦ! Σήμερα οἱ Ἀμερικανοὶ προσπαθοῦν νὰ τοὺς δώσουν τὴ Δημοκρατία, Δυτικοῦ τύπου.

Πόλεις. Οἱ μεγαλύτερες πόλεις τῆς χώρας εἶναι: Τὸ Τόκιο (4.000.000 κάτ.) πρωτεύουσα τῆς Ἰαπωνίας. Ἡ Ὁσάκα (3.200.000 κάτ.) Ἡ Γιόκοχάμα (1.000.000 κάτ.) καὶ οἱ μικρότερες πόλεις Χιροσίμα καὶ Ναγκασάκι γνωστὲς σὲ ὅλον τὸν κόσμον, γιατί σ' αὐτὲς ρίχτηκαν οἱ πρῶτες ἀτομικὲς βόμβες ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανοὺς στὸ Β' Παγκόσμιον πόλεμον. Τόση ἦταν ἡ καταστροφὴ τῶν πόλεων αὐτῶν ποὺ οἱ Ἰάπωνες συνθηκολόγησαν ἀμέσως ἄνευ ὀρων!

Ε' ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΑΣΙΑΣ

1. Σιβηρία

Θέση καὶ σύνορα. Ἡ Σιβηρία εἶναι τεραστία χώρα καὶ κατέχει τὸ βόρειο τμήμα τῆς Ἀσίας. Πρὸς Α. βρέχεται ἀπὸ τὸν Εἰρηνικὸ ὠκεανὸ καὶ τὴ Βερίγγειο θάλασσα. Πρὸς Ν. συνορεύει μὲ τὴ Μαντζουρία, Μογγολία, Ἀφγανιστάν καὶ Ἰράν (Περσία). Ἀπὸ Δ. μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ῥωσίαν καὶ ἀπὸ Β. βρέχεται ἀπὸ τὸ Βόρειο παγωμένον ὠκεανόν.

Φυσικὴ περιγραφή

Ἡ Σιβηρία ἀνατολικά, νότια καὶ δυτικὰ κλείνεται ἀπὸ ὄροσειρές, καὶ εἶναι μιὰ ἀπέραντη πεδιάδα, σχεδόν, συνέχεια τῆς Εὐρωπαϊκῆς. Τῇ



Εἰκ. 24 Ποταμὸς σὲ παρθένο δάσος

διασχίζουν μεγάλοι ποταμοί : Ὁ Ὄβις, ὁ Ἰενεσέης, ὁ Λένας κ. ἄ.

1) Στὴ βόρεια ζώνη ποὺ εἶναι σκεπασμένη ἀπὸ πάγους καὶ χιόνια, φύονται μόνο βρύα καὶ λειχήνες.

2) Στὴ μεσαία ζώνη, ποὺ σκεπάζεται ἀπὸ κωνοφόρα ἔκτεταμένα δάση καὶ

3) Στη νότια ζώνη που αποτελείται από στέππες και έρημους.



Εικ. 25 Τούνδρα της Σιβηρίας

Κλίμα. Το κλίμα της Σιβηρίας είναι το ψυχρότερο του κόσμου (-50° — -70° Κελσίου). Στα νότια μέρη της Σιβηρίας το καλοκαίρι μετριάζεται κάπως το κρύο, αλλά μόνο για 3—4 μήνες.

Οικονομική περιγραφή

Προϊόντα. Το μεγαλύτερο μέρος της χώρας δεν καλλιεργείται γιατί άλλο είναι παγωμένο, άλλο σκεπάζεται από δάση και άλλο από έρημικες έκτασεις.

Μόνο στο νότιο τμήμα (Ύπερκαυκασία και Ρωσικό Τουρκεστάν) γίνεται τώρα καλλιέργεια βαμβακιού και τσαγιού.

Η Σιβηρία βγάζει και μεγάλες ποσότητες ξυλείας.

Η κτηνοτροφία (βόδια και πρόβατα), είναι αναπτυγμένη στη δυτική Σιβηρία προς την κεντρική Ασία.

Όρυκτά. Το υπέδαφος της Σιβηρίας είναι πλούσιο σε όρυκτά, χρυσό, άργυρο, γαιάνθρακα, σίδηρο, χαλκό, γραφίτη.

Συγκοινωνία. Η συγκοινωνία είναι περιορισμένη, γιατί η χώρα είναι απέραντη και άραιοκατοικημένη. Μια μόνο σιδηροδρομική γραμμή υπάρχει (ο υπερσιβηρικός σιδηρόδρομος), η οποία ξεκινά από τη Μόσχα την πρωτεύουσα της Ρωσίας, διασχίζει τη Σιβηρία και φθάνει στο Βλαδιβοστόκ.

Οι αυτοκινητόδρομοι είναι ελάχιστοι και η ποταμοπλοία λειτουργεί το μισό χρόνο έπειδή τον υπόλοιπο χρόνο οι ποταμοί παγώνουν.

Ακόμη υπάρχει αεροπορική συγκοινωνία μεταξύ των μεγαλύτερων πόλεων.

Πολιτική περιγραφή

Η Σιβηρία υπάγεται στην Ευρωπαϊκή Ρωσία.

Έκταση—Πληθυσμός. Η Σιβηρία έχει έκταση (16.000.000 τετραγ. χλμ.) και πληθυσμό 20.000.000 κατοίκους.

Οι κάτοικοι της Σιβηρίας είναι Μογγολικής και Ταταρικής φυλής και βρίσκονται ακόμη σε κατώτερη βαθμίδα πολιτισμού.

Πόλεις. Οι κυριώτερες πόλεις της Σιβηρίας είναι το Βλαδιβοστόκ, σπουδαίος έμπορικός και πολεμικός λιμένας στην Απω Ανατολή, η Όμσκη, Ίαροσλάβ, στην Κεντρική Σιβηρία κ. ά.

Σύντομη ιστορία τῆς Ἀσίας

Ἡ Ἀσία ἀνάπτυξε πολιτισμὸ ἀπὸ τὰ πολὺ παλιὰ χρόνια. Ἴσως 3 καὶ 4 χιλιάδες χρόνια π. Χ. Κέντρο τοῦ Ἀσιατικοῦ αὐτοῦ πολιτισμοῦ ἦταν ἡ Κίνα καὶ ἀργότερα οἱ Ἰνδίες.

Οἱ Κινέζοι πρῶτοι ἔκμαν χρήση τῶν μετάλλων καὶ πρῶτοι κατασκεύασαν χαρτί, πυρίτιδα, σινική μελάνη, πυξίδα κ.τ.λ.

Ὁ πολιτισμὸς τους ὅμως αὐτός, ἔμεινε ἀπομονωμένος ἀπὸ τοὺς ἄλλους πρῶτους πολιτισμοὺς, ποὺ δημιουργήθηκαν στὴ Μεσοποταμία, στὴν Αἴγυπτο καὶ ἀργότερα στὴν Ἑλλάδα.

Μέχρι τὸ 18ο αἶώνα ἡ Ἀσία δὲν εἶχε ἐπαφὴ μὲ τὸν Εὐρωπαϊκὸ πολιτισμὸ. Ἔτσι ἔμεινε καθυστερημένη ἀπὸ τὴν Εὐρώπη.

Ἀπὸ τὸν 18ον αἶώνα πρῶτα οἱ Ἰνδίες, ὕστερα ἡ Ἰαπωνία καὶ τελευταία ἡ Κίνα, ἤρθαν σὲ ἐπαφὴ μὲ τὴν Εὐρώπη καὶ τὸν ὑπόλοιπο κόσμο.

Ἀπ' ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς Ἀσίας προώδευσαν στὸν πολιτισμὸ γρήγορα οἱ Ἰάπωνες καὶ οἱ Ἰνδοί. Οἱ Κινέζοι ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι τελευταῖοι.

Ἀσκήσεις. 1) Συγκρίνατε τὴν Ἀσία μὲ τὶς ἄλλες ἡπείρους.

2) Ὀνομάσατε τὰ μεγαλύτερα κράτη τῆς Ἀσίας σὲ ἔκταση καὶ πληθυσμὸ.

3) Χωρίσατε καὶ ὀνομάσατε τὶς ζῶνες τῆς Ἀσίας.

4) Ὀνομάσατε τὰ κυριώτερα ζῶα καὶ φυτὰ τῆς Ἀσίας.

5) Ὀνομάσατε τὰ κυριώτερα προϊόντα τῆς Ἀσίας.

6) Ποιὰ μέρη τῆς Ἀσίας δέχονται τὶς περισσότερες βροχές, ποιὰ τὶς λιγώτερες καὶ γιατί;

7) Νὰ βρῆτε τὰ ψηλότερα ὄρη καὶ τοὺς μεγαλύτερους ποταμοὺς τῆς Ἀσίας.

8) Κάμετε ἓνα νοερὸ ταξίδι στὶς Ἰνδίες, Κίνα καὶ Ἰαπωνία.

9) Ὀνομάσατε τὶς μεγαλύτερες πόλεις τῆς Ἀσίας.



Πίνακας Α'

Έπιφάνεια και πληθυσμός των Ασιατικών κρατών

Όνομα κράτους	Έκταση σε τετρ. χλμ.	Πληθυσμός κάτοικοι	Πρωτεύουσα	Κάτοικοι
Ασιατική Τουρκία	740.000	16.000.000	Αγκυρα	280.000
Αντε (Αραβίας)	1.350.000	2.000.000	Αντεν	60.000
Αφγανιστάν	650.000	10.000.000	Καβούλη	150.000
Ασιατικόν μέρος ΕΣΣΔ (Σιβηρία)	15.300.000	20.000.000		
Θιβέτ	2.000.000	2.000.000		
Βιρμανία	600.000	17.000.000		
Ινδοστάν και Πακιστάν	4.100.000	400.000.000	Δελχί	600.000
Ιαπωνία	350.000	73.000.000	Τόκιο	6.000.000
Ινδοκίνα (Γαλλική)	750.000	25.000.000	Χανόϊ	150.000
Ινδονησία	2.000.000	75.000.000	Μπαταβία	500.000
Ιράκ	370.000	3.500.000	Βαγδάτη	300.000
Ιράν (Περσία)	1.650.000	15.000.000	Τεχεράνη	400.000
Κίνα (και εξαρτώμενες χώρες εκτός Θιβέτ)	8.200.000	450.000.000	Πεκίνο	1.600.000
Κορέα	200.000	18.000.000	Σεούλ	100.000
Κεϋλάνη	70.000	6.000.000		
Λίβανος	10.000	1.000.000	Βηρυτός	200.000
Μαλαισία	130.000	6.000.000	Σιγκαπούρη	500.000
Μπουτάν	50.000	250.000		
Μογγολία εξωτερική	1.600.000	2.000.000		
Νεπάλ	140.000	6.000.000		
Παλαιστίνη	27.000	1.500.000	Ιερουσαλήμ	150.000
Υπεριορδανία	42.000	500.000	Άμάν	50.000
Σαουδική Αραβία	1.600.000	6.000.000	Μέκκα	150.000
Σιάμ	550.000	15.000.000	Μαγκλόκ	750.000
Συρία	100.000	3.000.000	Δαμασκός	300.000
Υεμένη	60.000	1.000.000	Σαανά	50.000
Φιλιππίνες	300.000	17.000.000	Μανίλα	700.000
Χόγκ - Χόγκ	1.000	1.500.000	Χόγκ - Χόγκ	1.500.000

Πίνακας Β'

Οι μεγαλύτερες πόλεις της Ασίας

Όνομα πόλεως	Πληθυσμός	Κράτος στο οποίο ανήκει
ΤΟΚΙΟ	4.000.000	ΙΑΠΩΝΙΑ
ΣΑΓΚΑΗ	3.500.000	ΚΙΝΑ
ΟΣΑΚΑ	3.200.000	ΙΑΠΩΝΙΑ
ΚΑΛΚΟΥΤΑ	2.200.000	ΙΝΔΙΕΣ
ΠΕΚΙΝΟ	1.600.000	ΚΙΝΑ
ΒΟΜΒΑΗ	1.500.000	ΙΝΔΙΕΣ
ΤΣΙΕΝ - ΤΣΙΝ	1.300.000	ΚΙΝΑ
ΝΑΓΚΟΙΑ	1.300.000	ΙΑΠΩΝΙΑ
ΝΑΓΚΙΝ	1.100.000	ΚΙΝΑ
ΚΙΟΤΟ	1.000.000	ΙΑΠΩΝΙΑ
ΓΙΟΚΟΧΑΜΑ	1.000.000	»
ΚΑΝΤΩΝ	1.000.000	»

Πίνακας Γ'
Τὰ κυριώτερα βουνὰ τῆς Ἀσίας

		μέτρα	ὕψος
Ἰμαλάϊα	8.840	»	»
Καρακορούμια	8.620	»	»
Κουενλούνια	7.200	»	»
Ἑλμπρούζ	5.460	»	»
Ἀραράτ	5.150	»	»
Ἑρζιάς (Ἀργαῖο)	4.000	»	»
Ἀντίταυρος	3.900	»	»
Λίβανος	3.060	»	»
Σινά	2.470	»	»
Ἀντιλίβανος	2.340	»	»

Πίνακας Δ'
Τὰ μεγαλύτερα ποτάμια τῆς Ἀσίας

		χιλιόμετρα	μῆκος
Ὁ Κυανοῦς (Γιάγκ - Τσέ - Γιάγκ)	5.300	»	»
Ὁ Ἰενεσέης	4.750	»	»
Ὁ Ἀμούρ	4.700	»	»
Ὁ Λένας	4.600	»	»
Ὁ Κίτρινος (Χουάγκ - Χό)	4.500	»	»
Ὁ Κίτρινος	4.200	»	»
Ὁ Μέγκοκ	3.200	»	»
Ὁ Ἰνδός	3.000	»	»
Ὁ Γάγγης	2.000	»	»
Ὁ Βραμαπούτρας	1.850	»	»
Ὁ Εὐφράτης	1.650	»	»
Ὁ Τίγρης		»	»

Πίνακας Ε'
Οἱ μεγαλύτερες λίμνες τῆς Ἀσίας

		Τετραγωνικά	Χιλιόμετρα	ἐπιφάνεια
Κασπία	440.000	»	»	»
Ἀράλη	67.000	»	»	»
Βαϊκάλη	35.000	»	»	»
Τάτα	11.000	»	»	»
Νεκρά Θάλασσα	900	»	»	»

ΑΦΡΙΚΗ

Ἡ Ἀφρικὴ εἶναι ἡ τρίτη κατὰ μέγεθος ἡπειρος τῆς γῆς.

Θέση — ὄρια. Ἡ Ἀφρικὴ βρίσκεται πρὸς Ν. τῆς Εὐρώπης, ἀνάμεσα στὴ Μεσόγειο θάλασσα, τὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα, τὸν Ἰνδικὸ ὠκεανὸ καὶ Ἀτλαντικὸ ὠκεανό.

Χωρίζεται ἀπὸ τὴν Ἀσία μὲ τὸν Ἴσθμὸ τοῦ Σουέξ (120 μ.) πλάτος καὶ πλησιάζει τὴν Εὐρώπῃ στὸ στενὸ τοῦ Γιβραλτάρ (14 χλμ.).

Ἔκταση — πληθυσμός. Ἔχει ἑκτασὴ (30.000.000 τετρ. χλμ.) καὶ πληθυσμὸ περίπου 150.000.000 κατοίκους.

Γενικὰ περὶ Ἀφρικῆς

Ἡ Ἀφρικὴ εἶναι μιὰ ἡπειρος, ποὺ ἦταν ἄγνωστη μέχρι τὸ 18ον αἰώνα. Ὁ πρῶτος μέγας ἐξερευνητὴς τῆς ἦταν ὁ Ἀγγλὸς **Λίβινγκτον** καὶ κατοπινὸς ὁ Ἀμερικανὸς **Στάνλεϋ**.

Τὸ νοτιώτερο ἄκρο τῆς (Ἀκρωτήριο Καλῆς Ἑλπίδος), ἔγινε γνωστὸ ἀπὸ τὸ διάσημο Πορτογάλλο θαλασσοπόρο **Βάσκο δὲ Γάμα**, τὸ 15ον αἰώνα.

Τὸ μόνο μέρος ποὺ ἦταν γνωστὸ καὶ προσιτὸ στὸν κόσμον ἦταν ἡ βόρεια Ἀφρικὴ καὶ κυρίως ἡ **Αἴγυπτος**.

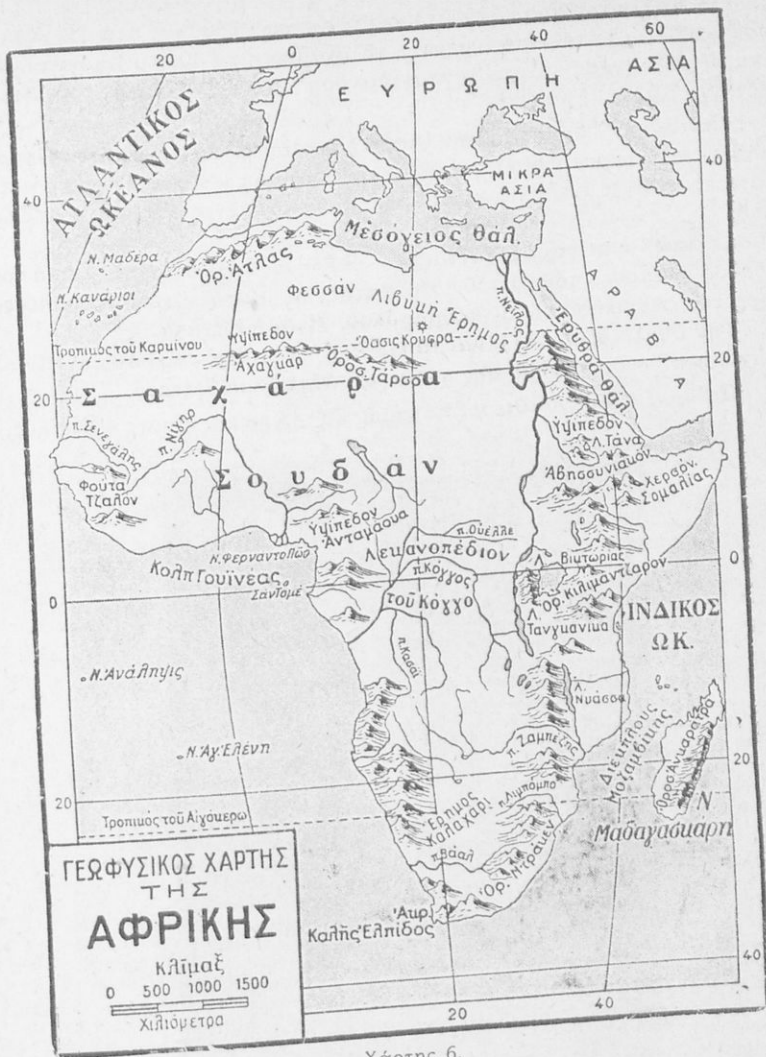
Οἱ δυσκολίες ποὺ ἔκαναν νὰ μείνῃ ἄγνωστη ἡ Ἀφρικὴ μέχρι τὰ νεώτερα χρόνια εἶναι οἱ ἑξῆς :

1) Οἱ ἀκτὲς τῆς Ἀφρικῆς δὲν παρουσιάζουν φυσικὰ λιμάνια κατὰλληλα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα νὰ μπορῇ κανένας νὰ προχωρήσῃ εὐκολὰ στὸ ἐσωτερικὸ τῆς.

2) Τὸ κλίμα τῆς Ἀφρικῆς εἶναι **τροπικόν**, τὸ θερμότερον τοῦ κόσμου καὶ ἡ μισὴ πρὸς Β. χώρα εἶναι ἔρημη καὶ ἄνυδρη. Ἔτσι οἱ ταξιδιωτὲς κινδυνεύουν ἀπὸ τὴ ζέστη καὶ τὴ δίψα.

3) Ἡ κεντρικὴ καὶ νότια Ἀφρικὴ, εἶναι ὄρεινὴ καὶ οἱ μεγάλοι ποταμοὶ τῆς, ἀπότομοι καὶ ἀδιάβατοι. Ἀκόμη, ἡ τροπικὴ βλάστηση καὶ τὰ παρθένα δάση εἶναι ἀδιαπέραστα καὶ

4) Στὴν κεντρικὴ καὶ νότια ζώνῃ, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀφόρητὴ ζέστη, τὸ ἀνώμαλο ἔδαφος καὶ τὰ παρθένα δάση, μεγάλο κίνδυνον ἀποτελοῦσαν ἀκόμη τὰ ἄγρια θηρία, τὰ φαρμακερὰ φίδια, τὰ δηλητηριώδη ἔντομα καὶ



Χάρτης 6.

οι άγριοι άνθρωποι (άνθρωποφάγοι), που ζουν στα άγνωστα αυτά μέρη.

Φυσική περιγραφή

Ἡ Ἀφρική παρουσιάζει τὴ μορφή τεραστίου ὑψιπέδου, πού ξεκινάει ἀπὸ τὸ ἀκρωτήριο τῆς Καλῆς Ἑλπίδος, κατὰ μῆκος τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ καὶ ἑξαπλώνεται πρὸς Β. Ὅσο ὁμως προχωρεῖ πρὸς Β. τὸ ὄροπέδιο χαμηλώνει καὶ καταλήγει στὴν τεράστια ἔρημο Σαχάρα. Τὰ ψηλότερα βουνά εἶναι :

Τὸ **Καλιμάντζαρο** (6000 μ.) καὶ ἡ **Κέννα** (5600 μ., στὰ Ν. Α.). Ὁ **Ἄτλας** (4600 μ.) στὸ βόρειο μέρος, τὸ **Καμερουν** (4000 μ.) κόντὰ στὸν κόλπο τῆς Γουϊνέας καὶ τὰ **Δρακόντεια ὄρη** (3350 μ.) πρὸς Α. τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος.

Πεδιᾶδες — **Ἐρημοί**. Στὴν Ἀφρικὴ δὲν ὑπάρχουν μεγάλες, εὐφορες πεδιάδες, ποὺ παρατηροῦνται στὶς ἄλλες ἡπείρους. Στὴν Ἀφρικὴ οἱ μεγαλύτερες πεδινὲς ἐκτάσεις εἶναι ἔρημοι, σκεπασμένες ἀπὸ παχὺ στρώμα ἄμμου.

Οἱ γεωλόγοι παραδέχονται, ὅτι οἱ ἔρημοι σχηματίσθηκαν ἀπὸ τοὺς σφοδροὺς ἀνέμους, ποὺ φυσοῦν στὰ κατὰξερα αὐτὰ μέρη. Μεγαλύτερη ἔρημος τῆς Ἀφρικῆς καὶ τοῦ κόσμου ὅλου εἶναι ἡ **Σαχάρα**.

Τὴν ὑπολογίζουν ὅτι εἶναι τὸ 1/3 τῆς Ἀφρικῆς. Μικρότερη εἶναι ἡ **Καλαχάρι** στὸ νότιο τμήμα τῆς χώρας καὶ ἄλλες μικρότερες.

Ποταμοί. Οἱ μεγαλύτεροι ποταμοὶ τῆς Ἀφρικῆς εἶναι: ὁ **Νεῖλος**, ὁ



Εἰκ 26. Καταράκης τοῦ ποταμοῦ Ζαμβέζη.

δεύτερος σὲ μῆκος ποταμὸς τοῦ κόσμου (6000 χλμ.), ὁ ὁποῖος πηγάζει ἀπὸ τὴ λίμνη **Βικτωρία** καὶ χύνεται στὴ Μεσόγειο θάλασσα. Στὶς ἐκβολές του σχηματίζει τεράστιο δέλτα. Ὁ **Κόγκος**, ὁ δεύτερος σὲ ὄγκο νερῶν πο-

Λίμνες. Οί μεγαλύτερες λίμνες τῆς Ἀφρικῆς εἶναι ἡ Βικτωρία, ἡ Ταγκανίκα, ἡ Νυάσα, τοῦ Ροδόλφου, ἡ Τσάνα στὸ κέντρον καὶ ἡ Τάνα στὸ ὁροπέδιον τῆς Ἀβησσυνίας. Τὸ χαρακτηριστικὸ τῶν λιμνῶν εἶναι, ὅτι ὅλες, σχεδόν, βρίσκονται σὲ ὕψος ἄνω τῶν 500 μέτρων.

Κλίμα. Τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς Ἀφρικῆς βρίσκεται στὴν Τροπικὴ ζώνη (διακεκαυμένη). Ἐπομένως τὸ διασχίζουν οἱ περιοδικοὶ καὶ ἐτήσιοι ἄνεμοι καὶ τῶν δύο ἡμισφαιρίων.

Γενικῶς στὴν Ἀφρικὴ παρατηρεῖται τὸ ἐξῆς φαινόμενο: Στὴν κεντρικὴ καὶ νότια ζώνη, τὸ καλοκαίρι πέφτουν πολλὰς βροχὲς καὶ τὸ χειμὼν ἐλάχιστες.

Στὴ βόρεια ζώνη, ἐκτὸς τῶν παραλίων τῆς Μεσογείου, ἐλάχιστες βροχὲς καὶ πολλὰς φορὲς ἀνομβρία 2 — 3 χρόνια.

Στὶς περιοχὰς αὐτὰς, ποῦ εἶναι ἡ ἔρημος Σαχάρα, φυσὰ καὶ ὁ φοβερὸς θερμὸς ἄνεμος, ποῦ λέγεται Χαμπὴν ἢ Σιμούν.

Φυτὰ καὶ ζῶα. Στὴ βόρεια ζώνη, πρὸς τὴ Μεσόγειο θάλασσα τὰ ζῶα καὶ φυτὰ εἶναι ἴδια μὲ τῆς Εὐρώπης. Στὶς ὁάσεις τῆς Σαχάρας φύεται ὁ φοίνικας καὶ ζῇ ἡ καμήλα δρομάς.

Στὸ κεντρικὸ καὶ νότιο τμήμα, ποῦ ἡ θερμοκρασία εἶναι μεγάλη, ἡ βλάστηση εἶναι πλουσία καὶ τὰ δάση μεγάλα καὶ ἀπέραντα.

Ἐκεῖ φύεται τὸ καφεόδενδρον καὶ ἀπὸ ἐκεῖ μεταφυτεύθηκε στὰ ἄλλα μέρη τῆς γῆς.

Τὰ κυριώτερα ζῶα τῆς Ἀφρικῆς ζοῦν σ' αὐτὰ τὰ μέρη καὶ εἶναι τὰ ἐξῆς: ἡ καμήλα, ἡ καμηλοπάρδαλη, ἡ στρουθοκάμηλος, ἡ ἀντιλόπη, ὁ ζέβρος, ὁ ἐλέφας, ὁ ρινόκερος, ὁ ἵπποπόταμος καὶ τὸ λιοντάρι.

Ἀκόμη μεγάλα ἀρπαχτικά πτηνά, διάφορα εἶδη πιθήκων, πλῆθος ἔντομα καὶ οἱ τεράστιοι μύρμηκες τερμίτες, ποῦ χτίζουν τὶς φωλιὰς τους μὲ πολλὰ πατώματα σὲ ὕψος 10—20 μέτρα. Αὐτὸ τὸ κάνουν γιὰ νὰ μὴν πνίγονται ὅταν πλημμυρίζουν τὰ μέρη ἀπὸ τὶς βροχὲς.

Οἰκονομικὴ περιγραφή

Ἡ Ἀφρικὴ δὲν παρουσιάζει, οὔτε τὸ γεωργικὸ καὶ κτηνοτροφικὸ, ἀλλ' οὔτε τὸν ὀρυκτὸ πλοῦτον τῆς Ἀσίας. Γεωργικὸ πλοῦτον ἔχει ἡ βόρεια περιοχὴ καὶ ὀρυκτὸ πλοῦτον ἡ κεντρικὴ καὶ κυρίως ἡ νότια.

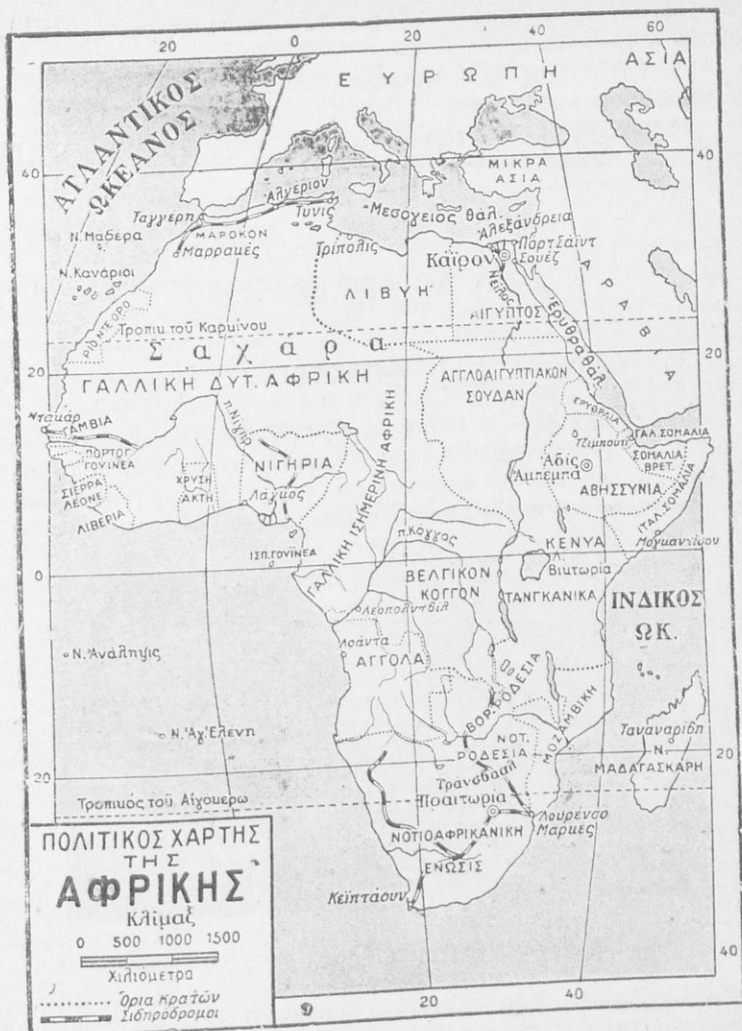
Ἡ νότια Ἀφρικὴ εἶναι ἡ πρώτη χώρα τοῦ κόσμου στὴν παραγωγὴ χρυσοῦ καὶ ἀδαμάντων. Στὸ Βελγικὸ Κονγκὸ βρέθηκαν πλούσια κοιτάσματα Οὐράνιου.

Τὸ οὐράνιον σήμερα εἶναι ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα ὀρυκτά, γιατί χρησιμοποιεῖται στὴν κατασκευὴ τῆς «ἀτομικῆς βόμβας».

Πολιτικὴ περιγραφή

Λαοὶ — Θρησκείες. Οἱ ντόπιοι πληθυσμοί, ποῦ κατοικοῦν τὴν χώρα, ἔχουν χρῶμα μελαψὸ καὶ γι' αὐτὸ τὴν Ἀφρικὴ τὴν ὀνομάζουν «Ἡ Μαύρη Ἡπειρος».

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς



Χαρτης 8.

Αυτοί είναι κυρίως οί Αιγύπτιοι, οί Αιθίοπες, οί Βέρβεροι, οί Νέγροι, οί μαυροι του Κόγκο, οί Κάφροι, οί Ζουλού κ.ά.

Οί Εύρωπαίοι, που ζουν στην Ἀφρική, είναι περίπου τρία εκατομμύρια. Οί άγριοι καί καθυστερημένοι λαοί της Ἀφρικής είναι Μωατρες καί προγονολάτρες. Οί κάτοικοι της βόρειας Ἀφρικής είναι Μωαμεθανοί καί ὀλίγοι Χριστιανοί στην Αἴγυπτο, Ἀβησσυνία καί νότιο Ἀφρική. Ἡ Ἀφρική ἔχει μόνο τέσσερα ανεξάρτητα κράτη καί τὰ ὑπόλοιπα

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

είναι αποικίες της Ἀγγλίας, Γαλλίας, Βελγίου, Ἰσπανίας καὶ Πορτογαλίας. Τὰ 4 ἀνεξάρτητα κράτη εἶναι :

1) Ἡ Αἴγυπτος, 2) ἡ Αἰθιοπία (Ἀβησσυνία), 3) ἡ Λιβερία καὶ 4) ἡ Νοτιοαφρικανικὴ Ἑνωση.

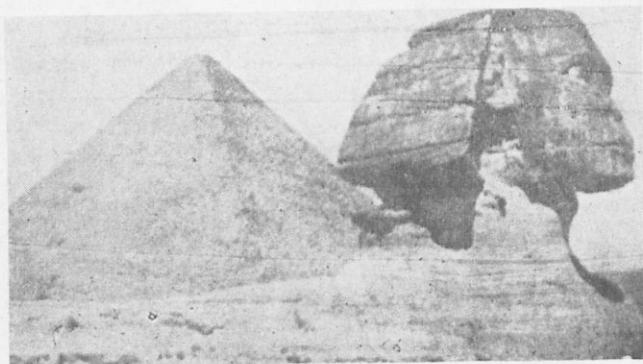
Ἡ Ἀφρική πολιτικῶς διαιρεῖται σὲ τρεῖς περιοχές: 1) Στὴν Βόρειο, 2) στὴν Κεντρικὴ καὶ 3) στὴ Νότια.

Α'. ΒΟΡΕΙΑ ΑΦΡΙΚΗ

1. Αἴγυπτος

Θέση καὶ σύνορα. Ἡ Αἴγυπτος πρὸς Β. βρέχεται ἀπὸ τὴ Μεσόγειο θάλασσα, πρὸς Ν. συνορεύει μὲ τὸ Ἀγγλοαιγυπτιακὸν Σουδάν, πρὸς Α. βρέχεται ἀπὸ τὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα καὶ πρὸς Δ. μὲ τὴ Λιβυκὴ ἔρημο.

Σύντομη ἱστορία τῆς χώρας. Ἡ ἱστορία τῆς Αἰγύπτου εἶναι ἱστορία



Εἰκ. 27. Ἡ μεγάλη Σφίγγα τῆς Γκίζας κοντὰ στὴν πυραμίδα.

τοῦ ποταμοῦ Νείλου. Χάρη σ' αὐτόν, τὸ κομμάτι αὐτὸ τῆς ἐρήμου Σαχάρας, κατοικήθηκε ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων.

Τὰ νερά τοῦ Νείλου μετέβαλαν τὴν ἔρημο, σὲ γῆ ἐπαγγελίας. Τρεῖς χιλιάδες χρόνια π. Χ. ἀναπτύχθηκε στὴν Αἴγυπτο ἕνας μεγάλος πολιτισμός, πὺ παρουσιάζεται ἀπὸ τὰ ἐρείπια τῶν ἀνασκαφῶν.

Οἱ Θῆβες, ἡ Μέμφιδα καὶ ἡ Ἡλιούπολη, ὑπῆρξαν τὰ κέντρα τοῦ Αἰγυπτιακοῦ πολιτισμοῦ.

Καὶ οἱ περίφημες πυραμίδες (τάφοι τῶν Βασιλέων Φαραῶ) κοντὰ στὸ Κάιρο, ἕνα ἀπὸ τὰ 7 θαύματα τοῦ ἀρχαίου κόσμου, στέκονται ἀθάνατα μνημεῖα στὴν ἱστορία τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἡ φηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Ἀργότερα τὸ 331 π. Χ. τὸ κέντρο τῆς Αἰγύπτου γίνεται ἡ Ἀλεξάνδρεια. Ἡ Ἑλληνικὴ δυναστεία τῶν Πτολεμαίων, ἀνάπτυξε ἓνα δευτέρου πολιτισμό, ποὺ ἄφησε ἐποχὴ καὶ στὴν ἱστορίᾳ τοῦ κόσμου ἀναφέρεται ὡς **πολιτισμὸς τῆς Ἀλεξανδρινῆς ἐποχῆς**. Ἐκεῖ συγκεντρώθηκαν οἱ μεγαλύτεροι σοφοὶ καὶ τὸ ἐλληνικὸ πνεῦμα ξανάνθισε γιὰ δευτέρη φορὰ.

Στὴν Ἀλεξάνδρεια ὑπῆρχε τὴν ἐποχὴ ἐκείνη βιβλιοθήκη μέ 700.000 τόμους βιβλία, χειρόγραφα, ποὺ δυστυχῶς κάηκε.

Φαντασθῆτε τί θὰ ἦταν ὁ κόσμος σήμερα, ἂν ἡ σοφία ἐκείνη δὲν καίότανε.

Ἀργότερα ὁ Ἀλεξανδρινὸς πολιτισμὸς καταστράφηκε ἀπὸ τοὺς Ἀραβες, ποὺ κατάχτησαν τὴ χώρα. Ὁ Μωαμεθανικὸς φανατισμὸς καθυστέρησε τὴ χώρα, ὥσπου στὰ νεώτερα χρόνια Εὐρωπαῖοι ἄποικοι ἔδωσαν πάλι καινούργια ζωὴ καὶ καινούργιο πολιτισμό. Ἀπὸ τοὺς ἀποίκους αὐτοὺς οἱ περισσότεροι εἶναι Ἕλληνες, οἱ ὅποιοι πρόσφεραν πάρα πολλὰ στὸν ἐκπολιτισμὸ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Κράτους.

Φυσικὴ περιγραφή

Ἔκταση. Ἡ Αἴγυπτος ἔχει ἔκταση 1,000.000 τετρ. χλμ. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ χώρα εἶναι μιά συνεχῆς ἔρημος, τὸ ἔδαφος ποὺ καλλιεργεῖται εἶναι στὴν πραγματικότητα 35.000 τετρ. χλμ. καὶ μόνο αὐτὸ κατοικεῖται!

Βουνὰ—Ποταμοί. Ἡ χώρα εἶναι ἔρημος καὶ δὲν ἔχει κανένα βουνό. Ὁ ποταμὸς ποὺ διαρρέει τὴν Αἴγυπτο καὶ τὴν μεταβάλλει σέ εὐφορώτατη πεδιάδα, εἶναι ὁ Νεῖλος.

Εἴπαμε ὅτι ὁ Νεῖλος εἶναι ὁ δεύτερος σὲ μῆκος ποταμὸς τοῦ κόσμου. Πηγάζει ἀπὸ τὴν κεντρικὴ Ἀφρικὴ, διαρρέει τὴν Αἴγυπτο καὶ σχηματίζει τεράστιο δέλτα πρὶν χυθῇ στὴ θάλασσα.

Ὁ Νεῖλος πλημμυρίζοντας ἀφήνει **πλουσιωτάτην ἰλὺν** καὶ λιπαίνει τὸ ἔδαφος. Ἔτσι ἐξηγεῖται ἡ τεράστια εὐφορία τοῦ ἔδάφους κατὰ μῆκος τοῦ ροῦ τοῦ ποταμοῦ.

Ἐπειδὴ, ὅμως οἱ πλημμύρες κατάστρεφαν τὶς καλλιέργειες, οἱ Ἀγγλοὶ κατασκεύασαν δύο τεράστια ὑδροφράγματα 500 καὶ 1000 χιλιόμετρα ἀπὸ τὶς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ,

Αὐτὰ κανονίζουν τὴ στάθμη τοῦ ποταμοῦ καὶ διοχετεύουν τὰ νερά στὰ ἀulάκια, ποὺ ποτίζουν τὴ γῆ.

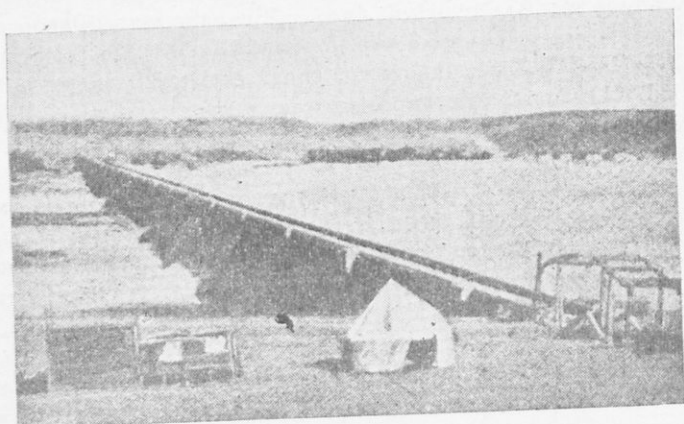
Τὸν Ἀπρίλιο ὡς τὸν Αὐγουστο, γύρω στὶς πηγὲς τοῦ Νείλου πέφτουν ἀδιάκοπα ραγδαῖες βροχές. Ἔτσι τὰ νερά τοῦ Νείλου αὐξάνουν κατὰ τὸν Ἰούνιο, ποὺ φθάνουν στὴν Αἴγυπτο καὶ ὁ Νεῖλος πλημμυρίζει μέχρι τὸ Σεπτέμβριο. Γι' αὐτὸ πρὶν γίνουν τὰ φράγματα οἱ καλλιέργειες καταστρέφονταν.

Τὰ ὑδροφράγματα εἶναι ἀποθήκες νεροῦ, ποὺ ἔχουν διάφορες πόρτες, μὲ τὶς ὁποῖες κανονίζουν, πότε νὰ τρέχη καὶ πόσο νερὸ νὰ τρέχη.

Τὰ ὑδροφράγματα εἶναι τεράστια ἀνθρώπινα ἔργα καὶ τοῦ Ἀσουάν

θεωρείται ως τὸ μεγαλύτερο ὑδραυλικὸ ἔργο τοῦ κόσμου.

Κλίμα. Τὸ κλίμα τῆς χώρας εἶναι μᾶλλον εὐκρατο καὶ ὑγρὸ στὴ βορεινὴ Αἴγυπτο καὶ ξηρὸ στὴ νότια.



Εἰκ. 28. Ὁ ὑδροφράκτης τοῦ Νείλου κοντὰ στὸ Ἀσουάν.

Βροχὲς πέφτουν ἐλάχιστες, ἀλλὰ τὸ θέρος, οἱ νύχτες εἶναι πολὺ ὑγρές.

Οἰκονομικὴ περιγραφή

Γεωργία—Κτηνοτροφία. Ἡ περιοχή τῆς Αἰγύπτου, ποὺ ἀρδεύεται ἀπὸ τὸ Νεῖλο καὶ λιπαίνεται ἀπὸ τὴν πλούσια σὲ θρεπτικὰ στοιχεῖα ἰλύ-
του, ἔχει ἀπόδοση στὶς γεωργικὲς καλλιέργειες πολὺ μεγάλη. Ἐνῶ ἡ ὑπό-
λοιπη ἔκταση, εἶναι ἄδενδρη, χωρὶς βλάστηση καὶ ἔχει χρώμα κίτρινο ἢ
κοκκινωπὸ.

Στὶς περιοχές, ποὺ πλημμυρίζονται ἀπὸ τὸ Νεῖλο, καλλιεργοῦνται
σιτάρια καὶ καλαμπόκια. Σὲ ὅσες ποτίζονται κανονικὰ ἀπὸ τὰ ὑδροφράγ-
ματα καλλιεργοῦνται τὸ βαμβάκι, ποὺ εἶναι τὸ καλύτερο σὲ ποιότητα,
στὸ κόσμος. Ἐπίσης καλλιεργοῦνται τὸ ζαχαροκάλαμο, τὸ ρύζι, πολλὰ λα-
χανικά, πατάτες καὶ ντομάτες, ποὺ ἔρχονται καὶ στὴν Ἑλλάδα.

Τόσο πλούσιο εἶναι τὸ ἔδαφος ποὺ ποτίζεται, ὥστε δίνει 2—3 ἑσο-
δεῖες στὸν ἴδιο χρόνο.

Καὶ ἡ κτηνοτροφία στὴν Αἴγυπτο εἶναι ἀναπτυγμένη. Τρέφονται
βουβάλια, ἀγελάδες, πρόβατα, γίδια, μουλάρια καὶ ἄλογα.

Ὀρυκτὸς πλοῦτος. Ὀρυκτὸ πλοῦτος ἔχει ἡ Αἴγυπτος, ἀλλὰ μόνο τὸ
πετρέλαιο ἐκμεταλλεύεται.

Βιομηχανία. ἔχει ἐργοστάσια βιομηχανίας καπνοῦ, βαμβακερῶν
καὶ μεταξωτῶν ὑφασμάτων καὶ ζαχαροποιίας.

Συγκοινωνία — Ἐμπόριο. Ὁ Νεῖλος εἶναι πλωτός, ἀλλὰ τὸν δυσκο-

λεύουν οι καταρράκτες πέρα από το Ἀσουάν. Τὸ σιδηροδρομικὸ δίκτυο εἶναι μικρὸ (5000 χλμ.) Σπουδαία συγκοινωνιακὴ ἀρτηρία εἶναι ἡ διώρυγα τοῦ Σουέζ.

Ἔχει μῆκος 160 χιλιόμετρα, πλάτος 45—100 μ. καὶ βάθος 12 μ. Ἡ διάβαση γιὰ νὰ γίνῃ χρειάζονται 10—18 ὥρες.

Εἶναι ἓνα ἔργο ἀξιοθαύμαστο, ποὺ σχεδιάστηκε ἀπὸ τὸ Γάλλο μηχανικὸ Λεσσέψ.

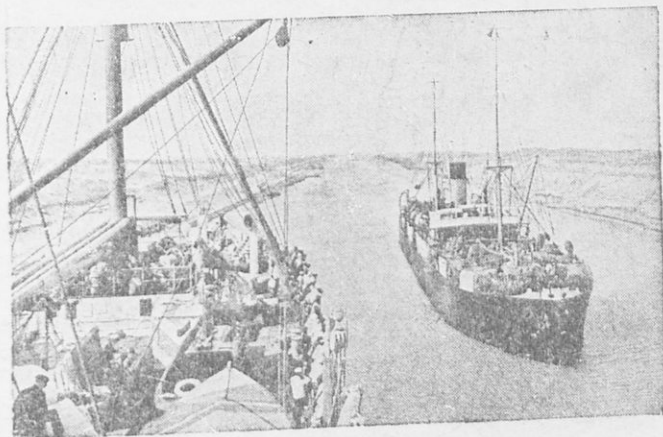
Γιὰ νὰ γίνῃ τὸ ἔργο χρειάστηκαν 10 χρόνια 1859—1869. Γιὰ τὴν κατασκευὴ τῆς δούλεψαν 30.000 ἄνθρωποι 10 χρόνια.

Ἡ διώρυγα αὐτὴ μίκραινει πολλὴ τὴν ἀπόσταση γιὰ τὶς Ἰνδίες καὶ τὶς ἄλλες χώρες τῆς Ἀσίας.

Σὲ ἐποχὲς πρὸ τοῦ πολέμου περνοῦσαν τὴ διώρυγα 6000 καράβια τὸ χρόνο.

Ἡ Αἴγυπτος ἔχει καλὰς ἐμπορικὰς σχέσεις μὲ τὴν Ἑλλάδα, στὴν ὁποία στέλνει ρύζι, ζάχαρι, βαμβακόσπορο, πατάτες, ντομάτες, σουσάμι καὶ δέρματα.

Ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα παίρνει σταφύλια, σαποῦνι, οἶνοπνευματώδη ποτὰ χημικὰ λιπάσματα κ.ἄ.



Εἰκ. 29. Σουέζ : Συνάντησις δύο πλοίων στὴ διώρυγα

Πολιτικὴ περιγραφὴ

Πληθυσμός. Ὁ πληθυσμὸς τῆς χώρας εἶναι 17.000.000 κάτοικοι.

Λαὸς—Θρησκεία—Πολίτευμα. Οἱ γηγενεῖς (ντόπιοι) κάτοικοι τῆς Αἰγύπτου, οἱ ἀπόγονοι τῶν Ἀρχαίων Αἰγυπτίων, ἀποτελοῦν τὴν πλειοψηφία τοῦ σημερινοῦ πληθυσμοῦ καὶ λέγονται **Φελλάχοι**.

Στὰ ἀκράτια σημεῖα τῆς κατοικησίου χώρας, κοντὰ στὴν ἔρημο,

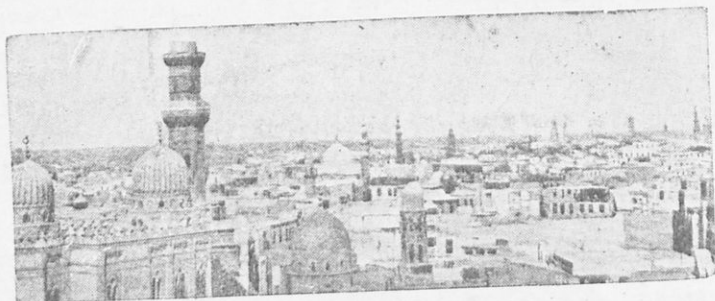
ζοῦν οἱ Ἄραβες, οἱ λεγόμενοι **Βεδουῖνοι**. Στὶς μεγάλες πόλεις κατοικοῦν ἀρκετοὶ Εὐρωπαῖοι καὶ ἰδίως Ἕλληνες καὶ Ἴταλοί.

Οἱ Αἰγύπτιοι εἶναι Μωαμεθανοί. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ Αἰγύπτιοι Χριστιανοί, ποὺ λέγονται **Κόπτες**.

Οἱ φελλάχοι εἶναι νωθοὶ, πολὺ ἀκάθαρτοι, ζοῦν ἄθλια μέσα σὲ λασπόσιτα καὶ ὑποφέρουν ἀπὸ τραχώματα. Τοὺς ἐκμεταλεύονται οἱ μεγάλοι γαιοκτῆμονες καὶ οἱ Εὐρωπαῖοι.

Τὸ πολίτευμά τους εἶναι **Συνταγματικὴ Βασιλεία**.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τῆς Αἰγύπτου εἶναι τὸ Κάιρο (1.200.000 κάτ.), ἡ μεγαλύτερη πόλη τῆς Ἀφρικῆς. Εἶναι κτισμένη στὴ δεξιὰ ὄχθη τοῦ Νείλου κοντὰ στὶς Πυραμίδες. Παρουσιάζει τὴν ὄψη Εὐρωπαϊκῆς πόλεως.



Εἰκ. 30. Αἴγυπτος: Πανοραματικὴ ἄποψη τοῦ Καΐρου

Ὁραιότερη εἶναι ἡ συνοικία ποὺ διαμένουν οἱ ξένοι ἀπ' τοὺς ὁποίους 20.000 εἶναι Ἕλληνες, θαυμάσια ἀποκαταστημένοι.

Ἡ πόλη ἔχει πάρα πολλὰ τζαμιά καὶ στὸ Κάιρο ὑπάρχει τὸ μεγαλύτερο Πανεπιστήμιον τοῦ Μωαμεθανισμοῦ. Ἀκόμη τὸ Κάιρο ἔχει ἓνα ἀπὸ τὰ πλουσιώτερα μουσεῖα τοῦ κόσμου. Κοντὰ στὴ πόλη ὑψώνονται οἱ **τρεῖς Πυραμίδες τῶν Φαραῶ**, ποὺ ἡ ψηλότερη ἔχει ὕψος 146 μέτρα.

Εἶναι ἔργα τεράστια, φτιαγμένα ἀπὸ γρανίτη καὶ προξενοῦν ἑκπληξὴ στοὺς ἐπισκέπτες.

Ἡ **Ἀλεξάνδρεια** (700.000 κάτ.) τὸ μεγαλύτερον λιμάνι τῆς Ν.Α. Μεσογείου. Χτίστηκε ἀπὸ τὸν Μ. Ἀλέξανδρον τὸ 331 μ.Χ.

Ὑπῆρξε ἡ πρωτεύουσα τῶν Πτολεμαίων καὶ **δημιούργησε τὸν θαυμάσιον πολιτισμὸν τῆς Ἀλεξανδρινῆς ἐποχῆς**. Σήμερα στὴν Ἀλεξάνδρεια ζοῦν (70.000) Ἕλληνες, ποὺ κρατοῦν στὰ χέρια τους τὴν οἰκονομικὴ ζωὴ τῆς πόλεως.

Ἡ Ἑλληνικὴ παροικία ἔχει θαυμάσια Ἑλληνικὰ Ἐκπαιδευτήρια καὶ τὸ Ἑλληνικὸ φρόνημα διατηρεῖται ἀκμαιότατο. Σὲ τοῦτο συντελεῖ πολὺ καὶ τὸ Ἑλληνικὸ **Πατριαρχεῖο τῆς Ἀλεξανδρείας**, τὸ ὁποῖον συντηρεῖ πολλὰ σχολεῖα καὶ ἄλλα φιλανθρωπικὰ ἱδρύματα. Οἱ Ἕλληνες τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς Αἰγύπτου ἐδειξαν πάντοτε συγκινητικὸ ἐνδιαφέρον

πρὸς τὴ μητέρα Ἑλλάδα καὶ ὅλοι τοὺς διατηροῦν τὴν Ἑλληνικὴ ὑπηκοότητα.

Ἄλλες μικρότερες πόλεις εἶναι:

Τὸ Πόρτ - Σάϊντ, ἡ Τάντα, ἡ Μανσουρά, τὸ Ἀσουάν, στὶς ὁποῖες ὑπάρχει καὶ Ἑλληνικὴ παροικία.

Πίνακας Α'

Οἱ κυριώτερες πόλεις τῆς Αἰγύπτου

Όνομα	Πληθυσμός
Κάϊρο	1.200.000
Ἀλεξάνδρεια	700.000
Πόρτ - Σάϊντ	180.000
Τάντα	100.000
Ἀσιούνη	65.000
Ἀσουάν	50.000
Σουέζ	50.000

Πίνακας Β'

α) Τὰ Κυριώτερα Γεωργ. προϊόντα

Όνομα	Καλλιερ. ἔκταση	Παραγωγή σὲ τόνους
Δημητριακὰ	1.600.000	ἐκτ. 2.500.000
Βαμβάκι	750.000	» 400.000
Ζαχαροκάλα- μον	96.000	» 2.300.000
Ρύζι	400.000	» 500.000
Λαχανικὰ	300.000	» 600.000

β) Κτηνοτροφικὰ Προϊόντα

Βουβάλια	750.000 κεφ.
Βόδια	700.000 »
Πρόβατα	1.000.000 »
Μουλάρια	700.000 »
Γίδια	450.000 »
Ἄλογα	40.000 »
Καμήλες	100.000 »



Β' ΔΥΤΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

Εἰσαγωγή. Ἡ παράλια ἔκταση, πέρα ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, μέχρι τὰ παράλια τοῦ Ἀτλαντικοῦ, λέγεται Βερβερία (Μπαρμπαρία). Ἡ ἔκταση αὕτη περιλαμβάνει τὰ κράτη Λιβύη, Τύνιδα, Ἀλγέριο καὶ Μαρόκο.

Οἱ χώρες αὐτὲς κατοικοῦνται ἀπὸ τοὺς Βερβέρους, ποὺ ἔχουν κάπως ἀρκετὰ λευκὴ ἐπίδερμίδα καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιμειξία μὲ τοὺς Ἀραβες δημιουργήθηκε ὁ γνωστὸς τύπος τῶν Μαυριτανῶν.

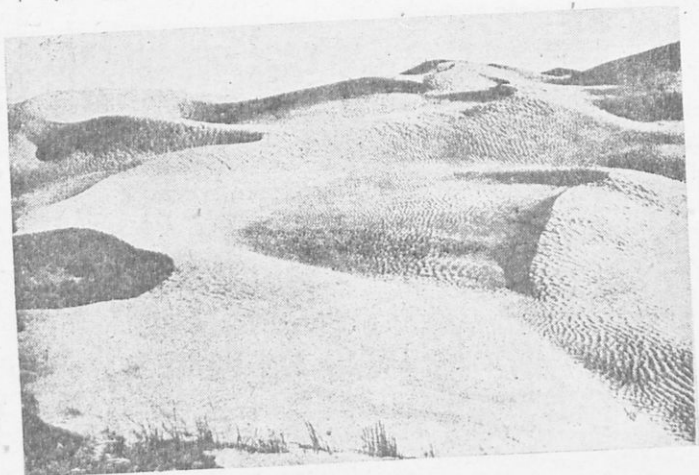
Ἀπὸ τὰ 15 ἑκατομ. τῶν κατοίκων οἱ 800.000 εἶναι Γάλλοι καὶ 100.000 Ἰταλοί. Οἱ ντόπιοι κάτοικοι (Βέρβεροι), εἶναι Μωαμεθανοὶ τὸ θρήσκευμα.

1. Λιβύη

Ἡ Λιβύη εἶναι πρὸς Δ. τῆς Αἰγύπτου, ἀπέναντι ἀκριβῶς ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.

Ἔχει ἔκταση 1.600.000 τετρ. χλμ. καὶ πληθυσμὸς (700.000 κατοίκους).

Ὅλη ἡ Λιβύη εἶναι ἔρημος, μὲ πολλές ὁάσεις. Τὰ παράλια μόνο καὶ σὲ ὠρισμένα μέρη, καλλιεργοῦνται καὶ κατοικοῦνται. Διαιρεῖται στὴν



Εἰκ. 31. Ἀμυώδη ἔκταση στὴν Τριπολίτιδα

Τριπολίτιδα καὶ τὴ Χερσόνησο τῆς Κυρηναϊκῆς.

Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Τρίπολη (80.000 κάτ.) καὶ ἡ Βεγγάζη (50.000 κάτοικοι).

Στὰ παλῆα χρόνια οἱ παράλιες πόλεις τῆς ἦταν Ἑλληνικὲς καὶ εἶχαν μεγάλο πολιτισμό. Σήμερα πολλοὶ Ἕλληνες κυρίως Δωδεκανήσιοι ἀλιεύουν πολλοὺς σπόγγους στὰ παράλια τῆς Λιβύης.

Ἡ Λιβύη μπροστὰ ἀπὸ τὸν πόλεμο ἦταν ἀποικία τῆς Ἰταλίας.

2. Ἡ Τύνιδα

Ἡ Τύνιδα ἔχει ἔκταση 125.000 τετραγ. χλμ. καὶ πληθυσμὸς περίπου 2.500.000 κατοίκους.

Εἶναι χώρα γεωργικὴ καὶ παράγει ἐλιές, χουρμάδες καὶ μύγδαλα. Τὸ κυριώτερο ὄρυκτό εἶναι ὁ σίδηρος. Εἶναι ἀποικία τῆς Γαλλίας. Οἱ μεγαλύτερες πόλεις τῆς εἶναι ἡ Τύνιδα (230.000 κάτ.) χτισμένη κοντὰ στὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας Καρχηδόνας καὶ ἡ Μπιζέρτα, ποὺ χρησιμοποιεῖται ὡς ναυτικὴ Γαλλικὴ βάση.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

3. Τὸ Ἀλγέριο

Τὸ Ἀλγέριο βρίσκεται ἀνάμεσα στὴν Τύνιδα καὶ τὸ Μαρόκο. Ἔχει ἔκταση 2.000.000 τετρ. χλμ. καὶ πληθυσμὸ 6 ἑκατομ. κατοίκους.

Τὴ χώρα τὴ διασχίζει ἀπὸ Α. πρὸς Δ. ἡ ὁροσειρὰ τοῦ Ἀτλαντα καὶ τὴ χωρίζει σὲ τρία μέρη :

1) Στὴν παραλιακὴ ζώνη, πού εἶναι πολὺ γόνιμη, 2) στὴν ὄρεινὴ, πού ἔχει μεγάλη κτηνοτροφία καὶ 3) στὴ νότια, πού εἶναι ἄγονη καὶ ἀποτελεῖ μέρος τῆς ἐρήμου Σαχάρας.



Εἰκ. 32. Καραβάνια στὴν περιοχὴ τῶν Θινῶν τῆς Σαχάρας

Τὰ κυριώτερα προϊόντα τῆς χώρας εἶναι : Δημητριακὰ, κρασιὰ καὶ ἀκατέργαστα δέρματα.

Ἀπὸ τὰ ὀρυκτά, τὸ σπουδαιότερο εἶναι ὁ σίδηρος.

Πόλεις. Οἱ μεγαλύτερες πόλεις εἶναι τὸ Ἀλγέριο (260.000 κάτ.) πρωτεύουσα τῆς χώρας.

Τὸ Ὁράν (170.000 κάτ.) καὶ ἡ Κωνσταντίνη στὸ ἐσωτερικόν, ἡ ἀρχαιότερη πόλις τῆς χώρας.

4. Τὸ Μαρόκο

Τὸ Μαρόκο διαιρεῖται σὲ τρία τμήματα :

Στὸ Γαλλικόν, τὸ Ἰσπανικόν καὶ τὴν οὐδέτερη περιοχὴ τῆς πόλεως Ταγγέρης.

Τὸ Μαρόκο εἶναι πολὺ εὐφορο καὶ παράγει : δημητριακὰ, βαμβάκι, λινάρι, μαλλιά καὶ ἐσπεριδοειδή. Ἀκόμη ἔχει μεγάλο ὀρυκτὸ πλοῦτο.

Κυριώτερες πόλεις εἶναι τὸ Μαρόκο (150.000 κάτ.) ἡ Φέζ, ἱερὴ

πόλη τῶν Μωαμεθανῶν, ἡ **Καζαμπλάνκα**, τὸ μεγάλο λιμάνι, (180.000 κάτ.) καὶ ἄλλες. Στὴ χώρα ἀνώτατος θρησκευτικὸς ἀρχηγὸς εἶναι ὁ Σουλτάνος.

Τὰ περισσότερα ὅμως δικαιώματα τὰ ἔχει ὁ Γάλλος διοικητὴς στὸ Γαλλικὸ Μαρόκο καὶ ὁ Ἰσπανὸς στὸ Ἰσπανικόν. Ἡ οὐδέτερη περιοχὴ μὲ τὴν πόλιν Ταγγέρη, διοικεῖται ἀπὸ ἐπιτροπὴ τῶν Μεγάλων δυνάμεων.

5. Ἡ ἔρημος Σαχάρα

Ἡ τεράστια ἐρημικὴ ἔκταση, στὰ νότια τῆς Μπαρμπαριᾶς, ποὺ ἀρχίζει ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸ ὠκεανὸ καὶ φθάνει μέχρι τὸν Ἰνδικὸ καὶ τὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα, λέγεται **Σαχάρα**.

Ἔχει ἔκταση 8.000.000 τετρ. χλμ. (καὶ $1\frac{1}{2}$ ἑκατομ. κατοίκους. Εἶναι ἡ **μεγαλύτερη ἔρημος τῆς Γῆς**. Σκεπάζεται ἀπὸ στρώματα ἄμμου καὶ ἀνήμεσα ὑψώνονται ἀπότομοι γυμνοὶ βράχοι. Βρέχει ἐλάχιστα καὶ σπάνια. Τὴν ἡμέρα ἡ ζέστη εἶναι ἀφόρητη καὶ τὴ νύκτα κατέρχεται τόσο, ποὺ κάνει πολὺ κρύο.

Ἡ ἀπότομη αὐτὴ ἐναλλαγὴ τῆς θερμοκρασίας δημιουργεῖ σφοδροὺς ἀνέμους (**Χαμψὶν ἢ Σιμούν**), οἱ ὅποιοι κατατρίβουν τίς πέτρες καὶ τίς μεταβάλλουν συνέχεια σὲ ἄμμο.

Τίς ἐρημικὲς αὐτὲς ἐκτάσεις περνοῦν μόνο μὲ καραβάνια ἀπὸ καμήλες, ποὺ σταθεμεύουν στίς ὁάσεις τῆς ἐρήμου. Ὀλόκληρη ἡ Σαχάρα ὑπάγεται πολιτικῶς στὴ Γαλλία.

Γ' ΚΕΝΤΡΙΚΗ (ΙΣΗΜΕΡΙΝΗ) ΑΦΡΙΚΗ

1. Σουδάν

Εἰσαγωγή. Μὲ τὴν ὀνομασίαν Σουδάν, ὀνομάζεται ὅλη ἡ περιοχὴ στὰ νότια τῆς Σαχάρας, ἡ ὁποία ἀρχίζει ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸ καὶ φθάνει ὡς τὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα.

Στὴν περιοχὴ αὐτὴ διακρίνομε τὰ ἑξῆς κράτη, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀποικίες Ἀγγλικές καὶ Γαλλικές. 1) **Γαλλικὸ Σουδάν** μὲ ἔκταση 3.750.000 τετρ. χλμ. καὶ πληθυσμὸ 16.000.000 κατοίκους. 2) Τὸ **Ἀγγλικὸ Σουδάν**, ποὺ περιλαμβάνει τὰ κράτη α) Γαμβία, β) Σιέρρα Λεόνε γ) Ἀκτὴ τοῦ Χρυσοῦ, δ) Νιγηρία, καὶ ε) Αἰγυπτιακὸν Σουδάν.

Ὅλα τὰ κρατίδια τοῦ Ἀγγλικοῦ Σουδάν ἔχουν ἔκταση 4.000.000 τετρ. χλμ. καὶ πληθυσμὸ περίπου 40.000.000 κατοίκους.

Φυσική Περιγραφή

Τὸ Σουδάν ἐκτείνεται στὰ νότια τῆς Σαχάρας καὶ πλησιάζει τὴν Ἰσημερινή ζώνη. Τὴ χώρα τὴ διασχίζουν οἱ ποταμοὶ: **Σενεγάλης, Γαμβίας, Νίγηρος καὶ Νεῖλος.** Ἡ χώρα εἶναι πολλὴ θερμὴ καὶ πλούσια σὲ βροχές. Ἐχει ἄφθονη βλάστηση καὶ πολλὰ δάση, στὰ ὁποῖα ζοῦν πολλὰ ἄγρια ζῶα.

Στὰ μέρη αὐτὰ φθάνει ἡ μυῖγα τσε-τσέ, ποὺ προξενεῖ στὸν ἄνθρωπο τὴ φοβερὴ ἀρρώστεια τοῦ ὕπνου.

Τὴ χώρα τὴν κατοικοῦν οἱ **Νιγηῆτες, Σουδανοὶ καὶ Σενεγαλέζοι.** Στὰ 40.000.000 κάτ. οἱ Εὐρωπαῖοι εἶναι περίπου 30.000, ἀπ' τοὺς ὁποίους 1000 περίπου εἶναι Ἕλληνες, γιατί τὸ κλίμα εἶναι ἀνθυγιεινόν.



Σχ. 33 Χωριὸ στὸ γλοερό ὑψίπεδο Πικάρ τοῦ Καμερουν με ἀχυρένιες καλύβες

Τὰ κυριώτερα προϊόντα τῶν χωρῶν τοῦ Σουδάν πρὸς τὸν Εἰρηνικὸ ὠκεανὸ εἶναι τὸ φοινικέλαιον, τὰ ἀράπικα φυστίκια, τὸ καουτσούκ καὶ τὸ κακάο.

Ἡ περιοχή αὐτὴ ἔρχεται πρώτη, στὴν παραγωγὴ κακάου, ὅλου τοῦ κόσμου. Στὸ Ἀγγλοαιγυπτιακὸ Σουδάν καλλιεργοῦνται τὸ βαμβάκι καὶ τὰ δημητριακά. Ἡ μεγαλύτερη πόλη στὸ Γαλλικὸ Σουδάν εἶναι ὁ μεγάλος λιμένας στὸν Ἀτλαντικόν, τὸ Ντακάρ 60.000 κάτοικοι.

Στὸ Ἀγγλικὸ Σουδάν εἶναι ἡ Λάγκος (100.000) κάτοικοι, πρωτ. τῆς Νιγηρίας καὶ τὸ Χαρτουμ (50.000 κάτ.) στὸ Ἀγγλοαιγυπτιακὸ Σουδάν.

Ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ Σουδάν εἶναι φανατικοὶ Μωαμεθανοί.

2. Λιβερία

Τὸ μόνο κρατίδιο, ποὺ εἶναι ἀνεξάρτητο στὴν περιοχή αὐτὴ, εἶναι ἡ **Λιβερία.** Ἐχει ἑκτασὴ 75.000 τ. χλμ. καὶ 1.500.000 κατοίκους. Ὁ λαός

τους είναι Ἀμερικανοὶ δοῦλοι, ποὺ τοὺς ἀπελευθέρωσαν φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα τῆς Ἀμερικῆς καὶ τοὺς ἔστειλαν ἐκεῖ τὸ 1847.

Τὸ κύριο προϊόν τῆς Λιβερίας εἶναι τὸ καουτσούκ.

3. Ἰσημερινή Ἀφρική

Ἡ Ἰσημερινή Ἀφρική ξαπλώνεται ἀπὸ τὸν κόλπο τῆς Γουϊνέας, μέχρι τῶν λιμνῶν Ταγκανίκας καὶ Βικτωρίας. Ἡ περιοχή αὕτη εἶναι

ἀποικία τῶν Γάλλων, τῶν Βέλγων καὶ τῶν Πορτογάλων καὶ ἀποτελεῖται :

α) Ἀπὸ τῆ Γαλλικῆ Ἰσημερινῆ Ἀφρική καὶ τὸ Γαλλικὸν Καμερούν. β) Τὸ Βελγικὸ Κογκό καὶ γ) Τὴν Ἀγγόλα.

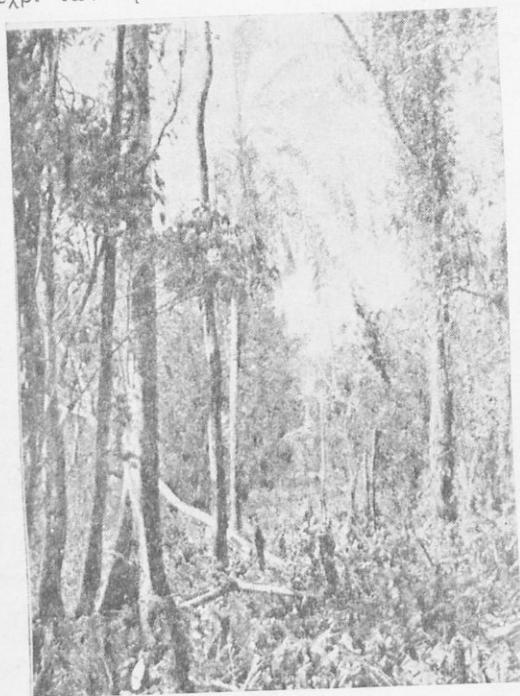
Φυσικὴ Περιγραφή

Τὸ τμήμα αὐτὸ τῆς Ἀφρικής εἶναι τὸ θερμότερο (γιατὶ βρίσκεται πάνω στὸν Ἰσημερινὸ) καὶ τὸ βροχερότερο. Στὰ μέρη αὐτὰ βρέχει 10 μῆνες τὸ χρόνο συνέχεια εἴτε τὴν ἡμέρα εἴτε τὴ νύχτα.

Γι' αὐτὸ ἡ βλάστηση εἶναι μεγάλη καὶ στὰ ἀδιάβατα δάση, ζοῦν πολλὰ ἄγρια θηρία καὶ δηλητηριώδη φίδια καὶ ἔντομα.

Τὸ κλίμα εἶναι τρομερὰ ἀνθυγιεινὸ γιὰ τοὺς Εὐρωπαίους, μὰ καὶ γιὰ τοὺς Ἰθαγενεῖς ἀκόμη. Οἱ κάτοικοι τῶν χωρῶν αὐτῶν εἶναι οἱ Μπαμποῦ καὶ οἱ Πυγμαῖοι (1 μ. ὕψος) καὶ ἐλάχιστοι Εὐρωπαῖοι. Τὰ προϊόντα τῶν μερῶν αὐτῶν εἶναι : Φοινικέλαιο, κακάο, καπνός, καουτσούκ καὶ πολύτιμη ξυλεία (μαόνι, ἔβενος κλπ.). Τὰ ὀρυκτὰ τῆς εἶναι χαλκός καὶ οὐράνιο.

Διοίκηση. Τὸ Γαλλικὸ Κογκό ἢ ἡ Γαλλικὴ Ἰσημερινή Ἀφρική καὶ τὸ Καμερούν, εἶναι ἀποικίες τῆς Γαλλίας.



Σχ. 34 Τροπικὸ παρθένο δάσος κοντὰ στὸ Κογκό

Δ' ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ

Το τμήμα τούτο της χώρας βρίσκεται Α. του ποταμού Νείλου και του συγκροτήματος των λιμνών της κεντρικής 'Αφρικής. Βρέχεται πρὸς τὰ Β.Α. ἀπὸ τὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα καὶ Ν.Α. ἀπὸ τὸν Ἰνδικὸ ὠκεανό.

Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ ἀνεξάρτητο κράτος τῆς Ἀβησσυνίας, τὶς πρὸ τοῦ πολέμου Ἰταλικὲς ἀποικίες (Ἐρυθραία καὶ Σομαλία), τὴ Γαλλικὴ Σομαλία, τὴν Ἀγγλικὴ Ἀνατολικὴ Ἀφρική, ποὺ λέγεται Κένυα καὶ τὴν Πορτογαλικὴ ἀποικία Μοζαμβίκη.

Φυσικὴ περιγραφή

Τὸ τμήμα αὐτὸ τῆς Ἀφρικής εἶναι ὀρεινὸ καὶ τὸ ὑψηλότερο βουνὸ τῆς Κένυας Καλιμάντζαρο ἔχει ὕψος (6000 μ.). Εἶναι σβησμένο ἡφαίστειο καὶ οἱ κορυφές του εἶναι σκεπασμένες ἀπὸ αἰώνια χιόνια. Ἀκόμη ὑψηλὰ βουνὰ εἶναι τὰ Ἀβησσυνιακὰ ὄρη. Τὴ χώρα διαρρέουν πολλοὶ ποταμοὶ ἀπ' τοὺς ὁποίους ὁ μεγαλύτερος εἶναι ὁ Ζαμβέζε.

Ὁ ποταμὸς Νεῖλος, ποὺ πηγάζει ἀπὸ τὰ μέρη αὐτὰ καί, κυρίως, ἀπὸ τὶς λίμνες Τάνα τῆς Ἀβησσυνίας καὶ Βικτώρια τῆς Κένυας, κατευθύνεται πρὸς Β. πρὸς τὴ Μεσόγειο θάλασσα.

Τὸ κλίμα εἶναι ὑγιεινότερο κάπως καὶ οἱ βροχὲς στὸ ἐσωτερικὸ πέφτουν ἀπὸ τὸν Ἀπρίλιο μέχρι τὸν Ὀκτώβριο. Τὰ παράλια δέχονται λιγώτερες βροχές.

Στὰ χαμηλότερα μέρη καλλιεργοῦνται τὸ βαμβάκι, τὸ ζαχαροκάλαμο καὶ τὸ ρύζι, στὰ ψηλότερα ὁ καφές, ὁ καπνὸς καὶ τὰ ἀμπέλια καὶ στὰ πρὶν ψηλὰ οἱ πατάτες καὶ τὰ δημητριακὰ.

Οἱ κάτοικοι τῶν μερῶν αὐτῶν εἶναι οἱ Αἰθίοπες στὴν Ἀβησσυνία, οἱ Σομαλοὶ καὶ οἱ Κάφροι στὴν Κένυα καὶ οἱ Μαῦροι στὴ Μοζαμβίκη. Στὰ μέρη αὐτὰ ἐπειδὴ τὸ κλίμα εἶναι ὑγιεινότερο ζοῦν καὶ πολλοὶ Εὐρωπαῖοι.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ

1. Ἀβησσυνία

Ἡ Ἀβησσυνία βρίσκεται ἀνάμεσα στὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα, τὸ Ἀγγλοαιγυπτιακὸ Σουδάν, τὴν Κένυα καὶ τὶς δυὸ Σομαλίες.

Ἔχει ἑκτασὴ 1.000.000 τετ. χλμ. καὶ 10 ἑκατομ. κατοίκους.

Τὸ περισσότερο μέρος τῆς εἶναι ὀρεινὸ καὶ σκεπάζεται ἀπὸ πυκνὰ δάση, στὰ ὁποῖα ζοῦν λιοντάρια, ἐλέφαντες, τίγρεις καὶ ἄλλα ζῶα.

Στὰ πεδινὰ μέρη καλλιεργεῖται ὁ καφές, ὁ καπνός, τὸ ρύζι καὶ τὰ

δημητριακά. Έχει πολλές βοσκές και τρέφει άλογα, βόδια, μουλάρια και πρόβατα.

Όρυκτό πλοῦτο έχει μεγάλο, αλλά είναι άνεκμετάλλευτος.

Η συγκοινωνία είναι σέ πρωτόγονο κατάσταση και υπάρχει μόνο μιά σιδηροδρομική γραμμή. πού άρχίζει από τó Γαλλικό Τσιμπουντί και φθάνει στην Άδδισ-Άμπέμπα.

Οί Άβησσυνοί είναι λαός καθυστερημένος και άσχολεϊται με τή γεωργία, κτηνοτροφία και περισσότερο με τó κυνήγι άγρίων ζώων. Είναι λαός άνδρείος και αγαπά τήν Πατρίδα του,

Οί Άβησσυνοί είναι Χριστιανοί (Κόπτες). Στην Άβησσυνία ζοῦν πολλοί Έλληνες και τó Έλληνικό στοιχείο εκτιμάται πολύ από τούς Άβησσυνούς. Ακόμη ή χώρα έχει με τήν Ελλάδα καλές έμπορικές σχέσεις.

Πόλεις. Οί μεγαλύτερες πόλεις είναι ή πρωτεύουσα Άδδισ-Άμπέμπα, τó Τσιμπουντί, πού κατέχουν οί Γάλλοι και ή Άδουα.

Τό πολίτευμα τής χώρας είναι άπόλυτη μοναρχία και λέγεται Αυτοκρατορία.

2. Η Έρυθραία και οί τρείς Σομαλίες

Η Έρυθραία και ή Ιταλική Σομαλία, πρό τοῦ πολέμου ήταν Ιταλικές άποικίες. Σήμερα δέν έχει κριθή ή τύχη των. Η Γαλλική Σομαλία με τήν πόλη Τσιμπουντί είναι τó κλειδί πρός τήν Έρυθρά θάλασσα.

Η Βρεττανική Σομαλία είναι ένωμένη μεν τήν Κένουα.

3. Βρεττανική νότια Άφρική

Η χώρα αύτή, περιλαμβάνει κυρίως τήν Κένουα και φθάνει πρός Ν. μέχρι τή Νοτιαφρικανική Ένωση. Η μεγαλύτερη πόλη είναι ή Μομβάσα, μεγάλο εισαγωγικό και εξαγωγικό λιμάνι. Η περιοχή αύτή τής Άφρικής, πού οί Άγγλοι τήν όνομάζουν Κένουα είναι εύφορη χώρα και οί Άγγλοι στά τελευταία χρόνια τήν προσέχουν περισσότερο.

4. Μοζαμβίκη

Η Πορτογαλική άποικία Μοζαμβίκη, εκτείνεται νοτιώτερα τής Κένουας και έχει κλίμα άνθυγιεινό. Έδω κατοικοῦν όλίγοι Εύρωπαίοι. Η χώρα είναι 6 φορές μεγαλύτερη τής Ελλάδας και έχει 4.500.000 κατοίκους.

Ε' ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ

1. Νοτιαφρικανική Ένωση

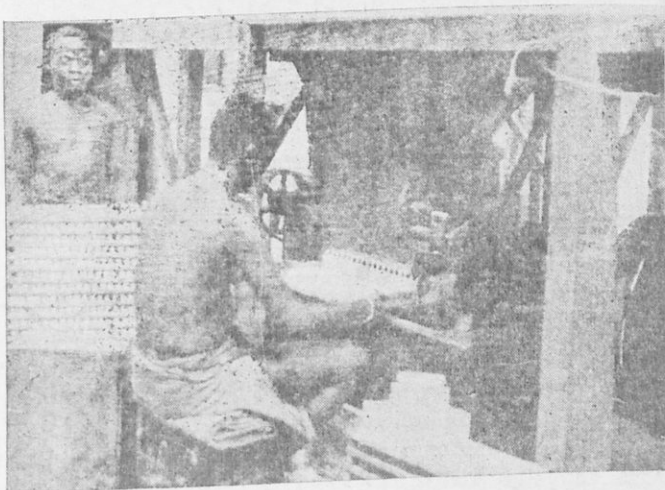
Ἡ νότια Ἀφρική καταλαμβάνει τὸ νότιο μῆμα τῆς χώρας μέχρι τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος. Εἶναι ὁμοσπονδία Βρετανικῶν ἀποικιῶν καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ 4 μικρότερα κράτη.

Τοῦ Ἀκρωτηρίου, τῆς Ὁράγγης, τοῦ Νατὰλ καὶ τοῦ Τράνσβααλ.

Διοικεῖται ἀπὸ κοινοβούλιο μὲ γενικὸ κοινοβούλιο μὲ γενικὸ κυβερνήτη, ποὺ διορίζεται ἀπὸ τὴν Ἀγγλία.

Οἱ πρῶτοι ἄποικοι τῆς χώρας εἶναι οἱ Μπόερς, Ὀλλανδικῆς καταγωγῆς. Ἐκτὸς τῶν Μπόερς, στὴ χώρα ζοῦν οἱ ἀπολίτιστοι Βουσμάνοι καὶ οἱ μισοπολιτισμένοι Κάφροι.

Ἡ χώρα εἶναι ὀρεινὴ, μὲ μικρὰς πεδιάδες. Στὰ βόρεια τῆς χώρας ἐκτείνεται ἡ ἔρημος Καλαχάρη.



Εἰκ. 35. Κατασκευὴ ζαχαρώσους εἰς κύβους

Τὸ κλίμα εἶναι εὐκρατο καὶ γι' αὐτὸ στὴ νότια Ἀφρική ζοῦν οἱ περισσότεροι Εὐρωπαῖοι.

1. Ἡ Νοτιο - Ἀφρικανικὴ ἔνωση ἔχει ἑκτασὴ 2.000.000 τετρ. χλμ. καὶ πληθυσμὸ 9.000.000 κατοίκους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους 2 ἑκατομμύρια εἶναι Εὐρωπαῖοι καὶ 1500 Ἕλληνες.

Γεωργία—Κτηνοτροφία—Ὀρυκτὸς πλοῦτος. Τὰ κυριώτερα προϊόντα εἶναι: Τὸ ζαχαροκάλαμο, τὸ τσάι, ὁ καφές, τὸ ρύζι, τὸ βαμβάκι, τὸ καουτσούκ καὶ τὰ ἐσπεριδοειδῆ.

Περισσότερο ἀνάπτυγμένη εἶναι ἡ κτηνοτροφία. Τρέφει κυρίως πρόβατα, ποὺ παράγουν μαλλὶ ἀρίστης ποιότητος (μαλλὶ μερινός).

Ἡ χώρα ἔρχεται δεύτερη μετὰ τὴν Αὐστραλίαν στὴν παγκόσμια παραγωγή μαλλιῶ.

Τὴ μεγαλύτερη ὁμῶς σημασία τὴν ἔχει ὁ ὀρυκτός της πλοῦτος.

Ἡ νότια Ἀφρική εἶναι ἡ χώρα τοῦ χρυσοῦ καὶ τῶν ἀδαμάντων.

Ἐρχεται πρώτη στὴν παγκόσμια παραγωγή καὶ εἶναι ἀσυναγώνιστη.



Εἰκ. 36. Φυτεῖς ἀναβάδων στὴν Ἀφρική

Συγκοινωνία—Ἐμπόριο. Ἡ συγκοινωνία στὴ χώρα εἶναι ἀνάπτυγμένη. Τὸ σιδηροδρομικὸ δίκτυο συνδέει ὅλες τὶς μεγάλες πόλεις τῆς χώρας. Τὸ ὁδικὸ δίκτυο εἶναι μᾶλλον περιωρισμένο. Μεγάλη ἀτμοπλοϊκὴ κίνηση ἔχουν οἱ λιμένες τῆς χώρας καὶ κυρίως τὸ Κέϊπ-Τάουν, τὸ ὁποῖο συνδέεται μὲ τὰ μεγαλύτερα λιμάνια τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικής.

Τὸ ἔμπόριο εἶναι ἀνάπτυγμένο καὶ οἱ εἰσαγωγές εἶναι ἴσες μὲ τὶς ἐξαγωγές.

Ἡ χώρα ἐξάγει, χρυσό, ἀδάμαντες καὶ χαλκό. Ἀκόμη κτηνοτροφικά προϊόντα, δέρματα, καταψυγμένα κρέατα καὶ ζάχαρη.

Εἰσάγει ὑφάσματα, μηχανές καὶ βιομηχανικά ἐργαλεῖα.

Πόλεις. Οἱ μεγαλύτερες πόλεις εἶναι: Τὸ Γιοχάννεσμπουργ (500.000 κάτ.) ἡ πόλις τοῦ χρυσοῦ. Τὸ Ἀκρωτήριο τῆς Καλῆς ἐλπίδος (Κέϊπ-Τάουν) 350.000 κάτ. ἡ πρωτεύουσα τῆς χώρας, τὸ Ντάρμπεν, ἡ Πραιτωρία, τὸ Κιμπερλάϋ ἡ πόλις τῶν ἀδαμάντων κ. ἄ.

ΣΤ' ΤΑ ΝΗΣΙΑ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

Τὰ νησιά τῆς Ἀφρικῆς ἀνήκουν στοὺς Γάλλους Ἀγγλους, Ἰσπανοὺς καὶ Πορτογάλλους.

Στὸν Ἀτλαντικὸ ἢ Μεδέρα (Πορτ.), οἱ Κανάριοι (Ἰσπαν.), ἡ Ἀγία Ἐλένη στὴν ὁποία ἐξορίστηκε καὶ πέθανε ὁ Μέγας Ναπολέων (Ἀγγλ.). Στὸν Ἰνδικὸ ὠκεανὸ βρίσκεται ἡ μεγαλύτερη νῆσος τῆς Ἀφρικῆς, ἡ Μαδαγασκάρη ἡ ὁποία ἔχει ἔκταση 5 φορές σὰν τὴν Ἑλλάδα καὶ πληθυσμὸ 5.000 000 κατοίκους. Ἡ Μαδαγασκάρη εἶναι Γαλλικὴ ἀποικία.

Ἀσκήσεις: 1) Συγκρίνατε τὴν Ἀφρικὴ μὲ τὴν Ἀσία ὡς πρὸς τὴν ἔκταση, καὶ τὸν πληθυσμὸ καὶ ἐξηγήστε τὶς διαφορές.

2) Νὰ βρῆτε σὲ ποιά ζώνη τῆς γῆς βρίσκεται ἡ Ἀφρικὴ καὶ νὰ ἐξηγήσετε τὸ κλίμα τῆς.

3) Ποιὲς φυλὲς ζοῦν στὴν Ἀφρικὴ καὶ ποιά εἶναι ἐπικρατέστερη;

4) Γιατί ἡ νότια Ἀφρικὴ εἶναι ἡ περισσότερο πολιτισμένη χώρα τῆς Ἠπείρου;

5) Νὰ ὀνομάσετε τὰ ὄρη, τοὺς ποταμοὺς καὶ τὶς λίμνες τῆς Ἀφρικῆς.

6) Νὰ ὀνομάσετε τὰ χαρακτηριστικὰ προϊόντα τῆς.

7) Ποὺ ζοῦν οἱ περισσότεροι Ἕλληνες στὴν Ἀφρικὴ καὶ ποιά ἦταν τὰ κέντρα Ἑλληνισμοῦ στὴν ἀρχαιότητα;

8) Κάμετε ἓνα νοερὸ ταξίδι στὴν Ἀδδῖς-Ἀμπέμπα καὶ στὸ Γιοχάνεσμπουργκ.

Πίνακας Α'

Ἐκταση καὶ Πληθυσμὸς τῶν Κρατῶν τῆς Ἀφρικῆς

Κράτη	Ἐκταση σὲ τετρ. χιλιόμε.	Πληθυσμὸς
Α' Ἀνεξάρτητα Κράτη		
Αἴγυπτος	1.000.000	17.000.000
Ἀβησσυνία	1.000.000	10.000.000
Λιβερία	75.000	1.500.000
Νότια Ἀφρικανικὴ Ἐνωση	2.000.000	9.000.000
Λιβύη (Τριπολιτιδα - Κυρηναϊκή) πρὸ τοῦ πολέμου Ἰταλική	1.600.000	700.000

Β' Ἀποικιακὰ Κράτη

1. Ἀγγλικὲς Ἀποικίες καὶ Κτήσεις

Ἀγγλικὸ Σουδάν μὲ τὰ ἐξῆς κράτη:

(Γαμβία, Σιέρα Λεόνε, Νιγηρία, Ἀκτὴ τοῦ

Χρύσοῦ, Ἀγγλο - Αἰγυπτιακὸν Σουδάν)

4.000.000

40.000.000

Βρετανική Σομαλία	180.000	400.000
Βρετανική Κένυα	2.000.000	8.000.000

2. Γαλλικές αποικίες και κτήσεις

Τύνιδα	125.000	2.500.000
*Αλγέριο	2.000.000	6.000.000
Μαρόκο	450.000	7.000.000
Σαχάρα	8.000.000	1.500.000
Γαλλικό Σουδάν	3.750.000	16.000.000
Γαλλική Ήσημερινή *Αφρική	2.250.000	4.000.000
Γαλλικό Καμερούν	430.000	2.200.000
Νήσος Μαδαγασκάρη	600.000	5.000.000

3. Πορτογαλικές αποικίες

*Αγγόλα	1.250.000	2.500.000
Μοζαμβίκη	750.000	4.500.000

4. Ίσπανικές αποικίες

Μαρόκο	30.000	800.000
Ριο - ντε *Ορο	300.000	40.000

5. Βελγικές αποικίες

Βελγικό Κογκό	2.385.000	10.000.000
---------------	-----------	------------

Πίνακας Β'

Οι μεγαλύτερες πόλεις της *Αφρικής

*Όνομα πόλεως	Πληθυσμός	Κράτος στο οποίο ανήκει
Κάιρο	1.200.000	Αίγυπτος
*Αλεξάνδρεια	700.000	»
Γιοχάνεσμπουργ	500.000	Νοτιο - *Αφρικανική Ένωση
*Ακρωτήριο Καλής *Ελπίδος (Κέϊπ - Τάουν)	350.000	» » »
Ντάρμπεν	300.000	
*Αλγέριο	260.000	*Αλγέριο
Τύνιδα	230.000	Τύνιδα
Μαράκες	200.000	Μαρόκο
Καζαμπλάγκα	180.000	»
*Οράν	170.000	*Αλγέριο
Φέζ	120.000	

Πίνακας Γ'**Τὰ ψηλότερα βουνά**

Καλλιμάντζαρο	6.000 μ.	Ύψος
Κένυα	5.600 »	»
"Ατλας	4.700 »	»
Δρακόντεια ὄρη	3.350 »	»
*Αβησσυνιακά ὄρη	3.000 »	»

Πίνακας Δ'**Οἱ μεγαλύτεροι ποταμοὶ**

Νεῖλος	6.000 χιλ.	χλμ.
Κόγκος	4.640 »	»
Νίγηρ	4.100 »	»
Ζαμβέζης	3.000 »	»
*Οράγγης	2.000 »	»

Πίνακας Ε'**Οἱ μεγαλύτερες λίμνες**

Βικτωρία	83.000 τετρ.	χλμ.
Ταγκανίκα	32.000 »	»
Νυάσσα	26.000 »	»
Τσάντ	27.000 »	»
Ροδόλφου	8.000 »	»

Πίνακας ΣΤ'**Οἱ μεγαλύτεροι νῆσοι**

Μαδαγασκάρη	600.000 τετρ.	χλμ.
Οἱ ἄλλες εἶναι μικρές.		

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ ΚΑΙ ΩΚΕΑΝΙΑ

Εἰσαγωγή. Ἡ Αὐστραλία εἶναι ἡ μικρότερη ἥπειρος. Βρίσκεται στὰ Ν. τῆς Ἀσίας ἀνάμεσα στὸν Ἰνδικὸ καὶ Εἰρηνικὸ ὠκεανὸ καὶ ὁλόκληρη στὸ νότιο ἡμισφαίριο.

Λέγεται καὶ **Ὠκεανία**, γιατί με τὸν ὄρο αὐτὸ ἐννοοῦνται καὶ τὰ νησιά, ποὺ βρίσκονται κυρίως πρὸς Α. στὸν Εἰρηνικὸ ὠκεανό. Τὰ μεγαλύτερα ἀπ' αὐτὰ εἶναι:

Πρὸς Β. ἡ **Νέα Γουινέα**, πρὸς Α. ἡ **Νέα Ζηλανδία** ὡς καὶ τὰ συμπλέγματα τῶν μικρῶν νήσων: Τὰ νησιά τοῦ **Σολομώντος**, ἡ **Νέα Καληδονία**, τὰ νησιά **Φίτζι**, οἱ νέες **Ερβίδες**, τὰ νησιά **Σαμόες**, ἡ **Ταϊτή**, τὰ νησιά **Χαβάϊ** κ. ἄ.

Ἡ Αὐστραλία μαζί με τὰ παραπάνω νησιά ἔχουν ἔκταση 9.000.000 τ. χλμ. καὶ πληθυσμὸ περίπου 11.000.000 κατοίκους.

Α' Αὐστραλία

Σύντομη ἱστορία τῆς Αὐστραλίας

Ἡ Αὐστραλία ἔγινε γνωστὴ στὴν Εὐρώπῃ τὸν 18ο αἰῶνα. Ὁ πρῶτος ποὺ τὴν ἀνακάλυψε, ἦταν ὁ Ὀλλανδὸς **Τσάσμαν** τὸ 1642. Ἐκεῖνος ὅμως, ποὺ τὴν περιέγραψε καὶ αὐτὴ καὶ τὴ νέα Ζηλανδία εἶναι ὁ Ἄγγλος πλοίαρχος **Κούκ** τὸ 1768.

Στὴν ἀρχὴ οἱ Ἄγγλοι τὴ χρησιμοποίησαν γιὰ φυλακὴ τῶν ἐγκληματιῶν τους, ἀλλ' ἀργότερα, ὅταν παρατήρησαν τὴν ἐξαιρετικὴ ἀπόδοση τῆς **προβατοτροφίας**, ἄρχισαν νὰ πηγαίνουν πολλοὶ μετανάστες, οἱ ὁποῖοι ἀσχολοῦνται με τὴν κτηνοτροφία καὶ τὴ γεωργία.

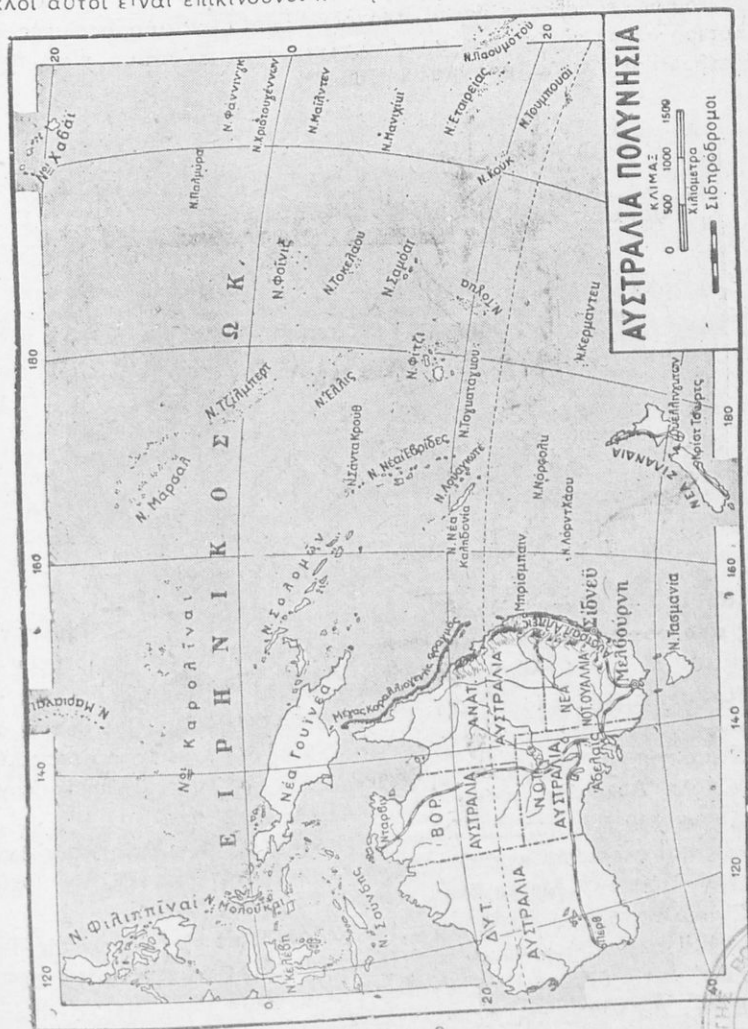
Ἡ μεγαλύτερη μετανάστευση ἔγινε ἀπὸ τὸ 1851 ὅταν βρέθηκαν τὰ πρῶτα κοιτάσματα χρυσοῦ. Ἡ χώρα ἀναπτύχθηκε γρήγορα καὶ θὰ εἶχε μεγαλύτερο πληθυσμὸ, ἂν ἡ Κυβέρνησή της δὲν ἀπαγόρευε τὴ μετανάστευση.

Φυσικὴ περιγραφή

Κόλποι — **Ἀκρωτήρια.** Ἡ Αὐστραλία παρουσιάζει ἐλάχιστα καλὰ λιμάνια καὶ τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς εἶναι ἀλίμενο.

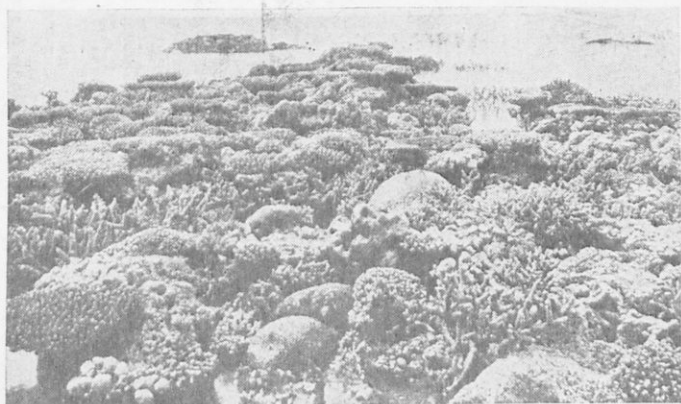
Τὰ ωραιότερα φυσικά λιμάνια εἶναι τοῦ Σίδνεϋ, τῆς Ἀδελαΐδας καὶ τῆς Μελβούρνης. Πρὸς Β. σχηματίζεται ἡ μόνη ἄξια λόγου χερσόνησος τῆς Ὑόρκης.

Πρὸς Β Α. ἐκτείνεται ἡ θάλασσα τῶν Κοραλλίων, στὴν ὁποία ὑπάρχουν πλῆθος ὑφάλων ποὺ λέγεται μέγας κοραλλιογενὴς φραγμός. Οἱ ὑφαλοι αὐτοὶ εἶναι ἐπικίνδunami καὶ ἐμποδίζουν τὴ ναυσιπλοΐα.



Βουνά — Πεδιάδες. Ἡ χώρα ἔχει χαμηλὰ βουνὰ καὶ τὰ σπουδαιότερα βρίσκονται στὸ Α. τμήμα. Ἡ μεγαλύτερη ὄροσειρά ἀρχίζει ἀπὸ τὴν **Κουϊσλανδία** καὶ κατέρχεται κατὰ μήκος τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς μέχρι τῆς Βικτωρίας. Ἡ ὄροσειρά αὐτή, ποὺ ὀνομάζεται **Αὐστραλιακὲς Ἄλπεις**, πρὸς τὸ Α. μέρος εἶναι ἀπόκρημνη καὶ σχηματίζει τὶς εὐφορες μέχρι τὴν ἀκτὴ πεδιάδες. Ἀπὸ τὸ Δ. μέρος ἡ ὄροσειρά κατέρχεται ὁμαλὰ μέχρι τὶς δυτικὲς στέπες. Τὰ βουνά, ποὺ βρίσκονται στὸ κεντρικὸ καὶ δυτικὸ τμήμα, εἶναι πολὺ χαμηλά.

Πεδιάδες εὐφορες εἶναι οἱ ἀνατολικὲς καὶ οἱ νοτιοανατολικὲς. Τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς χώρας, πρὸς τὸ κέντρο καὶ τὰ δυτικά, εἶναι ἄγρονο, ἄδενδρο καὶ ἄνυδρο, πραγματικὴ ἔρημος.



Εἰκ. 37 *Κοραλλιογενεῖς νηοίδες ἀνατολικά τῆς Αὐστραλίας*

Ποταμοὶ — Λίμνες. Ἡ χώρα δὲν ἔχει μεγάλους ποταμοὺς γιατί τὸ ἔδαφος ἀπορροφᾷ τὰ νερά τῶν στίς μεγάλες ξηρασίες καὶ ἡ στερεοῦν ἢ φέρνουν στὴ θάλασσα ἐλάχιστα νερά.

Ὁ κυριώτερος ποταμὸς τῆς Αὐστραλίας εἶναι ὁ **Μώρραϊ**, στὸν ὁποῖο χύνονται πολλοὶ παραπόταμοι, ἀπ' τοὺς ὁποίους ὁ μεγαλύτερος λέγεται **Ντάρλιγκ**. Πηγάζει ἀπὸ τὶς Αὐστραλιακὲς Ἄλπεις καὶ χύνεται κοντὰ στὴν πόλη Ἀδελαΐδα.

Λίμνες δὲν ἔχει ἡ χώρα, παρὰ χώρους, ποὺ σχηματίστηκαν ἀπὸ καθιζήσεις καὶ σκεπάζονται ἀπλῶς μὲ ἄλμυρὰ **βαλτονέρια**. Οἱ χώροι αὗτοί μεταβάλλονται σὲ λίμνες ὅταν πέφτουν ραγδαῖες βροχές.

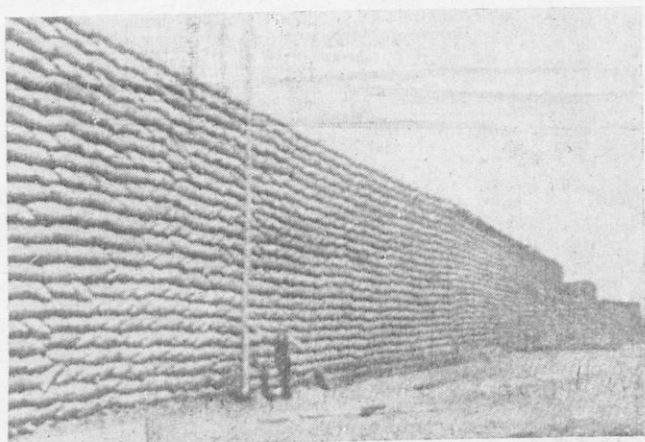
Γενικὰ τὸ ἔδαφος τῆς Αὐστραλίας ὁμοιάζει μὲ τῶν νήσων τῆς Ἰνδονησίας καὶ τῶν ἄλλων νήσων τῆς Πολυνησίας καὶ φαίνεται ὅτι διαχωρίστηκε ἀπ' αὐτά, ὕστερα ἀπὸ μεγάλες γεωλογικὲς καθιζήσεις.

Κλίμα. Τὸ κλίμα τῆς Αὐστραλίας διαφέρει κατὰ περιοχές. Στὸ βό-

Όταν τὸ καλοκαίρι φυσοῦν οἱ θερμοὶ ἄνεμοι, ἡ ζωὴ γίνεται ἀπελπιστική.

Φυτὰ καὶ ζῶα. Στὸ Β. καὶ ΒΑ. τμήμα ὑπάρχουν δάση, ποὺ τὰ χαρακτηριστικὰ δέντρα εἶναι ἡ *εὐκάλυπτος*, ποὺ φθάνει τὰ 100 μ. καὶ ἡ *ἀκακία*. Στὸ κεντρικὸ μέρος ὑπάρχουν περίεργα δέντρα γεμάτα ἀγκάθια.

Ζῶα μεγάλα στὴν Αὐστραλία δὲν ὑπάρχουν ὕπαρχουν ὅμως ποικιλίες ζῶων, πτηνῶν, ἑρπετῶν καὶ ἐντόμων, ποὺ δὲν ὑπάρχουν στὶς ἄλλες ἡπείρους. Χαρακτηριστικὰ ζῶα τῆς Ἡπείρου αὐτῆς εἶναι τὰ μαρσιποφό-



Εἰκ. 38 Σάκκοι σίτου γιὰ ἐξαγωγή, στὴ νότιο Αὐστραλία

ρα καγκουρώ καὶ ὁ ὀρνιθόρουγχος, ζῶα ἀτελέστατα. Γεννᾶ αὐγὰ καὶ θηλάζει κατόπιν τὰ μικρά του.

Αὐτὰ ὅλα δείχνουν ὅτι ἡ Αὐστραλία χωρίστηκε σὲ παλαιότατη ἐποχὴ καὶ τὰ ζῶα τῆς δὲν ἐξελίχτηκαν, γιατί τὸ κλίμα εἶναι θαυμάσιο καὶ εὕρισκαν εὐκόλα τροφή.

Τὸ γενικὸ χαρακτηριστικὸ τῆς χώρας εἶναι, ὅτι ἔχει τὶς περισσότερες ποικιλίες ζῶων καὶ φυτῶν, ἀπ' ὅλες τὶς ἄλλες ἡπείρους.

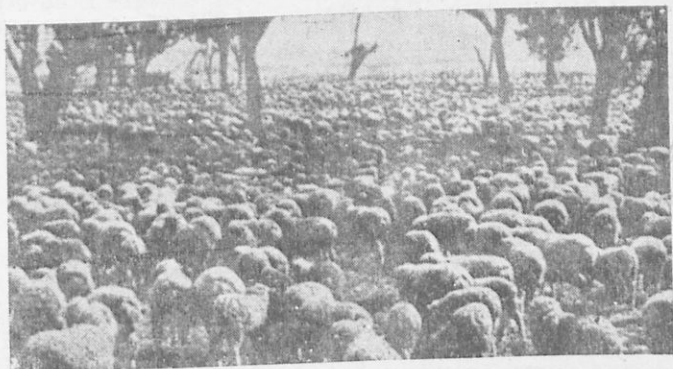
Οἰκονομικὴ περιγραφή

Γεωργία — Κτηνοτροφία. Ἡ γεωργία εἶναι πολὺ ἀναπτυγμένη καὶ στὸ βόρειο τμήμα τὸ κυριώτερο προϊόν εἶναι τὸ ζαχαροκάλαμο. Στὴν ἀνατολικὴ καὶ νότια, τὸ σιτάρι, ἡ βρώμη, τὸ κρασί καὶ τὰ φρούτα.

Περισσότερο ἀναπτυγμένη παρουσιάζεται ἡ κτηνοτροφία καί, κυρίως ἡ προβατοτροφία. Ἡ χώρα ἔχει 100.000.000 κεφάλια πρόβατα, ποὺ βγάζουν τὸ θαυμάσιο μαλλὶ μερινός. Ἡ Αὐστραλία ἔρχεται πρώτη στὸν κόσμον στὴν παραγωγή μαλλιῶν ἐξαιρετικῆς ποιότητος. Ἀκόμη τρέφει βόδια, ἄλογα καὶ χοίρους.

Ὁρυκτὸς πλοῦτος. Τὰ κυριώτερα ὀρυκτὰ τῆς χώρας εἶναι, ὁ χρυσός, ὁ γαιάνθρακας, ὁ χαλκός καὶ ὁ κασσίτερος.

Μέσα συγκοινωνίας — Βιομηχανία — Ἐμπόριο. Ἡ Αὐστραλία ἔχει ἐξαίρετο σιδηροδρομικὸ δίκτυο (45.000 χλμ.) καὶ πολλοὺς ἄμαξιτους δρόμους. Ἀκόμη τὰ λιμάνια τοῦ Σίδνεϋ καὶ τῆς Μελβούρνης ἔχουν πυκνὲς ἀτμοπλοϊκὲς συγκοινωνίες μὲ τὴν Ἀγγλία καὶ ἄλλες χώρες. Καὶ οἱ ἀεροπορικὲς συγκοινωνίες ἔχουν πολὺ πυκνωθῇ.



Εἰκ. 39. Κοπάδια προβάτων «μερινὸς» σὲ λιβάδια τῆς Αὐστραλίας

Χάρη στὴ συγκοινωνία καὶ τὸν ἄφθονο γαιάνθρακα, τὰ τελευταῖα χρόνια, ἀναπτύχθηκε καὶ ἡ βιομηχανία.

Σημαντικὴ εἶναι ἡ ἀνάπτυξη τῆς νηματοουργίας, ἐριουργίας, μεταλλουργίας, τῶν κατεψυγμένων κρεάτων καὶ ἄλλων.

Τὸ ἐμπόριο εἶναι ἐξαιρετικὰ ἀναπτυγμένο καὶ οἱ ἐξαγωγὲς ὑπερβαίνουν πάντοτε τὲς εἰσαγωγές. Τὸ κύριο ἐξαγωγικὸ προϊόν εἶναι τὸ θυμασίον Αὐστραλιανὸ μαλλί καὶ κατόπιν ἔρχεται ὁ χρυσός, τὸ σιτάρι, τὸ κρέας καὶ τὸ βούτυρο. Τὸ ἐμπόριο τῆς Αὐστραλίας γίνεται μὲ τὴν Ἀγγλία καὶ τὲς ἄλλες χώρες τῆς Βρεττανικῆς Συμπολιτείας κατὰ πρῶτο λόγο, καὶ ἔπειτα μὲ τὴν Ἀμερικὴ καὶ ἄλλες χώρες.

Πολιτικὴ περιγραφή

Ὁ πληθυσμὸς τῆς χώρας (ἀπογραφὴ 1947) εἶναι 7.600.000 κάτοικοι.

Λαὸς — Γλῶσσα — Θερηκεία. Οἱ Ἰθαγενεῖς τῆς χώρας εἶναι περίπου 200.000 καὶ ζοῦν σὲ ἄγρια κατάσταση, κατὰ ομάδες. Δὲν ἀντέχουν στὸν πολιτισμὸ καὶ διαρκῶς λιγοστεύουν.

Ὁ ὑπόλοιπος πληθυσμὸς εἶναι Ἀγγλικῆς καταγωγῆς καὶ ἔχει ὡς ἐπίσημη γλῶσσα τὴν Ἀγγλική. Ὅλοι οἱ κάτοικοι εἶναι Χριστιανοί. Στὴν Αὐστραλία ζοῦν 20.000 Ἕλληνες.

Πολίτευμα. Μέχρι τὸ 1900 ἡ Αὐστραλία ἀποτελεῖτο ἀπὸ 6 ἀνεξάρ-

τητες πολιτείες. Την 1ην 'Ιανουαρίου 1901 ένώθηκαν και άποτέλεσαν τη Συμπολιτεία της Αύστραλίας.

‘Η χώρα έχει Δημοκρατικό πολίτευμα και άποτελει μέλος της Βρετανικής συμπολιτείας. Πρωτεύουσα είναι ή **Καμπέρα** όπου μένει ή Κυβέρνηση και οι κρατικές υπηρεσίες μόνον. ‘Ο άλλος πληθυσμός είναι ελάχιστος.

Οι πολιτείες που άποτέλεσαν τη συμπολιτεία της Αύστραλίας είναι :

- 1) ‘Η Κουϊσλανδία (βόρειο τμήμα) με πρωτεύουσα το **Μπρίνσμπαϊ**.
- 2) ‘Η Νέα Ουαλλία με πρωτεύουσα το **Σίδνεϋ** με 1.500.000 κατ.
- 3) ‘Η Βικτωρία με πρωτεύουσα τη **Μελβούρνη** 1.200.000 κατοίκους.
- 4) ‘Η νότια Αύστραλία με πρωτεύουσα την **‘Αδελαΐδα**.
- 5) ‘Η δυτική Αύστραλία με πρωτεύουσα την **Περθ** και
- 6) ‘Η νήσος Τασμανία με πρωτεύουσα το **Χομπαρί**.

Β΄ Μελανησία (Νέα Γουϊνέα)

Μελανησία λέγεται το σύμπλεγμα των νήσων προς Β. της Αύστραλίας με κέντρο τη νήσο **Νέα Γουϊνέα**. ‘Ωνομάστηκε **Μελανησία**, από το μαύρο χρώμα των Ιθαγενών κατοίκων της. Τα σημαντικώτερα νησιά είναι ή **Νέα Γουϊνέα**, τα νησιά **Μπίσμαρκ**, τα νησιά του **Σολομώντος**, τα νησιά **Φίτζι**, ή **Νέα Καλλιδοσία** και οι νέες **‘Ερβίδες**.



Εικ. 40. *‘Ιθαγενείς των νήσων Σολομώντος καθελκύοντες Πιρόγαν*

‘Ολα τα νησιά αυτά, όμοια στη διαμόρφωση, έχουν το ίδιο κλίμα και τα ίδια ζώα και φυτά. Γι’ αυτό θα έξετάσωμε μόνο το μεγαλύτερο τη **Νέα Γουϊνέα**, που είναι το δεύτερο νησί του κόσμου μετά τη Γροιλαν-

δία. Είναι 6 φορές μεγαλύτερη από την 'Ελλάδα.

Στο έσωτερικό των νήσων ύψώνονται βουνά ψηλά όσο οι 'Ελβετικές "Άλπεις. Μερικά απ' αυτά ύψώνονται απότομα από τις άκτές. Τεράστια δάση σκεπάζουν ολόκληρη τη χώρα.

Τά πεδινά μέρη είναι απέραντα έλη, γεμάτα πυκνή βλάστηση. Τό κλίμα είναι τροπικό με πολλές βροχές και άνθуйεινό. Γι' αυτό σ' ολόκληρη τη νήσο ζοϋν μόνο 800.000 κάτοικοι.

Τά φυτά και τά δένδρα είναι γιγαντιαία, τά ζώα ποικίλα και τά διάφορα είδη των πουλιών πολύ ὁμορφα και τά λένε *παραδείσια πουλιά*.

Οί ιθαγενείς κάτοικοι λέγονται *Παπούι* και είναι μαύροι και ἄγριοι και πολλοί ἄνθρωποφάγοι.

Τό ἔδαφος είναι πολύ εϋφορο και οί Εὐρωπαῖοι ἐκμεταλλεύονται τήν ξυλεία, τίς βανάνες, τούς κοκοφοίνικες, τό καουτσούκ και τό ζαχαροκάλαμο.

Ἡ νήσος ἀνήκει ἡ μισή στήν Ἰνδονησία και ἡ μισή στήν Ἀγγλία.

Γ'. ΜΙΚΡΟΝΗΣΙΑ—ΠΟΛΥΝΗΣΙΑ

Με τό ὄνομα *Μικρονησία* και *Πολυνησία* ἀναφέρονται πλῆθος μικρά νησιά, πού βρίσκονται σκορπισμένα πρὸς Β. και πρὸς Α. τῆς νέας Γουίνεας και τῆς Αὐστραλίας πρὸς τό κέντρο τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ.

Ὅλα τά νησιά αὐτά είναι, ἡ ἡφαιστειογενῇ ὄρη, ἡ κοραλλιογενῇ. Στά νησιά αὐτά φυτρώνει ὁ φοίνικας και τό *ἀργτόδενδρο*. Οί Ἰθαγενεῖς τῶν νήσων αὐτῶν είναι περισσότερο πολιτισμένοι τῶν ἄλλων και οί Ἰθαγενεῖς τῆς *Ταϊτῆς* και τῶν νήσων *Χαβάι* είναι ὠραῖοι και ἔχουν ἄρτια σωματική διάπλαση.

Τά σπουδαιότερα νησιά είναι: Ἡ *Ταϊτή*, πού ὀνομάζεται ἡ «Βασίλισσα τῶν θαλασσῶν» γιά τό θαυμάσιο κλίμα τῆς και τίς φυσικές καλλονές τῆς, ἡ *Χαβάι* πού βρίσκεται στό μέσο σχεδόν τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ.

Πρωτεύουσα τῆς *Χαβάης* είναι ἡ *Χονολουλού*, περίφημη γιά τούς εϋθυμούς ἰθαγενεῖς κατοίκους τῆς, πού ἐκπολιτίστηκαν ὅλοι και ἔγιναν Χριστιανοί.

Τά νησιά τῆς *Μελανησίας*, *Μικρονησίας* και *Πολυνησίας* ἀνήκουν στήν Ἀμερική, Ἀγγλία και Γαλλία και χρησιμοποιοῦνται ὡς ναυτικές βάσεις και σταθμοί ἀτμοπλοϊκῶν συγκοινωνιῶν.

Δ'. ΝΕΑ ΖΗΛΑΝΔΙΑ

Ἡ Νέα Ζηλανδία βρίσκεται Ν. Α. τῆς Αὐστραλίας σέ ἀπόσταση 2000 χλμ. και ἀποτελεῖται ἀπό δύο νήσους πού ξαπλώνονται σέ μήκος ἀπό Β. πρὸς Ν. ἔχουν ἔκταση 270.000 τετρ. χλμ. και 1.700.000 κατοίκους.

Είναι χώρα όρεινή και ήφαιστειογενής. Γι' αυτό και σήμερα έχει πολλά ένεργά ήφαιστεια και πολλές θερμές πηγές ακόμη και θερμοπίδακες. Ποταμούς έχει πολλούς αλλά είναι μικροί. Τά παράλια της νότιας νήσου είναι άπότομα και σχηματίζουν μεγάλα **φιόρδ**. Τά παράλια της βόρειας νήσου είναι όμαλότερα και σχηματίζουν ώραϊα φυσικά λιμάνια και όρμους.

Τό κλίμα τών νήσων, άν και είναι στην εύκρατο ζώνη είναι διάφορο γιατί τά δυό νησιά έκτείνονται σέ μήκος 1500 χλμ. Γενικά είναι εύκρατο και στά βορειότερα, ψυχρότερο.

Οί δυτικές άκτές δέχονται περισσότερες βροχές και γι' αυτό σ' αυτές καλλιεργούνται δημητριακά, βρώμη και λινάρι. Στίς ανατολικές άκτές, πού δέχονται λιγότερες βροχές, έχουν αναπτυγμένη κτηνοτροφία.

Ή προβατοτροφία είναι ό σπουδαιότερος πλούτος της χώρας (30.000.000 κεφάλια).

Άκόμη τρέφει βόδια (4.500.000) και άλογα.

Ή χώρα έχει και όρυκτό πλούτο. Ήξάγεται κυρίως χρυσός, γαιάνθρακες και σίδηρος.

Οί κάτοικοι της νέας Ζηλανδίας είναι Άγγλικής καταγωγής και ή χώρα των άποτελεί μέρος της Βρετανικής συμπολιτείας.

Είναι χώρα πολύ πολιτισμένη και οί Νεοζηλανδοί είναι οί πλέον εύτυχισμένοι άνθρωποι του κόσμου. Στη νέα Ζηλανδία ζούν ακόμη και 80—100 χιλιάδες Ιθαγενείς πού λέγονται **Μαοροί** και είναι έπιδεκτικοί πολιτισμού.

Ή νέα Ζηλανδία και ή Αύστραλία προσέφεραν μεγάλες ύπηρεσίες στό συμμαχικό άγώνα του Β. Πολέμου και σέ μās τους "Έλληνες, είναι πολύ συμπαθείς, γιατί συμπολέμησαν στη Πατρίδα μας έναντίον τών Ήταλων και Γερμανών.

Άσκήσεις. 1) Γιατί ή Αύστραλία έχει τόσο μικρό πληθυσμό;

2) Ποιά είναι τά χαρακτηριστικά της ήπείρου και σέ τί ύπερερεϊ τών άλλων ήπείρων;

3) Ποιό είναι τό κλίμα της Αύστραλίας και ποιό της νέας Ζηλανδίας και γιατί;

4) Ποιά είναι τά χαρακτηριστικά τών νήσων του Ειρηνικού όκεανού.

5) Κάμε ένα άεροπορικό και ένα άτμοπλοϊκό νοερό ταξίδι μέχρι τό Σίδνεϋ της Αύστραλίας.



ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' Η ΑΜΕΡΙΚΗ

Γενική επισκόπηση. Ἡ Ἀμερική εἶναι ἡ δεύτερη σὲ ἔκταση καὶ τρίτη σὲ πληθυσμὸν ἡπειρος τῆς γῆς. Βρίσκεται στὸ δυτικὸ ἡμισφαίριο, πρὸς Δ. τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀφρικής, μεταξύ τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ. Εἶναι ἡ μόνη ἡπειρος τῆς γῆς, ποὺ βρίσκεται ἡ μισὴ σχεδὸν στὸ βόρειο καὶ ἡ μισὴ στὸ νότιο ἡμισφαίριο.

Διαιρεῖται σὲ δύο μεγάλα τεμάχια, τὸ βόρειο καὶ τὸ νότιο, τὰ ὁποῖα ἐνώνονται μεταξύ τους μὲ στενὴ λωρίδα ξηρᾶς μήκους 2500 χλμ.

Ἔτσι χωρίζεται φυσικῶς στὴ βόρειο καὶ νότιο Ἀμερική. Τὸ βορειότερο τμῆμα τῆς Ἀμερικῆς ξεπερνάει τὸ βόρειο πολικὸ κύκλο καὶ ἐγγίζει τὸ βόρειο πόλο. Τὸ νοτιώτερο τμῆμα τῆς, μόλις ἐγγίζει τὸ νότιο πολικὸ κύκλο. Ἔτσι, ὅταν ἡ Β. Ἀμερική ἔχει καλοκαίρι ἡ Ν. Ἀμερική ἔχει χειμῶνα.

Ἔχει ἔκταση (42.000 000 τ. χλμ. καὶ πληθυσμὸ 275.000.000 κατοίκους.

Φυσικὴ διαμόρφωση

Τὸ Β.Δ. ἄκρο τῆς βόρειας Ἀμερικῆς, ἡ Ἀλάσκα, χωρίζεται ἀπὸ τὴν Ἀσία μὲ στενὴ θάλασσα (94 χλμ.), ποὺ ὀνομάζεται **Βερίγγειος πορθμὸς**.

Τὸ νοτιώτερο ἄκρο τῆς νότιας Ἀμερικῆς κοντὰ στὴ νῆσο Γῆ τοῦ πυρός, λέγεται **Μαγγελάνειος πορθμὸς** ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου θαλασσοπόρου **Μαγγελάνου** ποὺ πρῶτος ἔκαμε τὸ γύρο τῆς γῆς. Ὁ Πορθμὸς αὐτὸς χωρίζει τὴ νότια Ἀμερική ἀπὸ τὴν παγωμένη Ἀνταρκτίδα τοῦ νοτίου Πόλου.

Στὰ ΒΑ. τῆς βόρειας Ἀμερικῆς βρίσκεται ἡ μεγαλύτερη νῆσος τοῦ κόσμου, ἡ **Γροιλανδία**, ποὺ διαρκῶς σκεπάζεται ἀπὸ παγετῶνες.

Ἡ Ἀνακάλυψη τῆς Ἀμερικῆς. Ἡ Ἀμερική λέγεται καὶ νέος Κόσμος, γιατί μόλις τὸ 15ο αἰῶνα ἀνακαλύφθηκε ἀπὸ τοὺς Εὐρωπαίους.

Ὁ πρῶτος γενναῖος θαλασσοπόρος, ποὺ ἔφθασε στὰ νησιά μεταξύ βόρειας καὶ νότιας Ἀμερικῆς τὸ 1492 ἦταν ὁ Ἰσπανὸς **Χριστόφορος Κολόμβος**.

Αὐτὸς ἐπειδὴ ἐνόμιζε, ὅτι ἔφθασε στὶς Ἰνδίες — γιατί αὐτὸς ἦταν ὁ σκοπὸς τοῦ ταξιδιοῦ του — τὶς ὠνόμασε **Δυτικῆς Ἰνδίες**. Ὁ ἴδιος ἔκαμε καὶ ἄλλα ταξίδια καὶ ἔφθασε στὰ παράλια τῆς Ν. Ἀμερικῆς.

Όμως από περίεργη σύμπτωση ο νέος Κόσμος δεν ονομάστηκε Κολομβία αλλά Ἀμερική από τὸ ὄνομα τοῦ Ἰταλοῦ θαλασσοπόρου Ἀμερικού Βεσπουκίου, ὁ ὁποῖος ἔφθασε στὴ Ν. Ἀμερική τὸ 1500 καὶ πρῶτος περιέγραψε τὴ χώρα σὲ ἐπιστολὲς ποὺ μεταφράστηκαν σὲ διάφορες Εὐρωπαϊκὲς γλῶσσες.

Ἀργότερα ἄρχισαν πολλοὶ Ἰσπανοὶ καὶ Πορτογάλοι νὰ πηγαίνουν στὸ νέο Κόσμο καὶ πρώτη ἀποικίστηκε ἡ νότια Ἀμερική καὶ τὸ Μεξικό.

Ἡ βόρεια Ἀμερική ἐξερευνήθηκε κατὰ τὸν 17ον αἰῶνα ἀπὸ Ἀγγλοὺς καὶ Γάλλους θαλασσοπόρους.



Χάρτης 11

Στὸ νότιο τμήμα τῆς βόρειας Ἀμερικῆς ἐγκατεστάθηκαν Ἀγγλοι, ἄποικοι καὶ στὸ Β. Γάλλοι. Ἔτσι ἡ Ἀμερικὴ ἔμεινε ἀποικία τῶν Ἰσπανῶν, Πορτογάλων, Ἀγγλῶν καὶ Γάλλων περίπου τρεῖς αἰῶνες.

Τὸ 1872 οἱ βόρειες πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς ὕστερα ἀπὸ πόλεμο μετὰ τὴν Ἀγγλία, ἀπόκτησαν ἀνεξαρτησία καὶ αὐτὸ ἦταν τὸ σύνθημα ὥστε σὲ λίγο ν' ἀποχτήσουν ἐλευθερία ὅλα τὰ κράτη τῆς Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς.

Α'. ΒΟΡΕΙΑ ΑΜΕΡΙΚΗ

Φυσικὴ περιγραφή

Σύνορα. Ἡ βόρεια Ἀμερικὴ βρέχεται ἀνατολικά ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸ ὠκεανό, δυτικά ἀπὸ τὸν Εἰρηνικό, βόρεια ἀπὸ τὸν Παγωμένο ὠκεανό, καὶ νότια ἀπὸ τὸ Μεξικανικὸ κόλπο καὶ τὴν Καραϊβικὴ θάλασσα.

Διαμόρφωση τῶν ἀκτῶν. **Κόλποι, ἀκρωτήρια, χερσόνησοι, νῆσοι.** Στὸ βόρειο τμήμα τῆς χώρας σχηματίζονται πολλὰ ἀκρωτήρια καὶ πολλοὶ κόλποι. Σπουδαιότερος κόλπος εἶναι τοῦ Χῶντσον.

Οἱ ἀκτὲς τοῦ Ἀτλαντικοῦ σχηματίζουν τὸν κόλπο τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου καὶ πλῆθος φυσικῶν ὁρμῶν, στοὺς ὁποίους χτίστηκαν πολλὲς πόλεις.

Στὸ νότιο μέρος σχηματίζεται ὁ μεγάλος κόλπος τοῦ Μεξικοῦ.

Οἱ Δυτικὲς ἀκτὲς τοῦ Εἰρηνικοῦ εἶναι ἀπόκρημνες καὶ σχηματίζουν μόνον τὸν κόλπο τοῦ Βανκούβερ, τὸν ὁρμὸ τοῦ Ἀγίου Φραγκίσκου καὶ τὸν βαθὺ κόλπο τῆς Καλλιφόρνιας.

Οἱ χερσόνησοι, ποὺ σχηματίζονται εἶναι τῆς Ἀλάσκας στὰ ΒΔ. τοῦ Λαμπραντόρ στὰ ΒΑ. τῆς νέας Σκωτίας στὰ Α. καὶ τῆς Φλωρίδας στὰ Ν.Α. Οἱ μεγαλύτερες νῆσοι εἶναι ἡ Γροιλανδία πρὸς τὰ ΒΑ. ποὺ εἶναι ἡ μεγαλύτερη νῆσος τῆς Γῆς καὶ ἀνήκει στὴ Δανία, ἡ νῆσος Μπάρφιν καὶ ἡ Νέα Γῆ.

Βουνά—Πεδιάδες. Στὸ δυτικὸ τμήμα τῆς χώρας ἀρχίζει ἀπὸ τὴν Ἀλάσκα μιὰ τεράστια σὲ ὄγκο καὶ ὕψος ὄροσειρά, ποὺ ὀνομάζεται Βραχὼδὴ ὄρη καὶ συνεχίζεται μέχρι τὴ νότιο Ἀμερικὴ.

Τὰ βουνὰ αὐτὰ εἶναι συνέχεια τῶν Ἀσιατικῶν καὶ διακόπτονται ἀπὸ τὸ Βερίγγειο πορθμύ. Ἡ τεράστια αὐτὴ ὄροσειρά πιάνει τὸ 1/4 τῆς βόρειας Ἀμερικῆς, ἔχει μέσο ὕψος 4000 μ. καὶ σχηματίζει πολλὰ ὄροπέδια.

Σὲ δυὸ κεντρικὰ ὄροπέδια σχηματίζονται λίμνες. Ἡ γνωστότερη εἶναι ἡ λίμνη Ὑέλλοστόουν, γύρω στὴν ὁποία ὑπάρχουν χιλιάδες θερμῶν πηγῶν καὶ θερμοπιδάκων (Γκέϋζερς).

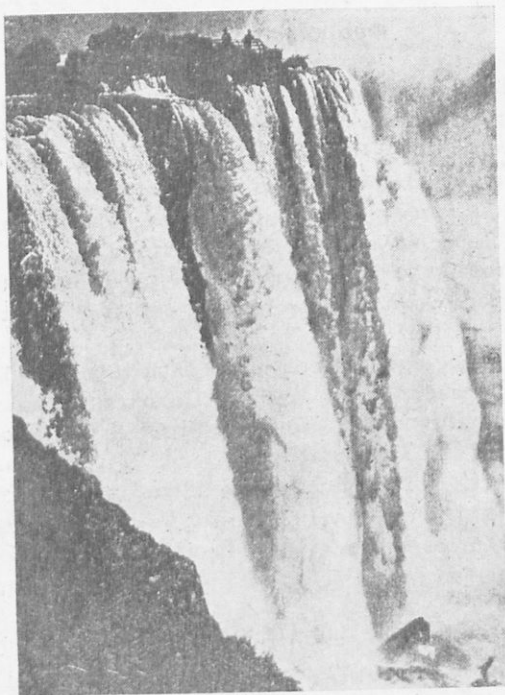
Χαρακτηριστικὸ τῶν βραχυστῶν βουνῶν εἶναι ἡ πολύχρωμη ποικιλία τῶν πετρωμάτων των. Οἱ ψηλότερες κορυφὲς τῶν βουνῶν αὐτῶν, βρίσκονται στὴν Ἀλάσκα καὶ εἶναι 5.500 μ.

Ἄλλη ὁροσειρὰ ἄξια λόγου εἶναι τὰ Ἀπαλλάχια ὄρη ποὺ ἔχουν μέσο ὕψος 2000 μ. καὶ ξαπλώνονται στὸ ἀνατολικὸ τμήμα τῆς χώρας.

Ἀρχίζουν ἀπὸ τὴ χώρα τῶν λιμνῶν καὶ ξαπλώνονται πρὸς τὰ Νοτιοδυτικὰ.

Τὰ Ἀπαλλάχια ὄρη διακόπτονται ἀπὸ μικρὲς κοιλάδες, ποὺ διευκολύνουν τὴ συγκοινωνία τῆς ἀνατολικῆς μετὰ τὴ δυτικὴ πεδιάδα.

Οἱ μεγαλύτερες πεδιάδες τῆς χώρας εἶναι: 1) ἡ βόρεια γύρω στὸν κόλπο τοῦ Χῶντσον.



Εἰκ. 41. Ὁ Καταρράκτης τοῦ Νιαγάρα.

2) Ἡ ἀνατολικὴ παραλιακὴ πεδιάδα ποὺ ἀρχίζει ἀπὸ τὴ Χερσόνησο τῆς νέας Σκωτίας καὶ φθάνει μέχρι τὴ χερσόνησο Φλωρίδα.

3) Ἡ τεράστια πεδιάδα τῆς κεντρικῆς Ἀμερικῆς ποὺ ἔχει ἑκτασὴ 25 φορές ὅσο εἶναι ἡ Ἑλλάδα, ἀρχίζει ἀπὸ τὴ χώρα τῶν λιμνῶν καὶ φθάνει ὡς τὸ Μεξικανικὸ κόλπο, ἀνάμεσα στὰ βραχώδη καὶ Ἀπαλλάχια ὄρη, καὶ

4) Ἡ δυτικὴ στενὴ παραλιακὴ πεδιάδα, ποὺ ἀρχίζει ἀπὸ τὸ Βαν-κοῦβερ καὶ φθάνει στὸν κόλπο τῆς Καλλιφόρνιας.

Ποταμοὶ—Δίμνες. Ὁ μεγαλύτερος ποταμὸς τῆς Ἀμερικῆς καὶ τοῦ

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

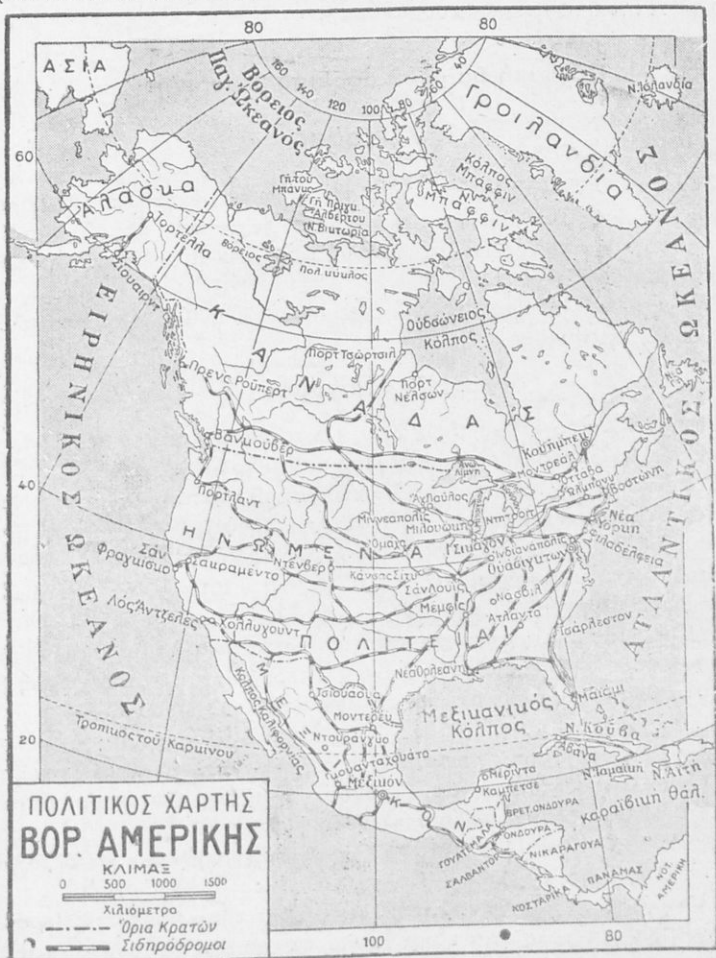
κόσμου, σὲ μήκος, εἶναι ὁ Μισισσιππῆς, ὁ ὁποῖος διαρρέει τὴν κεντρικὴ πεδιάδα καὶ χύνεται στὸν κόλπο τοῦ Μεξικοῦ.

Ὁ τεράστιος αὐτὸς ποταμὸς ἔχει πολλοὺς παραπόταμους, πού οἱ μεγαλύτεροι εἶναι ὁ Μισσούρης καὶ ὁ Ὁχάιο.

Ὁ Μισισσιππῆς ρέει ἥσυχος χωρὶς καταρράχτες σ' ὅλη αὐτὴ τὴν πεδιάδα, τὴν ὁποία ποτίζει σὲ μεγάλο τμῆμα.

Δεύτερος ποταμὸς τῆς Ἀμερικῆς εἶναι ὁ Μακένζης ὁ ὁποῖος χύνεται στὸ Β. Παγωμένο ὠκεανό.

Τρίτος ἔρχεται ὁ Κολοράντο, πού πηγάζει ἀπὸ τὰ Βραχώδη ὄρη καὶ χύνεται στὸν κόλπο τῆς Καλλιφόρνιας. Τέταρτος εἶναι ὁ Ρίο Γκράντε,



Χάρτης 12

πού πηγάζει κι' αὐτὸς ἀπὸ τὰ βραχῶδη ὄρη καὶ χύνεται στὸν Μεξικανικὸ κόλπο.

Ἀκόμη ὁ **Ἅγιος Λαυρέντιος**, πού πηγάζει ἀπὸ τὸ συγκρότημα τῶν λιμνῶν καὶ χύνεται στὸν κόλπο τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου.

Λίμνες πολλὲς καὶ μεγάλες παρουσιάζει ἡ χώρα στὸ ΒΑ. τμήμα. Αὐτὲς εἶναι ἡ Ἀνωτέρα, ἡ Μίτσιγγαν, ἡ Γιούρον, ἡ Ἐρη καὶ ἡ Ὀντάριο. Ὅλες εἶναι μεγάλες καὶ συγκοινωνοῦν μεταξύ τους, γιατί βρίσκονται σὲ κλιμακωτὸ ὕψος καὶ τὰ νερά τῶν καταλήγουν στὸν ποταμὸ Ἅγιο Λαυρέντιο. Μεταξὺ τῶν λιμνῶν Ἐρης καὶ Ὀντάριο σχηματίζεται ὁ περίφημος καταράκτης **Νιαγάρας** (50 μ. ὕψος), ὅχι γιὰ τὸ ὕψος του, ἀλλὰ τῇ μεγάλῃ ποσότητι τῶν νερῶν του.

Πολιτικὴ δαίρεση δόρειας Ἀμερικῆς

1. Καναδᾶς

Σύνορα. Ὁ Καναδᾶς ἀποτελεῖ τὸ βορειότερο τμήμα τῆς βόρειας Ἀμερικῆς καὶ βρέχεται πρὸς Α. ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸ πρὸς Δ. ἀπὸ τὸν Εἰρηνικὸ, πρὸς Β. ἀπὸ τὸ Β. Παγωμένο ὠκεανὸ καὶ πρὸς Ν. συνορεύει μὲ τὴς Ἑνωμένες Πολιτεῖες.

Ἐκταση — Πληθυσμός. Ἔχει ἔκταση 9.500.000 τ. χλμ. καὶ πληθυσμὸ 11.000.000 κατοίκους.

Φυσικὴ περιγραφή

Τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς χώρας εἶναι μιὰ ἀπέραντη πεδιάδα, πού διακόπτεται ἀπὸ συγκροτήματα μεγάλων καὶ μικρῶν λιμνῶν.

Στὰ ἀνατολικά, μεταξύ τοῦ **Χωντσονικὸν κόλπου** καὶ τοῦ κόλπου τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου, ὑψώνονται χαμηλὲς ὄροσειρές, πού καταλήγουν πρὸς δυσμὰς τελείως ὁμαλά, στὴ μεγάλη Καναδικὴ πεδιάδα.

Στὰ δυτικὰ ὑψώνονται τὰ ψηλὰ βουνὰ **Γιούκον**, τὰ ὁποῖα εἶναι συνέχεια μὲ τὰ **Βραχῶδη ὄρη**.

Στὸ βόρειο τμήμα ὑπάρχουν ἄπειρα νησιά, τὰ ὁποῖα σχηματίζουν πολλοὺς κόλπους καὶ πορθμούς. Τὰ καλύτερα λιμάνια τῆς χώρας βρίσκονται στὰ ἀνατολικά καὶ δὲν παγώνουν κατὰ τὸ χειμῶνα.

Οἱ μεγαλύτεροι ποταμοὶ τῆς χώρας εἶναι ὁ **Μακέντζης**, ὁ **Νέλσων** καὶ ὁ **Ἅγιος Λαυρέντιος**. Ὁ τελευταῖος πηγάζει ἀπὸ τὸ συγκρότημα τῶν λιμνῶν, Ἀνω λίμνης, Μίτσιγγαν, Γιούρον, Ἐρη καὶ Ὀντάριο, ἔχει πλάτος 4 χλμ. καὶ ἀποτελεῖ μεγάλη ἀτμοπλοϊκὴ ἀρτηρία.

Ἐκτὸς τῆς λίμνης Μίτσιγγαν ὅλες οἱ ἄλλες ἀνήκουν κατὰ τὸ μισὸ στὸν Καναδᾶ καὶ τὴς Ἑνωμένες Πολιτεῖες.

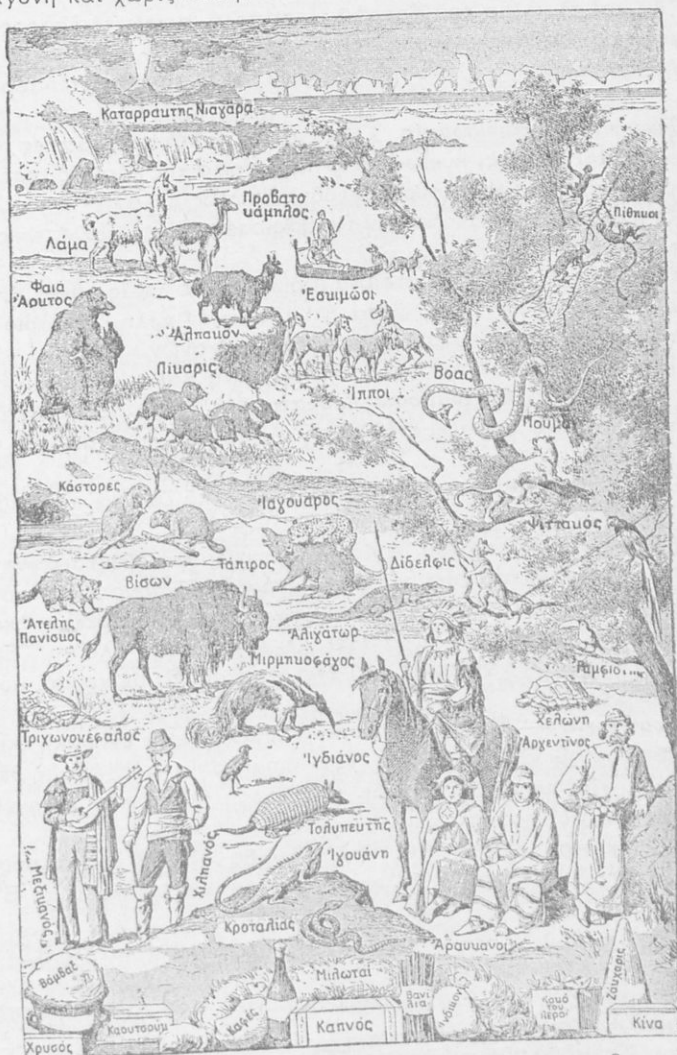
Κλίμα — Φυτὰ καὶ ζῶα. Στὸ Β. Α. τμήμα τῆς χώρας στὴ Χερσόνησο τῆς **Λαμπραντότ** τὸ κλίμα εἶναι πολὺ ψυχρὸ καὶ τὰ βουνὰ πάντοτε χιονισμένα.

Νοτιώτερα, πρὸς τὸν κόλπο τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου τὸ κλίμα εἶναι ἡπειρωτικὸν μὲ ἄφθονες βροχές.

Στὸ κέντρο καὶ στίς δυτικὰς περιοχὰς τὸ κλίμα εἶναι ψυχρὸν τὸ χειμῶνα καὶ ὁροσερὸν τὸ καλοκαίρι.

Ὁλόκληρον τὸν Καναδᾶ μπορούμε νὰ τὸν διαιρέσωμε σὲ τρεῖς ζῶνες.

α) *Στὴ βόρεια ζώνη*, ποὺ ὁμοιάζει μὲ τὴ Σιβηρικὴ τοῦντρα καὶ εἶναι ἄγονη καὶ χωρὶς δάση.



Χάρτης 13. Ζῶα, κάτοικοι καὶ προϊόντα τῆς Ἀμερικῆς

β) *Στη κεντρική ζώνη*, πού σκεπάζεται από άπέραντα δάση, καί
 γ) *Στη νότια ζώνη*, πρὸς τὶς Ἑνωμένες Πολιτεῖες, πού ἀποτελεῖται
 ἀπὸ εὐφορώτατη γῆ καὶ ἄφθονα λειβάδια γιὰ βοσκές. Στὰ δάση τοῦ Καναδά
 ζοῦν πολλὰ ζῶα, πού τὰ χαρακτηριστικώτερα εἶναι, τὰ μεγάλα ἐλάφια,
 ἄλεπουδες, κάστορες, τάραντοι καὶ στὰ βορειότερα λευκὲς ἀρκουδες.

Οἰκονομικὴ περιγραφή

Ἄν καὶ τὸ κλίμα τοῦ Καναδά εἶναι πολὺ ψυχρὸ, τὸ ἔδαφος καὶ τὸ
 ὑπέδαφος ἔχει ἀνεξάντλητο πλοῦτο.

Μὲ τὸν σημερινὸ πληθυσμὸ τὸ μισὸ καλλιεργήσιμο ἔδαφος μένει
 χέρσο.

Γεωργία καὶ κτηνοτροφία. Ὁ Καναδὰς παράγει τεράστιες ποσότητες
 σιταριοῦ καὶ βρώμης, κυρίως, στὴν περιφέρεια τῆς Μανιτόμπας. Ἀκό-
 μη παράγει λαχανικὰ καὶ ἄφθονα φρούτα, κυρίως μήλα.

Ὁ Καναδὰς ἔχει ἀναπτύξει τὶς περισσότερες καὶ καλύτερες ποικι-
 λίες σιταριοῦ.

Τὸ ἐξάίρετο σιτάρι *μανιτόμπα*, ὠριμάζει σὲ τρεῖς μῆνες. Ἡ καλ-
 λιέργεια γίνεται μὲ μηχανικὰ μέσα γι' αὐτὸ στὴν πόλη Ὀντάριο ὑπάρ-
 χουν τὰ μεγαλύτερα ἐργοστάσια γεωργικῶν μηχανῶν.

Ἡ κτηνοτροφία εἶναι πολὺ ἀναπτυγμένη καὶ στὰ ἀπέραντα λει-
 βάδια τῆς τρέφονται ἑκατομμύρια πρόβατα καὶ βόδια. Ὁ Καναδὰς ἔχει
 ἀπέραντα δάση καὶ στὴν ἐκμετάλλευση τῆς ξυλείας ἔρχεται μετὰ τὴ Σο-
 βιετικὴ Ρωσία.

Στὰ δάση αὐτὰ ὑπάρχει ἄφθονο κυνήγι, ἀπὸ ζῶα μὲ πολὺτιμο δέρ-
 μα καί, γι' αὐτὸ γίνεται μὲ σύστημα.

Ἐπίσης στὸν κόλπο τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου ψαρεύονται ἄφθονα ψά-
 ρια, πού συγκεντρώνονται ἐκεῖ, γιατί στὸ μέρος αὐτό, συναντιέται τὸ θερμὸ
 ρεῦμα τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ καὶ τὸ ψυχρὸ, τοῦ Παγωμένου ὠκεανοῦ.

Ὄρευκτὸς πλοῦτος. Ἡ χώρα ἔχει μεγάλο ὀρυκτὸ πλοῦτο. Ἐρχεται
 πρώτη στὴν παραγωγή νικελίου καὶ ἔχει κοιτάσματα μὲ χρυσό, μόλυβδο
 καὶ ψευδάργυρο.

Βιομηχανία — Ἐμπόριο — Συγκοινωνία. Γίνεται ἐντατικὴ ἐκμετάλ-
 λευση τοῦ ὀρυκτοῦ πλοῦτου καὶ ἡ νέα βιομηχανία τῆς, ἐπεὶ δὲν ἔχει
 γαιάνθρακα, χρησιμοποιεῖ γιὰ τὴν παραγωγή ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας σὲ
 μεγάλη ἔκταση τὶς ὕδατοπτώσεις.

Οἱ κυριώτερες βιομηχανίες τοῦ Καναδά εἶναι ἡ *μεταλλουργία*, ἡ
 σχετικὴ μὲ τὴν ξυλεία καὶ ἡ *πολεμικὴ*, πού ἀναπτύχθηκε μὲ τὸ Β' παγ-
 κόσμιο πόλεμο.

Ἐχει μεγάλο ἐμπόριο, κυρίως, μὲ τὴν Ἀγγλία καὶ τὶς Ἑνωμένες
 Πολιτεῖες. Τὸ ἐξαγωγικὸ ἐμπόριο εἶναι μεγαλύτερο ἀπὸ τὸ εἰσαγωγικόν.

Οἱ συγκοινωνίες, τόσο οἱ σιδηροδρομικές, ὅσο καὶ οἱ ἀτμοπλοϊκές
 εἶναι σημαντικὰ ἀναπτυγμένες.

Στὸν Καναδά ζοῦν καὶ ἀρκετοὶ Ἕλληνες μὲ ἀκμαῖο ἐθνικὸ φρόνημα.

Πολιτική περιγραφή

Ο πληθυσμός του Καναδά είναι 11.000.000 κάτοικοι. Είναι άραιο-
τατα κατοικημένη χώρα, γιατί δέν επιτρέπει τη μετανάστευση.

Λαός — Θρησκεία — Γλώσσα. Στα βορειότερα άκρα της χώρας ζουν ελάχιστοι Έσκιμώοι καί, πρὸς τὰ βραχώδη ὄρη, λίγοι Έρυθρόδε-
μοι. Όλος ὁ πληθυσμός τοῦ Καναδά εἶναι Εὐρωπαϊκῆς καταγωγῆς, οἱ
μισοὶ Ἄγγλοι καὶ οἱ μισοὶ Γάλλοι. Εἶναι ὅλοι Χριστιανοί, Διαμαρτυρό-
μενοι καὶ Καθολικοί.

Ἐπίσημη γλῶσσα εἶναι ἡ Ἀγγλική, ἀλλὰ ὁμ.λεῖται καὶ ἡ Γαλλική.

Πολίτευμα. Ὁ Καναδὰς ἀποτελεῖ κτῆση τῆς Ἀγγλίας, ἡ ὁποία
στέλνει γενικὸ διοικητὴ, ἀλλὰ διοικεῖται ἀπὸ Κυβέρνηση ποῦ ἐκλέγει ὁ
ἴδιος ὁ λαός.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τῆς χώρας εἶναι ἡ Ὀττάβα, ἀλλὰ οἱ μεγαλύ-
τερες πόλεις τῆς εἶναι τὸ Μοντρεάλ (1.000.000 κάτ.), τὸ Ὀντάριο
(800.000), ἡ Μανιτόμπα στὸ ἐσωτερικὸ καὶ τὸ Βανκούβερ, μεγάλος λι-
μένας στὸν Ἀτλαντικὸ ὠκεανό.

2. Ἑνωμένες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς

Σύνορα. Οἱ Ἑνωμένες πολιτεῖες κατέχουν τὸ μεσαῖο τμήμα τῆς
βόρειας Ἀμερικῆς. Πρὸς Α. βρέχονται ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸ ὠκεανό,
πρὸς Δ. ἀπὸ τὸν Εἰρηνικόν, πρὸς Β. συνορεύουν μὲ τὸν Καναδά καὶ πρὸς
Ν. μὲ τὸ Μεξικὸ καὶ βρέχονται ἀπὸ τὸν Μεξικανικὸ κόλπο.

Ἔκταση — Πληθυσμός. Ἡ χώρα ἔχει ἔκταση 7.800.000 τ. χλμ. καὶ
πληθυσμὸ 131.500.000 κατοίκους.

Φυσικὴ περιγραφή

Ὅρη — πεδιάδες. Δύο μεγάλες ὀροσειρὲς διασχίζουν τὴ χώρα ἀπὸ
Β. πρὸς Ν. Ἡ μία ὀροσειρά, ἡ ἀνατολικὴ τὰ Ἀπαλάτσια ὄρη, ξαπλώνον-
ται σὲ 1400 χλμ. μῆκος καὶ χωρίζουν τὴν παραλιακὴ πεδιάδα ἀπὸ τὴν
κεντρικὴ

Τὰ βουνὰ αὐτὰ εἶναι χαμηλὰ (2000 μ.) καὶ διακόπτονται σὲ πολλὰ
σημεῖα ἀπὸ μικρὲς κοιλάδες. Τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν σκεπάζεται ἀπὸ
δάση. Ἡ δυτικὴ ὀροσειρά τὰ Βραχώδη ὄρη εἶναι τεράστια σὲ ὄγκο, ἀρ-
χίζουν ἀπὸ τὴν Ἀλάσκα καὶ συνεχίζονται πρὸς τὸ Μεξικόν.

Τὰ ὄρη αὐτὰ σχηματίζουν μεγάλα ὀροπέδια σὲ ὕψος 3000—4000 μ.
τὰ ὁποῖα εἶναι κατάφυτα ἀπὸ τεράστια δάση καὶ πλούσια βλάστηση.

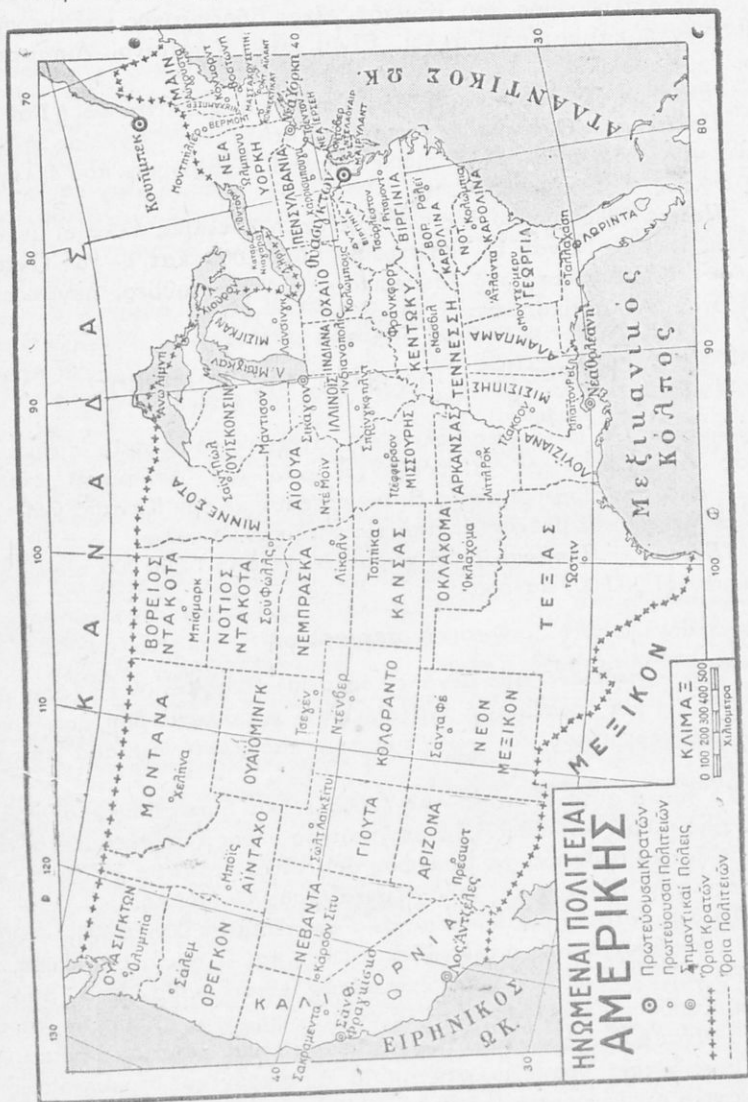
Τὰ γύρω βουνὰ τῶν ὀροπιδίων αὐτῶν εἶναι διαβρωμένα, ἀπὸ τὰ
νερά καὶ παρουσιάζουν τὰ πλέον ιδιόρρυθμα σχήματα. Ἐπειδὴ δέ, τὰ πε-
τρώματα εἶναι διαφόρων χρωμάτων τὸ θέαμα εἶναι φαντασμαγορικόν.

Ἐνα τέτοιο ὀροπέδιο στὸ ὁποῖο ὑπάρχουν καὶ θερμοπίδακες, ἡ
Ἀμερικανικὴ Κυβέρνηση τὸ μετέβαλε σὲ Ἐθνικὸ πάρκο.

Πρὸς τὸν Εἰρηνικὸ ἢ διὰ βρῶση τῶν βουνῶν εἶναι μεγαλύτερη καὶ ὁ ποταμὸς Κολοράδο διέρχεται ἀπόστασι 350 χλμ. σὲ τέτοιο σημεῖο διαβρωμένη, ποὺ τὰ βουνὰ στὶς ὄχθες ὑψώνονται ἀπότομα σὲ 2000 μέτρα.

Οἱ δύο αὐτὲς ὁροσειρὲς (Βραχώδη Ὄρη καὶ Ἀπαλλάχια) χωρίζουν τὴ μεγάλη Ἀμερικανικὴ πεδιάδα σὲ τρία μέρη.

Στὴν ἀνατολική, ποὺ ἐκτείνεται κατὰ μῆκος τοῦ Ἀτλαντικοῦ,



στην τεράστια κεντρική και στη μικρότερη που ξαπλώνεται κατά μήκος του Ειρηνικού.

Ποταμοί. Την ανατολική πεδιάδα την ποτίζουν πολλοί μικροί ποταμοί που πηγάζουν από τα Άπαλάχια όρη και χύνονται στον Άτλαντικό.

Την κεντρική πεδιάδα την διαρρέει ο μέγιστος σε μήκος ποταμός της Γης, ο Μισσισιππής.

Αυτός δέχεται τα νερά πολλών παραποτάμων. Από αυτούς ο ένας ο Μισσούρι έχει τις πηγές του στα βόρεια Βραχώδη όρη και ο άλλος ο Όχάιο πηγάζει από την περιοχή των λιμνών. Άλλοι ποταμοί μικρότεροι είναι ο Ρίο Γκράντε που χύνεται στον κόλπο του Μεξικού και οι Κολορά-



Εικ. 42 Διαβρωτική φάραγξ του ποταμού Κολοράδο της Αμερικής

δο και Κολούμπια που χύνονται στον Ειρηνικό.

Διαμόρφωση των ακτών. Η ακτή προς τον Άτλαντικό ωκεανό σχηματίζει θαυμασίους όρμους και λιμάνια και γι' αυτό στα μέρη αυτά χτίστηκαν οι μεγαλύτερες πόλεις. Τέτοιοι θαυμάσιοι όρμοι είναι της Βοστώνης, της Νέας Υόρκης, της Βαλτιμόρης και άλλοι. Στο νότιο μέρος της Νέας Ορλεάνης, η ακτή του Ειρηνικού σχηματίζει το θαυμάσιο λιμένα του Βανκούβερ (Καναδάς) του Σιάτλη και τον υπέροχο λιμένα του Αγίου Φραγκίσκου, που παρουσιάζει τέτοια φυσική καλλονή ώστε όνομάζεται «Χρυσή Πύλη».

Νοτιώτερα είναι ο όρμος του Λος — Άντζελες, όπου υπάρχει το περίφημο προάστιο του Χόλλυγουντ.

Κλίμα. Το κλίμα των Ήνωμ. Πολιτειών εξ αιτίας της μεγάλης έκτά-

σεως, σὲ μῆκος καὶ πλάτος, εἶναι διαφορετικό. Ἡ ἀνατολικὴ ζώνη ἔχει ψυχρότατο χειμῶνα καὶ θερμότατο καλοκαίρι μὲ πολλές βροχές. Τοῦτο συμβαίνει γιατί τὸ χειμῶνα τὴν πιάνουν τὰ βόρεια ψυχρὰ ρεύματα, ποὺ κατέρχονται ἀπὸ τὴ Γροιλανδία. Ἡ νότια ζώνη πρὸς τὸν κόλπο τοῦ Μεξικοῦ ἔχει κλίμα ἡπιότερο μὲ ἄφθονες βροχές τὸ καλοκαίρι.

Τὸ ἔδαφος εἶναι ὑγρὸ καὶ ὁ τόπος ὑποφέρει ἀπὸ ἐλονοσία. Τὸ καλύτερο κλίμα τὸ ἔχει ἡ χερσόνησος Φλωρίδα, τὴν ὁποία γλυκαίνει τὸ θερμὸ ρεῦμα, ποὺ ξεκινάει ἀπὸ τὸν κόλπο τοῦ Μεξικοῦ.

Τὸ ἄκρο τῆς χερσονήσου Φλωρίδας εἶναι ἡ Ἀμερικανικὴ Ριβιέρα καὶ λέγεται Μαϊάμι.

Ἡ κεντρικὴ περιοχὴ τῆς μεγάλης πεδιάδας ἔχει κλίμα ἡπειρωτικό, μὲ μεγάλες διακυμάνσεις. Οἱ περισσότερες βροχές πέφτουν τὴν ἄνοιξη καὶ τὸ καλοκαίρι, ποὺ φυσοῦν οἱ ἐτήσιοι ΝΔ ἄνεμοι.

Ὁ χειμῶνας εἶναι δριμύτατος καὶ πολλές φορές ξεσποῦν ἀπότομα θύελλες καὶ κακοκαιρίες, ποὺ κάνουν τεράστιες καταστροφές.

Ἡ περιοχὴ τῶν Βραχωδῶν ὀρέων δέχεται ἐλάχιστες βροχές καὶ ἔχει μεγάλη ζέστη τὸ καλοκαίρι, ἀπὸ τὴ μεγάλη ἀκτινοβολία τῶν διαβρωμένων πετρωμάτων.

Τέλος ἡ περιοχὴ τοῦ Εἰρηνικοῦ ἔχει κλίμα εὐκρατο. Στὶς βόρειες ἀκτὲς οἱ βροχές εἶναι περισσότερες καὶ ὁ χειμῶνας γλυκός, γιατί τὶς βρέχει τὸ θερμὸ ρεῦμα τοῦ Κουροσίβο.

Στὶς νότιες ἀκτὲς τῆς Καλλιφόρνιας τὸ κλίμα εἶναι ὁμοιο μὲ τῆς Ἑλλάδος. Βροχές τὸ χειμῶνα, καθαρὸς οὐρανὸς τὸ καλοκαίρι.

Φυτὰ καὶ ζῶα. Γενικὰ τὰ φυτὰ καὶ τὰ δένδρα τῆς Ἀμερικῆς ὁμοιάζουν μὲ τῆς Εὐρώπης. Στὴν ἀνατολικὴ περιοχὴ ὑπάρχουν μεγάλα δάση ἀπὸ πεῦκα, βαλανιδιᾶς ἔλατα καὶ καστανιές.

Στὸ βόρειο κεντρικὸ μῆμα, ἔλατα καὶ πεῦκα. Στὰ βραχώδη ὄρη ὑπάρχουν καὶ δάση μὲ δένδρα τῆς ἐρήμου μεγάλοι *νάκτοι* καὶ ἄλλα ἀκανθώδη φυτά.

Στὴν περιοχὴ τῆς Καλλιφόρνιας ὑπάρχουν δάση ἀπὸ τεράστια κωνοφόρα δένδρα ποὺ ὀνομάζονται *σεγκόϊα* καὶ εἶναι τὰ ψηλότερα δένδρα τῆς Γῆς. Φθάνουν σὲ 100—140 μέτρα ὕψος.

Τὰ ζῶα ἐπίσης εἶναι ὅμοια μὲ τὰ ζῶα τῆς Εὐρώπης. Τὸ χαρακτηριστικὸ τῶν ζῶων καὶ τῶν φυτῶν τῆς Ἀμερικῆς εἶναι ἡ ἑλλειψὶς ποικιλίας σὲ εἶδη ζῶων, σχετικὰ μὲ τὶς ἄλλες ἡπείρους.

Οἰκονομικὴ περιγραφή

Γεωργία. Ἡ Γεωργία εἶναι ἀναπτυγμένη, σὲ ἀφάνταστο βαθμὸ στὴν Ἀμερικὴ.

Τὸ ἐξάαιρετο κλίμα, τὸ καλὸ ἔδαφος καὶ οἱ ἀπέραντες καλλιεργήσιμες ἐκτάσεις βοήθησαν πολὺ σὲ τοῦτο.

Ἔτσι στὴ βόρεια κεντρικὴ ζώνη καλλιεργεῖται ἀποκλειστικὰ τὸ σι-
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τάρι, στην μέση και κεντρική ζώνη τὸ καλαμπόκι (ποὺ ἔχει πατρίδα τὴν Ἀμερική), στὴ νότια ζώνη τὸ βαμβάκι, στὴ ΒΑ. ζώνη ἡ βρώμη, στὴ κεντρικὴ ἀνατολικὴ ὁ καπνὸς καὶ τὰ ζαχαρότευτλα καὶ στὴν ΝΑ. τὸ ρύζι.

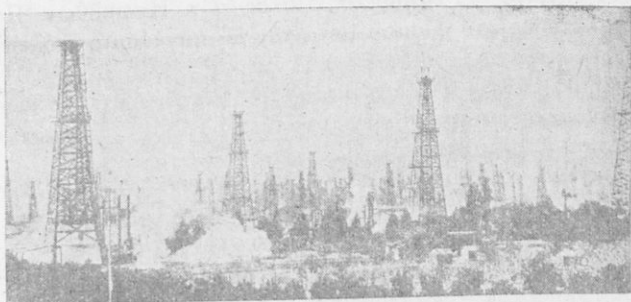
Ἡ ἀπόδοση ὧλων αὐτῶν τῶν καλλιιεργειῶν εἶναι μεγάλη καὶ κατὰ σειρὰ ἔρχονται, τὸ καλαμπόκι, τὸ σιτάρι, τὸ βαμβάκι, ὁ καπνός, καὶ ἀκολουθοῦν τὰ ἄλλα. Στὴ μεγάλη αὐτὴ ἀπόδοση συντελοῦν πολλοὶ παράγοντες.

α) Ἡ καλλιέργεια γίνεται μὲ μηχανικὰ μέσα.

β) Τοὺς γεωργοὺς τοὺς βοηθοῦν πολὺ οἱ γεωργικοὶ σταθμοὶ τοῦ Κράτους καὶ

γ) Ἡ ἀγροανάπαυση ποὺ κάνουν δηλ. τίς ἐκτάσεις, ποὺ σπέρνουν τὸν ἕνα χρόνο, νὰ μὴ τίς σπέρνουν τὸν ἄλλο. Τὸ τελευταῖο τὸ κάνουν γιατί ἔχουν πολλὰς καλλιιεργήσιμες ἐκτάσεις.

Ἡ Ἀμερικὴ ἔρχεται πρώτη στὴν παραγωγή καπνοῦ, καλαμποκιοῦ καὶ βαμβακιοῦ καὶ δεύτερη στὴν παραγωγή σιταριοῦ καὶ βρώμης.



Εἰκ. 43 Πετρελαιοπηγαὶ Καλλιφόρνιας

Κτηνοτροφία. Καὶ ἡ κτηνοτροφία εἶναι σὲ ἴσο βαθμὸ ἀναπτυγμένη. Ἡ Ἀμερικὴ ἔχει τὴν πρώτη θέση στὴν παραγωγή βοδιῶν (80.000.000 κεφ.), χοίρων (75.000.000 κεφ.) καὶ τρίτη στὰ πρόβατα (55.000.000 κεφ.).

Δασικὸς πλοῦτος. Ἡ Ἀμερικὴ ἔχει καὶ δασικὸ πλοῦτο μεγάλο καὶ τὰ μεγαλύτερα δάση τῆς βρίσκονται πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸ ὠκεανό.

Ὀρυκτὸς πλοῦτος. Ἡ Ἀμερικὴ ἔχει τὸν μεγαλύτερο ὀρυκτὸ πλοῦτο τῆς γῆς καὶ τὰ $\frac{3}{4}$ τῆς παγκόσμιας παραγωγῆς πετρελαίου. Ἔρχεται πρώτη στὴν παραγωγή γαιάνθρακα, πετρελαίου, σιδήρου καὶ χαλκοῦ. Ἀκόμη ἔχει πλούσια κοιτάσματα, χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ ὧλων τῶν ἄλλων μετάλλων.

Βιομηχανία. Ὁ τεράστιος αὐτὸς ὀρυκτὸς πλοῦτος, ποὺ βρίσκεται στὸ ἀνατολικὸ μῆμα τῆς χώρας, σὲ συνδυασμὸ μὲ τὸ γεωργικὸ καὶ κτηνοτροφικὸ πλοῦτο, ἔφερε στὴν Ἀμερικὴ μεγάλη βιομηχανικὴ ἀνάπτυξη.

Ἡ Ἀμερικὴ σήμερα εἶναι τὸ μεγαλύτερο βιομηχανικὸ κράτος καὶ ἡ μεγαλύτερη βιομηχανικὴ ἀποθήκη τοῦ κόσμου. Οἱ μεγαλύτερες βιομη-

χανίες της είναι ή μεταλλουργία, ή μηχανουργία, ή κλωστοϋφαντουργία, ή έριουργία, ή μεταξουργία, ή χημική βιομηχανία ή ναυπηγία και ή βιομηχανία τροφίμων.

Ἡ καταπληκτικότερη βιομηχανία είναι ή βιομηχανία κατασκευής αὐτοκινήτων. Παράγει τὰ $\frac{1}{3}$ τῆς παγκόσμιας παραγωγῆς.

Ἀκόμη ή Ἀμερική ἔχει τίς μεγαλύτερες ὕδροηλεκτρικές ἐγκαταστάσεις τοῦ κόσμου.

Συγκοινωνία. Ἡ Ἀμερική ἔχει τὸ τελειότερο δίκτυο σιδηροδρόμων. (43.000 χιλ. μ.) δηλ. οἱ σιδηροδρομικὲς γραμμὲς τῆς ἔχουν περίπου τὸ διπλάσιο μήκος ὅλου τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ δικτύου!

Τὸ αὐτοκινητικὸ δίκτυο εἶναι τὸ μεγαλύτερο καὶ τὸ ὠραιότερο τοῦ κόσμου. Ἐπίσης ή ποταμοπλοία καὶ ή ἀεροπορικὴ συγκοινωνία πολὺ ἀναπτυγμένη.

Ἡ ἀτμοπλοϊκὴ συγκοινωνία εἶναι σήμερα ή μεγαλύτερη τοῦ κόσμου καὶ ὁ λιμένας τῆς Νέας Ὑόρκης ἔχει τῇ μεγαλύτερῃ ἐμπορικῇ κίνησιν μετὰ τὸ Λονδίνο. Ὁ ἐμπορικὸς στόλος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν εἶναι ὁ μεγαλύτερος τοῦ κόσμου μετὰ τὸν Β' παγκόσμιον πόλεμον. (Πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμον μεγαλύτερος ἦταν ὁ Ἀγγλικός).

Ἀκόμη θὰ ἔπρεπε ν' ἀναφέρωμε ὅτι ή Ἀμερική ἔχει τὸ μεγαλύτερον δίκτυον ἀγωγῶν πετρελαίου καὶ τὸ μεγαλύτερον δίκτυον ἀγωγῶν φυσικοῦ φωταερίου, ποὺ βγαίνει ἀπὸ τῇ γῇ.

(Μήκος ἀγωγῶν φυσικοῦ φωταερίου 350.000 χλμ.).

Ἐμπόριο. Τὸ ἐξωτερικὸ ἐμπόριον εἶναι τὸ μεγαλύτερον τοῦ κόσμου. Οἱ ἐξαγωγὲς εἶναι τετραπλάσιες τῶν εἰσαγωγῶν.

Σήμερα ή Ἀμερική εἶναι ή μεγαλύτερη οικονομικὴ δύναμις τοῦ κόσμου. Ἡ Εὐρώπη χωρὶς τὴν οικονομικὴ συνδρομὴ τῆς εἶναι ἀδύνατον νὰ συνέλθῃ ὕστερα ἀπὸ τὸν πόλεμον.

Πολιτικὴ περιγραφή

Ὁ πληθυσμὸς τῆς χώρας δὲν εἶναι μεγάλος (131 ἑκατομ.), σὲ σύγκρισιν μὲ τὴν ἑκτασὴ τῆς (7.800.000 τ. χλμ.). Ἀκόμη παρουσιάζει ἀνομοιομορφία στὴν κατανομὴ του. Ὁ περισσότερος πληθυσμὸς εἶναι συγκεντρωμένος στὸ ἀνατολικὸ τμήμα.

Τοῦτο συνέβηκε γιατί στὸ τμήμα αὐτὸ καὶ τὸ κλίμα εἶναι καλύτερον καὶ ὁ γεωργικὸς καὶ ὀρυκτὸς πλοῦτος μεγαλύτερος.

Δαδς—Θρησκεία—Γλώσσα. Οἱ περισσότεροι ἄποικοι τῆς χώρας εἶναι Ἀγγλικῆς καταγωγῆς. Κατόπιν ἔρχονται οἱ Ἰρλανδικῆς, Γερμανικῆς, Πολωνικῆς, Ἰταλικῆς καὶ Ἑβραϊκῆς καταγωγῆς. Ὑπάρχουν καὶ 400 χιλιάδες Ἕλληνες.

Στὴν Ἀμερική ὅμως, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς λευκοὺς, ὑπάρχουν καὶ οἱ Νέγροι, οἱ ὁποῖοι εἶναι 12 ἑκατομμύρια καὶ περίπου 500 χιλιάδες Ἰνδιάνοι.

Τοὺς Νέγρους αὐτοὺς τοὺς ἔφεραν οἱ πρῶτοι ἄποικοι, ὡς δούλους

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

από την Ἀφρική, γιὰ νὰ καλλιεργήσουν τὰ κτήματά τους. Οἱ Ἰνδιάνοι εἶναι ἰθαγενεῖς τῆς Ἀμερικῆς.

Ὁ μεγάλος αὐτός ἀριθμός τῶν Μαύρων, ποὺ κατοικεῖ στὶς ΝΑ· πολιτεῖες, ἀποτελεῖ ἐθνικὸ ζήτημα στὴν Ἀμερικὴ. Γιατὶ καὶ γρήγορα αὐξάνει ὁ πληθυσμός των καὶ οἱ λευκοὶ δὲν θέλουν καμμιά ἐπιμειξία μαζί τους.

Ὁ Ἀμερικανικὸς λαός, ἂν καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ κρᾶμα Εὐρωπαϊκῶν λαῶν, ἀπόχτησε γρήγορα Ἑθνικὴ συνείδηση καὶ δημιούργησε τὸ ἐνιαῖο Ἀμερικανικὸ Ἔθνος.

Ἀπὸ ἀποψη θρησκείας οἱ Ἀμερικανοὶ εἶναι Χριστιανοί. Ἐπειδὴ, ὅμως, ἔχουν πλήρη θρησκευτικὴ ἐλευθερία, ἀνήκουν σὲ πολλὰς Χριστιανικὰς αἱρέσεις. Εἶναι Διαμαρτυρόμενοι, Καθολικοὶ, Ὁρθόδοξοι, Πρεσβυτεριανοί, Μεθοδιστὲς κ.λ.π. Γενικὰ ὅμως ἐπικρατεῖ στὸ λαό, βαθὺ Χριστιανικὸ πνεῦμα.

Ἡ ἐπίσημη γλῶσσα τοῦ Κράτους εἶναι ἡ Ἀγγλική.

Πολίτευμα. Οἱ Ἑνωμένες Πολιτεῖες — ὅπως φαίνεται καὶ ἀπὸ τὸ



Εἰκ. 44 Οὐρανοξύστης στὴν πόλη Νιγηρόιτ τῆς πολιτείας Μίτσιγκαν

ὄνομα — ἀποτελοῦν Ὁμοσπονδιακὴ Δημοκρατία, ἀπὸ 48 Πολιτεῖες. Οἱ πολιτεῖες τῶρα εἶναι 50 γιατί δημιουργήθηκαν καὶ ἄλλες δύο: τῆς Κολομβίας καὶ Λουϊζιάνας.

Οἱ πολιτεῖες αὐτές, ποὺ ἡ κάθε μιά ἔχει ἑκτασὴ ἴση καὶ μεγαλύτερη τῆς Ἑλλάδος, ἔχουν ξεχωριστὴ Κυβέρνηση, ἡ ὁποία ἀσχολεῖται μὲ τὴν ἐσωτερικὴ διοίκηση.

Ὅλες ὅμως οἱ πολιτεῖες ἐκλέγουν τὴ Βουλὴ, τὴ Γερουσίαν καὶ τὸν Πρόεδρο τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν μὲ καθολικὴ ψηφοφορία.

Β'. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΔΥΤΙΚΕΣ ΙΝΔΙΕΣ

Εισαγωγή. Κεντρική Ἀμερική ὀνομάζεται ἡ στενὴ χώρα, ποὺ ἀρχίζει ἀπὸ τὶς Ἑνωμένες Πολιτεῖες καὶ φτάνει μέχρι τὴ νότια Ἀμερική. Δυτικές Ἰνδίες ὀνομάζεται τὸ σύμπλεγμα τῶν μικρῶν καὶ μεγάλων νήσων, ποὺ βρίσκονται ΝΑ. τῆς χερσονήσου Φλωρίδας καὶ περιβάλλουν τὴν Καριβική θάλασσα καὶ τὸν κόλπο τοῦ Μεξικοῦ.

Φυσικὴ περιγραφή

Ὀλόκληρος ὁ χώρος τῆς κεντρικῆς Ἀμερικῆς καὶ τῶν νήσων αὐτῶν εἶναι ὀρεινὸς καὶ ἡφαιστειογενής.

Παλιότερα φαίνεται πὼς ἀποτελοῦσαν μιὰ χώρα ἡ ὁποία καταβυθίστηκε καὶ ἔμειναν τὰ ψηλότερα ἡφαιστειογενῆ βουνά, ἀπὸ τὰ ὁποία, πολλὰ ἀκόμη εἶναι ἡφαιστεία σὲ ἐνέργεια.

Κλίμα. Τὸ κλίμα τῶν χωρῶν αὐτῶν εἶναι θερμὸ γιὰτὶ πλησιάζει πρὸς τὸν Ἰσημερινὸ καὶ ὄχι κατάλληλο γιὰ τοὺς λευκοὺς,

Πέφτουν πολλὲς βροχές, ἐπικρατεῖ ὕγρασία καὶ γύρω στὸν ἰσθμὸ τοῦ Παναμᾶ μεγάλη ἐλονοσία. Ἡ βλάστηση εἶναι τροπικὴ καὶ τὰ χαμηλότερα μέρη εἶναι ἀκατοίκητα.

Κάτοικοι. Οἱ κάτοικοι τῶν χωρῶν εἶναι μιγάδες, Νέγροι, Ἰνδιάνοι καὶ λίγοι γνήσιοι λευκοί.

1. Μεξικόν

Τὸ Μεξικὸν εἶναι τὸ μεγαλύτερο κράτος τῆς κεντρικῆς Ἀμερικῆς. Συνορεύει πρὸς Β. μετὰ τὶς Ἑνωμένες Πολιτεῖες πρὸς Ν. μετὰ τὴ Γουατεμάλα καὶ βρέχεται Α. ἀπὸ τὸν κόλπο τοῦ Μεξικοῦ καὶ Δ. ἀπὸ τὸν Εἰρηνικὸ ὠκεανό.

Ἔχει ἔκταση 2.000.000 τετ. χλμ. καὶ 19.000.000 κατοίκους.

Ὀλόκληρο εἶναι ἓνα ὁροπέδιο μετὰ μεγάλη πεδιάδα πρὸς τὰ ἀνατολικά. Δύο μεγάλες ὁροσειρὲς διασχίζουν τὴ χώρα ἀπὸ Β. πρὸς Ν. καὶ ὀνομάζονται Σιέρρα Μάνδρε, ἀνατολικὴ καὶ δυτικὴ.

Τὰ βουνά αὐτά, στὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν εἶναι ἄδενδρα καὶ τὰ μόνον φυτὰ, ποὺ φύονται, εἶναι οἱ τεράστιοι καὶ σὲ διάφορα σχήματα κάκτοι.

Τὸ κλίμα στὰ πεδινὰ μέρη εἶναι ἀνθυγιεινὸ (κίτρινος πυρετός) καὶ πολὺ θερμὸ καὶ στὰ ὁροπέδια εὐκράτο. Γι' αὐτὸ τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ κατοικεῖ στὰ ψηλὰ μέρη.

Τὸ Μεξικὸ ἔχει μεγάλο γεωργικὸ πλοῦτο καὶ παράγει δημητριακά, καπνὸ, ρύζι, βαμβάκι καὶ ζαχαροκάλαμο. Καὶ ὀρυκτὸ πλοῦτο ἔχει μέγαλο. Εἰσάγει ἄργυρο, χρυσό, μολύβι, ψευδάργυρο καὶ κυρίως πετρέλαιο.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Ἔχει ἀναπτυγμένο ἐμπόριο κυρίως μὲ τὶς Ἠνωμένες Πολιτεῖες.

Τὸ Μεξικὸ τὸ κατέκτησαν πρῶτοι οἱ Ἴσπανοί, οἱ ὁποῖοι ἐξολώ-
θρευσαν καὶ τὸν Ἰθαγενῆ πληθυσμό, τοὺς Ἀντζέκους, ποὺ ἦταν οἱ μόνοι
ἀπὸ τοὺς Ἰθαγενεῖς τῆς Ἀμερικῆς ποὺ εἶχαν ἀναπτύξει πολιτισμό. Οἱ
ἄποικοι ὅμως Ἴσπανοι διασταυρώθηκαν μὲ τοὺς Ἐρυθρόδερμους καὶ δη-
μιουργήθηκε ἔτσι καινούργια ὠραία ράτσα, οἱ Κρεολοί.

Πρωτεύουσα τοῦ Μεξικοῦ εἶναι τὸ Μεξικὸ (1.400.000 κάτ.).

Τὸ Μεξικὸ εἶναι ὁμοσπονδιακὴ πολιτεία, ἀπὸ 28 πολιτεῖες καὶ
διοικεῖται κατὰ τὸ σύστημα τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν.

2. Τὰ ἄλλα Κράτη τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς

Πρὸς τὰ νότια τοῦ Μεξικοῦ ὑπάρχουν 6 μικρὰ κράτη στὴ σειρά, τὰ
ὁποῖα ἐνώνουν τὴ βόρειο μὲ τὴ νότιο Ἀμερικὴ. Τὸ ἔδαφος τῶν χωρῶν
αὐτῶν εἶναι ὀρεινὸ μὲ ἐνεργὰ ἡφαίστεια.

Πρὸς τ' ἀνατολικά τὰ βουνὰ σχηματίζουν μικρὲς πεδιάδες.

Τὸ κλίμα εἶναι θερμὸ καὶ πολὺ ἀνθυγιεινόν. Οἱ κάτοικοι τῶν μικρῶν
Δημοκρατιῶν εἶναι οἱ λεγόμενοι Ζάμπο, ποὺ δημιουργήθηκαν ἀπὸ τὴν
ἐπιμειξία Ἰνδιάνων καὶ Νέγγρων.

Τὰ κύρια προϊόντα τῶν χωρῶν εἶναι ἡ πολύτιμη ξυλεία, τὸ βαμ-
βάκι, τὸ ζαχαροκάλαμο, τὸ κακάο καὶ οἱ μπανάνες.

Διοικητικὴ διαίρεση

Τὰ κράτη αὐτὰ εἶναι τὰ ἑξῆς:

α) Γουατεμάλα	μὲ 2 500.000 κατ.
β) Σαλβαντόρ	» 1.500.000 »
γ) Ὀνδούρα	» 1.000.000 »
δ) Νικαράγουα	» 1.400.000 »
ε) Κοσταρῖκα	» 600.000 »
στ) Παναμᾶς	» 350.000 »

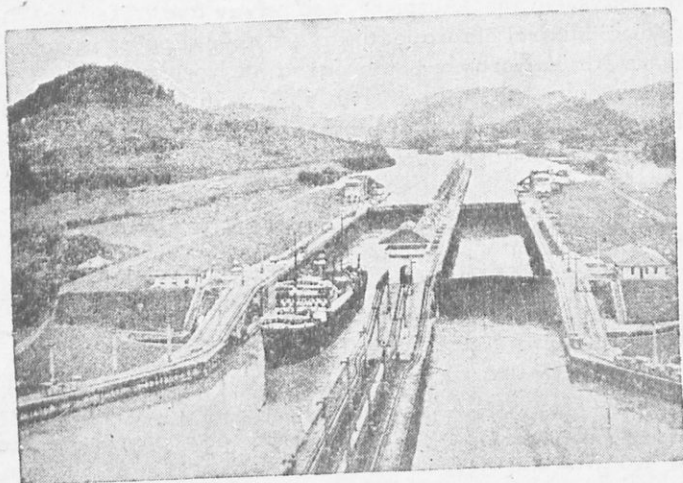
Ἡ Διώρυγα τοῦ Παναμᾶ

Στὸ στενότερο μέρος τῆς κεντρικῆς Ἀμερικῆς ποὺ λέγεται Παναμᾶς,
οἱ Ἠνωμένες Πολιτεῖες ἀνοίξαν διώρυγα, ποὺ ὀνομάζεται Διώρυγα τοῦ
Παναμᾶ.

Τὸ κόσμηο τῆς διώρυγας ἐτελείωσε τὸ 1914 καὶ ἔφερε μεγάλον κέρδος
στὴ ναυσιπλοΐα. Μὲ τὴ διώρυγα μποροῦν νὰ συγκοινωνοῦν γρηγορώτερα
μὲ τὰ λιμάνια τῆς δυτικῆς ἀκτῆς, τῆς νότιας Ἀμερικῆς, καὶ σὲ περίπτωσι
πολέμου νὰ μεταφέρουν γρήγορα τὸ στόλον ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν στὸν Εἰ-
ρηνικόν, ἢ καὶ ἀντίθετα.

Ἡ ἀπόστασις ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν στὸν Εἰρηνικὸν ὠκεανὸν εἶναι 80
χιλμ. Ἐπειδὴ, ὅμως στὸ μέσο τοῦ ἰσθμοῦ ὑπάρχει μεγάλη λίμνη μήκους

65 χιλμ. και βρίσκεται 26 μ. πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας, το πλοίο ανεβαίνει μέχρι τη λίμνη με σειρές τεχνικών δεξαμενών. Υπάρχουν τρεις δεξαμενές από τον ένα και τρεις από τον άλλο ωκεανό. Επομένως



Εικ. 47. Παναμάς Πλοίο ενώ περνά τη διώρυγα.

το πλοίο (όπως βλέπετε και στην εικόνα), είτε διέρχεται από τον Ατλαντικό προς τον Ειρηνικό, είτε αντίθετα, ανεβαίνει, περνά τη λίμνη και έπειτα κατέρχεται.

Η διώρυγα και η γύρω περιοχή κατέχεται από τις Ένωμένες Πολιτείες της Αμερικής.

3. Δυτικές Ίνδίες (Αντίλλες)

Δυτικές Ίνδίες λέγονται τα νησιά, που βρίσκονται ανάμεσα στον Ατλαντικό ωκεανό στον κόλπο του Μεξικού και την Καραϊβική θάλασσα. Έτσι ονόμασε τα νησιά ο Κολόμβος, επειδή ένόμισε, ότι έφθασε στις Ίνδίες.

Τα νησιά αυτά λέγονται Αντίλλες και χωρίζονται σε μεγάλες και μικρές.

Μεγάλες Αντίλλες είναι τα νησιά :

α) Κούβα

Η Κούβα έχει έκταση όσο περίπου ή Ελλάδα και πληθυσμό 4 εκατομ. κατοίκους. Είναι χώρα τελείως πεδινή και εύφορη.

Το κλίμα της είναι γλυκό και εύχρηστο. Παράγει έκλεκτο καπνό (πουρά Αβάνας), ζαχαροκάλαμο και φρούτα.

Είναι ανεξάρτητη Δημοκρατία αλλά εξαρτιέται οικονομικώς από Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τις Ἠνωμένες Πολιτεῖς. Πρωτεύουσά της εἶναι ἡ ὁμορφὴ πόλη Ἀβάνα (600.000 κάτ.).

6) Ἀϊτή

Ἡ νῆσος ἔχει ἔκταση 75.000 τετρ. χλμ. καὶ πληθυσμὸς 3.500.000 κατοίκους. Ἡ νῆσος χωρίζεται σὲ δύο ἀνεξάρτητες Δημοκρατίες, τῆς Ἀϊτῆς καὶ Δομινικανῆς Δημοκρατίας. Στὴν Ἀϊτῆ ζοῦν Μαῦροι καὶ ὁμιλοῦν γαλλικά, στὴ Δομινικανὴ Δημοκρατία ζοῦν μιγάδες καὶ ὁμιλοῦν Ἰσπανικά. Ἡ παραγωγὴ τῆς νήσου εἶναι ὁ καφὲς καὶ τὸ βαμβάκι.

γ) Ἰαμαϊκὴ (Ζαμαΐκα)

Ἔχει ἔκταση 89 ἡ Θεσσαλία καὶ 1 ἑκατομ. κατοίκους. Ἀνήκει στὴν Ἀγγλία.

δ) Πορτορίκο

Ἔχει ἔκταση 89 ἡ Ἡπειρος ἡ δική μας καὶ 1.500.000 κατοίκους. Παράγει καπνὸ, καφὲ καὶ ζάχαρη. Ἀνήκει στὶς Ἠνωμένες Πολιτεῖς.

ε) Μικρὲς Ἀντίλλες

Αὐτὰ εἶναι μικρὰ νησιά, πού σχηματίζουν ἡμικύκλιο, εἶναι ἡφαιστειογενῆ καὶ ἔχουν ἐνεργὰ ἡφαιστεία. Τὰ σπουδαιότερα εἶναι ἡ Γουαδελούπα καὶ ἡ Μαρτινίκα. Τὰ νησιά αὐτὰ ἀνήκουν στοὺς Ἀμερικανούς.

Γ' ΝΟΤΙΑ ΑΜΕΡΙΚΗ

Ἡ νότια Ἀμερικὴ ἀποτελεῖ τὸ τρίτο τμῆμα τῆς Ἠπείρου καὶ εἶναι ὡς σχεδόν σὲ ἔκταση μὲ τὴ βόρεια Ἀμερικὴ.

Ἔχει σχῆμα τριγωνικόν. Ἀπὸ ἀποψη θέσεως καὶ κλίματος ὁμοιάζει μὲ τὴν Ἀφρικὴ.

Τὸ μεγαλύτερο τμῆμα της βρίσκεται στὴ τροπικὴ ζώνη.

Φυσικὴ περιγραφή

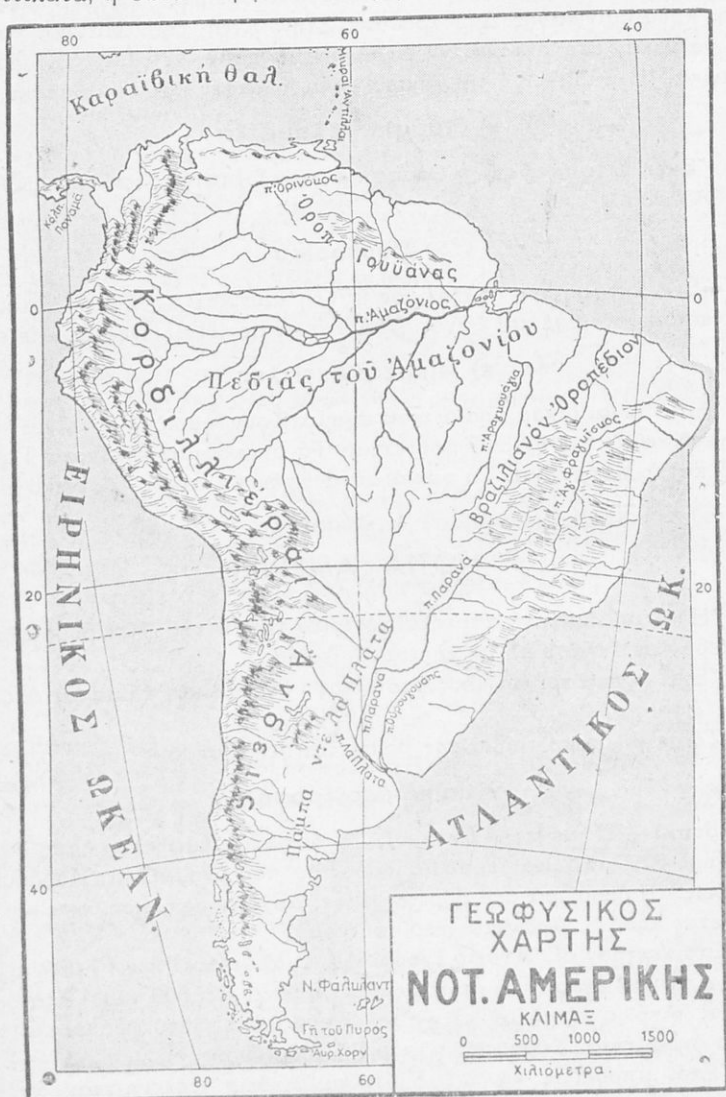
Βουνὰ — Πεδιὰδες — Ποταμοί. Τὸ δυτικὸ τμῆμα τῆς χώρας διασχίζεται πρὸς ΒΝ. ἀπὸ μιὰ τεράστια ὄροσειρά πού ὀνομάζεται Κορδιλιέρες ἢ Ἀνδεις. Ἡ ὄροσειρά στο βόρειο μέρος, ἀρχίζει μὲ μικρὸ ὕψος καὶ ὅσο κατέρχεται πρὸς Ν. ὑψώνεται περισσότερο.

Στὸ κέντρον οἱ Ἀνδεις ἔχουν τὸ μεγαλύτερο ὕψος (7.000 μ.) καὶ τὸν μεγαλύτερο ὄγκο. Τὸ πλάτος των φθάνει τὰ 500 χλμ. Στὸ νότιο τμῆμα οἱ Ἀνδεις ἀρχίζουν νὰ χαμηλώνουν μέχρι, πού φθάνουν στο νοτιώτερο ἀκρωτήριο, Χόρν, τῆς νήσου Γῆ τοῦ Πυρός.

Ἔτσι μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι οἱ Ἀνδεις ἀπλώνονται ἀπὸ τὸν Ἰσθμὸ τοῦ Παναμᾶ μέχρι τὸ Πορθμὸ τοῦ Μαγγελάνου.

Οι Ἄνδεις εἶναι βουνὰ ἡφαιστειογενῆ καὶ πάνω στὶς ψηλὲς κορυφές των ὑπάρχουν ἀκόμη ἐνεργὰ ἡφαιστεία σὲ ὕψος 6000 μ. Ἐπίσης σχηματίζουν τεράστια ὄροπέδια, τὰ ὁποῖα χάρη στὸ τροπικὸ κλίμα τῆς περιοχῆς, εἶναι κατοικημένα.

Σὲ ἓνα τέτοιο ὄροπέδιο, σὲ ὕψος 4000 μ. βρίσκεται ἡ μεγάλη λίμνη Τιτικάτα, ἡ ὁποία περιβάλλεται γύρω ἀπὸ ψηλὲς κορυφὲς κατάφυ-



Χάρτης 15

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τες από δάση. Τὸ τοπίο εἶναι ἀπὸ τὰ μεγαλοπρεπέστατα τῆς φύσεως. Ἀνατολικά τῆς λίμνης αὐτῆς εἶναι χτισμένη ἡ πόλη Λαπάζ, σὲ ὑψόμετρο 3700 μ. ἡ ψηλότερη πόλη τοῦ κόσμου.

Χαρακτηριστικά τῶν Ἀνδεων εἶναι :

1) Ὅτι σκεπάζονται ἀπὸ δάση μὲ μεγάλο ὕψος.

2) Οἱ ψηλές κορυφές τῶν σκεπάζονται ἀπὸ αἰώνια χιόνια πάντοτε, ἂν καὶ βρίσκονται στὴν τροπικὴ ζώνη καὶ

3) Δὲν διακόπτονται ἀπὸ χαμηλές διαβάσεις.

Στὸ ἀνατολικὸ τμήμα τῆς χώρας ξαπλώνονται δύο κυρίως ὄροσειρές. Ἡ ὄροσειρὰ τῆς Γουιάνας καὶ ἡ ὄροσειρὰ τῆς Βραζιλίας. Οἱ δύο αὐτὲς ὄροσειρές χωρίζονται ἀπὸ τὴν τεράστια πεδιάδα τοῦ Ἀμαζονίου. Καὶ οἱ δύο ὄροσειρές ἔχουν μικρὸ ὕψος καὶ διακόπτονται ἀπὸ ὀροπέδια.

Πεδιάδες — Ποταμοί. Στὸ βόρειο τμήμα τῆς χώρας ξαπλώνεται ἡ πεδιάδα τοῦ Ὁρενόκου, τελείως ἐπίπεδη, τὴν ὁποία διαρρέει ὁ ποταμὸς Ὁρενόκος.

Στὸ κέντρο περίπου τῆς χώρας ἐκτείνεται ἡ μεγαλύτερη πεδιάδα τῆς Ν. Ἀμερικῆς ἡ πεδιάδα τοῦ Ἀμαζονίου. Ἀρχίζει ἀπὸ τὴς ἀκτὲς σχεδὸν τοῦ Εἰρηνικοῦ καὶ φθάνει στὸν Ἀτλαντικὸ ὠκεανό.

Τὴν πραγματικὰ ἀπέραντη αὐτὴ πεδιάδα τὴ διαρρέει ὁ μεγαλύτερος ποταμὸς τῆς Γῆς, σὲ ὄγκο νερῶν, ὁ Ἀμαζόνιος.

Πηγάζει ἀπὸ τὴς Ἀνδεις καὶ χύνεται στὸν Ἀτλαντικὸ ὠκεανό, ὅπου τὸ πλάτος τοῦ φθάνει τὰ 250 χλμ. Ἐχει πολλοὺς παραπόταμους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ μεγαλύτεροι εἶναι ὁ Νέγκρο καὶ ὁ Μαντεΐρα.

Τὸ βάθος τοῦ φθάνει τὰ 70—100 μ. καὶ τὰ ἄφθονα νερά τοῦ γλυκαίνουν τὰ νερά τῆς θάλασσας σὲ μῆκος 150 χλμ.

Στὸ ΝΑ. τμήμα ξαπλώνεται τρίτη μεγάλη πεδιάδα τοῦ Ρίο ντὲ λα Πλάτα. Τὴν πεδιάδα αὐτὴ τὴ διαρρέει ὁ μεγάλος ποταμὸς Λαπλάτας, ὁ ὁποῖος σχηματίζεται ἀπὸ πολλοὺς παραπόταμους (Παρανά, Οὐραγουάη), ποὺ διασχίζουν ἀκτινωτὰ, ὁλόκληρην τὴν ἀπέραντη πεδιάδα.

Εἶναι λιγώτερο βαθὺς ἀπὸ τὸν Ἀμαζόνιο ἀλλὰ στὶς ἐκβολές τοῦ ξαπλώνεται στὸ τεράστιο πλάτος τῶν 300 χιλιομέτρων !

Διαμόρφωση τῶν ἀκτῶν. Καὶ οἱ ἀνατολικές καὶ οἱ δυτικὲς ἀκτὲς σχηματίζουν πολλοὺς φυσικοὺς ὅρμους καὶ λιμάνια. Τὰ μεγαλύτερα λιμάνια βρίσκονται στὸ ΝΑ. τμήμα, ὅπου ἔχουν χτιστῇ μεγάλες πόλεις, ὅπως τὸ Ρίο -Ἰανέιρο, τὸ Βουένος -Ἀϊρες, τὸ Μοντεβιδέο κ. ἄ.

Κλίμα. Οἱ δυτικὲς ἀκτὲς τῆς χώρας ἔχουν εὐκρατον κλίμα καὶ πολλές βροχές.

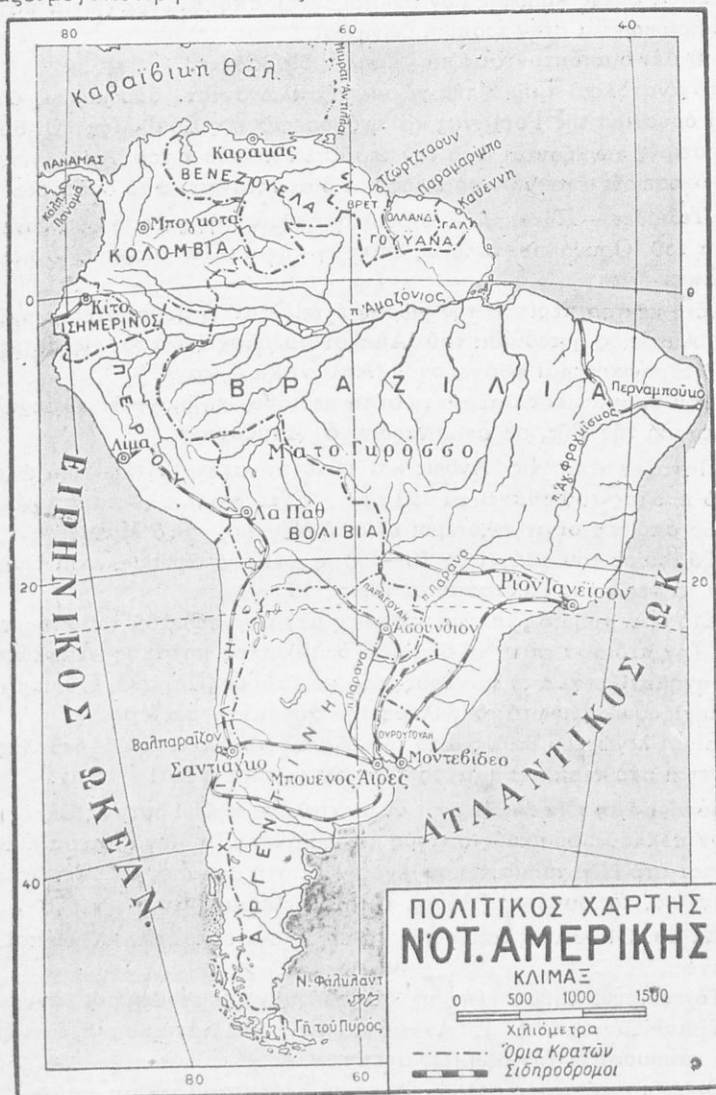
Τὸ κεντρικὸ τμήμα ἐπειδὴ δὲν τὸ φθάνουν οἱ ἐτήσιοι ἄνεμοι, οἱ ὁποῖοι ἐμποδίζονται ἀπὸ τὴς Ἀνδεις καὶ τὰ Βραζιλιανὰ βουνά, ἔχει ξηρασία καὶ παρουσιάζει τὴν ὄψη τῶν στεππῶν.

Οἱ πεδιάδες αὐτὲς στὴ Ν. Ἀμερικὴ λέγονται Πάμποι καὶ σ' αὐτὲς εὐδοκίμει ἡ κτηνοτροφία. Τὸ τμήμα τοῦ Ἀμαζονίου καὶ οἱ ΒΑ. ἀκτὲς

έχουν κλίμα τροπικό με πολλές βροχές και είναι άνθυγιεινό για τους Εύρωπαίους.

Οι περιοχές αυτές είναι ελώδεις και οι άνθρωποι προσβάλλονται από τὴν κίτρινο πυρετό.

Ζῶα καὶ φυτά. Ἡ νότιος Ἀμερική καὶ κυρίως ἡ τροπικὴ ζώνη παρουσιάζει μεγαλύτερη ποικιλία ζώων καὶ φυτῶν.



Χάρτης 16

Ἔχει ἀπέραντα παρθένα δάση, γύρω στὸν ποταμὸ Ἀμαζόνιο, ποὺ τὰ χαρακτηριστικὰ δένδρα εἶναι τὰ φοινικοειδῆ καὶ ἄλλα δέντρα, ποὺ παράγουν καουτσούκ.

Γιγάντιες περιπλοκάδες πλέκονται τόσο πολὺ μὲ τὰ δέντρα, ποὺ κάνουν τὰ δάση ἀδιάβατα. Στὰ πυκνότερα αὐτὰ δάση ζοῦν πολλὰ ἄγρια ζῶα, περίεργα χρωματιστὰ πουλιά, φίδια μεγάλα, τεράστιες πεταλούδες καὶ δηλητηριώδη ἔντομα.

Ἡ Ν. Ἀμερικὴ εἶναι ἡ πατρίδα τοῦ καφέ, βανίλλιας, κακάου, πατάτας καὶ πολλῶν φαρμακευτικῶν καὶ ἀρωματικῶν φυτῶν.

Ὁρυκτὸς πλοῦτος. Ἡ νότια Ἀμερικὴ ἔχει μεγάλα κοιτάσματα σιδήρου, χαλκοῦ, κασσιτέρου, ἀργύρου καὶ γαιάνθρακα. Ἐπίσης ἔχει μεγάλα κοιτάσματα πετρελαίου.

Πολιτικὴ περιγραφή

Ἡ νότια Ἀμερικὴ, κυρίως γιὰ τὸ τροπικὸ κλίμα της, δὲν ἔχει τὸν πληθυσμὸ τῆς Β. Ἀμερικῆς. Ὁ πληθυσμὸς της εἶναι περίπου 90.000.000 κάτοικοι.

Οἱ λαοὶ ποὺ κατοικοῦν τὴ χώρα εἶναι ἄποικοι Εὐρωπαῖοι καὶ κυρίως Πορτογάλλοι, Ἰσπανοὶ καὶ Ἱταλοὶ. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ Νότια Ἀμερικὴ λέγεται καὶ Λατινικὴ Ἀμερικὴ.

Τὸ ΒΑ. καὶ Δ. τμήμα τῆς χώρας, ποὺ εἶναι καὶ τὸ ἀνθυγιεινότερο, κατοικεῖται ἀπὸ Ἰνδιάνους, Νέγρους καὶ ἀνάμικτους. Οἱ ἄποικοι τῆς Ν. Ἀμερικῆς ἤρθαν σὲ μεγάλη ἐπιμειξία μὲ τοὺς Ἰνδιάνους καὶ ἡ χώρα ἔχει πολλοὺς μιγάδες ποὺ ὀνομάζονται Γκουάτσοι.

Οἱ γλώσσες ποὺ ἐπικρατοῦν στὴ Ν. Ἀμερικὴ εἶναι ἡ Πορτογαλικὴ καὶ ἡ Ἰσπανικὴ. Ἀπὸ ἄποψη θρησκείας, οἱ περισσότεροί εἶναι Χριστιανοὶ καθολικοί.

ΚΡΑΤΗ ΣΤΟ ΒΟΡΕΙΟ ΤΜΗΜΑ ΤΗΣ Ν. ΑΜΕΡΙΚΗΣ

1. Ἡ Βενεζουέλα

Ἡ χώρα βρίσκεται ἀνατολικά τῶν Ἀνδεῶν καὶ συνορεύει μὲ τὴν Κολομβία, Βραζιλία καὶ Γουϊάνα καὶ βρέχεται ἀπὸ τὴν Καραβαϊκὴ θάλασσα. Ἔχει ἔκταση 1.000.000 τ. χλμ. καὶ πληθυσμὸ 3.500.000 κατοίκους. Εἶναι χώρα πεδινὴ, τὴ διαρρέει ὁ ποταμὸς Ὁρενόκος καὶ εἶναι ἀραιὰ κατοικημένη.

Ὁ περισσότερος πληθυσμὸς της ἀποτελεῖται ἀπὸ Ἰνδιάνους, Νέγρους καὶ μιγάδες.

Τὸ κλίμα της εἶναι ἀνθυγιεινὸ. Σκεπάζεται ἀπὸ μεγάλα τροπικὰ

δάση και τὰ κυριώτερα προϊόντα της εἶναι, ὁ καφές, τὸ κακάο καὶ οἱ μπανάνες.

Ἔχει τεράστια κοιτάσματα πετρελαίου. Πρωτεύουσα τῆς χώρας εἶναι τὸ **Καρακάς**. (200.000 κάτ.).

2. Κολομβία

Ἡ Κολομβία βρίσκεται ἀνάμεσα στὴ Βενεζουέλα, Βραζιλία, Περού καὶ Ἰσημερινὸ καὶ βρέχεται καὶ ἀπὸ τοὺς δύο ὠκεανούς, Ἀτλαντικὸ καὶ Εἰρηνικὸ.

Ἔχει ἔκταση 1.300.000 τ. χλμ. καὶ πληθυσμὸ 9.000.000 κατοίκους. Πρωτεύουσα : **Μπογκότα** (400.000 κάτ.).

Τὰ 2)3 τῶν κατοίκων της εἶναι Ἰνδιάνοι καὶ Νέγροι καὶ τὸ 1)3 Ἰσπανοί. Τὰ προϊόντα της εἶναι τὰ ἴδια μὲ τῆς Βενεζουέλας. Ἀπὸ τὰ ὀρυκτὰ τὸ κυριώτερο εἶναι τὸ πετρέλαιο καὶ ἀπὸ τὰ μέταλλα ὁ χρυσὸς καὶ οἱ πολύτιμες πέτρες, τὰ σμαράγδια.

3. Ἰσημερινός (Ἑκουαντόρ)

Ἡ χώρα αὕτὴ βρίσκεται ἀκριβῶς πάνω στὸν Ἰσημερινὸ καὶ γι' αὐτὸ πῆρε τὸ ὄνομα Ἰσημερινός.

Ἔχει ἔκταση 400 000 τετρ. χλμ. καὶ πληθυσμὸ 3.000.000 κατοίκους. Ἡ Πρωτεύουσα **Κίτο** (150.000 κάτ.) βρίσκεται πάνω σὲ ὄροπέδιο, ποὺ τὸ περιβάλλουν οἱ ψηλὲς κορυφές τῶν Ἄνδεων (5000-6000 μ.) Κοντὰ της βρίσκεται τὸ ἐνεργὸ ἠφαίστειο **Κοτοπάχι**, ποὺ ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ τραντάζει ὁλόκληρὴ τὴν περιφέρειαν. Τὸ κυριώτερο βιομηχανικὸ προϊόν τῆς χώρας εἶναι τὰ **καπέλλα Παναμάδες**.

ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ Ν. ΑΜΕΡΙΚΗΣ

1. Περού

Ἡ χώρα βρίσκεται στὰ νότια τοῦ Ἰσημερινοῦ. Προτοῦ τὴν κατακτήσουν οἱ Ἰσπανοὶ ἄποικοι ἦταν ἡ χώρα τοῦ βασιλείου τῶν **Ἰνκας**. Οἱ **Ιθαγενεῖς** αὐτοὶ εἶχαν ἀναπτύξει μεγάλο πολιτισμὸ, ὅπως καὶ οἱ **Ἀτζέκοι** τοῦ Μεξικοῦ.

Τόσο τὸ λαό, ὅσο καὶ τὸν πολιτισμὸ του, τὸν κατέστρεψαν οἱ Ἰσπανοί. Σήμερα ἀπομένουν λαμπρὰ ἐρεῖπια ναῶν καὶ ἀνακτόρων τῶν **Ἰνκας**. Ἡ χώρα ἔχει ἔκταση 1.350.000 τ. χλμ. καὶ πληθυσμὸ 8.000.000 κατοίκους.

Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Λίμα** 500.000 κάτ. Στὴ χώρα ὑπάρχουν μεταλλεῖα χρυσοῦ, ἀργύρου, χαλκοῦ καὶ μεγάλα κοιτάσματα πετρελαίου.

Ἡ φηλοποίηση ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

2. Χιλή

Ἡ Χιλὴ βρίσκεται στὰ νότια τοῦ Περού καὶ ἀποτελεῖ στενὴ λωρίδα, ποὺ φθάνει μέχρι τὴ Γῆ τοῦ Πυρός. Τὸ νοτιώτερο ἄκρο τῆς λέγεται **Παταγωνία**.

Στὴ χώρα αὐτὴ ποὺ εἶναι ὀρεινὴ καὶ σκεπασμένη μὲ χιόνια κατοικοῦν οἱ **Παταγῶνες**, ποὺ ὁμοιάζουν μὲ τοὺς Ἑσκιμῶους.

Ἐκεῖ ζοῦν κατὰ ἑκατομμύρια καὶ τὰ περίεργα πτηνὰ οἱ **Πιγκουῖνοι**.

Ἡ χώρα ἔχει ἔκταση 750.000 τετρ. χλμ. καὶ πληθυσμὸ 5.000.000 κατοίκους.

Πρωτεύουσα εἶναι τὸ **Σαντιάγο** 950.000 κάτ. Τὰ κυριώτερα προϊόντα τῆς χώρας εἶναι τὰ δημητριακὰ, τὸ κρασί καὶ τὰ φρούτα. Ὁ πραγματικὸς ὅμως ἔθνικὸς τῆς πλοῦτος εἶναι ὁ **χαλκὸς** καὶ τὸ **νίτρον** (λίπασμα).

3. Βολιβία

Ἡ Βολιβία εἶναι χώρα ὀρεινὴ καὶ ἡ περισσότερὸ καθυστερημένη τῆς Ν. Ἀμερικῆς. Συχνὰ ταρασσεται ἀπὸ ἐσωτερικὲς ἐπαναστάσεις.

Ἔχει ἔκταση 1.600.000 τετρ. χλμ. καὶ πληθυσμὸ 3.200.000 κατοίκους.

Πρωτεύουσα ἔχει τὴ **Λαπαζ** (200.000 κάτ.) τὴν ὀρεινότερὴ πόλιν τοῦ κόσμου, σὲ ὑψόμετρο 3.700 μ. Στὴ χώρα ὑπάρχουν μεταλλεῖα χαλκοῦ καὶ ἀργύρου.

ΚΡΑΤΗ ΤΟΥ ΛΑΠΛΑΤΑ

1. Ἀργεντινὴ

Ἡ Ἀργεντινὴ κατέχει τὸ νοτιοανατολικὸ τμήμα τῆς Ν. Ἀμερικῆς. Τὸ Δ. τμήμα τῆς εἶναι ὀρεινὸ καὶ ἀποτελεῖ μέρος τῶν Ἀνδεων.

Τὸ ἀνατολικὸ τμήμα τῆς εἶναι μιὰ ἀπέραντη πεδιάδα, ποὺ λέγεται πεδιάδα τοῦ ποταμοῦ **Λαπλάτα**. Ὁλὴ αὐτὴ ἡ πεδιάδα ποτίζεται ἀπὸ τὸ μεγάλο ποταμὸ καὶ τοὺς παραποτάμους του.

Τὸ νότιο τμήμα λέγεται **Παταγωνία**. Εἶναι ὀρεινὴ χώρα καὶ ἔχει κλίμα ψυχρότατο. Σ' αὐτὴ ζοῦν οἱ Παταγῶνες, λαὸς ἀπολίτιστος σὲ πρωτόγονη κατάσταση. Στὴ νότια Παταγωνία ζοῦν τὰ περίεργα καὶ ἀστεῖα πουλιὰ οἱ Πιγκουῖνοι.

Ἡ χώρα ἔχει ἔκταση 2.800.000 τετρ. χλμ. καὶ πληθυσμὸ 13.000.000 κατοίκους. Εἶναι χώρα πλούσια καὶ τὰ τελευταῖα χρόνια ἀναπτύχθηκε σὲ μεγάλη οἰκονομικὴ δύναμη.

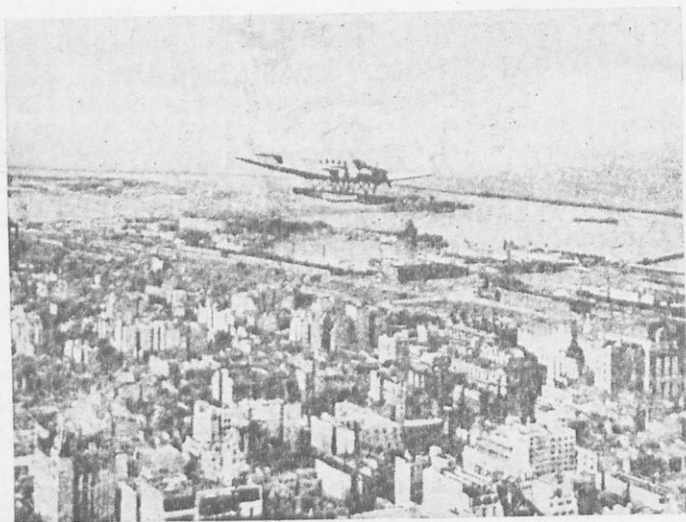
Κυρίως εἶναι χώρα γεωργικὴ καὶ κτηνοτροφικὴ. Παράγει σὲ μεγάλες ποσότητες σιτάρη, καλαμπόκη, βρώμη, τριφύλλι, λινάρι, βαμβάκι, ζαχαροκάλαμο καὶ κρασιά. Ἡ κτηνοτροφία τῆς εἶναι τεράστια.

Στις απέραντες πεδιάδες της χώρας, που ονομάζονται Πάμπας, τρέφονται 35.000.000 βόδια, 45.000.000 πρόβατα, που βγάζουν μαλλι εξαιρετικής ποιότητας, 8.000.000 αλογα και πολλά γουρούνια και πουλερικά.



Εικ. 48. Θερισμοί με μηχανές στην αργεντινή « Πάμπα »

Ἡ βιομηχανία της χώρας είναι σχετική με τὰ γεωργικά καὶ κτηνοτροφικά προϊόντα της. Τὸ ἐμπόριο εἶναι ἀναπτυγμένο καὶ οἱ ἐξαγωγές εἶναι διπλάσιες τῶν εἰσαγωγῶν. Ἐξάγει σιτάρι, καλαμπόκι, λινάρι, δέρ-



Εικ. 49 Τὸ Βουένος Ἀϊρες

ματα καὶ κατεψυγμένα κρέατα. Εἰσάγει μηχανές, ὑφάσματα καὶ διάφορα βιομηχανικά εἶδη.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Ἡ συγκοινωνία εἶναι ἀναπτυγμένη καὶ τὸ σιδηροδρομικὸ δίκτυο τῆς χώρας (40.000 χλμ.) εἶναι τὸ πυκνότερο τῆς Ν. Ἀμερικῆς. Μία σιδηροδρομικὴ γραμμὴ ἀπὸ τὸ Μπουένος-Ἀἵρες προχωρεῖ πρὸς Δ. ἀνέρχεται στὶς Ἀνδεις σὲ 3000 μ. ὕψος καὶ φθάνει στὸ λιμένα Βαλπαράϊσο τῆς Χιλῆς στὸν Εἰρηνικὸ ὠκεανό.

Ἀκόμη ἔχει πυκνὴ ἀτμοπλοϊκὴ συγκοινωνία μὲ τὴν Εὐρώπη καὶ τὴν Β. Ἀμερικῇ. Καὶ ἡ ποταμοπλοία εἶναι ἀναπτυγμένη.

Ἀτμόπλοια 10 χιλ. τόνων φθάνουν μέχρι τοῦ Ροζάριο καὶ 5 χιλ. τόνων μέχρι τὰ σύνορα τῆς Παραγουάης.

Ὁ λαὸς τῆς στὴν πλειοψηφία εἶναι Ἰσπανικῆς καταγωγῆς καὶ ἡ ἐπίσημη γλῶσσα εἶναι ἡ Ἰσπανικὴ.

Ὅλοι οἱ κάτοικοι εἶναι Χριστιανοὶ καθολικοί.

Πρωτεύουσα εἶναι τὸ Μπουένος Ἀἵρες (2.400.000 κάτ.) ὡραία πόλη, ἡ μεγαλύτερη τῆς Ν. Ἀμερικῆς. Ἀλλες μεγάλες πόλεις εἶναι τὸ Ροζάριο (500.000 κάτ.) καὶ ἡ Λαπλάτα (250.000 κάτοικοι).

2. Παραγουάη

Ἐχει ἔκταση 500.000 τ. χλμ. καὶ πληθ. 1.000.000 κατοίκους. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Ἀσουνσιὼν (180.000 κάτ.). Εἶναι χώρα κτηνοτροφικὴ καὶ κατοικεῖται ἀπὸ μιγάδες. Στὴ χώρα αὕτη καλλιεργεῖται τὸ φυτὸ μάτε-τσαΐ, τὸ Ἐθνικὸ ποτὸ ὅλων τῶν κατοίκων τῆς Ν. Ἀμερικῆς.

4. Οὐραγουάη

Ἡ Οὐραγουάη εἶναι πλούσιο κτηνοτροφικὸ καὶ γεωργικὸ κράτος. Τὰ κυριώτερα προϊόντα του εἶναι, μαλλιά, κρέατα, σιτάρι, καπνὸς καὶ κρασί.

Ἐχει ἔκταση 200.000 τ. χλμ. καὶ πληθυσμὸ 2.100.000 κατοίκους. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ Μοντεβιδιό (770.000 κάτ.).

ΚΡΑΤΗ ΤΟΥ AMAZONIOY

1. Βραζιλία

Ἡ Βραζιλία εἶναι τὸ δεύτερο κράτος σὲ ἔκταση τῆς Ἀμερικῆς καὶ τὸ τρίτο τοῦ κόσμου.

Ἐχει ἔκταση 8.500.000 τ. χλμ. καὶ πληθυσμὸ 44.000.000 κατοίκους.

Ἡ χώρα εἶναι ἀραιοκατοικημένη καὶ τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ ζῇ στὰ παράλια μέρη.

Τὸ ἐσωτερικὸ τῆς χώρας καί, κυρίως, ἡ ἀπέραντη πεδιάδα τοῦ Ἀμαζονίου, ἐξ αἰτίας τοῦ θερμοῦ καὶ ἀνθυγιεινοῦ κλίματος, εἶναι σχεδὸν ἔρημη.

Τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς χώρας εἶναι πεδινό. Τὰ Βραζιλιανὰ βουνὰ εἶναι χαμηλὰ καὶ διακόπτονται ἀπὸ μεγάλα ὄροπέδια.

Τῇ χώρα τῇ διασχίζουν 1) ὁ ποταμὸς Ἀμαζόνιος, ὁ πλουσιώτερος σὲ νερὰ ποταμὸς τῆς γῆς, 2) Ὁ Ἀραγκουάγια - Τοκαντίνς, ποὺ χύνεται κοντὰ στὸν Ἀμαζόνιο καὶ 3) ὁ Σὰν Φραντζίσκο.

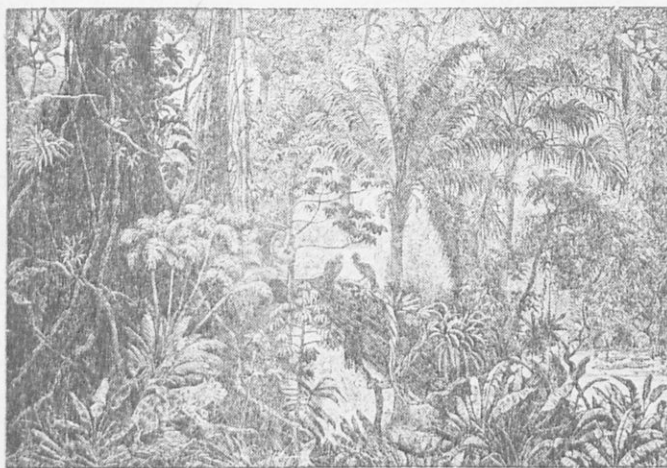
Καὶ οἱ τρεῖς χύνονται στὸν Ἀτλαντικὸ ὠκεανό. Ὁ λαὸς τῆς χώρας εἶναι κατὰ τὸ μισὸ Εὐρωπαϊκῆς καταγωγῆς καὶ κατὰ τὸ ἄλλο μισὸ μιγάδες, Νέγροι κι Ἑρυθρόδερμοι.

Ἡ ἐπίσημη γλῶσσα εἶναι ἡ Πορτογαλική, καὶ οἱ περισσότεροι κάτοικοι εἶναι Χριστιανοὶ καθολικοί. Ἡ Βραζιλία εἶναι χώρα καθαρῶς γεωργική. Τὸ κυριώτερο προϊόν τῆς χώρας εἶναι ὁ καφές. Παράγει τὰ 60% τῆς παγκόσμιας παραγωγῆς. Ἄλλοτε ἦτάν καὶ τὸ καουτσούκ. Τώρα ὅμως τὴ συναγωνίζονται ἡ Κεϋλάνη, ἡ Ἰνδονησία καὶ ἡ Ἀφρική.

Ἀκόμη παράγει σὲ μεγάλες ποσότητες ζαχαροκάλαμο, κακάο, καπνὸ, καλαμπόκι, ρύζι καὶ βαμβάκι.

Μεγάλη εἶναι καὶ ἡ καλλιέργεια τῶν ἐσπεριδοειδῶν. Ἡ κτηνοτροφία δὲν εἶναι ὅσο πρέπει ἀναπτυγμένη.

Δασικὸ πλοῦτο ἔχει μεγάλο γιατί τὰ δάση τῆς χώρας εἶναι ἀπέραντα στὴν πεδιάδα τοῦ Ἀμαζονίου. Δὲν ἐκμεταλλεύεται ὅμως μὲ σύστημα



Εἰκ. 50. Βραζιλία : Παρθένο δάσος τοῦ Ἀμαζονίου

ὅλο τὸ δασικὸ πλοῦτο, παρὰ μόνο τὰ δένδρα ποὺ ἔχουν πολύτιμο ξύλο (μαόνι, ἔβενο κτλ.).

Ἐπίσης τὰ φυτὰ ποὺ χρησιμεύουν στὴ φαρμακευτικὴ καὶ τὰ δέντρα ποὺ βγάζουν ἓνα εἶδος ρητίνης μὲ τὴν ὁποία φτιάχνουν τοὺς δίσκους γραμμοφῶνων καὶ τὴ χρησιμοποιοῦν γιὰ ἀπομονωτικὴ οὐσία, στὴν ἠλεκτρολογία.

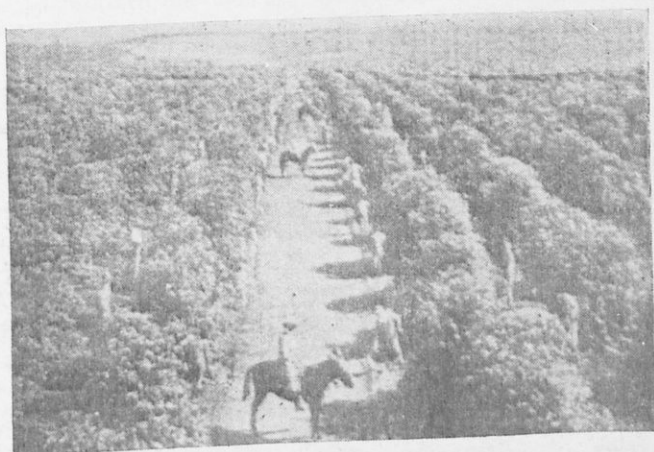
Ὀρυκτὸ πλοῦτο ἔχει μεγάλο ἢ Βραζιλία ἀλλὰ δὲν τὸν ἐκμεταλλεύεται ἀκόμη ὅπως πρέπει. Βγάζει χρυσό, ἀδάμαντες, σίδηρο, μαγγάνιο, βωξίτη, γαιάνθρακα καὶ πετρέλαιο.

Ἡ βιομηχανία τῆς χώρας εἶναι μικρή. Συγκοινωνία ἔχει ἀναπτυγμένη. Τὸ σιδηροδρομικὸ δίκτυο εἶναι 35.000 χλμ. καὶ τὸ ποταμοπλοϊκὸ φθάνει τὰ 50.000 χλμ. Τὸ ἀεροπορικὸ δίκτυο ἀναπτύχθηκε καὶ συνδέει τὰ λιμάνια μὲ τὸ ἐσωτερικὸ τῆς ἀπέραντης χώρας.

Ἔχει ἀκτοπλοϊκὸ δίκτυο μεγάλο καὶ πυκνὴ ἀτμοπλοϊκὴ συγκοινωνία μὲ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου.

Τὸ ἐμπόριο εἶναι ἀναπτυγμένο καὶ οἱ ἐξαγωγές εἶναι διπλάσιες τῶν εἰσαγωγῶν.

Ἐξάγει καφέ, βαμβάκι, κακάο, καουτσούκ, δέρματα καὶ πορτοκάλια. Εἰσάγει μηχανές, αὐτοκίνητα, πετρέλαιο, γαιάνθρακα, δημητριακὰ καὶ ἄλλα.



Εἰκ. 51. Φυτεία καφέ στὴ Βραζιλία

Πόλεις. Οἱ μεγαλύτερες πόλεις τῆς χώρας εἶναι στ' ἀνατολικά παράλια. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ **Ρίο Ίανέριο** 2.000.000 κάτ., πόλη χτισμένη σὲ ωραιότατο φυσικὸ λιμάνι. Εἶναι νέα πόλη μὲ θαυμάσιο σχέδιο καὶ θεωρεῖται ὡς μία ἀπὸ τὶς ωραιότερες πόλεις τοῦ κόσμου. Δεύτερη πόλη εἶναι τὸ **Σάν Πάολο** 1.200.000 κάτ. τὸ μεγαλύτερο ἐμπορικὸ κέντρο τῆς χώρας.

Τὰ σπουδαιότερα λιμάνια τῆς χώρας εἶναι τὸ **Σάντος**, τὸ **Σαλβαδὸρ** (Μπάϊα) καὶ τὸ **Περναμπούκο** (Ρεσίφε).

5. Γουϊάνα

Ἡ χώρα εἶναι ἀποικία τῶν Γάλλων, Ἀγγλῶν καὶ Ὁλλανδῶν καὶ

διαίρεται σὲ τρία τμήματα. Τὸ μεγαλύτερο τμήμα τὸ ἔχουν οἱ ῥΑγγλοι καὶ τὸ μικρότερο οἱ Γάλλοι.

Ῥολόκληρη ἡ χώρα ἔχει ἔκταση 500.000 τετρ. χλμ. καὶ 550.000 κατοίκους. Εἶναι χώρα ἀραιοκατοικημένη γιατί τὸ κλίμα της εἶναι τροπικό, (βρίσκεται ἐπὶ τοῦ Ῥσημερινοῦ) καὶ πολὺ ἀνθυγιεινὸ.

Ῥχει καὶ ἄλλα μειονεκτήματα (κίτρινοι πυρετοὶ, κροκόδειλοι, δηλητηριώδη φίδια καὶ ἔντομα).

Οἱ κάτοικοί της εἶναι μαῦροι, Νέγροι καὶ Κινέζοι. Οἱ λευκοὶ εἶναι ἐλάχιστοι.

Τὰ κυριώτερα προϊόντα τῆς Γουϊάνας, ποὺ παράγονται στὰ νοσηρὰ παραλιακὰ ἐδάφη εἶναι, ὁ καφές, τὸ ζαχαροκάλαμο καὶ τὸ κακάο. Τὸ ἐσωτερικὸ σκεπάζεται ἀπὸ μεγάλα τροπικὰ δάση (Ζούγκλα). Ῥ Γουϊάνα χρησιμοποιεῖται γιὰ τόπος ἐξορίας καὶ φυλακίσεως τῶν ἐγκληματιῶν.

Ῥσκήσεις: 1) Σὲ ποιὲς ζῶνες τῆς γῆς βρίσκεται ἡ Ῥμερική;

2) Ποιὸ μέρος τῆς Ῥμερικῆς εἶναι πυκνοκατοικημένο καὶ γιατί;

3) Ποιὲς φυλὲς κατοικοῦν τὴν Ῥμερικῆ;

4) Ποιὲς εἶναι οἱ μεγαλύτερες πεδιάδες τῆς Ῥμερικῆς καὶ ποτὰ ἡ διαφορὰ μεταξύ των ὡς πρὸς τὶς καλλιέργειες;

5) Ῥνομάσατε τὰ μεγαλύτερα ὄρη καὶ τοὺς μεγαλύτερους ποταμοὺς τῆς Ῥμερικῆς καὶ ἐξηγήστε γιατί χύνονται πρὸς τὸν Ῥτλαντικὸ ὠκεανό;

6) Ποῦ στηρίζεται ἡ οἰκονομικὴ ὑπεροχὴ τῶν Ῥνωμένων Πολιτειῶν;

7) Συγκρίνατε τὰ προϊόντα τῆς Βόρειας καὶ Νότιας Ῥμερικῆς καὶ δικαιολογήσατε τοὺς λόγους τῆς διαφορᾶς των.

8) Γιατί ἡ Βόρεια λέγεται Ῥγγλοσαξωνικὴ καὶ ἡ Νότια, Λατινικὴ Ῥμερική;

9) Ποιὰ ἡ σημασία τῆς διώρυγας τοῦ Παναμᾶ στὴν οἰκονομικὴ ζωὴ;

10) Συγκρίνατε τὸ πολιτισμὸ τῆς Ῥσίας, Ῥαφρικῆς καὶ Ῥμερικῆς καὶ ἐξηγήσατε τὶς διαφορές.

Πίνακας Α'

Έκταση και πληθυσμός τῶν κρατῶν τῆς Ἀμερικῆς

Κράτη	Έκταση	Πληθυσμός	Πρωτεύουσες	Κάτοικοι
Ἀργεντινὴ	2.800.000	13.000.000	Βουένος Ἀϊρες	2.400.000
Αἴτη	26.000	2.400.000	Α. Πρίγκηπας	150.000
Βολιβία	1.600.000	3.200.000	Λαπάζ	200.000
Βραζιλία	8.500.000	44.000.000	Ρίο Ἰανέριο	2.000.000
Βενεζουέλα	1.000.000	3.500.000	Καρακάς	200.000
Γουατεμάλα	100.000	2.500.000	Γουατεμάλα	170.000
Δομινικανὴ Δημοκρατία	50.000	1.600.000	Ἀγ. Δομίνικος	100.000
Ἠνωμένες Πολιτεῖες	7.800.000	131.000.000	Οὐάσιγκτον	660.000
Ἰσημερινὸς	400.000	3.000.000	Κίτο	150.000
Καναδάς	9.500.000	11.000.000	Ὁττάβα	150.000
Κούβα	120.000	4.000.000	Ἀβάνα	600.000
Κοσταρίκα	30.000	600.000	Σάν Χοσέ	75.000
Κολομβία	1.300.000	9.000.000	Μπογκότα	400.000
Μεξικὸ	2.000.000	19.000.000	Μεξικὸ	1.400.000
Νικαράγουα	135.000	1.400.000	Μανάγουα	120.000
Οὐραγουάη	200.000	2.100.000	Μοντεβιδεο	770.000
Ὀνδούρα	120.000	1.000.000	Τεγκουσικάλπα	50.000
Παναμᾶς	65.000	600.000	Παναμᾶς	200.000
Παραγουάη	500.000	1.000.000	Ἀσουνσιόν	180.000
Περοῦ	1.350.000	8.000.000	Λίμα	500.000
Σαλβαδὸρ	35.000	1.500.000	Σάν Σαλβαδὸρ	100.000
Χιλή	750.000	5.000.000	Σαντιάγο	950.000

Πίνακας Β'

Τὰ ψηλότερα βουνὰ τῆς Ἀμερικῆς

Όνομα	ῥγος	
Ἀκογκάγουα	7.000 μ.	} Κορυφές Ἀνδεων
Σοράτα	6.600 μ.	
Τσιμποράσο	6.300 μ.	
Μάκ Κίνλεϋ	6.200 μ.	} Βραχώδη ὄρη
Ἡλίας	5.500 μ.	
Ποποκατεπέλι (Μεξικὸ)	5.900 μ.	
Ἀλλεγάνια	2.150 μ.	

Πίνακας Γ'

Οἱ μεγαλύτεροι ποταμοὶ τῆς Ἀφρικῆς

Όνομα	Μήκος
Μισισσιπὴς	6.700 χλμ.
Ἀμαζόνιος	5.500 »
Λαπλάτας	4.000 »
Μακένζης	3.700 »
Νέλσων	2.600 »

Πίνακας Δ'

Οἱ μεγαλύτερες λίμνες τῆς Ἀμερικῆς

Ἀνω Λίμνη	} Β. Ἀμερικὴ (Ν. Ἀμερικὴ)	83.300 τετραγ. χλμ. ἐπιφάνεια
Μίτσιγαν		54.100 » » »
Ὀντάριο		17.000 » » »
Τιτικάτα		6.800 » » »

4. Ἀραβία	33
α) Σαουδική Ἀραβία	35
β) Ἰεμένη	35
γ) Βρετανικὲς κτήσεις (Ἄδεν)	35
5. Περσία ἢ Ἰράν	35
6. Ἀφγανιστάν	37
Γ' Κράτη νότιας Ἀσίας	37
1. Ἰνδίες	37
2. Ἰνδοκίνα	42
3. Ἰνδονησία	43
4. Φιλιππίνες νῆσοι	44
Δ' Κράτη ἀνατολικῆς καὶ κεντρικῆς Ἀσίας	45
1. Κίνα	45
2. Χῶρες ποὺ ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν Κίνα	47
α) Τὸ Θιβέτ	47
β) Κινεζικὸ Τουρκεστάν	48
γ) Ἑσωτερικὴ Μογγολία	48
δ) Μαντζουρία	49
3. Κορέα	49
4. Ἰαπωνία	49
Ε' Κράτη τῆς βόρειας Ἀσίας	53
1. Σιβηρία	53
Σύντομη Ἱστορία τῆς Ἀσίας	55
Στατιστικοὶ πίνακες	56

Κεφάλαιο Β'

2. Ἡ Ἀφρική	58
Α' Βόρεια Ἀφρική	64
1. Αἴγυπτος	64
Β' Δυτικὲς χῶρες τῆς βόρειας Ἀφρικῆς	69
1. Λιβύη	70
2. Τύνιδα	70
3. Ἀλγέριο	71
4. Μαρόκο	71
5. Ἡ ἔρημος Σαχάρα	72
Γ' Κεντρικὴ (Ἰσημερινή) Ἀφρική	72
1. Σουδάν	72
2. Λιβερία	73
3. Ἰσημερινή Ἀφρική	74
α) Γαλλικὴ Ἰσημερινή Ἀφρική, Γαλλικὸν Καμερούν	
β) Βελγικὸ Κογκό	
γ) Ἀγγόλα (Πορτογαλλικὴ)	
Δ' Ἀνατολικὴ Ἀφρική	75

1. Ἀθρσσυνία	75
2. Ἡ Ἐρυθραία καὶ οἱ τρεῖς Σομαλίες	76
3. Βρεττανική νότια Ἀφρική (Κένυα)	76
4. Μοζαμβίκη (Πορτογαλλική)	76
Ε' Νότια Ἀφρική	77
1. Νοτιαφρικανική Ἐνωση	77
ΣΤ' Τὰ νησιά τῆς Ἀφρικής	79
1. Μαδαγασκάρη κλπ.	79
Στατιστικοὶ πίνακες	79

Κεφάλαιο Γ'

3. Αὐστραλία καὶ Ὠκεανία	82
Α' Αὐστραλία	82
Β' Μελανησία (Νέα Γουινέα)	88
Γ' Μικρονησία-Πολυνησία	89
Δ' Νέα Ζηλανδία	89

Κεφάλαιο Δ'

4. Ἡ Ἀμερική	91
Γενική Ἐπισκόπηση	91
Α' Βόρεια Ἀμερική	93
1. Καναδὰς	96
2. Ἠνωμένες Πολιτεῖες Ἀμερικής	99
3. Ἀλάσκα	106
Β' Κεντρική Ἀμερική καὶ δυτικὲς Ἰνδίες	108
1. Μεξικὸν	108
2. Τὰ ἄλλα κράτη τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικής	109
α) Γουατεμάλα	
β) Σαλβαντόρ	
γ) Ὀνδούρα	
δ) Νικαράγουα	
ε) Κостаρίκα	
στ) Παναμάς	
3. Δυτικὲς Ἰνδίες (Ἀντίλλες)	110
α) Κούβα	110
β) Αἶτή	111
γ) Ἰαμαϊκή	111
δ) Πορτορίκο	111
ε) Μικρὲς Ἀντίλλες	111
Γ' Νότια Ἀμερική	111
Κράτη τοῦ Β. τμήμα τῆς Ν. Ἀμερικής	
1. Βενεζουέλα	115

2. Κολομβία	116
3. Ίσημερινός (Έκουαντόρ)	116
Κράτη της Δυτικής Ν. Αμερικής	116
1. Περού	117
2. Χιλή	117
3. Βολιβία	117
Κράτη του Λαπλάτα	117
1. Αργεντινή	119
2. Παραγουάη	119
3. Ούραγουάη	119
Κράτη του Αμαζονίου	119
1. Βραζιλία	121
2. Γουιάνα	123
3. Στατιστικοί πίνακες	125
Πίνακας περιεχομένων	125



0020660478

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

